VICTOR KERNBACH

LUNTREA SUBLIMĂ

EDITURA TINERETULUI

VICTOR KERNBACH

luntrea sublimă

Coperta: Mihai Sânzianu

EDITURA TINERETULUI
1968

CAPITOLUL I

De patru nopţi, neamurile negre aşezate în oazele dintre marele deşert şi valea rodnică a fluviului Hapi îşi pierduseră liniştea. Sunetul îngrijorat al tobelor de la miazăzi arăta că nici celelalte neamuri nu mai trăiau ca odinioară. Dacă numeri patru nopţi îndărăt şi te gândeşti la viaţa lor dinainte, e drept, adevărata linişte tot n-o vei găsi. La miazănoapte sunt aşezaţi statornic sau mai ales umblă de la o păşune la alta nişte oameni înalţi, cu trupul mai alb, şi cu arcuri care trimit săgeata departe. Cu oamenii aceia neamurile negre, de la poalele munţilor de piatră, şi cele de la miazănoapte schimbau nu o dată răni şi săgeţi. Unii mureau, însă viaţa mergea înainte. Dacă te îndrepţi spre valea fluviului Hapi, până să ajungi la apele nesfârşite de la capătul lumii, afli câteva ţări cu oameni roşii, care au multe arme iuţi, de aramă călită; acolo au fost duşi în robie mulţi oameni negri sau albi de la apus. Iar dincolo de Valea Pământului Negru, mai către miazăzi, trăiesc alte câteva neamuri care, deşi tot negre, nu seamănă cu cele de dincoace de vale. Mai departe de acele ţinuturi nu mai este nimic; cel puţin nici un om n-a ajuns vreodată la marginile lor. Departe, spre răsărit, sunt apele din care iese în fiecare dimineaţă soarele, numit de unele neamuri apusene zeul Mavu. În fiecare zi, el se aprinde de bucurie când trece peste lume. Spre apus, unde bătrânii spun că ar fi alte ape în care intră Mavu în orice seară, n-a îndrăznit să se ducă nimeni. Unii socot că şi acolo, pe pământul uscat, ar trăi nişte oameni care se înfăşoară în largi pături de pânză albă.

Dar cine ar putea crede astfel de scorniri, când se ştie că în depărtatul apus nu e nimic, decât dealuri de nisip pe care le mută vântul. De acolo nu vin niciodată nici veşti, nici oameni, nici sunete de tobe: vine numai vântul uscat, rău şi mincinos şi chinuitor, al morţii. Dacă te strecori prin una din trecătorile munţilor de piatră de la miazăzi, dincolo de peşteri ajungi în văi cu oaze şi chiar cu păduri; mai departe, sunt oameni pe care nimeni nu i-a văzut, sunt ţări necunoscute în care nimeni n-a fost, apoi este un ţărm şi după el, aşa se spune, capătul lumii. Trecerea peste munţi sau chiar printre munţi e însă grea: îţi trebuie curaj şi bunăvoinţa duhurilor pietrei şi pădurii. În orice clipă te poate răpune duhul Dodo.

Oamenii neamului daza şi mai ales oamenii teda, care vorbesc graiuri asemănătoare şi despre care se spun în datinile vechi lucruri foarte ciudate, cum că ar fi venit demult la poalele acestor munţi de undeva de la răsărit, din ţara Pământului Negru, îşi cunosc munţii atât de bine încât nu o dată s-au ascuns în peşterile lor alungându-şi duşmanii cu bolovani de piatră prăvăliţi de sus. De aceea neamul kanuri i-a numit tibbu, adică oameni de piatră. Oamenii tibbu au picioare iuţi şi vânjoase şi nimeni nu poate alerga mai repede ca ei după vânat sau vrăjmaşi. Sunt şi viteji şi cei mai harnici în aceste locuri. Neamul daza, ramură de miazănoapte a neamurilor tibbu, stă în oaze şi nu şi le părăseşte ca să se ascundă în munţi decât numai când în faţa duşmanilor prea numeroşi nu şi le mai poate apăra.

Totuşi, nici neamurile din jur, cu armele lor chiar mai bune, nici vântul deşertului, nici Dodo sau alte duhuri rele, nici şerpii, leii, hienele, panterele sau elefanţii nu au putere asupra acestor oameni cât timp soarele îşi străbate drumul

prin cer. Faţa lui fierbinte şi rotundă nici un zeu nu se încumetă a i-o răci sau a i-o acoperi cu nori. Norii trec sub el foarte rar, în câţiva ani o dată. Noaptea, oamenii se feresc de drumuri. Satele lor au garduri care le apără de fiare, iar duhurile nu pot intra în colibele oamenilor, de frica talismanelor de la gât. Noaptea se aude în apropiere răgetul leului, noaptea urlă şacalii, dar nimănui nu-i e frică. Cerul, noaptea, e totdeauna întunecat, aceleaşi stele albastre sau albe, câteva verzui şi una roşie îl acoperă tremurând sau stând liniştite, uneori e lună, alteori nu şi altceva nimic.

Dar iată că de patru nopţi, sus, deasupra zării de la miazăzi, stătea nemişcată o stea mare şi rotundă cu capetele alungite în ascuţiş de săgeată, ca un ochi luminos. Era ochiul cuiva, însă nu al lui Mavu, căci dacă Mavu ar fi început să-i privească şi noaptea, cum s-ar mai fi putut trezi în zori ca să treacă mândru şi aprins peste cer?

Aici, în această oază mare a unei ramuri din neamul daza, în cuprinsul satului de la miazăzi, vrăjitorii dansară în fiecare noapte din cele patru dansul rugăciunii în raza rece a ochiului străin. Ochiul rămase nemişcat şi deschis. Singurul mijloc de îmbunare nu mai putea fi deci decât alegerea celei mai frumoase fecioare din sat care să se ducă goală prin noapte, spre a înduioşa privirea rece a zeului străin, de nu cu frumuseţea trupului ei tânăr, măcar cu lacrimile ei. Aşa hotărâră, în a patra noapte, cei doi înţelepţi din sat.

Ntombi era fata cea mai frumoasă. Acum se spăla în lumina lunii şi câteva fete îi ungeau părul cu grăsime şi i-l împleteau în şuviţe. În acest timp, tobele băteau neîntrerupt. Când Ntombi fu gata de plecare, cei doi

înţelepţi făcură semn spre tobe să tacă. Unul dintre ei, bătrânul Tankoko, se depărtă de oameni şi vorbi mult timp cu ochiul străin. Apoi celălalt, vrăjitorul Tela, o luă pe fată de mână şi o aduse în locul deschis din mijlocul satului. La un semn al lui, tobele începură să bată din nou, iar Ntombi jucă dansul despărţirii. După aceea plecă singură spre miazăzi, pipăind prin beznă pământul cu tălpile. Ochiul străin o privi răutăcios, mai rece decât luna, iar în apropiere răsună răgetul unui leu. Fata vru să se oprească, însă tobele bătură mai tare şi ea începu să cânte, mergând mai departe. Pe urmă se contopi cu întunericul.

Până să răsară lumina mai era mult, dar nimeni afară de copii nu se putu culca. Oamenii aprinseră focul şi nu mai dansară. Şedeau în jurul focului, tăcuţi. Cineva zise (faţa nu i se vedea, dar după glas era tânărul arcaş iscusit Mai-Baka, cel mai voinic şi mai îndrăzneţ din tot satul):

— Oamenii spun că sunt multe neamuri, negre, roşii şi chiar albe. De ce ochiul zeului s-a deschis numai spre noi? Tăcu, răsuflă adânc şi se apropie de foc. Noaptea era rece. Îşi întinse mâinile spre foc. Era el, Mai-Baka. Se uită la cer şi vorbi iar: Îl va îmbuna oare Ntombi? Dacă nu-l va îmbuna, o va trimite înapoi, sau o va ucide?...

Nu-i răspunse nimeni. Totuşi, Tankoko zise:

— Numai de nu s-ar mânia mai tare pentru că i-am trimis o fată neagră... Dar de unde să-i trimitem fată roşie?

— De ce să se mânie că i-am trimis o fată neagră? Tu ai văzut fete roşii? Spune-ne, Tankoko, pot fi ele mai frumoase decât ale noastre?

— Am văzut, zise Tankoko. Le-am văzut în tinereţea mea, când am fost rob în ţara Pământului Negru. Acolo sunt fete roşii, toţi stăpânii au pielea roşie, iar fetele negre sunt

numai roabe.

— Şi sunt mai frumoase? zise o femeie tânără care se numea Dogbe.

— Nu.

Cântecul tinerei Ntombi răzbătea până la ei.

— Sunt şi oameni albi? întrebă Dogbe.

— Oamenii spun că ar fi, răspunse Tankoko. Eu n-am văzut. Poate că sunt.

— Cum pot să fie albi? Omul nu poate să fie alb! zise altcineva.

— Poate! se auzi glasul unui bătrân de lângă foc. Eu am văzut. Am văzut chiar şi oameni galbeni.

— I-ai văzut chiar tu, Agbongbotile? se miră Mai-Baka.

Alţii nu se mirară, căci Agbongbotile era cel mai bătrân om din oază, mai bătrân decât el fiind numai baobabul, care avea o mie de ani. În astfel de viaţă putuse vedea, fără îndoială, multe.

— I-am văzut, zise Agbongbotile.

— De ce oamenii nu sunt numai negri? întrebă Dogbe. Agbongbotile tăcu, zâmbind.

— De ce-l întrebaţi pe el? se răsti vrăjitorul Tela. Nimeni nu ştie.

— Ba eu ştiu, îi răspunse bătrânul.

— Atunci spune-ne! îl rugă Mai-Baka.

Lui Agbongbotile îi plăcea să fie rugat să spună lucruri pe care ceilalţi nu le ştiau.

— Ascultaţi, zise el. Când toţi oamenii de pe pământ erau un singur neam şi trăiau cu toţii într-o peşteră, stăpânul şi părintele lor era cel dintâi om din lume, numit Love. Viaţa lor era bună şi fericită. Dar odată s-au certat şi s-au luat la bătaie. Din greşeală, l-au ucis pe fiul lui Love.

Stăpânul şi părintele neamului află. Şi atunci îi alungă mânios din peştera în care au trăit aşa de bine. Oamenii ieşiră din peşteră şi se împrăştiară pe pământ. Soarele era sus. Razele lui cădeau drept în jos şi erau arzătoare. Ele arseră pielea oamenilor, a unora mai tare, a altora mai puţin. Arsura i-a făcut pe unii aproape negri, ca noi, pe alţii negri de tot. Unii au asudat şi s-au fiert: aceia s-au făcut roşii. Pe alţii soarele i-a fript uşor, şi pielea lor s-a făcut ca arama. Dar unii au găsit umbră şi peşteri şi acolo soarele nu i-a mai ajuns. Au rămas albi cum erau în peştera lui Love...

Povestea lui Agbongbotile n-a izbutit să-i liniştească pe oameni. După ce el tăcu, ceilalţi se gândiră iarăşi la ochiul din cer. Cântecul fetei se mai auzea de departe, slab. Un răget de leu sparse văzduhul. Şi deodată cântecul se opri. Câteva clipe ascultară toţi cu luare aminte. Apoi un ţipăt scurt de fată ajunse până la ei. Oamenii încremeniră. Mai-Baka sări în picioare, punând mâna pe arc. Tankoko însă îl opri.

Toţi oamenii îşi îndreptară cu nădejde privirile spre ochiul străin din cer. Aşteptau nerăbdători. Dogbe murmură:

— Poate că zeul s-a prefăcut în leu şi vrea să...

— Taci! se răsti la ea Tatrakpo, bărbatul ei şi căpetenia satului.

Ochiul din cer stătea însă tot deschis şi nemişcat. Trecu câtva timp. Mai-Baka se retrăsese de lângă foc şi stătea în picioare, sprijinit de arc, în beznă. Ajunsese Ntombi la ţintă, sau... Ochiul se uita rece din cer. Pierise fata fără rost? Cine putea şti!

Iată însă că în liniştea nopţii cântecul fetei începu să

răsune din nou. Apoi iarăşi încetă. Ochiul zeului străin privea fără să clipească.

Tela se sculă de lângă foc. Îndreptându-se spre coliba lui, le strigă celorlalţi să se culce.

Oamenii erau trişti. Fiecare se duse în coliba sa, culcându-se apoi pe împletiturile de ierburi şi acoperindu-şi trupul cu pânza groasă. În scurt timp, cei mai mulţi adormiră. Se auzea prin noapte numai răsuflarea grea a vitelor din ţarcul înalt şi uneori urletele depărtate de şacali.

Dimineaţa era încă destul de departe, când tot satul fu trezit de strigătul omului de strajă. Începură să iasă din colibe, înfriguraţi, şi întâia lor privire se îndreptă spre cer. Ochiul zeului nu se închisese. În sat părea să fie linişte. Dar îndată fiecare putu asculta, cu auzul încordat, un sunet de tobe străine. Tobele băteau departe, parcă undeva spre apus. Oamenii se îngrijorară, apoi începură să se adune toţi bărbaţii în faţa colibei mari a lui Tatrakpo. Cei patru sfetnici ai căpeteniei satului îşi luară tobele şi începură să bată într-un anume chip.

Mai-Baka îl căută din ochi pe Agbongbotile şi se apropie de el. Bătrânul cunoştea limba tobelor.

— Ce veste ne trimite? întrebă arcaşul.

— Vin străinii după robi.

— Ce fel de străini?

— Stai, să ascult... spuse bătrânul. Vin de la apus, cu pielea roşie, de la apus... Cum de la apus?

— N-ai înţeles poate tu! spuse mirat arcaşul. Agbongbotile era foarte speriat.

— Am înţeles bine: vin de la apus. Dar nu înţeleg de unde de la apus? La apus nu sunt oameni, dincolo de oaza noastră. Totuşi tobele se aud dinspre apus. Şi oamenii roşii

trăiesc pe Pământul Negru, la răsărit.

Aşadar, zeul îşi arăta mânia. Ochiul lui din cer privea tot atât de rece şi rău. Ntombi plecase. Urlau şacalii...

Tatrakpo îl chemă la sine pe Mai-Baka şi-i porunci să numere arcaşii.

CAPITOLUL II

Aproape de ţărmul apusean al Ţării Nisipurilor, aerul era încă răcorit de boarea mării. Dar în faţă, spre răsărit, se întindeau nisipurile uscate în care se putea coace oul, ca în spuză.

Soldatul Iahuben se săturase şi de călătoria pe mare, de zilele petrecute pe drum de la ţărmul ţării fierbinţi până aici şi mai ales de gândul că are de străbătut tot deşertul acestui uriaş ţinut cu oameni negri, cu fiare primejdioase, cu nisip încins şi vânt şi cu apă mai puţină decât oriunde. Meseria lui era asta: să ucidă şi să apere. Nu pe sine să se apere sau duşmani ai săi să ucidă. Nici n-avea duşmani. N-avea timp să-şi mai aibă duşmanii lui, când avea regele destui. Întâia oară când a fost dus să cucerească oraşe străine, l-a încălzit şi lupta, l-au desfătat şi oraşele. Atunci a văzut oraşe frumoase şi necunoscute, care nu erau ca ale ţării lui, chiar dacă erau mai mici. Oraşele acelea străine în care a intrat aveau mult aur şi argint, aveau cărnuri dulci şi poame răcoritoare, aveau printre sclave dansatoare mlădioase şi cântăreţe gingaşe şi multe alte lucruri şi făpturi care se aflau şi în ţara lui. Dar în oraşele străine toate acestea se puteau prăda. Totuşi nu-l încânta numai prădăciunea. Oamenii erau pretutindeni alţii şi, după desfătările din scurtele sale răgazuri, lui Iahuben îi plăcea să se amestece în mulţime, să înveţe cât de cât graiul localnic şi să asculte poveştile străine, să întrebe despre obiceiuri şi datini. Totdeauna pleca din ţinuturile jefuite cu părerea de rău de a fi aflat prea puţin. Dar meseria sa era

să ucidă şi să apere, iar datoria lui faţă de sine şi de copiii lăsaţi departe acasă, peste mări, era să prade tot ce se putea prăda după ce stăpânii, căpeteniile şi sutaşii luau lamura prăzii. Soldatul nevolnic ce se încânta peste măsură de nurii femeilor străine sau de priveliştea locului străin, fără să prade, rămânea flămând şi sărac: şi aducându-şi la foame copiii şi femeia, era arătat de toţi ai lui cu degetul şi luat în râs ca un nătărău. Când după luptă sutaşul încuviinţa prădăciunile, cine nu se grăbea rămânea sărac şi batjocorit.

Pe Iahuben nu-l încânta însă niciodată numai prada. Drumuri plăcute au fost cele pe marea lungă şi albastră căreia i se zicea de către unii Marea dintre Pământuri, din care se putea trece într-o mare cu apele de culoarea vinului, ce scălda ţărmul unei insule lungi locuită de un popor iute şi harnic, cu pielea albă şi cu mintea înclinată spre negoţ. Acolo era obiceiul de a se clădi palate largi cu multe odăi în care te puteai lesne rătăci. În marea cea albastră, din miazăziua ei, intrau, prin câteva guri desfăcute în unghi, apele unui râu nemaipomenit, Hapi, socotit zeu, căci numai el hrănea tot poporul roşu care umplea ţărişoarele împrăştiate în lungul râului, în ţinutul cu pământ negru numit Ta Kemet. Acolo îi plăcuse lui Iahuben cel mai mult, mai ales că oamenii locului vorbeau o limbă foarte asemănătoare cu a sa. Erau puţin mai scunzi decât cei din poporul lui Iahuben, care avea pielea trandafirie, aproape roşie. Aici nu erau palate prea mari, însă erau case bune cu bogăţii, era vin şi bere, cântăreţi pe uliţe, oameni blajini şi femei îmbietoare cu ochii lungi şi mijlocul subţire.

Şi de astă dată se vorbea că se duc tot într-acolo, dar aveau să străbată întâi toată ţara uscată a oamenilor negri,

ca să ia dintre aceştia robi. Ţara lui Iahuben era cea mai mare ţară a lumii şi cea mai puternică din toate. Nici una nu avea atâţia robi, totuşi regelui ţării i se păreau mereu prea puţini şi-şi trimitea într-una armatele să-i aducă alţii. Ţara aceasta era o insulă uriaşă, din dreptul strâmtorii pe care o face la apus Marea dintre Pământuri. Unii o numeau Ţara Apelor, alţii Atlantida.

La marginea acestui deşert, în pragul căruia soldaţii atlanţi trimişi să aducă robi stăteau acum, Iahuben mai fusese. Dar în inima deşertului înfricoşător avea să intre întâia oară.

Armatei i se dăduse un răgaz de două zile, pentru odihnă. Fiecare făcea ce putea. Unii dormeau, alţii se plimbau, ori depănau amintiri. Alte desfătări nu aveau la îndemână. Iahuben se plimba acum printre corturi. I se păru destul de nefiresc să vadă mereu printre căpitani şi sfetnici pe un rob negru, al cărui cort era întins chiar lângă cortul din mijlocul taberei al marii căpetenii a armatei. Strălucitul şi viteazul Puarem, marea căpetenie, stătea uneori de vorbă cu sclavul. Adesea Iahuben îl vedea pe sclav intrând şi în cortul înaltului sfetnic regesc Tefnaht, care era preotul marelui Zeu al Puterii. Sclavul avea o înfăţişare liniştită de om înţelept şi bun. Totuşi, câţi robi cinstiţi şi înţelepţi văzuse, fără să fie socotiţi de stăpâni ca un fel de sfetnici! Iar acest rob niciodată nu căra în spinarea lui poveri şi drumul până aici îl făcuse nu pe jos, ca soldaţii, ci călare pe un taur.

Era în oastea lor un sutaş cumsecade, singurul care nu bătea pe soldaţi şi cu care se putea sta de vorbă.

Întâlnindu-se cu el lângă un cort, Iahuben îl rugă să-i spună cine era acel sclav ciudat.

— Cum, n-ai auzit de robul Auta? se miră sutaşul. Ăsta-i robul Marelui Preot şi se află în mai mare cinste decât un căpitan.

Iahuben îl privi nedumerit.

— Cum aşa? Păi nu e rob?

— Rob este el, dar se zice că numai Marele Preot îl întrece în cunoaşterea tainelor lumii. Şi ştie toate limbile pământului.

— Pentru ce l-au adus?

— Numai el ştie să descurce drumul prin asemenea pustietăţi.

Iahuben mulţumi sutaşului şi se apropie, cât îi era îngăduit, de corturile stăpânilor. Când avea prilej, îl urmărea pe sclav cu luare aminte. Stătu aşa multă vreme. Înfăţişarea sclavului îi plăcea.

Dar începu să se lase noaptea şi soldaţii intrau să se culce în corturi. Iahuben mai şezu o bucată de vreme pe-afară, şi abia mai târziu intră în cortul său. Îşi scoase merinde din sac şi mâncă încet. Apoi se întinse pe iarba uscată şi, gândindu-se puţin la copiii săi pe care nu-i văzuse de atâta timp, adormi. Somnul era trebuincios: în zori aveau să pornească şi să meargă sub arşiţa soarelui cumplit din această ţară blestemată, unde razele cad drepte ca firul cu plumb al zidarilor.

Nu apucă să doarmă însă mult, căci i se înfipse în urechi, ca o săgeată otrăvită, ţipătul trâmbiţei de aramă. Soldatul sări numaidecât în picioare. Se frecă la ochi şi ieşi din cort uitându-se uimit afară: era beznă. Sau visase? Dar toţi soldaţii alergau pe câmp adunându-se în şiruri. Alergă şi el să-şi caute locul. Sutaşii treceau în fugă pe lângă corturi, trezind cu varga pe cei care mai dormeau.

Corturile şi poverile fură strânse în grabă şi încărcate pe robi şi pe tauri. În jurul armatei stăteau robi cu facle aprinse în mână. Patru robi aduceau pe umeri scaunul cu umbrar şi spetează înaltă, făcut din lemn negru şi încheiat cu colţare de aramă şi argint, al lui Puarem. Alţi patru aduceau scaunul sclipind de aurărie al preotului Tefnaht. Tabăra era acum desfăcută. Preotul şedea liniştit în scaunul său de pe umerii robilor şi se gândea. Sau poate dormea. Celălalt scaun era gol.

Armata stătea în şiruri strânse, aşteptând plecarea. Fiecare soldat avea arme sclipitoare de aramă (arcuri sau lănci); în luciul scuturilor rotunde jucau văpăile din facle. În faţa oastei, stăteau două sute de robi cu poveri. Alte poveri erau încărcate în coada armatei, pe câteva sute de tauri, mânaţi de alţi robi. Erau şi câteva sute de asini cu samare grele.

La lumina faclelor, armata atlantă aştepta. Puarem se sui în scaunul său ca să vorbească de acolo soldaţilor. Nu vorbi mult. Puarem nu vorbea niciodată mult. Spuse numai atât:

— Fiul iubit al Zeului Mării, zeul, stăpânul, regele nostru, fie el veşnic viu, sănătos şi puternic, ne-a poruncit să străbatem deşertul aducând ţării sclavi. Zeul şi regele nostru, fie el veşnic viu, sănătos şi puternic, v-a poruncit până acum să mergeţi la lumina dăruită de marele Zeu al Soarelui. Ţara aceasta e fierbinte. De aceea, căutând sclavi şi aur, zeii nu vor să fiţi istoviţi, soldaţi! Faclele vor lumina drumul nostru în fiecare noapte, iar ziua veţi dormi. La capătul drumului vă aşteaptă prăzi bogate şi lauda slăvitului nostru stăpân, fie el veşnic viu, sănătos şi puternic.

Apoi armata porni. În frunte, între scaunele lui Puarem şi Tefnaht, mergea călare pe un taur pestriţ sclavul Auta.

Soldatul Iahuben nu era dintre cei mai înalţi. Mergea în rândul întâi. Zărindu-l pe ciudatul sclav, se uita numai la el, din când în când mirându-se că nu-şi îndrepta deloc ochii nici spre viteazul Puarem, nici spre strălucitorul Tefnaht. Şi, mirat, se uita mai departe la sclavul de pe taurul pestriţ.

Noaptea era rece ca toate nopţile din deşert, totuşi soldaţii mergeau greu. Încă de la plecarea din Atlantida nu mai dormise nimeni dintre ei o noapte întreagă. Ochii voiau să se lipească şi oboseala era foarte greu de învins. Totuşi ai lui Iahuben priveau tot timpul deschişi, poate îmbiaţi şi de înfăţişarea plăcută a acelui sclav care, ori de câte ori se întorcea spre stăpâni, îşi arăta în lumina faclei ochii adânci şi calzi. Era un bărbat zvelt şi poate numai cu câţiva ani mai în vârstă decât Iahuben. Pielea lui neagră strălucea, dinţii erau albi, părul des şi uşor încreţit mărginea o frunte bogată, nasul puternic umbrea buzele destul de subţiri, ca arcul destins. Mâinile lui păreau vânjoase, umerii lui erau buni de urnit stânci. Şi aproape tot timpul, cu capul uşor dat pe spate, se uita la cer.

Soldaţii se ţineau destul de vioi, dar Iahuben nici nu băgă în seamă drumul sau oboseala, înviorat de vraja cu care-i ispitea sclavul privirea.

Stelele nu dădeau lumină. Cu sau fără ele, cerul era tot negru. Lumină palidă răsfrângeau numai torţele purtate de robi. Dar nu lipsa de lumină era piedică pe drum. Deşertul n-avea nici mlaştini sau bolovani şi pietre ascuţite, nici mărăcini. Peste tot era nisip, numai nisip. Iahuben ştia că în această ţară pustie nu se găsea de multe ori nici apă, de aceea un număr mare de tauri şi alt număr de asini purtau

pe spinările lor butoaie mici unse cu răşină şi burdufuri de piele, pline cu apă.

Soldaţii cântau. Apoi unii nu mai cântară, începură să istorisească în şoaptă, pentru scurtarea timpului de mers, felurite păţanii şi întâmplări. Iar în cele din urmă, nimeni nu mai cântă şi nu mai vorbi. Acum tăceau toţi. Era frig. Numai mersul măsurat îi mai împiedica să tremure în ţara asta blestemată unde ziua îi sleia arşiţa şi noaptea îi înţepenea frigul. Unii aţipeau în mers şi picioarele lor, deprinse cu drumul, îi duceau singure. Acum, aţipea din când în când şi Iahuben. Toropeala aceasta fugară îl mai încălzea. Trezit din ea, îi era mai frig. De la o vreme nu-l mai putu ţine treaz nimic, nici noaptea înstelată, nici deprinderea de ostaş, nici statura dreaptă pe taurul pestriţ a lui Auta, nici chiar mersul. Picioarele soldaţilor au totdeauna această însuşire minunată de a şti să meargă şi singure chiar când stăpânul lor e obosit şi când somnul cu neputinţă de alungat toarnă în pleoape dulcea amorţeală caldă şi grea. Când izbutea rareori să-şi dezlipească pleoapele fierbinţi, Iahuben se uita cu jind la Puarem şi la Tefnaht care dormeau odihnitor în largile lor scaune căptuşite cu piei de leopard, şi chiar la sclavul de pe taur care cel puţin şedea. Iahuben se uita la aceştia o clipă, apoi genele iar i se încurcau şi picioarele mergeau mai departe singure. De n-ar fi fost arcul şi scutul, săgeţile, sabia şi securea, coiful şi sacul de drum şi trupul său, picioarele lui ar fi mers uşor de tot. Dar de la o vreme genunchii tineri începură să tremure şi istovitul soldat făcea ca şi toţi ceilalţi sforţări să se ţină treaz, ştiind că de acum încolo în întâia clipă de toropeală picioarele se vor îndoi din genunchi şi trupul va cădea în nisip, zăngănind din arme, şi acolo va adormi ca leşul unui mort.

După socoteala timpului, nu mai era însă mult până în zori. Merseră astfel până când soarele lumină tot deşertul. Razele dimineţii înviorară armata, dar curând aerul începu să se înfierbânte. Atunci Puarem porunci oprirea, şi aşezarea taberei începu numaidecât. Mâncară toţi, dar apa li se dădu cu măsură. Şi fiecare ar fi vrut mai degrabă să nu mănânce decât să nu bea. Apoi, la adăpostul corturilor groase, se culcară în sfârşit toţi, chiar şi robii.

În vreme ce se culca, Iahuben zări prin deschizătura cortului nişte sclavi care înjghebau în pripă un umbrar pentru Puarem şi Tefnaht. Trezindu-se după vreo două ceasuri de somn adânc, soldatul ieşi să privească puţin deşertul. Ochii lui îl găsiră lângă un dâmb de nisip pe Auta. Sclavul se uita în depărtare. Umbrarul de curând înjghebat adăpostea bine pe Tefnaht şi Puarem, care stăteau de vorbă. Cortul în care dormise soldatul era foarte aproape de umbrar. Abia acum Iahuben privi cu mai multă luare aminte spre marea căpetenie a oastei. Nu era mult de când tânărul soldat pusese repede scutul în faţa unei lănci îndreptată de un duşman din ţara Retenu spre pieptul lui Puarem. Căpetenia îi spusese atunci aşa: „Iahuben, n-am să te uit”. Oare îl uitase?

Iahuben mai privi un răstimp, apoi se întoarse spre cort ca să-şi urmeze somnul. Dar se auzi strigat. Se întoarse: un slujitor de lângă Puarem îi făcea semn să se apropie. Iahuben se uită cu mirare. Îi era somn. Când să-i pară bine că se trezise ca să-l mai poată vedea o dată pe Auta, îi păru rău că a fost văzut de Puarem. Apoi se învioră deodată. Puarem nu-l uitase. Cine ştie ce voia Puarem!

Soldatul Iahuben ajunse în faţa celor doi bărbaţi de seamă.

— Tu eşti, Iahuben? întrebă marea căpetenie a armatei.

Deşi încă înciudat de pierderea somnului la care jinduise atâta, Iahuben îşi simţi pieptul umflându-se de mândrie că stăpânul său, căpetenia întregii armate atlante, îl striga pe nume, cunoscându-i-l ca şi atunci, în ţara Retenu. Îl privi pe Puarem drept în ochi şi-i răspunse că e într-adevăr Iahuben. Comandantul adăugă:

— M-am gândit să te chem, dar ai venit singur.

Soldatul nu pricepu. Mintea lui, chiar când nu era obosită ca acum de nesomn şi de mers, nu era în stare să înţeleagă gândurile celor mari, spuse totdeauna în mai multe cuvinte decât trebuia, sau în mai puţine, şi niciodată în atâtea de câte era nevoie. Se gândi bine şi văzu că nu venise nechemat. Ieşise din cort să se uite la sclavul Auta... Ba nu, nu la sclavul Auta: la priveliştea deşertului, şi pe Auta îl zărise din întâmplare. Numai zărindu-l pe Auta şi privind deşertul a putut fi văzut de Puarem... Dar dacă ieşise din cort anume pentru că se gândise Puarem să-l cheme?... Cine putea şti?

Stând nemişcat la câţiva paşi de Puarem, soldatul aştepta să i se spună de ce a fost chemat. Ar fi vrut să-şi întoarcă privirea spre dâmbul de nisip, ca să vadă ce face acum sclavul, dar nu îndrăznea. Somnul îi trecuse şi nu se mai gândea la nimic: se uita la Puarem.

— Nu ştiu de la cine a pornit gândul aducerii sclavului. Mie nu-mi place deloc sclavul acesta. Vă purtaţi cu el mai gingaş decât cu oamenii. (Zicând acestea, Puarem scrise în nisip nişte semne stranii cu varga pe care o ţinea în mână.) Fără sclavul Auta şi fără taurul lui pestriţ nu ajungeam în Ta Kemet?

Preotul Tefnaht îl privi parcă vrând să râdă, parcă

stăpânindu-se de a nu se încrunta. Tăcerea preotului nu-i plăcu lui Puarem. Aflându-se mult mai des pe drumuri şi în războaie decât în palatele regelui şi ale marilor dregători, poate uitase, poate nici nu cunoştea toate subţirimile lor. Acum simţi că greşise ceva. Era cuceritorul slăvit al atâtor neamuri străine, dar nu era nici dregător, nici mare preot. Oricând putea fi ridicat altul în locul său. Se uită întrebător în ochii lui Tefnaht.

Iar preotul îi făcu semn spre soldatul chemat, care aştepta. Totuşi, zise:

— Prea înţeleptul şi sfântul nostru stăpân s-a lipsit de robul lui ca să ne ajute. Robul Auta cunoaşte cerul şi noaptea şi ziua şi ştie limbile care sunt vorbite de viitorii noştri robi. El ştie deprinderile lor şi locurile unde au sate. Pe cine ai fi vrut să luăm călăuză, dacă Marele Preot ne-a dat pe robul lui, care este cel mai potrivit?

— Totuşi Marele Preot l-a cam răsfăţat. S-ar putea aici să uite că e numai rob! zise Puarem nemulţumit.

Tefnaht zâmbi:

— Dacă uită, nimeni nu ne împiedică să ne aducem aminte că, dacă viaţa lui este supusă poruncii noastre, şi moartea lui o putem purta oricând în vârful cuţitului care se odihneşte pe şoldul nostru.

Ascultând aceste cuvinte şi mirându-se că e lăsat să fie martorul rostirii lor, Iahuben căută să le priceapă. Dar simţi că-l cuprinde ameţeala.

Cerul era senin, însă nu albastru ca în Atlantida: părea uşor umbrit sau murdar. Şi arşiţa, chiar la umbra cortului alb şi gros, era din ce în ce mai istovitoare.

Fără să-şi întoarcă faţa spre soldat, Puarem îi porunci:

— Iahuben, ai să te duci cu robul Auta spre răsărit. Să

porniţi îndată. Luaţi trei tauri: doi pentru voi, unul pentru merinde şi cort. Tu să-ţi iei arc, lance, scut, cât mai multe săgeţi. Ia şi cuţit de aramă călită, bine ascuţit. Sclavul n-are arme. Tu îl păzeşti şi te aperi. El cunoaşte drumul. În ceasurile de amiază, vă odihniţi; seara, noaptea şi dimineaţa, mergeţi. În fiecare noapte aprindeţi câte un foc, acolo de unde-l mai putem zări noi. Să aprindeţi copaci, flacăra lor se vede mai bine. Dacă nu vedem foc, noi stăm. Vă urmăm numai dacă ne arătaţi prin flacără că drumul e bine ales. Şi să nu uiţi că zeii ţi-au dăruit tinereţe şi putere ca să-i bucuri prin curajul tău, nu ca să le stârneşti mânia cu vreo nesăbuinţă. Ai înţeles, Iahuben? Am nădejde în tine!

Poruncile militare şi orice alte cuvinte pentru soldaţi Puarem le spunea limpede. Cu ele era deprins Iahuben de mult. Se închină adânc în faţa căpeteniei şi spuse cu glas tare şi dârz:

— Am înţeles, stăpâne. Voi fi bucuria zeilor şi sluga supusă a marelui nostru stăpân, fie el veşnic viu, sănătos şi puternic!

După ce spuse din nou toate cuvintele poruncii lui Puarem, vădind că a înţeles-o şi o va ţine minte, Iahuben fu lăsat să plece.

— Cheamă-i pe sclav aici! adăugă Tefnaht fără să-l privească, şi Iahuben plecă.

Îngândurat şi obosit, dar simţind că îl trezea tot mai mult bucuria alegerii sale dintre toţi ceilalţi soldaţi şi nădăjduind că poate, dacă vor fi binevoitori Zeul Apelor şi Zeul Războiului, va ajunge sutaş înaintea multora, Iahuben se duse să-l caute pe sclav.

CAPITOLUL III

Au mers două nopţi. Au stat în cort, istoviţi şi sfâşiaţi de sete, două zile. Inimile lor erau de aramă. Dar picioarele şi mâinile lor erau de plumb.

La mijlocul fiecărei nopţi au făcut câte un foc. În cea dintâi noapte, au găsit după câteva ceasuri de mers un copac şi l-au aprins. Apoi, înainte de a porni iarăşi la drum, Auta a încărcat pe spinările celor trei tauri legături de vreascuri, ceea ce a stârnit mirarea soldatului. Sclavul i-a spus:

— Ţinutul spre care mergem e oază. S-ar putea să nu ajungem la timp şi poate că noaptea ne apucă în întinderea de nisip, unde nu găsim arbori. Sau poate că vom ajunge la căderea nopţii în oază şi nu vom putea sau nu vom voi să ardem nici unul din copacii care dau oamenilor negri hrană şi umbră.

Soldatul nu ştia ce să răspundă. Tăcu.

Iar în noaptea a doua, mergând tot prin pustietatea de nisipuri, Iahuben înţelese că sclavul nu era prost. Vreascurile lor, aţâţate bine pe coama unei măguri de nisip, făcură flacără aproape cât şi un copac.

— N-or să se rătăcească? întrebă totuşi Iahuben încălzindu-se la foc.

— Se vede de departe, răspunse sclavul. La nevoie, mai este cu ei şi robul Uzinculumi, care a fost corăbier. Cunoaşte stelele... Ţi-e somn, Iahuben?

Iahuben nu-şi dădu seama dacă se cuvenea sau nu să se supere când un rob negru îl întreabă părinteşte de somn,

ca pe un copil. Şi tocmai pe el, soldatul pe care l-a ales din câteva mii atât de înţeleptul Puarem. Pe de altă parte, sclavul acesta avea ochii aşa de blajini, încât lui Iahuben i se păru că sunt ai unui frate.

Merseră mult prin noapte. Auta privea într-una numai cerul din faţă, ferindu-se să abată pasul taurilor de la drumul ales. Cu toate că plin de arme şi răni vechi şi cu amintirea ticsită de laudele căpitanilor, soldatul Iahuben de la o vreme, începu să se simtă mult mai sigur alături de robul neînarmat decât sub toate armele sale. Într-o zi descoperi în sine neîntârziata nevoie să-i mărturisească aceasta, în vreun fel totuşi în care mândria să nu fie rănită. Socoti că e mai bună calea ocolită a unei întrebări:

— Cum umbli tu prin pustietăţi, ziua şi noaptea, şi nu te rătăceşti? Noaptea umbli după stele, am văzut, ca şi corăbierii. Dar ziua? Ziua nu-i nimic de văzut, numai nisip...

Auta râse uşor:

— Ziua se vede umbra soarelui. Iahuben îl privi ţintă şi clătină din cap.

— Mulţi vorbesc de tine, dar te cunoaşte oare cineva? Pari foarte tăinuit. M-am gândit uneori chiar că mi se pare ciudat să te ştiu rob! Strălucitorul Tefnaht zicea că ştii multe limbi şi cunoşti multe popoare. Acum călăuzeşti oastea. Şi eşti rob... Cine vrea te poate biciui.

— Şi tu? zise Auta cu un surâs slab zărit chiar la lumina faclei.

Iahuben îşi plecă ochii.

— Nu... nu ştiu. Dar pesemne că aşa au vrut zeii!

— Zeii nu, Iahuben! murmură sclavul şi acum nu mai zâmbi.

— Cine? întrebă Iahuben, dar sclavul tăcu.

Iahuben se obişnuise cu tăcerea lui. Posac nu era acest rob, nici prost; dimpotrivă, i se părea uneori foarte înţelept. De multe ori zâmbea. Dar tăcerea părea să fie în firea lui. Sau era un zăvor? Şi de ce nu-i răspunsese la întrebare? Iar îl socotea poate copil... Drumul lung cere multe cuvinte şi sclavul le dăruia greu.

— Eşti din ţinuturile astea spre care ne ducem? îl întrebă Iahuben pe sclav. Eşti poate tulburat că vii în ţara ta...

Sclavul zâmbi fără să spună nimic. Iahuben se simţi aţâţat.

— Spune-mi despre tine! zise el. Nu tace atâta, vorbeşte măcar ceva, să scurtăm drumul.

— Drumul oricum e foarte lung, răspunse Auta. Nu sunt de aici. Mama m-a născut cu o zi înainte de moartea ei, lângă pădurile umede unde trăiesc piticii, la miazăzi. Asta-i tot ce ştiu despre mine. Restul îl ştii şi tu.

— Cum, e adevărat că sunt pitici?

— Da.

— I-ai văzut? Sunt aşa de răi şi urâţi cum spun oamenii?

— Răi, nu. Urâţi, poate!

Tăcu iar un timp până când Iahuben îşi aduse aminte că îi mai pusese o întrebare. Care putea fi restul ce îl ştia el despre sclav? Nu ştia nimic. Unii spuneau despre el că n-a fost totdeauna sclav. Multă lume vorbea în tabără, când stătuse tabăra la marginea deşertului, că acest sclav era foarte înţelept şi că ştia tot ce se poate şti despre lume şi oameni. Dar nimeni nu ştia cum a ajuns rob şi cum a învăţat tot ce a învăţat.

— Tu nu te-ai născut rob, nu este aşa? întrebă Iahuben.

De astă dată Auta râse, tot fără să-i răspundă. Iahuben se simţi jignit. Râdea oare de el? Cum îndrăznise să râdă?

— Râzi? spuse soldatul înţepat. De mine râzi?...

Sclavul răsuflă greu, ca într-un oftat.

— Nu de tine... Nimeni nu se naşte rob.

Soldatul se gândi un răstimp. Da, poate că aşa era. El însuşi a fost rob o vreme scurtă în ţara Retenu, unde s-a rătăcit de armată până l-au găsit tovarăşii lui şi l-au scăpat. Totuşi, aceea a fost o întâmplare nefericită. Uneori sunt robi şi regii străini. Iahuben era însă atlant, nu negru. Robii cei mulţi sunt negri, ei sunt robii cei adevăraţi. Şi copiii lor... Păru că se luminează. Acest sclav sau nu era chiar atât de înţelept cum i-a mers faima, sau îl minţea.

— Cum nu se nasc robi? zise soldatul. Dar copiii roabelor născuţi în robie...

— Se nasc oameni. Robia îi face robi îndată după ce au venit pe lume.

— Tu când ai ajuns în robie?

— Mai târziu. M-au crescut nişte străini. Au fost pentru mine mamă şi tată. Tot negri. M-au învăţat să trag cu arcul. După aceea am învăţat graiul tobelor şi câteva graiuri ale neamurilor vecine.

Tăcu. Iahuben tocmai acum era mai nerăbdător. Zise aprins:

— Povesteşte mai departe. Spune-mi tot ce a urmat.

— Nimic deosebit. Am fost sfetnicul căpeteniei satului. Apoi am ajuns rob în Ta Kemet. De acolo, în Atlantida.

— Aşa de repede?

— Nu repede. Pe rând.

— Şi în Ta Kemet ai stat mult? La cine ai fost rob acolo?

— M-a luat din sat un căpitan de oaste rome. Am învăţat limba lor. Apoi m-a vândut unui preot rome în schimbul unui cuţit de aramă cu mâner de argint.

— Şi?

— Preotul m-a învăţat să scriu, să citesc şi să cunosc stelele.

— Şi după aceea?

— După aceea nimic deosebit: am fost luat rob, împreună cu stăpânul meu, de atlanţi. Stăpânul a smuls sabia unui soldat şi s-a străpuns cu ea şi eu am nimerit întâmplător printre robii de pe Piscul Sfânt. Mai târziu, Marele Preot m-a luat la el. Asta-i tot.

— În Ta Kemet ţi-a plăcut?

Sclavul zâmbi.

— Crezi că robului îi place robia?

Iahuben îl privi surprins. Apoi îl întrebă iarăşi:

— Cum este ţara aceea Ta Kemet toată? Eu asta te-am întrebat: dacă ţi-a plăcut ţara. N-o ştiu decât la miazănoapte, dar am auzit că e foarte lungă, cât ţine Hapi. E adevărat?

— Da. Dar nu e o singură ţară, sunt mai multe care se războiesc între ele. Ta Kemet se cheamă tot ţinutul prin care curge râul Hapi.

— N-ai băgat de seamă cât de mult seamănă limba lor cu a noastră? De ce?

— Cred că voi sunteţi de acelaşi neam cu ei.

— Dar pentru ce ţările lor se războiesc între ele? Şi Atlantida e alcătuită din zece ţări, dar e ca o singură ţară. Are un singur stăpân...

— Tocmai de aceea. Voi ascultaţi toţi de un singur rege.

— Fie el veşnic viu, sănătos şi puternic! adăugă soldatul, văzând că sclavul nu mai zice nimic. Apoi i se păru ciudat că acest sclav nu rosteşte urarea de care nimeni în Atlantida nu e scutit. Îl întrebă:

— Tu de ce nu spui aşa?

Sclavul zâmbi:

— Ai spus tu şi pentru mine.

Iahuben îl privi lung. Lumina faclei nu-i lumina îndeajuns ochii. Ce se putea ascunde în ei? Dispreţ sau batjocură? Sclavul nu ştia că acest soldat este înarmat şi îl poate ucide dacă se răzvrăteşte?

— Tu nu te-ai gândit că e primejdios pentru tine să nu rosteşti urarea? Dacă te ucid? zise Iahuben. Glasul îi tremura uşor.

Fără a-şi întoarce capul spre el, sclavul zise liniştit:

— Ce aş pierde? Nu eu aş avea de pierdut.

Iahuben se gândi la felul de a se purta al acestui rob ciudat.

— Atunci de ce... (glasul începu să-i tremure ceva mai tare)... de ce... (şi soldatul se încordă, rostind repede) n-ai făcut şi tu ca fostul tău stăpân care s-a străpuns cu sabia?

— Ce aş fi câştigat? răspunse liniştit sclavul.

— Cum?... Ai fi fost liber. Auta oftă.

— Moartea nu e nimic. În viaţă se petrec totuşi multe lucruri pe care aş vrea să le cunosc.

Iahuben nu prea înţelegea bine ce spune Auta, însă îi dădu dreptate. Moartea ştia şi el nu e bună de nimic.

Sclavul zicea că în viaţă se petrec multe. Ştia şi Iahuben asta. Şi lui îi plăcea să afle. Păcat numai că acest sclav, care ştia atâtea, îi răspundea cu atâta zgârcenie la întrebări. Şi drumul era atât de lung şi atâtea prilejuri se pierdeau. Ce făcea sclavul când nu vorbea? Iahuben se gândi că poate cugeta la neamurile spre care se îndreptau amândoi. La urma urmei însă nici el, Iahuben, nu era de obicei aşa de vorbăreţ. Se părea că drumul lung şi

singurătatea deşertului îi schimbau firea.

— Am văzut în Ta Kemet şi în Atlantida oameni înalţi cu păr galben şi ochi albaştri, îşi aduse aminte Iahuben. Cum le spune?

— Maşauaşa, zise Auta, mirat de întrebarea neaşteptată.

— Dar cei spre care ne ducem acum?

— Rome.

— Nu neamurile rome din Ta Kemet. Oamenii negri spre care ne ducem...

— Ei îşi zic în mai multe feluri: daza, teda, alţii îi numesc tibbu. În Ta Kemet li se spune temhu...

— Dar celor din neamul tău?

— În Ta Kemet li se zice tehenu. Ai să auzi însă şi de neamurile nehsi, unde am crescut.

Iahuben încercă să-i desluşească faţa. Sclavul acesta începu să-i placă din nou.

— Se spune că tu ştii toate limbile pământului, începu soldatul, dar deodată răgetul unui leu străbătu pustiul. Taurii se opriră. Iahuben simţi că i se încordează toţi muşchii trupului. Zise repede: Dacă vine leul spre noi, îţi dau ţie arcul şi eu iau suliţa.

— Nu vine! spuse Auta, îndemnându-şi taurul.

— De unde ştii?

— Acolo este o oază şi sunt izvoare. Se duce la adăpat.

Iahuben se linişti.

— Oameni sunt în oază?

— Poate că nu sunt. Oaza e foarte mică.

Iahuben era încântat de felul cum cunoştea acest sclav deşertul. Ce s-ar fi făcut fără el?

— Cum le ştii acestea? Tot după stele?

Cerul era înstelat şi fără lună. Îl priviră amândoi, nu numai în faţă. Ochii lor trecură de la o zare la alta, şi deodată, ajungând cu privirea deasupra zării de miazăzi, care era în dreapta lor, sclavul scoase un strigăt de surprindere. Iahuben tresări şi se uită şi el speriat într-acolo. Nevăzând nimic deosebit, întrebă:

— De ce ai strigat? Nu văd nimic...

Dar sclavul tăcu privind spre miazăzi. Iahuben nu-l mai întrebă a doua oară. Totuşi era îngrijorat. Urmări privirea sclavului. Cunoştea stelele prea puţin, totuşi în cele din urmă băgă de seamă că acolo unde se uita sclavul era o stea lunguiaţă, mai mare decât toate. Îl trecură fiori. Nu-şi mai luă ochii de la stea.

Mergeau amândoi ca şi până acum, călări pe taurii lor, însă parcă o vrajă ciudată din steaua necunoscută le sorbea privirea. Auta nu mai vorbea. Nici Iahuben. Fără îndoială că sclavul strigase văzând steaua. Altceva nu era. Abia după câteva ceasuri de mers, sugrumat de tăcere şi de îngrijorare, Iahuben se hotărî să întrerupă muţenia amândurora. Era atât de straniu şi plin de taine acest sclav... Nu era mult de când soldatul se bucura că ştie totul despre el şi acuma tovarăşul său de drum, pe care nu-l speria nici deşertul, nici răgetul leului, nici moartea, amuţise pe neaşteptate şi părea speriat. Şi pentru o stea, tocmai el care se spune că le cunoaşte pe toate!

— Spune-mi, Auta, ce fel de stea e aceea? murmură soldatul, nemaiputând răbda nici tăcerea, nici taina.

Şi sclavul răspunse cu glas parcă istovit:

— Nu ştiu, Iahuben. N-am văzut niciodată astfel de stele.

— Nu cumva e un zeu?

Sclavul tresări. Deschise gura să rostească ceva, dar

rămase mut. Şi aşa merseră mai departe, până la sfârşitul nopţii.

Ziua, fireşte, noua stea nu se mai văzu. Îşi mânară taurii în linişte alte câteva ceasuri, până când căldura începu să se prefacă în văpăi. Oaza dorită încă nu se zărea. Greşise sclavul sau nici nu cunoştea deşertul, cum i se păruse lui Iahuben? În ajun soldatul văzuse de câteva ori lângă zarea din faţă o oază, care apoi dispăruse, topită poate în nisip.

Apa din burdufuri era clocită şi puţea. Taurii o beau fără poftă. Au băut-o în silă şi cei doi drumeţi. N-ar fi băut-o, dar trebuia s-o bea. Hrana le făcea scârbă. Mâncau curmale, care erau totdeauna aşa de gustoase, iar acum li se păreau fără gust. Iahuben ştia din auzite că unele neamuri de păstori străbat întruna deşertul. Unde se opresc, de unde iau umbră şi apă? În drumul atât de lung, ei doi nu întâlniseră nici un om. Când arşiţa nu se mai putu îndura, îşi desfăcură cortul şi se culcară la adăpostul lui. Aţipeau şi numaidecât se trezeau înăbuşiţi. Aerul se scurgea în flăcări din soare, peste nisip şi pietre. Se auzeau zgomotele amiezii acestui deşert ucigător: în arşiţă, crăpau pocnind pietrele.

Iahuben se vânzolea pe nisipul din cort.

— Douăsprezece zile am mers cu toţii de la ţărm. De trei zile suntem pe drum noi doi. Oare cât ne-a mai rămas de mers, Auta?

Dar sclavul nu-l auzi. Altădată Iahuben s-ar fi mâniat. Acum, nu era în stare. Arşiţa seacă îl muiase de tot şi îşi dădea seama că nu poate fi trufie muţenia şi lipsa de luare aminte a acestui sclav care mereu părea a se gândi la ceva. Totuşi, Iahuben mai întrebă o dată. Atunci sclavul murmură:

— Cine ştie ce poate fi.

Soldatul tresări:

— Cum ai spus?

— Steaua aceea.

Şi Auta iarăşi tăcu.

Iahuben uitase de stea şi îi păru rău că-şi aduce acum aminte. La spatele cortului, unde era puţină umbră, auzi un horcăit. Ascultă atent. Îi era greu să se scoale şi să se ducă să vadă ce e, dar fiindcă sclavul nu mai auzea acuma nimic, se sculă şi se duse. La umbra scurtă din dosul cortului murea un taur. Soldatul intră în cort. Spuse cu limba greoaie:

— Drumul are să fie mai anevoios: moare taurul tău.

Taurul muri într-adevăr şi cu toate că aveau să se încarce şi mai mult, îi jupuiră pielea; cine ştie la ce putea folosi! Carnea nu era bună de mâncat. Niciodată, nici flămânzi în cea mai cumplită clipă de istovire, n-ar fi mâncat stârv. Asta făceau hienele, oamenii nu.

Încercară din nou să adoarmă. Dar în ziua aceea arşiţa era mai mare ca oricând. Totuşi, Auta părea liniştit. Somnul nu-i venea mai degrabă din pricina gândurilor decât a căldurii. Soldatul însă nu mai trecuse vreodată prin asemenea încercare. Cunoştea numai marginile blânde ale Ţării Nisipurilor; în inima deşertului n-a mai fost. Şi acum mergea de atâtea zile şi toate zilele erau la fel, numai cu mări de nisip şi cu valuri de nisip, a cărui fierbinţeală era ca a cuptorului de ars oale, şi cu un drum nesfârşit pe care nu-l vedea nimeni pe pământ şi numai sclavul negru Auta îl vedea în cer. Nopţile erau reci, şi păturile cărate pe tauri ziua păreau batjocură vrednică de lepădat în nisip, iar noaptea se dovedeau neîndestulătoare. Cei doi drumeţi întâlneau arar câte o oază măruntă, cu câte un izvor sau o

fântână părăsită în care apa s-a sfârşit de mult. De mers mai aveau. Şi mergeau iarăşi printre nălucile oazelor verzi şi ale oraşelor măreţe care jucau pe zări fără să se afle aievea, iarăşi bând apa bâhlită din burdufuri şi respirând aerul amestecat cu nisip şi cu focul topit al soarelui. Şi cu tăcere.

Oricât de puţin s-ar fi descurcat în secretele deşertului, de la o vreme Iahuben începu să se mire că nu întâlnesc oameni şi că se opresc numai în oaze aproape sterpe şi părăsite. Ştia de la alţii că în pustietatea acestei ţări sunt şi oameni, şi ierburi, şi fântâni, mai rare decât în alte ţări, dar că sunt. Neputând dormi decât puţin, se gândea mult. Şi, gândindu-se astfel la toate, i se înfipse în minte ca un spin întrebarea: unde îl ducea Auta?

Dar, iată, i se păru că aude deodată pe cineva cântând. De fapt nu o voce de om, ci parcă nişte flaute, dar cu alt sunet. I se năzărea oare, ca şi oazele ridicate din nisip pe zare? Totuşi, acum auzea desluşit fermecătoarea melodie simplă, ca din flautele de aramă subţire, alcătuindu-se undeva aproape sau departe, din sunete înalte şi puţine. Cântecul părea legănat şi vesel. Apoi părea trist. Iahuben se uită la Auta care stătea lungit, cu ochii închişi. Poate că dormea. Iahuben ieşi din cort ca să asculte cântecul şi să ghicească de unde venea. Era încredinţat că se apropiaseră de o oază mai mare şi ar fi vrut să biruiască depărtarea pentru a ajunge acolo mai curând. De ce stătea Auta aşa de liniştit tocmai acum? Învins de oboseală nu putea fi, de vreme ce Iahuben nu era învins de oboseală. Câteva măguri de nisip stăteau adormite în nemişcarea lor. Cei doi tauri rămaşi vii se ascunseseră printre ele, pesemne căutând umbră mai bună decât umbra firavă din spatele

cortului. Nicăieri zările nu arătau nimic. Unde era oaza, de unde venea cântecul acesta când vesel, când trist?

Atunci ieşi din cort şi Auta. Privi zarea şi îşi întrebă tovarăşul de drum:

— Ai auzit?

— Da, zise Iahuben. Cine cântă?

Sclavul părea îngândurat:

— Cântă nisipurile. Cântă pustiul...

— Cum cântă pustiul? Nu înţeleg.

— Nisipul cântă. Cheamă vântul. Cu el vine uneori moartea.

— Moartea?... Care nisip?

Iahuben se uită bine la sclav, să-l vadă de nu aiurează. Dar Auta întinse liniştit mâna spre zare.

— Nu vezi? zise el.

Iahuben se uită cu mai multă luare aminte. Până atunci senină, zarea se acoperise de ceaţă. Dar de unde ceaţă în deşertul uscat?

— Nu vezi? mai zise o dată sclavul şi-i arătă soldatului măgurile de nisip, adineauri nemişcate, ale căror vârfuri acum fumegau, ca munţii înalţi din Atlantida. De pe vârfurile măgurilor de nisip se ridica fumul tremurător, până când aceste măguri, irosite de vântul care creştea, se mutară de pe pământ în cer. Norii de nisip întunecară soarele.

— Hai în cort! spuse Auta cu gura plină de nisip. Scoase dintr-o legătură un smoc de câlţi şi-l dădu soldatului:

— Pune-ţi câlţii în urechi şi acoperă-te cu pătura. Culcă-te cu faţa în jos şi înveleşte-ţi capul.

Intrară repede şi se trântiră la pământ în cortul clătinat, pe care-l ţinură cu trupurile lor, culcându-se peste colţurile

pânzei şi aşa nărăvită să se smulgă de sub ei.

Vântul amestecat cu nisip pătrundea peste tot. Abia mai puteau să respire. Vântul de flacără şi nisip era răsuflarea morţii, care le lovea cu cruzime pielea şi nările, intrându-le aspră în plămâni şi stomac.

De câteva ori Iahuben crezu că moare. Dar nu muri. După vreo trei ceasuri de vânt sălbatic, cerul se lumină în câteva clipe şi plămânii se încărcară de aer aproape curat. Soldatului i se păru că trecuse un an, dar acum se mira că e neaşteptat de sănătos şi chiar vioi, după atâta timp. Avea din nou chef de vorbă.

— Spune-mi, Auta, de ce a cântat nisipul? Cine a cântat în el? Un zeu, poate...

— Nu.

— Sau steaua de azi noapte?

— A cântat vântul, nimeni altcineva.

— Vântul e zeu! spuse Iahuben.

Dar sclavul ridică din umeri în tăcere, apoi se culcă şi adormi repede. Lui Iahuben îi fu la început ciudă că n-are cu cine să stea de vorbă, dar peste puţine minute somnul îl amorţi şi pe el. Trupurile lor istovite aveau nevoie de odihnă.

CAPITOLUL IV

În zilele celelalte avură noroc să nu-i lovească simunul decât o dată. Nu era încă vremea când furia vântului se descleştează toată ca să răscolească deşertul fără întrerupere câte cincizeci de zile. Acum Auta tăcea întruna. Neavând încotro, începu să tacă şi Iahuben. Călătoria lor ajunsese istovitoare.

Soldatul avea sufletul liniştit. Cele din urmă temeri ale sale, stârnite de muţenia sclavului şi de lipsa oamenilor în deşert, se topiseră de mult nu atât datorită inimii bune a lui Auta, vădindu-se până şi în faptul că adesea nu primise să-şi bea toată partea de apă numai ca să-i lase soldatului nedeprins cu setea, cât mai ales datorită înţelepciunii şi liniştii acestui sclav neasemănător cu nimeni.

Din neîncredere şi teamă, în sufletul soldatului se deosebi cu vremea o undă de prietenie pentru tovarăşul de drum, iar mai târziu Iahuben începu să şi-l simtă fără voie frate. De aici, după încercările drumului, nu i-a mai fost greu să ajungă la o încredere aproape oarbă în sclav. O singură nedumerire îl mai abătea uneori de la aceasta: soldatul îşi punea întrebarea fără răspuns de ce se ferea sclavul de orice aşezare omenească. Iahuben nu se îndoia că oameni sunt în ţinuturile prin care se duceau ei doi spre răsărit. I-o spusese şi Auta. Drumul lor cotea uneori, dar soldatul învăţase să se ia şi el după anumite stele, îndeosebi după Steaua Păstorului, şi nu scăpa din vedere că se îndreaptă mereu numai spre răsărit, aşa cum poruncise Puarem. Deci nu s-au rătăcit. Atunci unde erau oazele cu

oameni negri?

într-o dimineaţă, mergând ca de obicei prin nisipuri, Iahuben putu zări nu numai deşertul gol din jur, ci şi altceva, departe, în zarea de la miazăzi. Se uită mai bine şi văzu că erau nişte munţi goi de piatră care se zugrăveau pe zare strălucind în lumina timpurie a dimineţii.

Acolo unde s-au oprit când s-a revărsat căldura erau câteva tufe necunoscute şi ierburi aproape uscate, iar printre ele un izvor de apă abia izbutind să se prelingă prin nisip. Dar apa era bună. Iahuben văzu după ochii sclavului că nici el nu bănuise izvorul. Asta nu-i plăcu. Va să zică mai erau lucruri neştiute chiar şi de Auta în aceste ţinuturi blestemate!

Îşi întinseră cortul şi se culcară. Din nou umbra neîncrederii îl acoperi. Ştia că merg spre răsărit, dar dacă abătându-se din drumul drept mergeau tot spre răsărit, însă către vreo altă ţară? Cine putea şti! Până să adoarmă, Iahuben se gândi la oazele despre care-i tot vorbise sclavul pe drum şi iarăşi începu să-l chinuie taina ocolurilor făcute. Adormi cu acest gând şi tot cu el se trezi.

Mâncară tăcuţi. Mestecând, Auta privea munţii din zare, care-şi schimbau acum culoarea în văzduhul vioriu al înserării. După ce se sătură şi bău cu plăcere din apa proaspătă a izvorului, Iahuben se sculă vrând să strângă cortul. Dacă la început lăsa această îndeletnicire numai în seama lui Auta, care era sclav, mai târziu, fie de urât, fie din prietenie pentru tovarăşul de drum, ceva mai vârstnic, Iahuben nu mai făcu deosebire între îndatoriri. Atlantida cu legile ei era departe şi aici nu treceau prin nisipuri decât doi drumeţi. Însă acum, punând mâna pe cort să-l desfacă, soldatul se opri, răscolit de veşnica întrebare la care sclavul

nu i-a dat niciodată răspuns. Munţii de la miazăzi nu se vedeau; deasupra lor atârna numai steaua ciudată. Se făcuse întuneric. Auta reteza tufele şi smulgea ierburile uscate, adunându-le pentru foc. Dacă cumva, îşi zise Iahuben, sclavul avea de gând să-l ducă în peşterile de piatră din acei munţi şi să-l dea pe mâna cine ştie cui? Se mustră singur aducându-şi aminte câte vorbe nesăbuite îi spusese sclavului. Dacă sclavul îşi pusese în gând să-l ucidă şi să-i ia armele? Însă tot el îşi dădu seama că, dacă ar fi urmărit să-l omoare, putea s-o facă oricând până acum.

Iahuben se aplecă să scoată ţăruşii cortului şi iar se opri. Mai bine să-l întrebe pe sclav de-a dreptul de ce a ocolit atâta drumul, iar dacă nu-i va răspunde, să-l ameninţe cu suliţa, până va căpăta răspuns. Dar tocmai în clipa aceea Auta, care izbutise să aprindă focul, se apropie de el şi, văzându-l cu mâna pe cort, îi spuse blând:

— Nu-l desface, Iahuben. În noaptea asta stăm. De aici încolo nu mai mergem singuri: aşteptăm armata.

Iahuben îl privi aproape uimit. Atunci sclavul adăugă:

— Tefnaht n-a vrut să ia robi din neamurile care-şi schimbă locul. Atlantida vrea robi mai îndemânatici la muncă decât păstorii. Aproape de munţii pe care i-ai văzut sunt şi nişte oaze cu oameni tocmai pe gustul Atlantidei. Am bănuit că ţi s-a părut ciudat de ce nu ne întâlnim cu alte neamuri. Iată de ce: mi-a poruncit Puarem să le ocolesc.

— Şi dacă ne întâlneam cu neamurile de păstori, ce se întâmpla?

— Nu ştiu, răspunse Auta. Ştiu numai că aceste neamuri nu sunt blajine ca păstorii voştri atlanţi. Şi deşertul, este al lor.

Se aşezară să mănânce. Somn nu le era. Auta însă nu se

atinse de mâncare. Arăta îngrijorat. Faţa lui părea mai aspră. În ochi se zăreau totuşi două luminiţe triste. Lui Iahuben începu să-i pară rău de bănuielile sale. Nu era om ticălos robul acesta, îşi spuse ruşinat. Auta părea că se gândeşte la lucruri depărtate. Iahuben nu mai vru să-l tulbure şi, mestecând alene curmale dulci, se gândea şi el la felurite lucruri. Altceva nu avea de făcut. Nu era ca altădată, când drumurile sale nu se scurgeau în singurătate şi când trebuia sau să-şi încordeze auzul ca să nu scape comenzile căpitanilor, sau silit de iureşul obştesc să stea cu ochii încordaţi ca să vadă primejdia ori prada. În celelalte drumuri rareori îşi lăsase gândurile să-i umble în voie. Numai drumul acesta blestemat îi aducea sute de întrebări. Se gândea chiar şi la lucruri despre care altă dată nici nu auzise. Acum, la cel dintâi popas mai lung din singurătate, stând lângă focul care mistuia lemnul închircit şi ierburile uscate ca să nu lase nimic folositor (căldura şi lumina treceau, nu erau statornice) decât o moviliţă de cenuşă, Iahuben se pomeni punând o întrebare ciudată tovarăşului său de călătorie:

— Un lucru nu înţeleg de loc, Auta: cum ai tu inimă uşoară să cauţi drum spre robirea celor de-o seamă cu tine.

Sclavul tresări. Iahuben, dându-şi seama ce a spus, îşi muşcă buzele. Dar era prea târziu. Cuvintele erau în văzduh, nu se mai puteau prinde. La lumina focului, soldatul văzu ochii mari şi miraţi ai lui Auta care-l priveau ca şi când l-ar fi văzut întâia oară. Apoi Auta zâmbi într-un fel foarte straniu.

Iahuben era speriat. Ce putea să ascundă zâmbetul sclavului? Căută să-şi amintească bine cuvintele rostite adineauri. Spusese lucruri chiar atât de cumplite? Parcă

nu... Îl privi pe sclav cu ochi bănuitori şi înfricoşaţi. Dacă va afla Puarem ce întrebări îi pune soldatul său unui rob? Să nu-l ucidă acum, ca să scape? Iahuben se scutură, scârbit. Cum să-l ucidă? Era şi primejdios să-l ucidă, căci va veni armata şi nu va mai găsi călăuza ce-i fusese dată în grijă anume lui. Şi de ce să ucidă un om care nu-i făcuse nimic şi care se purta cu el ca un frate mai mare! Era rob, dar se purta ca un frate. Şi dacă totuşi...

Dar Auta, la început tresărind la auzul unei întrebări atât de neaşteptate, pricepu îndată tot ce era de priceput. Ar fi vrut să tacă ştiind că acum nu mai era vorba de întrebare, însă privirea soldatului îl făcu să-i fie milă şi spuse cât putu mai blajin:

— Cum puteam să nu ascult o poruncă? Dacă nu mă duceam, Puarem punea să mă ucidă. Dacă aş fi vrut să le abat drumul sau să fug, m-ai fi ucis tu... Ştii că n-am arme!

— Şi dacă ai fi avut? întrebă îngrijorat Iahuben.

— N-am ucis niciodată nici duşmani. Cu atât mai puţin te-aş putea omorî pe tine. Simt un frate în tine.

Iahuben îl privi lung. Minţea oare? Ochii sclavului erau senini.

— De unde ştii că te-aş fi ucis dacă ai fi încercat să fugi? zise Iahuben fără să vrea, şi numaidecât se mustră în gând pentru prostia spusă, dar Auta zise:

— Tu nu eşti omul care să ucizi pentru că îţi place să ucizi... Aşa ai apucat şi aşa ţi se porunceşte.

Iahuben rămase încurcat, neştiind ce să mai răspundă. Căzu pe gânduri. Poate că sclavul acesta, care citea în sufletul lui şi i-l cunoştea mai bine decât şi-l cunoştea el însuşi, avea dreptate. Niciodată Iahuben n-a ştiut de ce e soldat şi nu s-a întrebat niciodată de ce ucide. Da, într-

adevăr, de ce ucide? Şi duşmanul e om, nu leu sau lup. Dar dacă n-ar ucide ar fi ucis. Aşadar, omorul e apărare. Iahuben se mai gândi şi văzu că omorul nu era apărare, de vreme ce nimeni nu venea în Atlantida s-o cotropească, şi anume el se ducea împins de porunci să jefuiască ţări străine şi să ucidă oameni străini. Sclavul acesta i se păru înţelept ca un zeu. Acum îi spuse cu mai mult curaj:

— Auta, te-aş întreba ceva, numai să nu mă vinzi.

— Nu te vând! zise Auta râzând. Cum să te vând? Nu sunt negustor de oameni şi mai ales negustor de prieteni. Spune, Iahuben!

Fără să se mai gândească dacă e bună sau nu întrebarea, Iahuben zise:

— Dacă am pleca la neamurile negre din munţii aceia?... Ca să nu mai fiu nevoit să ucid.

Auta îl învălui într-o privire caldă. Nu se mai îngrijora că soldatul ar putea fi iscoadă.

— Şi fără noi, robii tot vor fi luaţi. Poate că noi am putea să le fim de folos în vreun fel. Iar pe noi doi nici un neam de oameni negri nu ne va primi.

— Nici chiar pe tine? Tu ai culoarea lor şi le ştii limba.

— Culoarea şi limba sunt însuşiri neîndestulătoare. Ei vor simţi că sufletul meu s-a înstrăinat... nu de sufletul lor, de felul lor de viaţă. Eu nu mai pot trăi fără să citesc şi fără să vorbesc cu oameni învăţaţi. Poate că este un cusur greu, dar cu el m-am deprins. Dacă erai şi tu negru şi n-aveai arme, poate că ne-ar fi primit ca oaspeţi trecători, poate însă şi ca duşmani.

— De ce ţin atâta la tine Marele Preot şi ceilalţi slujitori ai zeilor? Pentru că eşti învăţat şi înţelept?

Auta ridică din umeri.

— Nimeni din ei nu ţine la mine, poate numai bătrânul din Piscul Sfânt. Au nevoie de mine, atâta tot.

— Dar regele nostru, fie el veşnic viu…

— Cine poate fi veşnic viu? îl întrerupse Auta zâmbind.

— Cum? Veşnic viu?... Da, zeii sunt veşnici. Fiul iubit al Zeului Apelor este regele Atlantidei, fie el veşnic viu, sănătos şi puternic.

— Spune-mi tu, Iahuben: dacă e zeu şi e veşnic, de ce trebuie să-i mai urezi veşnicie?

Iahuben tăcu.

— Tu ai văzut zei? îl întrebă Auta din nou.

Soldatul îl privi cu mirare.

— Eu?... Nu, n-am văzut. Dar eu sunt un biet soldat. Preoţii îi văd.

Auta nu se mai putu stăpâni să nu râdă:

— Nu-i vede nici un preot.

— Glumeşti? îl întrebă Iahuben nesigur.

Auta clătină din cap, fără să mai zâmbească:

— Nu glumesc. Zei nu sunt.

Iahuben se uită înmărmurit la faţa robului, apoi căzu într-o tăcere amestecată cu spaimă. Clipea uneori, cu ochii la foc. După un timp îşi ridică fruntea. Stelele erau multe. Ochii soldatului căutară steaua de la miazăzi. O găsiră, atârnată în acelaşi loc, ca un ochi alungit şi plin de mânie. Mâna lui Iahuben se ridică tremurătoare spre stea şi buzele lui veştede îngăimară:

— Dar steaua asta?

Auta se întoarse repede într-acolo, după aceea îşi plecă ochii în pământ şi nu putu să spună nimic. Trecu un răstimp de tăcere. Auta privi din nou steaua, apoi pe Iahuben. Apa limpede a unui zâmbet îi spălă faţa de amărăciune. Deci

soldatul nu era numai soldat: îşi punea şi întrebări.

Mai stătură astfel un timp alături, fără să vorbească. Noaptea trecuse pe jumătate. Erau amândoi obosiţi, deşi dormiseră toată ziua. Sclavul zise:

— Iahuben, în zori soseşte Puarem cu soldaţii. Cred că nu va face popas până la oaza neamului daza, care-i foarte aproape. Până acum am scăpat teferi. Să nădăjduim că din oază focul nostru nu e văzut. Tot nu mai avem ce face: eu socot că ar fi bine să dormim.

Iahuben îl ascultă. Intră în cort şi, până să vină Auta, se înveli cu pătura şi adormi repede, ca un prunc. Auta însă rămase afară, privind steaua. Simţea nevoia să fie singur.

Numai către dimineaţă îl toropi somnul, acolo lângă foc. Nu apucă să doarmă prea mult, când deodată îl trezi un zgomot ciudat, ca o grindină. Sări în sus şi ascultă. Era sunet de tobe. Focul era stins. Se lumina de ziuă. Îi era frig. Ascultă cu mai multă luare aminte. Tobele nu erau ale armatei lui Puarem. De după dâmburile de nisip veneau oameni negri şi înalţi, cu lănci şi cu arcuri. Mergeau atât de repede, încât acum era prea târziu să se mai ascundă. Pesemne că şi fusese zărit.

Oamenii străini erau aproape. Câteva lănci cu vârful de cremene îi trecură vâjâind pe lângă urechi. Auta mai avea timp să-l trezească pe Iahuben.

— Ca să scăpăm cu viaţă, aruncă-ţi armele la picioarele lor! îi spuse repede, după ce ieşiră din cort şi-i văzură pe străini la câţiva paşi.

Apoi fură prinşi şi luaţi sub pază. Străinii aceştia nu-şi ucideau prinşii: îi făceau robi.

Auta se uită la ei lung şi ascultă ce spuneau. Le recunoscu neamul. Văzu pe unul pe care-l bănui a fi

căpetenie şi îl întrebă în grai daza:

— E departe satul vostru?

Oamenii străini îl priviră miraţi. Acest om era negru, dar se vedea bine că dintr-alt neam decât ei. Şi totuşi ştia să vorbească la fel ca ei, fără deosebire. Asta îi făcu mai bănuitori. Căpetenia nu-i răspunse. Auta îşi dădu seama că a greşit. Era mai bine să tacă.

Iahuben stătea tăcut între câţiva paznici cu lănci. Dar când străinii veniră să-i lege mâinile, ca şi lui Auta, şi îl împinseră din spate făcându-i semn să pornească, îi fu greu să se supună. El era soldat într-o armată căreia nu i se putuse împotrivi nici o ţară a lumii. Nici o altă ţară nu avea palatele şi grădinile Atlantidei. El nu se folosea de aceste palate şi grădini, însă le ştia în ţara lui. Iar acum, deşi soldat liber atlant, îl legau de mâini ca pe oricare rob. Nu putea răbda astfel de înjosire. Se scutură şi vru să lovească cu umerii pe unul dintre războinicii care-l păzeau. Dar acesta îl izbi cu coada lăncii peste şale, şi Iahuben îşi muşcă buzele aducându-şi aminte că e fără arme şi legat. Îşi privi cuceritorii cu dispreţ. Apoi nu-i mai privi deloc.

De ce i-a spus Auta să-şi arunce armele? Le-a aruncat fără să stea pe gânduri. Acum îi părea rău. S-ar fi luptat. Puarem a avut încredere în el. Sau poate că sclavul a vrut totuşi să-l vândă acestor străini? Nu! Iahuben se scutură de acest gând prostesc. Acum era încredinţat de cinstea lui Auta, care de altfel era şi el legat. Şi poate că Auta a avut dreptate: având arme, ar fi fost ucis înainte de a le întrebuinţa. Să vadă ce va fi de acum încolo. Deocamdată era în viaţă. Nimeni nu părea să râvnească la viaţa lui. Iahuben era bărbat şi ostaş vechi. Mai fusese luat o dată rob şi scăpase. Va scăpa şi acum. De ce să se vaiete? Va

aştepta şi se va gândi cum să scape.

Dimineaţa era frumoasă. Soarele se ridica spre cer, ieşind din nisipuri. Era încă răcoare şi uşor de mers. Acum Iahuben începu să zărească destul de aproape verdeaţa oazei cu copaci înalţi, cu trunchiul solzos şi cu crengi numai în vârf, ca un pămătuf de pene mari. Erau curmalii. Într-un loc deschis, ca o poiană, zări aşezate în cerc o mulţime de colibe rotunde cu acoperişul ascuţit. În mijlocul lor era altă colibă, mai mare. Într-o parte se întindeau câteva ţarcuri în care mugeau vite. Copii goi şi slăbănogi, cu burţile mari şi picioruşele ca nişte beţe, stăteau rezemaţi de copaci privind pe războinicii care veneau spre sat.

Şi deodată Iahuben auzi în apropiere un sunet puternic de tobe de aramă. Recunoscu tobele numaidecât: era armata lui Puarem. Oamenii negri se opriră şi arcaşii îşi încordară arcurile, iar ceilalţi îşi cumpăniră lăncile în mâini. Unul dintre ei răcni ceva şi numaidecât o ploaie de săgeţi se năpusti spre soldaţii cu coifurile sclipitoare. Câteva sute de atlanţi năvăliră cu săbiile în mâini. Se făcu învălmăşeală. Folosindu-se de ea, soldatul Iahuben alergă spre atlanţi, apoi se opri la jumătatea drumului, căutându-l din ochi pe Auta. Auta însă izbutise să se dezlege şi venea spre el.

Auta îl dezlegă şi amândoi alergară mai departe, intrând în desimea armatei atlante. Armata năvălea cu suliţe şi săbii lucitoare, ieşind parcă de sub nisip.

Încăierarea cu băştinaşii a fost scurtă. Dându-şi seama că sunt prea puţini, aceştia începură să fugă. Apoi, văzându-se împresuraţi de suliţe şi săgeţi, se opriră şi fură prinşi. Erau toţi în viaţă. Nimeni mort, doar câţiva cu răni. Se uitau cu uimire la armele şi la îmbrăcămintea ciudată a străinilor cu pielea roşie. Nu mai văzuseră astfel de făpturi.

Ajungeau acum la marginea oazei, iar munţii cu peşteri îşi suiau stâncile în dreapta, pe zarea de la miazăzi.

CAPITOLUL V

Armata lui Puarem se odihnea. N-avea ce să prade şi nici desfătări nu putea găsi în oaza săracă. În satul în care atlanţii intraseră întâi, şi în jurul lui, unde erau copaci mai mulţi şi câteva izvoare, se întindeau cele aproape o mie de corturi. Celelalte două sate mai mici găsite în aceeaşi oază au rămas pustii; locuitorii au fost aduşi în tabăra cotropitorilor. Lângă tabără, dulgherii armatei, purtând şi ei pieptare şi coifuri militare, înjghebară din cea dintâi zi un ţarc mare şi înalt, nimicind curmalii din care se hrănise şi s-ar mai fi putut hrăni atâta lume. Rămaseră acum în oază foarte puţini arbori. Trunchiurile cu solzi ale celorlalţi erau acum gard şi păzeau cucerirea vitejilor atlanţi.

A doua zi, Auta ieşi posomorât din cortul slujitorului Zeului Puterii. La câţiva paşi de cort îl aştepta Iahuben, însărcinat să-l însoţească. Iahuben fu mirat să-l vadă trist şi după ce se depărtară îl întrebă:

— Ţi s-a întâmplat vreun necaz?

Auta nu răspunse.

— Pari trist, de aceea te-am întrebat! mai zise soldatul.

Auta se uită îndărăt. În preajma lor nu era nimeni.

— M-am descurcat greu cu Tefnaht. Mi-a spus că nu vrea să-i ia cu sine pe toţi robii. Mi-a poruncit să-i aleg numai pe cei mai vrednici de muncă şi mai ageri.

— Şi ce e rău în asta? făcu Iahuben.

— Pe ceilalţi va porunci să-i ucidă. Iată ce e rău!

Iahuben se uită lung: era ceva nou chiar şi pentru el.

Armata atlanţilor nu-şi omora prinşii de război niciodată:

îi făcea robi pe toţi.

Soldatul lăsă ochii în pământ şi murmură:

— Te doare pentru ei, înţeleg...

— Nu are să-i ucidă totuşi, aşa cred! zise Auta, fără să-l fi părăsit tristeţea. Am încercat să-i spun că aceşti oameni sunt dintre cei mai harnici printre toate neamurile negre şi că puţini ar rămâne nealeşi. Iar rămânând foarte puţini în sat, n-ar mai fi primejdioşi pentru viteaza noastră armată.

— Ţi-a făgăduit că n-are să-i ucidă?

— Nu mi-a făgăduit nimic. Nici nu mi-a răspuns.

— Şi ce faci acum?

— Ce să fac? Am să-i aleg pe cei vrednici şi ageri. Altceva nu pot să fac!

Se îndreptă spre ţarc. Iahuben, mergând alături de el, îi mai spuse:

— Ştii, vin cu tine. Puarem mi-a trimis poruncă să te însoţesc.

Auta zâmbi bucuros dar în ţarc intrară în tăcere. Văzându-l pe omul negru între ei, în tovărăşia soldatului înarmat, proaspeţii robi îl priviră cu ură şi cu teamă. Se feriră din calea lui, ori de câte ori s-a apropiat de ei să le vorbească. Neamul daza ştia ce înseamnă să fii rob. Aveau şi ei câţiva robi. Unii dintre ai lor erau robi la alte neamuri. Trecuse de mult vremea când strămoşii lor, după cum spunea datina, îşi ucideau prinşii. În acele vremuri depărtate, aici fuseseră păduri, nu numai această sărmană oază. Se spune că demult trecea prin apropiere şi un râu adânc.

Ştiind ce sunt robii, neamul daza totuşi fu cuprins de mirare şi teamă. Aceşti străini cu pielea trupului roşie aveau arme cumplite şi aveau bice usturătoare. Unde

aveau să-i ducă pe toţi? Sau voiau să-i ucidă? Şi cine putea fi Străinul cu pielea neagră care umbla nestingherit printre ei? De ce n-avea arme? Nimeni în tot ţarcul nu putea să înţeleagă dacă soldatul cu pielea roşie îl apără pe omul cu pielea neagră căruia i se spunea Auta sau îl păzeşte să nu fugă.

Treptat, Auta izbuti să-i cunoască pe noii robi, cu toate că ei toţi îşi fereau ochii şi inima de ochii lui. Cine dintre robi apucase a-i zări acestui Auta ochii curaţi şi zâmbetul trist şi blajin nu se mai feri de el. Dar aceştia erau puţini. Unul din ei era un bărbat voinic, ce ar fi ridicat în braţe un taur. Se spunea că e cel mai bun arcaş din toată oaza. Numele lui îi şi arăta iscusinţa în mânuirea arcului, căci i se zicea Mai-Baka.

Îngăduindu-şi cel dintâi printre ai săi să vorbească cu străinul, Mai-Baka încercă să afle dacă acest Auta era într-adevăr duşmanul neamului daza. Dar Auta îi spuse:

— Are să vină vremea când ai să afli adevărul şi poate n-ai să mă mai osândeşti, cum m-ai osândit, că aş fi suliţa şi lanţul din mâna stăpânilor mei. Lucrurile stau altfel.

— Vrei să spui că stăpânii tăi sunt suliţa şi lanţul din mâna ta? îi spuse arcaşul râzând cu amărăciune. Eu simt că nu-mi eşti duşman, dar ai venit cu duşmanii neamului meu, care m-au robit. Ce să cred despre tine?

Auta vru să mai stea cu el de vorbă, ca să vadă de unde vine înţeleaptă şi îndrăzneaţă mândrie a arcaşului din această oază pierdută în pustietatea nisipurilor, dar nu mai avu când; un soldat veni în fugă să-i spună că-l cheamă la sine Tefnaht.

După plecarea străinilor, în jurul arcaşului Mai-Baka se adunară câţiva băştinaşi: bătrânul Agbongbotile, Tatrakpo,

care din căpetenie ajunsese rob ca şi ceilalţi, fericitul Tankoko, cel căruia altădată i se arătau zeii în vis dându-i porunci pentru tot neamul daza, şi chiar trufaşul vrăjitor Tela, care cunoscuse totdeauna toate tainele pentru oamenii de rând şi acum întâlnise întâia oară în viaţă o taină pe care nădăjduia s-o poată cunoaşte de la Mai-Baka.

Cel dintâi întrebă Tatrakpo.

— Mai-Baka, zise el, tu ai aflat unde ne duce mânia zeului cu ochiul deschis în cer?

— În Ţara Apelor. Străinii spun că este undeva spre apus, între ape. Poate la capătul lumii.

— Dar cine-i omul negru cu care ai vorbit şi azi şi ieri? E dintre stăpâni?

Mai-Baka nu răspunse îndată.

— Cine poate şti! zise vrăjitorul Tela, suspinând.

— Cum, nici chiar tu nu ştii? îl întrebă Mai-Baka mirat. Iată, eu nu ştiu, dar bănuiesc.

— Ce poţi bănui! se repezi Tela.

— Asta bănuiesc: străinul nu ne este duşman! spuse Mai-Baka.

— Ce caută aici? De ce umblă mereu prin ţarc? întrebă iarăşi Tatrakpo.

Mai-Baka înălţă din umeri.

— Eu ştiu ce caută! strigă mânios Tela. Ei ne duc în ţara lor ca să muncim pentru ei, să le paştem vitele, să le lucrăm pământul. Pe cei care nu sunt buni de muncă îi vor ucide. Nu nădăjduiţi în zadar: voi n-o să aveţi norocul pe care-l are ticălosul om negru adus de ei. El este iscoada lor! Mi-au arătat zeii în vis...

— De unde ştii tu ce ştiu numai zeii? îl întrerupse bătrânul Agbongbotile. Robia nu este noroc. Ca să ştiu asta

nu trebuie să vină zeii în vis în inima mea. Dar viitorul nu-l putem ghici nici eu, nici tu, nici Tankoko... Vrăjile tale m-au minţit prea de multe ori ca să le mai cred. Aici nu-mi mai eşti stăpân, şi nu-mi mai este frică să-ţi spun că minţi! Norocul ţi-l aduc zeii fără să te vestească. Tu ştii cum ne-au învăţat bătrânii noştri să spunem: pe omul fără noroc poţi să-l pui într-o oală cu unt şi rămâne flămând, iar omul norocos se înavuţeşte chiar vânzând apă pe malul râului...

— Astea sunt vorbe goale: norocul nostru l-a ars ochiul zeului cu raza lui din întâia noapte când ne-a privit! strigă Tela cu ciudă.

— Dar nu s-a dus Ntombi să-l îmbuneze? întrebă altcineva.

Mai-Baka se încruntă. Văzându-l fără să-l privească de-a dreptul, Tela se răsti:

— Ntombi a pierit!

— De unde ştii? se repezi Mai-Baka la el, gata să-l lovească. După răgetul leului a mai cântat.

— Ştiu: altfel, ochiul zeului s-ar fi închis! încheie Tela rânjind, apoi le întoarse spatele şi se depărtă. Mai-Baka rămase cu privirea pierdută. Printre bârnele ţarcului îl zări pe Auta. Îl aşteptă. Ceilalţi se împrăştiară.

— În cine mai ai tu încredere dintre ai tăi? îl întrebă Auta numaidecât după ce intră în ţarc. Arcaşului întrebarea i se păru ciudată. Nu putea bănui ce urmăreşte străinul. Totuşi se gândi pe rând la oamenii din sat, ca să-i poată răspunde. Apoi spuse:

— Este un bătrân, Agbongbotile...

— Cheamă-l aici, îl rugă Auta.

Arcaşul îi făcu semn să vină şi bătrânul se apropie nehotărât de ei. Auta îi privi în ochi un timp, în tăcere. Întâi

ferindu-se, Agbongbotile îşi arătă după aceea ochii, văzând că ai străinului nu au în ei nici şiretenie, nici răutate.

— Iată, zise Auta în cele din urmă, stăpânii noştri vor să ia din alte ţinuturi şi de la voi robi care să muncească pentru ei.

Cei doi băştinaşi schimbară câte o privire.

— Să le paştem vitele? făcu Agbongbotile.

— Nu. Vitele lor au păstori. Ca să le clădiţi case. Mai-Baka începu să râdă.

— Numai pentru asta? Nu pot să cred că au adus atâţia războinici înarmaţi ca să cucerească împletitori de case tocmai din satul nostru. Casa şi-o face fiecare în câteva zile. Tu ne minţi!

Auta îl privi blajin.

— N-am văzut niciodată, zise Agbongbotile, dar am auzit de mult că în ţara cu pământ negru din răsărit, unde trăiesc oameni roşii ca şi stăpânii tăi, se fac case din stânci şi sunt înalte cât munţii. Stăpânii tăi sunt oameni roşii; de ce nu şi-ar face şi ei case din stânci!

— Tu ai înţeles mai bine, zise Auta. Acolo oamenii nu stau în colibe. Numai păstorii. Oamenii de seamă stau în case mari de piatră. Şi iată ce vreau să vă destăinuiesc numai vouă. Stăpânii cred că voi veţi deprinde repede meşteşugul clădirii caselor de care au ei nevoie...

— Şi ce vrei de la noi, ce urmăreşti să afli când ne spui despre casele lor? spuse Mai-Baka mâhnit.

— Eu am fost adus aici fiindcă ştiu să vorbesc graiul vostru şi fiindcă sunt robul care...

— Cum, tu eşti rob? îl întrerupse Mai-Baka surprins. Sau minţi?

— Nu mint. Uitaţi-vă la robii lor care duc poveri. Şi uitaţi-

vă la stăpâni şi la soldaţi. Vedeţi vreun om negru printre stăpâni sau soldaţi?

Agbongbotile clătină din cap, zicând:

— Cred că nu minte. Cred că e rob.

— Atunci pe tine de ce te-au adus? întrebă arcaşul. Numai ca tălmaci? Văd că nu tălmăceşti nimănui nimic: vii în ţarc fără stăpâni.

— Am venit pentru că mi-au poruncit să vin. Trebuie... mi-au cerut să aleg...

— Vezi, ţi se încurcă şi vorbele! Cum să te cred? spuse arcaşul cu amărăciune.

— Nu mi se încurcă, dar le caut pe cele mai limpezi ca să mă înţelegi mai bine... Ei m-au trimis în ţarc ca să aleg dintre voi pe cei care sunt mai ageri. Dar iată care e taina: stăpânii mi-au spus că, pe cei pe care nu-i voi socoti ageri şi buni de muncă, îi vor ucide. Şi am venit să mă sfătuiesc eu voi, să vă întreb: e mai bună moartea sau e mai bună robia? Căci altă ieşire nu aveţi. Dacă eu mi-aş curma viaţa, cum m-am gândit s-o fac, s-ar găsi altul să aleagă. Ar alege poate jumătate din voi, şi pe ceilalţi i-ar da pe mâna soldaţilor. M-am gândit însă...

Auta tăcu, nesfârşindu-şi cuvintele începute. Mai-Baka şi Agbongbotile îl priviră deodată cu teamă. Bătrânul suspină şi zise:

— Tela a ghicit: eşti iscoadă!... Păcat.

Lui Auta îi venea greu să le spună tot ce avea pe suflet, dar şi mai greu îi venea să nu le spună. Lupta din el se oglindi în cutele feţei lui, în ochi, în buzele care tremurară uşor, în fălcile strânse. Agbongbotile văzu această luptă şi se înduioşă. Spuse tărăgănat:

— Cu tine sau fără tine, străinii roşii tot îşi vor lua robii

de care au nevoie... Fă-ţi datoria, alege pe cine vrei şi lasă-ne pe noi, nu ne mai cere sfatul.

Auta văzu că n-a fost înţeles.

— Nu aleg eu... voi să alegeţi. Iată, îmi dau taina în mâinile voastre: ştiu că ea poate să fie suliţa îndreptată asupra mea. Am vrut să fac ceea ce sunt în stare să fac, nu mai mult decât sunt în stare. Am crezut că stăpânii îşi vor lua robi puţini şi ceilalţi vor rămâne în viaţă după plecarea lor. Am greşit. N-am ghicit bine. Atunci le-aş fi spus că nu sunteţi buni de muncă decât puţini, şi i-aş fi ales numai pe cei răi. Acum...

Agbongbotile pricepu în sfârşit şi zâmbi:

— Să nu-ţi fie frică de noi. Spune curat.

— Stăpânii ziceau că pe robii nealeşi vor pune să-i ucidă. Eu le-am spus că voi toţi sunteţi ageri şi harnici şi că v-am ales aproape pe toţi. Dacă rămân numai câţiva, cred că au să fie cruţaţi. Asta am vrut să vă destăinuiesc. Dacă am greşit, osândiţi-mă.

Agbongbotile se apropie de Auta şi-l privi în ochi de aproape, ca să-i arate că l-a înţeles. Dar Mai-Baka îl întrebă îndurerat:

— Tu crezi că e mai bine să trăieşti rob decât să mori? Auta tăcu. Ce să le spună? Să le mărturisească şi un gând sfios care abia îi venise şi de care se temea şi el? Să li-l spună măcar ocolit.

— Mai-Baka, zise Auta încet, când trăieşti poţi nădăjdui. Poate că robia nu e veşnică. Poate că poţi să scapi o dată de ea. Numai mortul nu mai poate nădăjdui nimic: după moarte nimeni nu mai face nimic, decât putrezeşte. Şi aş mai spune ceva...

Văzându-l că amuţeşte, Agbongbotile căută să-i dea

curaj:

— Spune, străinule, ce ai vrut să spui. De noi să nu te temi!

— Uneori mă gândesc... nu ştiu cum să spun. Unii zic că omul se naşte să fie rob sau om. Eu nu cred... Oare trebuie să fie şi robi?

— Oamenii vechi, de la începutul lumii, când i-au făcut zeii pe cei dintâi, n-au fost robi, nici n-au avut robi. N-au avut nici stăpâni, decât pe zei. Aşa spun datinile vechi: îşi împărţeau culcuşul şi apa şi erau fraţi. Poate că asta e poveste, poate că nu. Nimeni nu poate şti! rosti Agbongbotile.

Auta rămase trist şi tăcut. Mai-Baka se întoarse spre el, îl privi lung, clătină din cap, apoi îl întrebă altceva:

— Când ne duce de-aici?

— Când se vor întoarce soldaţii dinspre miazăzi, din munţii de piatră. Cred că peste trei, poate peste patru zile.

Mai stătură o vreme în tăcere. De departe îi iscodeau ochii lui Tela. În sat, dincolo de blestematul ţarc, femeile se adunaseră în faţa câtorva colibe şi îşi boceau bărbaţii.

Cu inima strânsă, fără să mai rostească vreun cuvânt, Auta ieşi din ţarc şi se duse spre copacii la umbra cărora îl aştepta Iahuben.

CAPITOLUL VI

Noaptea era pe sfârşite. Auta nu mai dormea de mult. Stătea în picioare şi, sprijinit de gardul ţarcului, privea în sus spre miazăzi steaua necunoscută pe care n-o slăbise din ochi de-a lungul drumului prin deşert. Din cort, venise după el şi Iahuben. Iar înăuntrul ţarcului, câţiva oameni umblau printre trupurile adormite, vorbind în şoaptă. Iahuben, plictisindu-l steaua, se uită prin gard şi-l zări pe bătrânul Agbongbotile. Începuse să se descurce câte puţin în graiul băştinaş, iar vederea bătrânului rob negru îi făcu plăcere: avea cu cine schimba o vorbă atâta timp cât Auta se îndeletnicea cu steaua aceea a lui. Îi făcu semn şi-l strigă pe Agbongbotile şi acesta se apropie de gard. Dar ochii îi căzură pe Auta, şi bătrânul văzând încotro se uita acela tăcu, deşi deschisese gura să spună ceva. Iahuben vru să-şi arate ştiinţa şi rosti cu oarecare mândrie:

— Teski-bu, steaua cea mare.

Auzi şi Auta şi murmură ca pentru sine:

— Cine priveşte oare din ochiul acela?

— Un zeu! spuse Iahuben.

— Tela zice că zeul acela ne-a adus nenorocirea, vorbi în sfârşit şi Agbongbotile.

Dar Auta nu-l auzi. Spuse altceva:

— Iahuben, ia uită-te mai bine: nu ţi se pare că azi steaua e mai sus decât în celelalte nopţi?

Abia acum îl zări pe Agbongbotile şi-şi dădu seama că vorbise cu Iahuben în graiul daza, fără să se gândească de ce. Se întoarse spre bătrân:

— M-ai văzut? Credeam că dormi… Spune-mi, Agbongbotile, voi când aţi băgat de seamă steaua asta pe cer?

Bătrânul îşi lăsă ochii în jos. Era şi mai îngrijorat, de când şi străinii se mirau de stea.

— Şi mie mi s-a părut că de două nopţi e mai sus, şi parcă mai mare... spuse el. Zeul nu vrea să ne cruţe. Ntombi nu mai e, voi aţi venit să ne luaţi în robie. Tela poate că are dreptate.

— Ce spune Tela? Cine-i Tela, vrăjitorul acela gras? întrebă Auta.

— Da. El zice că zeul acela din stea v-a trimis pe voi.

— Prostii! Nu numai când s-a pus la cale plecarea noastră, dar şi mult după ce am plecat, steaua asta încă nu se vedea. Şi de câte ori a mai fost armata din Ţara Apelor în alte ţări, cu aceeaşi menire, crezi că s-a arătat vreo stea?

— S-a arătat zise Iahuben. Când am fost întâia oară în ţara Retenu, s-a arătat o stea cu coadă.

— Da, ştiu îi spuse râzând Auta, Un preot din ţara Akkad zicea că steaua a venit să măture cu coada ei de foc armata atlanţilor. Tefnaht zicea că, dimpotrivă, a venit să mături toate oştile din ţara Retenu, din Akkad, din Sumer... Şi n-a măturat pe nimeni. S-a dus cum a venit. Au pierit şi soldaţii atlanţi, au pierit şi din Retenu. Atlantida şi-a încărcat corăbiile cu robi şi cu prăzi.

— Dar cine-i Ntombi? întrebă Iahuben; povestea cu stelele nu-i prea era pe plac. Spuneai că nu mai e. Cine a fost Ntombi?…

Agbongbotile îi făcu semn să tacă şi apoi arătă cu capul spre un loc din ţarc. Auta îi şopti în limba atlantă:

— Cred că e o fată neagră pe care a iubit-o arcaşul. O să

aflăm altă dată.

Mai-Baka însă auzise numele fetei rostit destul de tare de soldatul străin. Când se apropie de ei, spuse:

— Ntombi este fata cea mai frumoasă din neamul nostru pe care Tela şi Tankoko au trimis-o goală, într-o noapte, spre miazăzi...

— De ce au trimis-o? întrebă Iahuben, curios.

— Ca să-l îmbuneze pe zeul care şi-a deschis ochiul spre noi.

— Care zeu?... A, steaua cea mare! Şi l-a îmbunat? Mai-Baka se uită cu tristeţe la soldat:

— Nu vezi? şi-i arătă steaua. Ne priveşte cu mai multă mânie.

— Dacă zeul are s-o vadă... Începu Agbongbotile, dar Mai-Baka făcu ceea ce n-ar fi cutezat să facă niciodată: îl întrerupse pe bătrân.

— Dacă zeul ar fi văzut-o, nu putea să nu se încânte de frumuseţea ei. Zeul ştia că Ntombi i-a fost hărăzită lui.

— Dar dacă zeului nu i-a plăcut fata şi a poruncit leilor s-o sfâşie? întrebă Iahuben.

Arcaşul îşi întoarse faţa de la ei şi scrâşni din dinţi. Auta sări într-o clipă gardul şi-l apucă de braţ:

— Ascultă, Mai-Baka; poate că Ntombi n-a pierit. Poate că are să vină înapoi... Unei stele nu-i trebuie fete pământene.

Mai-Baka se întoarse spre el şi îl privi cu negrăită bucurie. Nimeni până acum nu-i sprijinise slaba nădejde că Ntombi mai trăieşte.

— Da, zise el; după răgetul leului am mai auzit-o cântând.

— Tu o iubeşti pe Ntombi şi poate că are să fie din nou a

ta! îi spuse Auta cu voce prietenoasă.

Mai-Baka spuse trist:

— Cum ai aflat? De unde ştii că o iubesc? Ai citit în inima mea?... Dar Ntombi nu va mai putea fi niciodată a celui care o iubeşte. Chiar dacă s-ar întoarce, Mai-Baka va fi atunci foarte departe, rob în ţara voastră blestemată.

— Totuşi mai sunt câteva zile până plecăm. Cine ştie! murmură Auta, însă şi glasul lui era acum nehotărât.

Cerul începea să-şi topească şi bezna şi stelele în spuza apoasă a dimineţii. Încă puţin şi steaua străină nu se mai văzu.

Soarele începu să se ridice din nisipuri, luminând baobabul şi curmalii oazei. Iahuben ocoli gardul şi intră în ţarc. Acum şedeau toţi patru pe iarbă.

— Cum aţi venit prin pustiul de nisip? întrebă Agbongbotile, ca să îndepărteze gândurile arcaşului de la pierduta Ntombi.

— Greu am venit! răspunse Auta. Poate era mai bine să nu venim...

— Ei, acum aţi venit, zise bătrânul. Noi ştiam că veniţi.

Iahuben se întoarse mirat spre bătrân, dar îl auzi pe Auta că spune:

— Ştiam că ştiţi. De aceea am ocolit toate oazele. Tobele ţinuturilor n-au dormit: au dus vestea ca vântul.

Iahuben privi cu gura căscată spre amândoi, pe rând.

— Fiare n-aţi întâlnit? întrebă Mai-Baka.

— Nu. Şi, chiar de-am fi întâlnit, Iahuben este viteaz şi nu sunt ţintaşi mai buni ca el în toată oastea.

Iahuben îşi umflă pieptul, mândru de sine, şi uită de tobele deşertului.

— Cum v-aţi descurcat prin deşert? întrebă iarăşi

Agbongbotile.

— Eu cunosc deşertul din copilărie, spuse Auta. Dar niciodată nu l-am cunoscut ca acum. Noi doi, Iahuben şi cu mine, am mers cu depărtarea drumului unei nopţi înaintea armatei şi în fiecare zi credeam că nu vom mai putea merge. Totuşi, în noaptea următoare mergeam mai departe, ca şi în cea care a trecut. Arşiţa ne istovea nu o dată. Pietrele din nisip crăpau în auzul nostru. Într-o zi, gâtlejul mi s-a uscat de tot, gura îmi era plină de pulbere fierbinte şi arunci mi-am zis: iată şi gustul morţii! Dar gustul acela a trecut ca orice gust şi am rămas viu. Asta-i tot. Nu de mine să vă miraţi: eu m-am născut în nisipurile astea, ca şi voi. Miraţi-vă de Iahuben, care este dintr-o ţară unde apa e tot aşa de multă cât şi văzduhul şi arşiţa câmpiilor nu e nici pe jumătate ca arşiţa voastră de sub frunzele baobabului. El n-a mai văzut deşert şi, văzându-l întâia dată în viaţa lui, l-a biruit.

Iahuben era fericit. Îl privi pe Auta cu recunoştinţă. Dacă s-ar fi putut, dacă ar fi fost numai ei doi, fără ochi străini, nu s-ar fi uitat că e sclav şi ar fi sărit să-l îmbrăţişeze. Arcaşul negru îl privi şi el pe Iahuben, întâia oară cu încredere.

Dar deodată, în partea dinspre miazăzi a satului, se auziră strigăte şi se zări învălmăşeală. Satul, ca toate satele oamenilor negri, era foarte mic şi se putea cuprinde tot într-o privire. Ţipau femeile, însă parcă ţipau de bucurie, simţământ care în aceste împrejurări nu putea fi decât nefiresc.

Unul dintre robii cei noi, care fusese luat să care hrană pentru fraţii săi dinăuntrul ţarcului, veni repede, lăsând hrana săracă pe pământ, şi strigă din răsputeri:

— Au adus-o pe Ntombi!... Ntombi e aici!

Mai-Baka simţi că îi tremură bărbia. Nu îndrăzni să se apropie de gard, ca să vadă dacă într-adevăr venise. Agbongbotile porni cu picioarele sale bătrâne spre marginea cealaltă a ţarcului şi, curios să afle care e Ntombi, se luă după el şi Iahuben. Auta s-ar fi dus şi el, dar nu vru să-l lase pe arcaş singur.

Nu trecu mult şi Iahuben se întoarse vesel, strigând de departe:

— A venit. Au găsit-o într-un copac; s-a căţărat acolo de frică. Venind mai aproape, se aplecă spre Auta şi-i şopti: Nu vor s-o lase în ţarc...

Fără să poată vorbi din pricina tulburării, Mai-Baka se uită rugător în ochii lui Auta. Auta începu să se frământe, neştiind ce să facă.

Lucrurile nu erau uşor de descurcat. Puarem nu voia să-şi îngreuneze drumul luând după el şi roabe, mai ales din aceste neamuri negre. Totuşi, în Atlantida era statornicit de mult obiceiul de a nu despărţi pe robi de femeile lor. Stăpânii ţării voiau să li se înmulţească robii, ca şi vitele. Aici însă Puarem era stăpân, şi socotea că femeile îi vor fi povară pe drum şi vor micşora iuţeala mersului armatei. De l-ar ruga pe Tefnaht, n-ar fi greu să împlinească dorinţa arcaşului, căci o singură roabă putea fi îngăduită. Însă Auta se gândi că nu va fi bine să rămână ceilalţi fără femeile lor. Poate că nici Mai-Baka n-ar fi îndrăznit să dorească a fi singurul dintre toţi ai lui, care...

— Să mă duc la strălucitorul Tefnaht. Porni încet, urmărit de privirile celorlalţi. Merse cu paşi rari, ca să câştige timp. Încă nu ştia ce-i va spune lui Tefnaht, dar simţea că trebuie să-l roage pentru toate roabele, nu numai

pentru una.

Preotul Tefnaht şedea pe un pat împletit din crengi şi acoperit cu câteva piei de leopard, la umbra unui cort larg de ţesătură groasă, prin care razele soarelui nu pătrundeau. Doi sclavi îi făceau vânt cu evantaie din pene de struţ, legate de câte o coadă lungă din nuiele tinere împletite în patru. Tefnaht se uită la Auta fără să-şi arate mirarea. Lăsă din mâini o tăbliţă şi un stil de aramă, cu mâner de aur încrustat cu oricalc.

— Stăpâne... începu Auta, înclinându-şi trupul în faţa lui.

— Ştiu: iar ai venit să ceri îndurare pentru robi. Nu ţi se pare, Auta, că rostul venirii noastre aici nu este de a ierta pe cei de care are nevoie pentru măreţele lui planuri zeul şi regele nostru, fie el veşnic viu, sănătos şi puternic? Cred că ajunge mărinimia pe care am arătat-o faţă de aceşti blestemaţi: cei câţiva care rămân în satul lor nu vor fi ucişi. Ai aflat?

— Am aflat, stăpâne.

Tefnaht îi iscodi ochii: păreau să arate respect nemărginit, dar privirii preotului ştiutor de oameni nu-i scăpă o luminiţă tăioasă ce se alegea din obişnuita lumină ceţoasă pe care o vedea totdeauna în ochii acestui sclav, în sufletul căruia nu putea să pătrundă. Vrând să se arate încă o dată mărinimos, Tefnaht spuse:

— Spune pentru ce ai venit? Te ascult.

— Stăpâne, unul din robii cei mai ageri şi cei mai vânjoşi ar munci mult mai bine dacă i s-ar lăsa şi femeia pe care au găsit-o soldaţii la miazăzi de oază. Este femeia lui.

Tefnaht se încruntă:

— Tu ştii bine că nu e în gândul nostru aducerea de roabe în Atlantida. Viteazul Puarem spune că femeile ar fi

povară pe drumul lung şi nici nu-şi pot plăti hrana cu munca lor.

Muşchii feţei lui Auta se încordară uşor.

— Ştiu, stăpâne.

— Şi cred că ştii şi ce e sclavul? şi Tefnaht îi aruncă o privire batjocoritoare. Unde ar ajunge puternica noastră ţară dacă am sta să ne îngrijim şi de dragostea dintre robii şi roabele noastre? Hrană li se dă. Nimeni nu-i ucide. Ce le mai trebuie? Întrebi oare taurul dacă a fost la vacă înainte de a-l înjuga?

— Ştiu, stăpâne. Dar bărbaţii lipsiţi de femeile care le sunt potrivite nu mai pot fi destul de ageri şi buni de muncă pentru măreţele planuri... Şi cer îngăduinţă stăpânului meu să-i aduc aminte că aceste neamuri daza şi teda au oamenii cei mai ageri şi mai muncitori din toată această parte a lumii. Taurii cei mai puternici şi nici chiar elefanţii nu vor putea învăţa meşteşugurile care se cer la clădirea palatelor din Atlantida. De aceea rog smerit pe stăpânul meu Tefnaht, a cărui înţelepciune mărinimoasă străluceşte pretutindeni, să încuviinţeze luarea de roabe nu pentru nenorociţii robi, ci pentru înflorirea Atlantidei.

Lui Tefnaht îi plăcea să fie lăudat. Totuşi luase o hotărâre şi nu voia s-o calce. Zise zâmbind:

— Au să-şi găsească femei şi în Atlantida. Nu le purta de grijă.

— În Atlantida, stăpâne, nu vor putea să aibă decât tot roabe. Iar Atlantida are roabe puţine, şi de acea nu are robi destui.

— Vrei să spui că nu-i prăsim de-ajuns?... Poate că ai dreptate..

Preotul Tefnaht surâse lăuntric, pricepând uşor tot jocul

isteţ al sclavului, care avea şi dreptate, chiar dacă urmărea cu totul altceva. Şi îl mai încântă şi gândul că i se va putea împotrivi încă o dată lui Puarem, pe care nu-l putea suferi. La urma urmei, fiul Zeului Puterii era el, nu Puarem. Zise deci, luându-şi un aer de largă mărinimie:

— Bine, fie... Poţi să te duci şi să le spui prietenilor tăi că fiul Zeului Puterii le împlineşte rugămintea. Dar să-şi ia fiecare numai câte o femeie; le ajunge câte una. Şi Puarem are dreptate... Şi nu uita că mâine în zori plecăm.

Fără a se arăta copleşit, Auta îşi înclină trupul şi, privindu-l pe preot pe sub sprâncene, spuse fără să clipească:

— Îi mulţumesc stăpânului meu pentru bunătatea şi înţelepciunea sa.

Tefnaht îşi luă tăbliţa cu ceară moale întinsă pe ea şi începu să scrie, îngândurat, ca şi când întâlnirea cu Auta nu se petrecuse. Oricalcul încrustat în mânerul de aur al stilului revărsa flăcări. Dar ochii preotului Zeului Puterii urmăreau printre gene îndepărtarea ciudat de înţeleptului sclav, care de la jumătatea drumului începu să facă semne unor bărbaţi negri sprijiniţi de gardul ţarcului lor. În clipa când Auta se apropie de dânşii, acei sclavi izbucniră în strigăte de bucurie fără margini.

Tefnaht se gândi câteva clipe, apoi chemă un slujitor. Vru să-i spună un anume lucru, însă uită şi se pomeni că-l întreabă altceva:

— Soldaţii noştri au adus cumva o sclavă neagră de la miazăzi?

— Au adus mai multe sclave negre, stăpâne. Şi mai ales sclavi. Stăpânul meu întreabă poate de sclava cea frumoasă, Ntombi?

— E chiar aşa de frumoasă?

— Stăpânul porunceşte să i-o aduc aici?

Tefnaht îşi strânse buzele, mânios.

— Nu. Am întrebat numai aşa. Poţi să te duci.

Şi Tefnaht învârti stilul în mâna plină de inele, uitându-se cu plăcere la apele sau flăcările revărsate de oricalcul încrustat.

Glasurile din ţarc ajungeau până la el nelămurite. Nu mai privi într-acolo, ştiind că tot nu va putea desluşi nici graiul necunoscut al sclavilor, nici faţa fecioarei pe care soldaţii o aduceau acum iubitului ei.

CAPITOLUL VII

Sclavii erau aleşi. Rămâneau numai cei neputincioşi, puţini, şi viaţa lor fusese cruţată. În jurul câtorva scribi stăteau adunate mulţimi de robi, aşteptând fiecare să fie înscris pe cioburi de oale. Femeile erau socotite un prisos sau un hatâr şi nu erau înscrise. Hrană avea să li se dea numai bărbaţilor, după cum hotărâse Puarem. Ei n-aveau decât să şi-o împartă cu femeile de care nu s-au putut despărţi. Aşezat cu picioarele sub el, alt scrib scria cu grijă numele robilor şi vârstele lor pe un sul de papirus, luându-le de pe cioburi.

Robii vorbeau între ei, însă cu glas scăzut. Câţiva slujbaşi şi câţiva soldaţi aveau bice de curele în mână şi-i biciuiau dacă auzeau zgomot. Acum, lui Auta nu i se mai îngăduise să stea printre robi. Privea de departe bicele, uneori le auzea şuierând, şi îndurerat îşi dădea seama cât e de neputincios.

Sclavii vorbeau între ei, arătându-şi mirarea că nu toţi bărbaţii fuseseră înscrişi pe cioburile scribilor. Nici Tela, vrăjitorul gras şi fălos, nici nătângul şi bolnavul de picioare Nzua, nici alţi câţiva nu stăteau adunaţi lângă scribi. Tot aşa se mirau că aveau să plece în ţara depărtată şi nişte oameni foarte bătrâni ca Agbongbotile şi Tankoko, se mirau că Tatrakpo şedea printre ei ca orice rob de rând, se mirau că fiecare avea dreptul să ia cu sine câte o singură femeie, deşi unii aveau mai multe, iar Tatrakpo ţinuse în cortul lui şaisprezece soţii. Femeile care plecau aleseseră ce mai puteau alege din nenorocitul lor avut şi stăteau acuma pe

lângă bărbaţii lor.

La început bucuros că scăpase de robie, Tela se posomori curând, când văzu că în sat nu rămâneau decât câţiva bătrâni istoviţi de vârstă, câţiva bolnavi şi câteva zeci de babe. Era oare răzbunarea vreunui zeu? se întreba el neregăsindu-şi pacea. Robia, fireşte, nu-l îmbia. Cine însă va munci pentru el, în această adunătură de neputincioşi? Îl mai amărâse şi batjocura strigată de la gardul ţarcului de arcaşul Mai-Baka: „Ai să fii înconjurat numai de femei. Pune-te pe trai, Tela!” Aşa i-a strigat Mai-Baka, iar ceilalţi au râs, oricât de mare le-ar fi fost durerea plecării, când s-au uitat la bietele babe ce-l înconjuraseră pe vrăjitor. Fericit că şi-o regăsise pe Ntombi chiar în astfel de împrejurare cumplită, Mai-Baka era liniştit. Acum înţelegea urgia robiei şi începea să bănuiască ce îl aşteaptă, dar ştia că nu se cade să se vaite tocmai omul cel mai voinic din toată oaza.

Timpul era spre amiază. Numărătoarea şi înscrierea noilor robi se sfârşise: erau peste trei mii.

Obosit de starea sufletească în care se afla, Auta s-a aşezat la umbra unei colibe pustii. Deocamdată, nimeni nu avea nevoie de el. Văzându-l obosit şi crezându-l înfometat, unul dintre robii vechi, veniţi o dată cu armata, îi aduse o mână de curmale şi un ulcior cu apă proaspătă şi îl privi cu tristeţe. Auta se uită cu ochi pierduţi după bunul sclav care pleca, dar nu mâncă. Era cu sufletul atât de istovit, încât nu-l mai cercetau nici gândurile, nici foamea. Şi nici nu se putea odihni, deşi toţi se culcaseră, afară de câteva străji, spre a fi gata de drum la începutul nopţii. Şedea cu ochii închişi, negândindu-se la nimic, când simţi deodată că cineva îi dă târcoale. Deschise ochii cu greutate. În faţa lui stătea vrăjitorul Tela. Faţa lui neagră cu ape alburii,

lustruită şi grasă sub părul creţ, încărunţit uşor, părea îngrozită.

— Tela?... Te-am recunoscut. Ce ai? Îţi pare cumva rău că rămâi?

— Nu... Am venit la tine pentru altceva. Mânia zeului se preface în urgie! Şi Tela arătă cu o mână tremurătoare spre miazăzi.

Auta nu pricepu.

— Care zeu? întrebă el în silă.

— Zeul nopţii, cel care şi-a deschis spre noi ochiul mâniei.

Prea obosit ca să se mai gândească şi acum la steaua necunoscută, Auta nu-i răspunse nimic. Dar vrăjitorul Tela nu se lăsă:

— Vino să vezi, Auta! Acum va începe sfârşitul lumii. Nici voi nu mai ajungeţi vii în ţara blestemată în care plecaţi.

Auta socoti că vrăjitorul urmăreşte să-l sperie pentru a-i stoarce vreo făgăduială sau vreun hatâr. Totuşi, îşi ridică ochii spre faţa lui şi i-o urmări: arăta într-adevăr îngrozită. Tela urmă cu glas tulburat:

— Dincolo de oază au stat ieri nişte oameni şi nişte robi. Zeul a trimis atunci suliţi de foc. Au căzut la două sute de paşi de ei, nu i-au nimerit. Dar asta a fost numai o ameninţare. Oamenii şi robii au fugit. Eu nu ştiam şi m-am dus azi acolo. Am văzut nisipul răscolit, nu ca de vânt, altfel. Şi am zărit nişte ulcioare mici care străluceau. Niciodată n-au fost acolo ulcioare care să strălucească. Am vrut să mă apropii şi chiar atunci mi-a spus un rob: „Nu te duce!” Şi mi-a spus ce s-a întâmplat ieri.

— Şi nu te-ai dus?

Tela îl privi cu groază:

— Cum să mă duc? Zeul m-ar pedepsi cine ştie cum. Am venit să-ţi spun ţie.

Auta asculta încordat. După faţa vrăjitorului vedea că acesta nu minte. Îşi freca pleoapele de zor, uitându-se la Tela. Apoi luă puţină apă şi bău, după aceea îşi stropi faţa. Se trezi în sfârşit din amorţeala istovirii şi abia atunci pricepu tot ce ascultase. Sări numaidecât în picioare şi zise grăbit:

— Tela, poate că tu minţi, dar eu mă duc să văd.

Tela îl apucă de braţ şi-şi vârî faţa în obrazul lui Auta. Ochii vrăjitorului arătau groaza cea mai cumplită. Nu mai era acelaşi Tela care-şi bătea joc de toţi oamenii din ţarc după venirea atlanţilor. Îi ţipă în ureche:

— Nu te duce. Auta, nu te duce acolo: ai să mori!

Dar Auta se smulse din mâinile vrăjitorului şi porni în fugă spre locul arătat.

Ieşind dintre arborii oazei în nisipul arzător, arşiţa îi izbi trupul negru, gol de la brâu în sus. Aici nu-şi purta cămaşa cu semnul Piscului Sfânt ţesut pe piept. Se uită cu băgare de seamă împrejur. La câteva sute de paşi zări într-adevăr ceva în nisip, lucind sticlos. Nisipul, pe o întindere de câteva sute de paşi, era răscolit într-un chip cu totul straniu: nu erau valurile unduite frumos pe care le face vântul, ci parcă nişte pâlnii rotunde şi tot felul de muşuroaie. Merse într-acolo, dar curând începu să-l clatine o uşoară ameţeală. Se gândi că sunt roadele oboselii, dar merse înainte. Ameţeala crescu şi picioarele i se îngreunară. Şi le târa acuma cu greu, parcă i-ar fi fost rănite.

Totuşi, se sili să meargă mai departe. Picioarele abia îl mai ţineau şi răgete de lei se amestecară în tâmplele lui cu

bubuit de mii de tobe şi cu ţipete de trâmbiţi ruginite. Auta se uită în jur. Fiare ştia că nu sunt în apropiere. Îşi dădu seama că împrejur e tăcere şi nemişcare. Vuietul care semăna uneori şi cu urletul valurilor mării îl auzea fără îndoială de undeva dinăuntru. Nu ştia ce putea fi. Mai înaintă câţiva paşi. Până la ulcioarele de care-i spusese Tela erau vreo sută de paşi, poate mai puţin. Auta mai merse câteva vreme, apoi căzu. Se târî pe brânci spre acele lucruri lunguieţe ce semănau cu ulcioarele (numără şase, aşa i se păru) şi care luceau ca sticla. Dar nu arătau chiar ca sticla, căci aveau în ele nişte ape ciudate argintii, deşi mai palide decât argintul. Poate-i mai rămăseseră cincizeci de paşi... Auta ar fi vrut să-şi înfrângă istovirea şi să ajungă la ele, fie şi târându-se în coate, să le ia în mână şi să le cerceteze. Dar atunci capul i se prăbuşi în nisip...

Când îi trecu leşinul şi se trezi, era seară. Tot aerul pustiului se făcuse violet. Încă ameţit, Auta vru să se ridice. I se păru ciudat că e între nisipuri. Nu-şi mai dădea seama ce l-a mânat aici. Întoarse capul şi zări oaza îndărătul său, înceţoşată de minunata culoare a amurgului. Îşi aduse aminte că armata pleacă în noaptea aceasta cu toţi robii luaţi, spre ţara Ta Kemet, şi cu o sforţare neaşteptată se ridică. Atunci zări acele ulcioare lunguieţe sclipind straniu în nisip şi înţelese numaidecât pentru ce venise. Capul nu-i mai vuia, dar trupul îi era sleit. Nu mai avu curaj să mai încerce o dată a le cerceta şi porni cu paşi greoi şi clătinaţi spre oază. Dar i se păru şi mai ciudat că, cu cât se îndepărta de locul acela, îi trecea ameţeala şi se simţea din ce în ce mai înzdrăvenit. Când ajunse în oază, se opri locului uimit de starea în care se găsea: orice urmă a grelei oboseli pierise. Dimpotrivă, parcă se simţea mai sănătos ca

oricând. Numai gândurile îi sfâşiau mintea.

În tabără era larmă. Soldaţii îşi strângeau corturile. Robii încărcau poveri pe tauri şi asini şi se încărcau ei înşişi cu poveri. Noaptea se lăsa repede. Zărindu-l de departe, un soldat veni la Auta cu sufletul la gură. Îi spuse gâfâind:

— Unde ai fost?... Strălucitorul Puarem s-a mâniat grozav când i-am spus că nu ştiu unde să te mai caut. Du-te repede la el!

Tocmai acum Auta ar fi avut nevoie mai mult ca oricând să rămână singur cu sine. Dar Puarem era mânios. Trebuia să se ducă la el, în loc să se sfătuiască... Dar cu cine să se sfătuiască sau cine i-ar putea da răspuns la asemenea întrebări chinuitoare şi noi? Dacă ar fi acum în Atlantida, poate că numai Marele Preot ar fi în stare să găsească în mintea lui adâncă măcar un crâmpei de lămurire. Pe când aici... Să încerce oare să-i vorbească lui Tefnaht? Slujitorul Zeului Puterii cunoştea stelele cereşti şi lucrurile pământeşti destul de bine, chiar dacă îndeletnicirea lui era mai mult cunoaşterea neamurilor şi a bogăţiilor lumii. Oricum, pentru cercetarea, dacă nu şi pentru înţelegerea acestei nedumeriri, i se păru mai potrivit preotul decât căpetenia armatei.

Ajunse cu aceste gânduri în faţa lui Puarem şi se opri închinându-i-se până la pământ.

— Dacă înţeleptul Tefnaht nu ţi-ar fi luat apărarea, aş fi pus sclavii să te biciuiască aici, în faţa mea! răcni marea căpetenie. Tu uiţi că eşti rob şi că nu-ţi este îngăduit să faci nimic după dorinţa ta. Unde ai hoinărit acum când trebuia să fii gata de plecare?

Tefnaht îl privea pătrunzător, de alături. Auta îndură, tăcut, mânia lui Puarem.

— Ştiu că ai fost după nurii acestor femei negre, care put ca şi tine, câine de rob! mai spuse căpetenia. Ochii lui Auta se umplură de sânge, dar gura lui rămase închisă. Se uită drept în ochii lui Puarem. Tefnaht simţi că sclavul e gata să izbucnească şi atunci îi spuse cu glas mai blând decât al viteazului comandant:

— De ce taci, Auta, când viteaza căpetenie a armatei atlanţilor te întreabă unde ai fost?

— Stăpânul Puarem ştie unde am fost. Aşa a spus! zise Auta.

Puarem îl fulgeră cu privirea.

— Leş putred ce eşti, răspunde-mi la întrebare dacă nu vrei să fii biciuit! Eu n-am spus că ştiu: am spus că nu mă îndoiesc... Ce poţi căuta altceva decât...

Tefnaht îl întrerupse:

— Dacă nu e aşa, dezvinovăţeşte-te. Şi nu uita că eşti rob. Dacă n-ai fi robul Marelui Preot, n-ai mai fi nimic. Să nu uiţi!

Era silit să răspundă, oricât de scârbă i-ar fi fost. Zise încet:

— Poate că stăpânul Puarem a ascultat vorbele cuiva care vrea să-mi facă rău. Să afle stăpânul Puarem că nu după femeile negre am umblat, chiar dacă ele put ca şi mine. Cred însă că stăpânul Puarem ştie că pe aceste meleaguri s-a arătat de mai multe nopţi o stea foarte ciudată...

— Şi ai stat ziua ca să citeşti în stele! rânji în batjocură Puarem. Stelele să le ai în minte şi în faţa ochilor cât suntem pe drum. Vru să mai spună ceva, dar preotul îi făcu un semn şi căpetenia tăcu, înghiţind un nod. Apoi zise cu glas uscat: Pregăteşte-te să pleci chiar acum înainte. Te vor

însoţi câţiva soldaţi, dar ia şi un rob sau doi dintre localnici, dintre cei care cunosc bine locurile. După ce ajungeţi aproape de oaza cu oameni albi maşauaşa, vă opriţi. Să faceţi focurile aşa ca să nu se vadă decât dinspre noi, din spatele tău când stai cu faţa spre răsărit.

Sfârşind aceste porunci, Puarem se sculă şi se duse spre şirurile de soldaţi, care-l aşteptau.

Când rămaseră singuri, Tefnaht zise:

— Steaua de care spui am văzut-o şi eu. Dar cred că nu pentru stea ai zăbovit pe unde ai fost!

— Nu steaua, stăpâne, chiar dacă de când am văzut-o gândurile mele sunt nişte zdrenţe. Tot ce am ştiut despre stele, azi nu mai e bun de nimic. Dar am mai văzut ceva şi mai uimitor.

Şi Auta îi istorisi tot ce văzuse şi tot ce i s-a întâmplat. Preotul Zeului Puterii căzu pe gânduri. Ştia că faţă de Auta nu-i era cu putinţă nici să se ascundă, nici să mintă. Îl întrebă într-un târziu:

— Ce crezi că poate fi?

— O, dacă aş fi fost în stare să iau unul din acele lucruri în mâinile mele! rosti Auta trist.

— Ţi-ar fi frică să te mai duci o dată?

Auta văzu că preotul îl iscodeşte, dar răspunse liniştit:

— Dacă stăpânul meu îmi porunceşte să mă duc, mă voi duce.

— Nu ţi-este frică?

— Primejdia e vădită, stăpâne, nu pot să mint. De aceea, dacă stăpânul meu mi-ar spune să nu mă duc, taina nedezlegată m-ar întrista, însă nu mi-ar pare rău că rămân în viaţă. Poate cândva am să pot afla.

— Stăpânul nostru slăvit, Marele Preot, crezi că îţi va

putea limpezi nedumeririle?

— Dacă stăpânul meu Tefnaht nu va binevoi să mi le limpezească, nu-mi rămâne decât să aştept cu răbdare întoarcerea în Atlantida.

— Aşa vei face, zise Tefnaht fără să se ascundă. Dar să bagi de seamă ce-ţi poruncesc: nimeni să nu afle ce ai văzut. Mai ales că nici nu poţi şti dacă a fost aievea sau numai vedenie. Şi acum du-te la datoria ta.

Auta plecă. Noaptea se lăsase de-a binelea. În urma lui, îngândurat, preotul îşi ridică fără să vrea ochii la cer: privirea i se opri asupra stelei ciudate. Tefnaht oftă atunci şi întoarse capul spre altă zare.

În faţa şirurilor lungi de soldaţi, care începeau în oază şi se sfârşeau între nisipuri, bătură tobele. Armata urma să se mute în altă oază, la depărtare de un ceas, spre a rămâne acolo cât timp va merge Auta în cercetarea drumului.

În vreme ce soldaţii, înşiruiţi în rânduri drepte şi lungi, aşteptau pornirea, din marginea satului jefuit de tot ce se mai putea jefui, ieşeau călări pe tauri voinici Auta şi Iahuben, având între ei pe Agbongbotile şi pe Mai-Baka. În urma lor, pe alţi tauri, veneau alţi trei ostaşi. Puarem nu mai putea să aibă încredere în trei robi păziţi de un singur soldat.

CAPITOLUL VIII

De la plecarea atlanţilor din oaza pustiită trecuseră câteva luni. Fără a socoti femeile, Puarem sporise numărul robilor luaţi până la numărul soldaţilor aduşi cu sine. Erau acum aproape patru mii de robi noi şi tot atâtea roabe, astfel că înmulţirea lor în Atlantida nu mai părea greu de înfăptuit.

Armata străbătuse deşertul fără pierderi însemnate şi intrase apoi, venind dinspre miazăzi, în valea râului Hapi, iar după aceea se urcase pe cursul lui spre Marea dintre Pământuri. Cu unii stăpâni ai măruntelor ţărişoare care alcătuiau lungul ţinut al oamenilor rome sau al poporului roşu şi care trăiau din binecuvântarea Pământului Negru, numit de ei Ta Kemet, iscusitul Puarem, meşter în asemenea treburi, încheiase înţelegeri, în pofida altora. Astfel, armata lui putuse fi mai vitează, de vreme ce nici puterea, nici bărbăţia nu stau totdeauna în vârful lăncii.

Acum tabăra atlantă se aşezase în marea câmpie verde, ca un triunghi, de la ţărmul mării, între una din gurile lui Hapi, slăvitul aducător de mâl rodnic, şi pădurea apuseană de salcâmi şi palmieri, lângă care se afla şi o veche cetate atlantă. Nu departe, spre miazăzi, era oraşul băştinaş Behdet, cu stăpânii căruia Puarem încheiase pace.

Soldaţii nu aveau îndeletniciri deosebite; îşi făcuseră datoria omorând şi robind destui oameni şi luând nenumărate prăzi pentru stăpâni şi pentru ei înşişi. În aşteptarea corăbiilor atlante, fiecare îşi vedea de ale lui. Armele erau curăţate, tot aşa coifurile şi scuturile, şi

sclipeau. Robii erau bine păziţi, şi averile luate. Tot ce se putea jefui, era jefuit. Unora, sutaşii le dădeau învoire să se ducă de dimineaţă până seară la Behdet, oraş vesel în care erau femei, bere şi vin. Alţii se desfătau privind apele din Hapi sau desişurile de papirus, ori se plimbau pe ţărmul mării albastre, numită de negustorii albi cu bărbi negre din insula lungă de la răsărit Marea dintre Pământuri, iar de aceşti băştinaşi rome, fără nici un rost, sau poate că din pricina câmpiei gurilor lui Hapi, Verdeaţa cea Mare.

Armata lui Puarem avea nevoie de odihnă. Dacă străbaterea deşertului n-a ridicat în drum piedici grele, n-au fost însă uşoare luptele pentru aur şi robi în Ta Kemet. Şiretenia lui Puarem, ajutată de sfaturile înţeleptului preot Tefnaht, era bună, dar ea nu putuse cruţa şi sângele câtorva sute de soldaţi care au rămas să dea ajutor cu leşurile lor zeului Hapi la îngrăşarea pământului localnic. Şi de n-ar fi fost nesfârşitele lăcomii şi neînţelegeri între numeroasele ţărişoare din Ta Kemet, zeul Hapi i-ar fi mulţumit zeului morţii, Osiris, pentru leşurile întregii oşti atlante.

Soldatul Iahuben era şi el aici. Scăpase cu o rană trecătoare. Îngrijindu-şi-o, aştepta nerăbdător corăbiile şi îi era dor de casă. Se săturase de Ta Kemet. Oamenii rome erau harnici şi cumsecade, dar săraci. Chiar bogaţii stăpâni din ţinut nu se puteau asemui cu stăpânitorii Atlantidei. Aici, în Ta Kemet, nu erau nici palate sclipind de fildeş şi oricalc, nici băi de marmură, nici locuri de petrecere sau grădini minunate ca în Ţara Apelor, pe care aceşti oameni rome o numeau, aproape necrezând în fiinţa ei şi nici ştiind prea bine încotro se află, Ta Nuter, Pământul din Basme.

Singura îndeletnicire mai plăcută a lui Iahuben nu putea

fi, până la venirea corăbiilor, decât să se plimbe cu Auta pe ţărm sau la marginea pădurii. Cârciumile şi alte locuri asemănătoare din oraşul Behdet le cerceta tot mai rar. Dar şi Auta era acum greu de prins la vorbă, şi nu pentru că i-ar fi plăcut din nou muţenia ca în timpul călătoriei prin deşert. Cunoscând bine poporul rome, ori de câte ori n-avea nimic de făcut (şi Tefnaht aproape că îl uitase, avându-şi îndeletnicirile sale în cetatea atlantă de pe ţărm), Auta hoinărea singur. Alteori îl întovărăşea Iahuben. O dată izbutise să-l ia cu sine pe Mai-Baka, pe furiş, minţind paznicii. Fostul arcaş umblă aproape tot timpul tăcut şi chinuit de îngrijorarea intrării lui într-o lume necunoscută şi atât de nouă. Îl muncea şi dorul după oaza din care fusese smuls. Iar a doua oară nu-l mai putu lua. Puarem, auzind întâmplarea, îl chemă pe Auta la sine şi-i spuse că l-ar ucide cu mâna lui de nu s-ar gândi la Marele Preot, iar ca să nu uite îndrăzneţul sclav cine e stăpân în tabără, puse un sutaş să-l biciuiască şi Tefnaht nu mişcă un deget ca să-l scape. Biciuit fu şi Mai-Baka şi lăsat patru zile fără hrană. Astfel, Auta trebui să se mulţumească numai cu tovărăşia lui Iahuben. Când era singur, căuta să stea cât mai des de vorbă cu oamenii rome şi cu robii lor care nu erau atât de păziţi, dornic necontenit de a şti mai mult, de a afla ce încă nu bănuise. Mai ales robii localnicilor îi dădeau ştiri îmbelşugate despre obiceiurile şi traiul sau limba ţărilor din care au fost aduşi. Câteodată stătea ceasuri în şir în apropierea marelui râu şi îl privea cu nesaţ. Aceste două îndeletniciri îl îmbiară de la o vreme şi pe Iahuben. Văzuseră amândoi destule ţări şi destule râuri, însă nici unul din râurile lumii nu se putea asemăna cu Hapi.

Auta îl lua deseori pe soldat de mână şi-i spunea:

— Tu îl vezi cât e de minunat? Uită-te la el!

Şi apoi îşi pironea ochii în apele râului. Râul acesta era în stare singur, cu mâlul adus de apele ce creşteau revărsându-se în fiecare an, să îmbogăţească valea uimitoare, oprind întinderea ticăloasă a deşertului uscat. Lui Auta îi păru rău că nu s-a putut duce niciodată în ţările de sus ale ţinutului Ta Kemet, acolo de unde vine Hapi. Unii oameni negri spuneau, fără s-o fi zărit vreodată, că acolo, la obârşia acestui râu, unde oamenii n-au umbră la amiază, ar fi o mare întinsă cu apă dulce; dar cine putea şti dacă era adevărat sau nu... Localnicii din Ta Kemet ziceau că Hapi vine de foarte departe, din nişte munţi stâncoşi şi pustii, păziţi de un şoim şi un uliu. Într-o peşteră de sub munte şade veşnic zeul Hapi, vărsând fără întrerupere din două ulcioare apa dătătoare de viaţă, care se scurge la vale prin gura îngustă a peşterii, strecurându-se între capul şi coada unui şarpe uriaş. Aşa se naşte mereu, niciodată supusă pieirii, marea binecuvântare a ţinutului Ta Kemet.

Auta asculta de fiecare dată aceeaşi poveste, nemulţumit că nimeni nu-i putea spune şi altceva mai vrednic de crezare. Râuri născându-se din munţi văzuse destule, chiar în Atlantida, unele reci, altele fierbinţi. Intrase şi în peşteri, la obârşia râurilor, şi nu văzuse zei sau alte făpturi din cele cu care-şi umpleau oamenii poveştile.

Atlantida avea râuri multe, lacuri şi izvoare şi pretutindeni pământ rodnic, iar apa nu era acolo nici rară, nici deosebit de încântătoare. Dar Auta trăise până la începutul tinereţii în ţinuturi unde apa era aur, aşa că înţelegea bine miezul minunii acestui fluviu care îngraşă an de an pământurile ce fără el ar rămâne pustii.

Când se plimbă o dată cu Iahuben mai sus de tabără, pe

lângă malul încă plin de mâl, Auta stătu să privească într-un loc mlăştinos modestele tulpini de papirus. Iahuben mai văzuse aceste plante, dar le credea nefolositoare, şi nu le mai privi.

— Parcă sunt nişte cozi de vacă înţepenite şi întoarse cu smocul în sus, zise el. De ce le-or fi lăsând băştinaşii să crească degeaba? Mai bine le-ar tăia. Ar rămâne râul curat.

Dinspre pădure veneau câteva zeci de robi şi de roabe, unii tineri, cu faţa neagră şi dinţii albi, alţii cu chipurile albe împrejmuite de bărbi negre. Erau mânaţi cu biciul. Poverile grele din spinările lor nu-i lăsau să meargă atât de repede cât voiau slujbaşii rome, care mergeau călări pe măgari îmblânziţi. Slujbaşii mărunţi ai stăpânitorilor tuturor acestor ţărişoare primiseră poruncă să nu lege nici prietenie, nici taifas cu oamenii roşii veniţi, după cum se spunea, din ţara de necrezut Ta Nuter. Totuşi, unul dintre slujbaşi îşi întoarse asinul în această seară şi se apropie de cei doi străini. Cu Iahuben băuse din întâmplare, într-o zi, la aceeaşi cârciumă din marginea oraşului Behdet, iar după aceea se mai căutară unul pe altul de câteva ori, tot acolo.

Acum, Iahuben îl zări şi, privindu-l cu bunăvoinţă, şopti la urechea lui Auta:

— După ce are să plece, să mă întrebi să-ţi spun despre el.

Acest mic slujbaş, folosindu-se de împrejurarea că în ceata pe care o ducea el era cel mai mare, vru să-şi întrebe proaspătul prieten de sănătate. Dar fiind numai un slujbaş mărunt, nu avea răgaz să rămână decât o clipă. Când fu lângă Iahuben, îl salută şi-i spuse:

— Am auzit că plecaţi cu toţii în curând! Şi eu plec. Acum ducem în cetatea voastră acest papirus, iar mâine

pornim mai mulţi spre ţara Nub, ca să aducem aur. Stăpânul nostru se spune că v-a dat vouă tot aurul lui. Aşa a fost preţul păcii. Acum n-are aur deloc. Păcat că plecaţi. Şi aşa aţi luat totul de la noi şi nu mai aveţi ce lua. Aş mai fi stat cu tine de vorbă, dar eu plec mâine. Poate mai vii la cetatea voastră de-aici, şi atunci caută-mă pe uliţa din stânga pieţei. Ai să întrebi de mine: acolo e casa mea.

Slujbaşul privi cu dispreţ pe sclavul negru, zâmbi soldatului şi se depărtă lovindu-şi asinul. Noaptea cuprindea câmpia. Curând se iviră stelele şi cei doi, lăsându-l pe slujbaşul care plecase, căutară cu ochii, după obiceiul deprins, ciudata stea de la miazăzi.

— Iar a răsărit! spuse Auta.

— Tocmai voiam să-ţi spun despre steaua care te chinuie atât! îşi aduse aminte Iahuben. Am fost o dată să beau vin în oraşul acela, Behdet. Acolo m-am văzut cu slujbaşul de adineauri. Am stat de vorbă cu el. Îl cheamă Merib. Am vorbit cu el despre steaua asta.

Auta îl privi curios:

— Şi ce ţi-a spus Merib?

— Dacă nu l-aş fi văzut acum, aş fi uitat să-ţi spun, urmă Iahuben. Este om plăcut, cu inimă deschisă. Mi-a spus că a fost meşteşugar în oraş, dar ştiind să scrie l-au făcut slujbaş pentru că sora lui, Hedetkaş, este ţiitoarea lui Hnumhotep, capul slujbaşilor din Behdet, fiindcă e foarte frumoasă.

Auta aştepta răbdător. Iahuben tăcu câteva clipe, căutând să-şi aducă aminte ce spunea la început. Auta îl ajută:

— Voiai să-mi spui de stea.

— Da, se lumină soldatul. L-am întrebat eu. Nu mi-a spus fără să-l întreb. Eu eram îngrijorat, ca şi tine, de

mărimea stelei. Robul acela Mai-Baka zicea că-i ochiul unui zeu ticălos. Dar uite ce mi-a spus Merib: că preoţii lor i-au învăţat să nu se teamă de ea, pentru că nici nu e stea, ci este tot ochi, dar ochiul zeiţei lor Neith... tu poate ştii, au ei o zeiţă Neith, care zice slujbaşul Merib că e zeiţa cerului, a dragostei şi a înţelepciunii. Fiindcă a fost anotimpul revărsării râului, când toată lumea se bucură la ei, zeiţa şi-a deschis ochiul spre ţara Ta Kemet... Merib ştie mai bine, pentru că Hnumhotep se află de multe ori alături de preoţi, şi lui Merib i-a spus soră-sa Hedetkaş.

Auta începu să râdă.

— De ce râzi? întrebă Iahuben, nedumerit.

— Preoţii lor mint, Iahuben.

— Atunci întreabă-l pe strălucitorul Tefnaht!

Auta ridică din umeri, fără să-i răspundă. Porniră spre tabără. Răsărise luna. La lumina ei bogată se zărea desişul de papirus. Auta se opri din nou să se uite.

— Îl vezi, Iahuben? Tu l-ai asemuit cu coada vacii. Dacă ai şti ce este, nu l-ai dori nimicit!

— Uite, mi-am adus aminte că ceata lui Merib ducea papirus în cetatea noastră. Parcă aşa spunea? zise Iahuben. Va să zică tot e bun la ceva. Ce se face din el? Se mănâncă?

— Se şi mănâncă. Dar nu numai atât. Uită-te la el! Cine nu-l ştie nu vede în el decât ceea ce se vede. Şi se vede foarte puţin. Ştii că papirusul are preţul aurului? Nu fiindcă localnicii îl şi mănâncă, deşi nu-i rău la gust. Nu numai pentru că îşi fac din el îmbrăcăminte, căci îl poţi preface în pânză. Se fac multe din el. Din tulpină poţi stoarce suc dulce: îl poţi bea şi e răcoritor. Şi încălţăminte se face din tulpina lui. Iar dacă iei tulpini bătrâne mai multe şi le legi şi

le întăreşti, poţi înjgheba o luntre uşoară de râu. Dar mai cu seamă din cozile de vacă, la care tu te uiţi cu dispreţ, se fac cărţi.

— Cărţi?! Şi Iahuben amuţi cu gura deschisă. Aerul răcoros al nopţii era jilav şi înmiresmat. Îl respirau amândoi cu plăcere. Se apropiaseră de tabără. Câţiva soldaţi stăteau în jurul unui foc. Unul cânta. Ceilalţi murmurau după cântăreţ. Cântecul era trist: le era dor de Atlantida.

— Ce fel de cărţi? întrebă Iahuben. Cărţi pe care le scriu înţelepţii?

— Cărţi pe care le scriu cei care ştiu să le scrie.

Iahuben se gândi dacă văzuse vreodată cărţi mai de aproape. Îşi aduse aminte de Puarem şi de Tefnaht.

— Dar Puarem al nostru nu scrie cărţi, când scrie... Pe strălucitorul Tefnaht l-am văzut scriind de câteva ori. Nici el nu scrie cărţi. Cărţile sunt ca un sul de pânză, şi el scrie pe ceară, cu un pumnal.

— Tefnaht scrie cărţi despre ţările şi popoarele pe care le cunoaşte. Ceea ce ai văzut că scrie pe tăbliţele cu ceară proaspătă e scris după aceea de sclavi meşteri, cu vopsea neagră, pe un sul de papirus, nu de pânză.

— Papirus din cel la care ne-am uitat acum?

— Da... Merib al tău ducea în cetate papirus. Au mai adus de câteva ori. În Atlantida nu creşte. Numai în Ta Kemet. Când plecăm, o corabie va duce numai papirus.

Iahuben clătină din cap:

— Nu pricep cum se poate face sul de scris din beţele acelea! Tu ştii? Ai văzut vreodată?

— Când eram rob aici, înainte de a fi fost luat în Atlantida, am şi făcut. Nu e uşor, trebuie răbdare şi multă grijă. Mâinile care nu vor să fie lovite cu nuiaua trebuie să

fie îndemânatice. Cu un ac desfaci fâşii late şi subţiri din tulpină. Din mijlocul ei scoţi foi pentru cărţile sfinte, adică cele mai subţiri. Celelalte sunt pentru alte cărţi. Le aşterni şi le uneşti cap la cap pe o masă puţin aplecată şi le uzi cu apa lui Hapi, care e plină de mâl. Apa se scurge şi mâlul lipeşte. Apoi pui alte foi de-a curmezişul şi iar le uzi ca să le lipeşti. După aceea tai marginile cu grijă, să fie drepte. Pe urmă usuci foile la soare şi apoi le lustruieşti cu o bucată de fildeş. De aici încolo cartea aşteaptă să fie scrisă. Iahuben asculta uimit şi tot trăgea cu coada ochiului spre desişul de lângă râu, acum abia zărindu-se prin aerul amurgului. Apoi, deodată, îşi aduse aminte:

— Vorbeai de stea adineauri... Acum ai uitat şi tu:...

— Nu, n-am uitat, spuse Auta zâmbind. Dar poate că şi steaua ni se pare numai o coadă de vacă sau un ochi de zeu pentru că altceva nu ştim despre ea.

Iahuben îi aruncă o privire, apoi se încruntă, îngândurat.

Intrară în tabără, fiecare ducându-se la cortul său. Acum, când armata lui Puarem îşi aştepta corăbiile, era pe sfârşite anotimpul apelor, *ahet,* când toată firea din Ta Kemet se înviorează. Cât călătoriseră prin deşert, dincoace fusese anotimpul uscat, *şemu,* şi plantele erau atunci veştede. Iar când păşiră întâia oară în valea marelui fluviu, apele lui, din anotimpul *ahet,* tocmai începeau să crească. În acele zile soldaţii lui Puarem văzură fluviul cu apa verde şi groasă şi, încercând s-o bea, o scuipară cu scârbă. Dar Hapi cel verde trecu destul de repede spre mare şi după vreo douăsprezece zile începu să vină Hapi cel roşu. Apele lui păreau acum amestecate cu sânge şi soldaţii atlanţi le priveau înspăimântaţi. Nimeni nu ştia de unde vine acest sânge. Unii credeau că zeul îşi ucide jertfele lângă muntele

de obârşie. Nimeni nu îndrăznea, dintre atlanţi, să bea apa asta însângerată. Numai chinuiţi de sete şi văzându-i pe localnici că-şi afundă ulcioarele în râu fără teamă, unii soldaţi încercară să guste apa roşie, şi îndată vestea se răspândi în toată armata: nimeni nu mai băuse, nici în Atlantida, apă aşa de gustoasă. Iahuben era dintre puţinii care o mai băuseră şi altădată. După ce mâncă vârtos, înainte de a se culca, soldatul Iahuben sorbi cu sete din ulcior, dar văzu că apa, tot bună, nu mai avea acelaşi gust. Se culcă gândindu-se la Hapi.

A doua zi îl căută pe Auta, în ceasurile când avu răgaz, şi-l rugă să se ducă împreună spre malul râului. Vremea era plăcută. Anotimpul *ahet* era pe sfârşite şi se apropia anotimpul *pert.* Apele lui Hapi se retrăgeau între maluri. Ţăranii şi robii se grăbeau acum să are şi să semene ogoarele umede şi negre, şi după ei păstorii mânau peste semănături turmele de oi, ca să intre sămânţa în pământ, să n-o spulbere vântul şi să n-o usuce soarele.

Auta şi Iahuben se uitau la această privelişte în necontenită mişcare şi ascultau cântecele de laudă alcătuite de oamenii rome pentru dumnezeiescul lor Hapi:

Când se revarsă Hapi, sclipeşte pământul.
Pe toţi oamenii i-a cuprins bucuria.
Toate spinările se zguduie întruna de râs
Şi toţi dinţii mestecă hrana.

Iahuben asculta vrăjit aceste cântece. Dintr-unul i-a rămas un crâmpei în minte şi acum îl mormăia singur, în graiul din Ta Kemet, aşa cum era făcut cântecul. Graiul din Ta Kemet nu era mult deosebit de cel atlant, totuşi în

cântec Iahuben nu-l înţelegea tot dintr-o dată. Într-o zi, spre luarea aminte şi spre marea mirare a lui Auta, dând putere glasului său răguşit de plăcerile vinului şi de strigătele de luptă, soldatul se pomeni cântând aşa:

Numai Hapi să aducă e-n stare
Bunătate, adevăr, în aceste inimi de oameni,
Căci se spune de mult că numai din sărăcie
Se nasc pe pământ răutăţi şi fărădelegi.

Şi în ziua aceea de la începutul anotimpului *pert,* când localnicii nu mai cântau asemenea laude, Iahuben se trezi pe neaşteptate asupra înţelesului vorbelor pe care le tot mormăia, cum le învăţase. Se întoarse grăbit spre Auta. În mintea lui se răsturnase ceva.

— Spune-mi, întrebă soldatul, cântecele mint?

— De ce mă întrebi? zise Auta nedumerit.

— Spune-mi dacă mint cântecele sau nu, şi atunci am să-ţi spun gândul din inima mea.

— Unele mint, spuse Auta încă neînţelegând ce s-a întâmplat.

— Acuma am băgat de seamă şi eu. Când cânţi parcă nu te gândeşti prea mult la ceea ce cânţi... Poate numai dacă ai făcut tu însuţi cântecul. Uite, acum am ascultat mai bine cântecul pe care-l cânt şi am socotit că minte. Am văzut săraci şi la noi şi la aceştia din Ta Kemet. Oare săracul e rău şi nelegiuit? Eu cred că nu.

— Tu ai cunoscut sărăcimea, Iahuben? îl întrebă Auta surprins.

— N-am prea cunoscut-o. Când eram copil, nu mă jucam cu copiii meseriaşilor. Tata a fost soldat şi hrana nu ne-a

lipsit. Dar am văzut mai târziu săraci care dădeau din ce nu aveau nici ei de ajuns la alţii mai săraci. N-am văzut sărac să ucidă pe bogat, dar bogatul pe sărac, da.

— Tu te-ai gândit vreodată dacă armata lui Puarem e săracă?

Iahuben râse uimit:

— Cum, armata noastră să fie săracă? Sau glumeşti!

— Glumesc, după cum vezi.

Iahuben tăcu, clătinând din cap. Apoi spuse, tot îngândurat:

— La Behdet a sărit un câine asupra mea şi ca să nu-l ucid am intrat în căsuţa unui om. M-a poftit să stau. M-am uitat ce face: făcea inele... Mi-a spus nevasta lui că face inele pentru cei mai de vază stăpânitori din oraş. Şi ştii ce mâncau? Am văzut: o ceapă şi o bucată de turtă mucedă. Turta era de orz. Mai aveau o ceapă, şi au zis să şi-o lase pe a doua zi. I-am dat eu pâinea mea, măcar că din ţara duşmană trebuie să luăm, nu să dăm. Puarem, de-ar şti, ar pune să mă ucidă. Toată lumea spune că aşa vor zeii. Dar de ce se spune că zeii buni sunt mai puternici?

Auta zâmbea, fără să vorbească.

— De ce nu-mi spui nimic, Auta? se miră soldatul.

— Caut şi eu de mult un răspuns la întrebările tale, şi încă nu l-am găsit! zise în sfârşit celălalt.

— Uite, cred că l-am găsit eu.

— Care, Iahuben?

— Cântecul minte! Acesta-i răspunsul. Auta oftă:

— Asta-i tot întrebare!...

Soldatul îl privi lung şi tăcu. Apoi începu să mormăie alt cântec, de la el de-acasă, privind spre gura fluviului şi mai departe, spre zarea mării. Dar deodată se întoarse şi-l

zgâlţâi pe Auta de umăr:

— Uite, vin corăbiile noastre! strigă el bucuros. Într-adevăr, zarea mării era plină de mărunte aripi de păsări albe care, fără să fâlfâie, se înmulţeau mărindu-se pe toată dunga apelor din orizont. Nu se putea şti dacă erau corăbiile Atlantidei, dar erau corăbii.

— De unde ştii că sunt ale noastre? îl întrebă Auta. Iahuben îl privi încurcat:

— Dar ale cui? Cine mai are atâtea corăbii? Ale lor de-aici nu se încumetă să taie marea. Umblă numai pe lângă ţărm.

Mai trecu un ceas şi corăbiile se văzură desluşit. După rânduiala aşezării lor şi după mărime nu puteau fi decât atlante. Cei doi prieteni, sclavul şi soldatul, porniră spre tabără.

Oamenii rome, cărora li se luase câmpia frumoasă mărginită din două părţi de pădurea de salcâmi şi palmieri, iar din celelalte două de marea albastră şi de râul cu desişuri de papirus şi lotuşi, o ocoleau resemnaţi. Cât mai erau aici atlanţii, câmpia era atlantă. Treceau departe de tabăra străină, tăcuţi, privind cu ură corturile albe. Îşi vedeau de îndeletnicirile lor nenumărate din luna semănăturilor a anotimpului *pert,* iar Puarem stătea în acest ceas pe ţărm şi privea miile de pânze de corăbii, mulţumit de aurul pe care-l răpise, mulţumit de antilopele din ţarcuri, de lâna tunsă de pe miile de oi a căror carne fusese mâncată de soldaţii săi şi mai cu seamă mulţumit de cele câteva mii de robi şi roabe, printre care harnicii şi repezii bărbaţi ai neamurilor daza şi teda, şi pricepuţii meşteri sau frumoasele cântăreţe rome.

Acum, soldaţii atlanţi îşi pregăteau armele şi sacii, iar

scribii făceau socoteala prăzii luată pentru rege şi preoţi, hotărând câte vite, câţi robi şi câtă lână să încarce în fiecare dintre corăbiile de povară.

De când se iviseră corăbiile în zare, Auta se făcu mai tăcut. Zarva oştească nu-l răscolea. Şi nu ştia nici el dacă tristeţea aşezată în sufletul lui are ca pricină părăsirea acestor locuri sau apropierea întoarcerii în Atlantida... Cu asemenea stare sufletească se duse la Tefnaht, când acesta în sfârşit îl chemă. Preotul Tefnaht se plimba lângă malul cu lotuşi, faţa lui era mai luminoasă decât de obicei, datorită unui surâs pe care Auta nu-l înţelese. I se păru că nu-l mai văzuse pe Tefnaht surâzând anume aşa. O clipă, sclavul socoti că tainicul surâs este oglinda ultimei nopţi în oare preotul se desfătase cu o frumoasă dănţuitoare din neamul maşauaşa.

Dar nu era aşa. Strălucitorul slujitor al Zeului Puterii dovedi îndată că nu la ea se gândea acum.

— Ştii de ce te-am chemat? îl întrebă pe sclav.

Auta îşi aplecă fruntea spre pământ şi răspunse că nu ştie. Preotul păru mulţumit de răspuns. Zise:

— Iată de ce: ai mai privit steaua aceea, te-ai mai gândit la ea?

Sclavul privise steaua, care se vedea şi din Ta Kemet tot pe cerul de miazăzi. Dar întrebarea preotului cu totul neaşteptată îl dezrădăcină cu furie din liniştea tristă a ultimelor ore. Se uită bănuitor la preot. Ce urmăreşte oare, chemându-l?

Răspunse scurt:

— M-am uitat, stăpâne.

— Aşadar n-ai părăsit-o...

— Chiar de nu s-ar mai vedea, gândul meu nu ştiu dacă

o mai poate părăsi.

— Dar se vede!

Auta tăcu. Preotul îl străpungea cu privirea căutând să-l răscolească pe dinăuntru. Sclavul nu se lăsă răscolit: ochii lui erau reci, nemişcaţi.

— Te-am chemat şi ca să-ţi spun o veste. Pe când ne aflam în Ta Kemet, sus, la întâiul prag al acestui râu, au mai căzut în nisipurile apusene alte pietre sticloase ca acelea care te-au ameţit atunci, lângă oază. Şi au mai căzut altele şi dincolo de aceste păduri, la apus. Se spune că unde au căzut aproape de oameni, oamenii ar fi murit. Cine a venit după câteva luni de la căderea lor fără să cunoască acele pietre şi a pus mâna pe ele s-a ales numai cu ameţeli trecătoare. Dar nimeni n-a luat vreuna cu sine. Păcat!

Privirea lui Auta se schimbă numaidecât. Sclavul se uită acuma rugător. Preotul înţelese şi clătină din cap.

— Nu! Pietrele sunt departe; câteva zile de mers, şi noi plecăm mâine.

Auta se întristă şi lăsă ochii în pământ. Tefnaht zâmbi sau rânji.

— Nu te sfătuiesc să pleci fără încuviinţare: dincolo de marginea taberei te va aştepta moartea.

Sclavul îşi ridică atunci fruntea, strivindu-şi între buze un surâs.

— Stăpânul meu n-are de ce să se îngrijoreze. Nu mai pot să doresc pustiul după cărţile de la Piscul Sfânt. Tefnaht se făcu că nu aude şi spuse uşor înţepat:

— Şi chiar dacă ai putea să iei cu tine asemenea piatră ce-ai fi în stare să afli?!... Pietrele nu vorbesc.

Auta nu-şi mai putu stăpâni zâmbetul. Tefnaht ridică sprânceana, cerându-i astfel răspuns pentru zâmbet.

— Dacă stăpânul meu nu s-ar mânia, zise sclavul, aş spune altceva decât a spus stăpânul.

— Spune! îi porunci Tefnaht, cercetându-l iscoditor.

— Cred că şi piatra şi oricare lucru neînsufleţit vorbeşte. Este adevărat că nu toate urechile aud...

Se opri nehotărât. Tefnaht râse:

— Am spus aproape acelaşi lucru. Nici tu, nici chiar noi nu cunoaştem decât limba acelor pietre pe care oamenii au scris în limba omenească.

— Aş vrea să spun, stăpâne, că bunăoară auzim graiul aramei. Ştim unde să căutăm arama şi cum s-o topim. Ştim şi la ce foloseşte...

— Dar ce e arama, ştii? îl întrerupse preotul. Spune-mi din ce-i alcătuită?

Auta îl privi ruşinat. Tefnaht urmă:

— Iar pietrele care te-au ameţit sunt venite din cer. Arama este din pământ, şi n-o cunoşti... Nu-i mai uşor să crezi că le-au aruncat zeii? încheie râzând zgomotos.

— Cu sau fără zei, pietrele acestea nu-mi dau pace, stăpâne... Mai bine nu le-aş fi văzut!

Tefnaht îşi întoarse faţa spre mare. Corăbiile erau acum aproape de tot. Deodată Auta îi spuse cu glas uşor înfierbântat:

— Stăpâne, am văzut mare şi pământ. Am văzut munţi şi peşteri. De ce nici o piatră din miile de pietre nemişcate pe care le-am atins nu m-au prăbuşit la pământ ca acestea de care nici nu m-am apropiat?

Vru să mai spună ceva, dar se opri simţind că această mărturisire l-a supărat pe Tefnaht. Totuşi, fie că nu voia să lase fără răspuns ultima întrebare a sclavului, fie că îşi căuta el însuşi o lămurire, se întoarse cu spatele spre mare,

începând să surâdă. Auta îşi dădu seama că nimic nu-l tulbură mai mult decât aceste surâsuri în care nu se putea citi nimic.

— Am să-ţi dezvălui o taină pentru care ai să-mi fii recunoscător, spuse Tefnaht cu voce tărăgănată. Ascultă, tatăl tatălui meu era preotul Zeului de Foc. Înainte de a muri, iată ce mi-a istorisit. Pe când era încă tânăr, a văzut coborârea pe pământul atlant a acelui zeu. Într-o zi când soarele lumina puternic, s-a născut în cer altă lumină, parcă aproape tot aşa de puternică. Lumina aceea a străbătut cerul ca un stâlp de văpaie cu iuţeala celei mai repezi lănci. Tatăl tatălui meu se plimba într-un câmp pustiu, după seceriş. Era preot tânăr şi se închina Zeului Apelor. Departe, în marginea câmpului, erau câţiva oameni care-şi frigeau o capră, pregătindu-se de ospăţ. La vreo cincizeci de paşi de tatăl tatălui meu, stâlpul de foc a căzut din cer şi s-a înfipt în câmp. Tatăl tatălui meu s-a prăbuşit la pământ, izbit de tăria unui vânt care s-a iscat din senin. Apoi s-a ridicat. Era seară. În oraş lumea află de la cei câţiva oameni care şi-au lăsat capra şi au fugit înfricoşaţi să vestească moartea preotului. Dar acel preot, tatăl tatălui meu, văzând după ce a putut să se ridice stâlpul rece alături, fără foc, fără lumină, a pus mâna pe el şi şi-a dat seama că era o piatră uriaşă, de cremene. Acolo s-a clădit templul pe care îl ştii. Când s-a întors în oraş viu şi teafăr, lumea ştia de la secerători despre stâlpul înflăcărat. Şi atunci multă lume a socotit că Zeul de Foc i se arătase ca să şi-l aleagă slujitor. Îţi pui poate întrebarea de ce ţi-am dezvăluit taina aceasta anume ţie?... Judecă, şi ai să înţelegi. Zeul de Foc era o piatră ca toate pietrele, dar a venit din cer cu putere şi acel preot s-a prăbuşit...

— Să-mi îngăduie stăpânul să adaug ceva, spuse Auta.

— Adaugă!

— Tatăl tatălui stăpânului meu, al înţeleptului Tefnaht, s-a prăbuşit la pământ pentru că piatra a căzut cu greutate şi a împins văzduhul dimprejur. Pietrele găsite de robul tău erau prea mici ca să împingă văzduhul şi erau căzute din ajun...

— Ştiu, îl întrerupse Tefnaht plictisit. Şi tu ştii bine că chiar de le-ai fi pipăit fără să leşini, tot n-ai fi aflat nimic. Mulţumeşte-te cu ce poţi cunoaşte. Eşti frământat de steaua cea necunoscută. Poate va cădea şi ea, ca piatra de care ţi-am vorbit. Ai s-o vezi sau n-ai s-o vezi. Ce pierzi sau ce câştigi dacă pipăi o piatră venită din cer? Preotul ei tot n-ai să poţi fi!

— Da, stăpâne, dar...

— Viaţa omului e scurtă. Ce rost are să fie otrăvită cu întrebări la care nu poate răspunde nimeni! Nu uita că eşti un rob mai fericit decât toţi robii şi chiar decât mulţi oameni liberi. Mulţumeşte-te cu ce ai, ca să nu pierzi într-o zi totul. Eu te sfătuiesc, pentru că nu eşti neînţelept, să-ţi alegi clipa cea mai fericită din viaţa ta şi las-o să te desfăteze.

— Clipa cea mai fericită, stăpâne, este aceea care încă n-a fost.

— Mai bine ţi-ai fi ales o sclavă sau o cântăreaţă neagră de-aici. Poţi s-o iei cu tine pe corabie!

— Mi-am ales, stăpâne, răspunse Auta cam tăios. Una din Atlantida mi-am ales. Dar nu e sclavă şi nu e neagră. Iată de ce nu pot alege clipa cea mai fericită...

— Atunci eşti un nătărău! Sau iarăşi uiţi că eşti rob? Alege-ţi fericirile la care ai dreptul.

Ochii lui Auta tremurară, uşor înroşiţi. Zise cu glas

sugrumat:

— Drepturile, stăpâne, se măsoară altfel. Dragostea nu le e măsură bună.

Tefnaht începu să râdă cu poftă:

— Eşti prea tânăr, sau eşti cu adevărat nătărău. Du-te în cortul tău. Uite, corăbiile intră în liman.

Pe ţărm, sclavii se încheboşau sub poverile grele şi alergau pe scândurile piezişe care legau ţărmul de punţile întâilor corăbii sosite. Mugeau antilope şi tauri, bice de curele şuierau prin văzduh, soldaţii zăngăneau din arme, strigau căpitanii, corăbierii cântau pe fiecare punte sau înjurau pe sclavi, sclavii gemeau sub poveri, în timp ce dinspre deşert se zărea năvălind seara liliachie.

Atlanţii erau gata de drum. Ţara Ta Kemet îi privea, jefuită.

CAPITOLUL IX

Corăbiile erau pe mare de mai multe zile. Ieşind în întâia dimineaţă să stea de strajă pe puntea corabiei pe care plutea (o corabie mare, de o sută cincizeci de coţi lungime, cum nu se făceau în Ta Kemet), Iahuben trecu pe lângă cârmaci şi se pomeni faţă în faţă cu Auta. Nu bănuise că vor călători împreună, iar când îl văzu se opri mulţumit. Sclavul stătea pe punte şi scria ceva pe un ciob. Simţindu-se privit ridică ochii şi sări numaidecât în picioare, zâmbind cu toată faţa.

— Vezi, Iahuben, zise sclavul, s-a sfârşit şi călătoria asta! Vântul bun ne duce spre Ta Nuter, ţara de basm şi fericirea noastră şi începu să râdă.

Corabia pe care pluteau era o corabie cu sclavi luaţi din Ta Kemet. Acum, Iahuben era căpetenia străjii de pe această corabie; căci, mulţumit de el, Puarem îl făcuse ajutor de sutaş în ziua când îşi cercetă oastea înainte de pornirea pe mare. Încă mirat de a-l fi găsit aici pe sclavul Marelui Preot, după ce-şi veni în fire de la întâia tulburare a revederii, îl întrebă cum a ajuns împreună cu el.

— Te-a trimis să te păzesc eu?

— Nu! Urma să fiu pe altă corabie, cu Tefnaht. Puarem i-a cerut să mă trimită oriunde, numai ca să nu fiu în ochii lui. Am întrebat pe un căpitan unde eşti tu şi l-am rugat să mă dea aici. Dacă nu te-am văzut aseară însă, m-am gândit că s-a nimerit altă corabie.

— Uite că suntem iar împreună, zise Iahuben cu bucurie. Zeii nu ne despart.

Vântul sufla din spate, însă prea slab, şi corăbiile erau împinse şi de vâsle. Cei doi prieteni se apropiară de marginea punţii, ca să poată sta de vorbă netulburaţi. Lângă ei nu era nimeni, decât mai jos de punte, în locaşul vâslei, un vâslaş. Legat cu o frânghie de mijloc, robul vâslea din greu. Era dintre robii rome, luaţi din câmpiile de jos ale ţării Ta Kemet. Părea să fie ţăran, muncitor de pământ, aşa îl arătau mâinile lui înnegrite şi brăzdate de crăpături, şi spinarea lui încovoiată, şi ochii lui trişti deasupra feţei uscate şi supte, ca şi întreg trupul lui slab, înalt şi osos.

— Ţi-e dor de ai tăi, Iahuben, aşa e? îi spuse Auta, după ce se mai uită câteva clipe la vâslaş. Niciodată nu te-am întrebat câţi copii ai...

— Patru! răspunse Iahuben cu mândrie. Bine că s-a încheiat cu deşertul acela blestemat şi cu cârciumile din Behdet şi cu tot! Mai bine-i acasă! Acum ne întoarcem în ţara fericită Ta Nuter cum ai spus tu!

Vâslaşul până atunci nu păruse să asculte ce vorbesc ei. Dar când auzi din gura soldatului străin cuvintele Ta Nuter, numele ţării nevăzute despre care se alcătuiau în Ta Kemet cântece şi se istoriseau poveşti, şi pe care nu se gândise că o va vedea aievea vreodată, îşi desfăcu fălcile şi printre buzele îngroşate şi aspre scuipă în mare. Apoi rosti pentru sine un cuvânt pe care cei doi nu-l auziră bine sau nu-l pricepură decât atunci când biciul din mâna unui slujbaş atlant, ce tocmai trecea pe acolo, sfâşie şuierând spinarea vâslaşului.

Iahuben se întoarse spre vâslaş şi abia acum zări pe slujbaşul de lângă ei. Voia să spună ceva şi nu ştia ce. Grăi la întâmplare:

— În Ta Nuter viaţa-i frumoasă...

Robul rome îl privi cu scârbă. Biciul nu-l potolise, parcă îl întărâtase mai mult. Auta se uită şi el la acest rob şi simţi cum îl doare şi pe el trupul, deşi nebătut.

Vâslaşul aruncă printre dinţi:

— Poţi să spui de trei ori că lupul e capră, lapte de la el tot n-ai să mulgi!

Biciul slujbaşului şuieră din nou. Robul rome acum tăcut, răcorit, vâsli mai departe.

— Care-i numele tău? îl întrebă Iahuben, fără să ştie nici el de ce.

Slujbaşul se pregătea să plece, dar se opri.

— Ce nevoie ai tu de numele meu? Vrei să mi-l spurci în urechea ta, sau vrei să mi-l batjocoreşti cu limba ta? zise robul mânuindu-şi vâsla cu furie, şi ultimele lui cuvinte se amestecară cu alt şuierat de bici.

Iahuben simţi că i se urcă sângele în obraz, dar întâlnind privirea mută a lui Auta se stăpâni şi îşi dădu seama că ar fi făcut la fel ca robul de la vâslă dacă s-ar fi aflat în locul lui. Slujbaşul răcni la vâslaş:

— Să răspunzi, scrumbie uscată, când un oştean viteaz al marelui nostru stăpân, fie el veşnic viu, sănătos şi puternic, vrea să ştie numele tău blestemat!

Lui Iahuben îi părea acum rău de întorsătura neaşteptată a lucrurilor şi nu mai ştia cum să le îndrepte.

Înţelegea ura omului smuls poate de lângă nevastă şi copii tocmai în luna semănăturilor. Zâmbi vinovat.

Sclavul tăcu şi scuipă în mare, fără să-şi ia în seamă spinarea însângerată, pândită de o nouă primejdie. Biciul se năpusti iar. De astă dată curelele loviră buzele vâslaşului, care n-au vrut să se deschidă pentru a răspunde la întrebare. Slujbaşul clocotea de furie, şi acum porni să facă

ocolul punţii, ca să biciuiască şi pe ceilalţi vâslaşi, spre a le aduce aminte că sunt robii Atlantidei.

Folosindu-se de prilejul de a rămâne fără urechi străine în preajmă, Auta se întoarse spre dârzul ţăran şi, arătându-i-l pe Iahuben, spuse cu voce blândă:

— Omul acesta nu ţi-a vrut răul. A vrut numai să-ţi afle numele.

Vâslaşul îşi încleştă gura însângerată, pregătindu-se poate de altă vorbă grea, dar ochii lui întâlniră ochii lui Auta. Numai atunci mânia lui se muie. Murmură:

— Sunt Hunanupu. Iată, ai aflat ce-ai vrut să afli. Dar dacă eu te-aş fi întrebat de numele tău şi nu mi-ai fi răspuns, nimeni nu te-ar fi biciuit. Acuma aş şti ce să le spun copiilor mei care mă tot întrebau ce ţară este Ta Nuter şi eu nu ştiam ce să răspund. Numai că n-or să mai aibă pe cine întreba copiii mei despre Ta Nuter.

Vâslaşul îşi încleştă din nou fălcile şi nu şi le mai descleştă apoi decât de puţine ori, doar ca să-şi scuipe sângele scurs din buze.

Cheful de vorbă îi pierise şi lui Iahuben. Nici Auta nu mai vorbi. Puntea se umpluse acum şi de alţi oameni decât corăbierii. Iahuben ascultă şuierăturile de bici care ocoliră puntea, apoi simţi ceva necunoscut în ochi, ceva fierbinte şi umed, şi când îşi dădu seama că sunt lacrimi se întoarse ruşinat cu faţa spre largul mării. Numai Auta văzu, dar de faţă cu slujbaşii regeşti nu îndrăzni să-i pună mâna pe umăr. Încercă totuşi să-l mângâie altfel. Îi spuse încet, ca să nu fie auzit de alţii:

— Nu te amărî, nu eşti tu vinovat.

— Dar cine? L-a biciuit numai din pricina mea, am văzut! Crezi că eu nu ştiu că nu-i uşor să-ţi laşi copiii flămânzi şi să

fii rob la alţii? Trebuia să nu-l mai întreb şi cum îl cheamă. Rămânea cu necazul lui şi nu-i mai jupuia şi pielea!...

— Nu-i vina ta! mai spuse o dată Auta. Vinovată e Atlantida care nu se mai satură de robi.

— La urma urmei, aşa e cum spui tu! zise Iahuben. Mă gândesc că robul acela care a zis că-l cheamă Hunanupu o fi fost ţăran ca acei care cântau pe câmp când am plecat noi. Îşi ducea şi el viaţa în linişte şi noi l-am luat de lângă ai lui.

Auta zâmbi amar:

— Asta nu-i chiar aşa. Viaţa lui era tot atât de liniştită ca a omului peste trupul căruia s-a culcat leul să doarmă. Crezi că ţăranii din Ta Kemet nu mai cântă? Cântă şi de necaz. Şi tu singur ai spus că unele cântece mint.

— Ai dreptate. Şi cât pământ au ca să se hrănească?

— Dacă s-ar hrăni numai ei şi nu le-ar lua jumătate stăpânul ţinutului şi un sfert slujbaşii, tot nu le-ar ajunge. Muncesc din greu şi abia se întorc acasă la căderea nopţii, istoviţi, că trebuie să şi plece îndărăt pe câmp. Şi asta când e bine! Dar gândeşte-te că uneori apa din Hapi nu se ridică atât cât trebuie şi ogorul nu mai are mâl, e uscat! Nu toţi au putere să-şi facă şanţuri pentru scurgerea apei. Sau dacă înainte de seceriş vin lăcustele?

Iahuben oftă:

— Şi ce se întâmplă atunci cu ţăranii aceia?

— Se mută fiecare cu toţi ai lui în Ţara Morţilor.

— Atunci poate că-i mai bine aşa. Cel puţin robii, în Atlantida, au hrană în fiecare zi.

— O mână de mâncare şi o stâncă pe umeri... O mână de hrană şi un sac de bice... Şi copiii rămaşi departe, singuri, ca şi orfani. Auzi, Iahuben, tu umbli să cucereşti ţări

şi robi şi stai numai câteva luni departe de copiii tăi cărora le aduci prăzi... Iar acest Hunanupu pe ai lui n-o să-i mai vadă niciodată.

Auta îşi ridică obrazul spre vânt. Vântul îşi schimbase drumul. Era mai umed şi bătea acum din faţă. Păsări grase ţipând ascuţit se încrucişau acum în zboruri sălbatice peste faţa mării.

— Cred că vine furtună...

Auta murmură, fără să-şi ia faţa de la vânt. Dar ajutorul de sutaş nu-i răspunse. Avea mintea prea răvăşită ca să-l mai fi putut auzi. Nu trecu însă mult şi simţi că nu mai poate trage aer pe nări. Deschise gura larg, însă nici gura nu mai putu prinde văzduhul. Se uită la ceilalţi. Auta stătea nemişcat. Câţiva dintre slujbaşi intraseră în pântecul navei, sub punte. Corabia era destul de adâncă, totuşi apa aceasta, până adineauri liniştită, se zvârcolea acum şi arunca nava de pe un val pe altul ca pe un pai. Acum vântul ridica înalte valuri albe din marea care se făcuse neagră. Începu o ploaie, parcă Zeul Cerului s-ar fi mâniat pe Zeul Apelor şi l-ar fi bătut cu zeci de mii de curele ude. Celelalte corăbii atlante nu se mai zăreau, nici cele din faţă, nici cele dindărăt. Oamenii se apucau de ce puteau, ca să nu-i mături valurile de pe punte. Era ziuă, dar era aproape întuneric. Iahuben simţi un gol în stomac şi parcă toate măruntaiele stăteau gata să-i năvălească afară, pe gură. Auta se ţinea de gardul punţii, iar Iahuben apucase cu mâna marginea locaşului vâslei, stând într-un genunchi. Lângă ei, robul Hunanupu se încorda din răsputeri să vâslească. Meşterul pânzei poruncise vâslaşilor să se lupte cu apele, ca să nu se abată corabia din drum. Pânza fusese strânsă. Vâsla lungă de şase coţi sau lovea în gol, sau era

izbită îndărăt de câte un talaz.

— Dacă eram pe o corabie din Ta Kemet, ne chema Osiris al lor în Ţara Morţilor! strigă Auta ca să poată fi auzit de Iahuben, de la doi paşi depărtare. Afară de Iahuben, nu-l auzi nimeni.

O izbitură înfundată şi un geamăt scurt îl făcură pe Iahuben să se uite repede în locaşul vâslaşului din marginea punţii. Hunanupu zăcea prăbuşit într-o parte şi tâmpla dreaptă îi era mânjită de sânge. Valurile i-o spălau unul după altul, dar sângele se ivea mereu la loc. Atunci Iahuben, cu ochii îngroziţi, îl căută pe Auta, dar nu-l zări decât lângă catargul pânzei strânse, unde îl aruncase un val. Iahuben se întoarse atunci spre Hunanupu. Stătu în cumpănă o clipă, se uită în jur dacă nu-i vede nimeni, dar acum fiecare ins abia dacă mai putea să-şi aibă grija sa. Într-o clipită, ajutorul de sutaş îşi sfâşie cămaşa şi se repezi spre vâslaş. Din lăcaşul vâslei nu mai putea să cadă în mare, dar valurile pătrundeau şi din margine şi de sus şi îl băteau fără încetare. De nu s-ar fi ţinut cu o mână de trunchiul în care se legăna vâsla părăsită, s-ar fi izbit cu capul de pereţii groşi de bârne. Cu cealaltă mână, ajutându-se de pieptul său şi de dinţi, Iahuben înfăşură strâns în jurul capului acestui nenorocit vâslaş pânza sfâşiată din cămaşă. Îl trase pe Hunanupu la o parte şi începu să vâslească el. Marea neagră urla. Din ea se ridicase un stâlp de apă neagră cu creştetul înspumat care venea ameninţător spre corabie. O clipă, Iahuben lăsă vâsla din mâini şi privi cu spaimă. Niciodată nu întâlnise furtuni aşa de mari în scurtele lui călătorii pe mare. „Asta e moartea!” se gândi el. Apoi vâsli mai departe. Ştia că vâslind i se va linişti stomacul şi gândurile la moarte se vor îndepărta. Dar

stâlpul de apă înalt de cel puţin o sută de coţi trecu pe lângă corabia lor fără să se spargă.

Şi deodată apele se liniştiră. Vântul se înmuie. Pe întinderea mării unduită de valuri mici şi din nou aproape albastră, se făcuse lumină. În stânga, la miazăzi, ţărmul ţinuturilor cu nisipuri, de unde plecaseră, se zărea aproape. În faţă, se legănau una după alta corăbiile atlante. Departe, la orizont, se puteau desluşi cei doi stâlpi puternici de piatră ai zeului hananeilor Melkart, tăiaţi din nişte munţi pe cele două ţărmuri dimpotrivă, care strâmtau această mare şi deschideau apoi drum spre Marea Atlantică.

Iahuben se uită la sclavul Hunanupu. Acesta se trezise din leşin şi-l privea cu uimire. Ajutorul de sutaş scoase din sacul său un pumn de curmale şi o turtă de grâu şi i le dădu. Sclavul îl privi din nou cu privirea aceea uimită, apoi înşfacă darul şi începu să mănânce grăbit. Sângele închegat de pe pânza cu care îi era legat capul fusese spălat de valuri şi numai o pată roşiatică aducea aminte de izbitură. Dar scurgerea sângelui se oprise; capul nu era spart. Iahuben se uită la sclav, apoi la vâslă, apoi din nou la sclav. Vâslea ca şi până acum. Deodată, ochii i se luminară. Privi ţărmul apropiat. Se uită la celelalte corăbii, care erau departe. Se ridică puţin şi cuprinse puntea în priviri. Pe punte nu era, aici lângă ei, încă nimeni. Slujbaşii regeşti se mai ascundeau sub punte, în pântecul navei.

Iahuben se aplecă spre sclav şi-l întrebă:

— Ţi-au venit puterile la loc?

Hunanupu, care sfârşise de mâncat, se ridică din colţul său, vrând să ia vâsla. Era înzdrăvenit. Se uită la militarul atlant cu recunoştinţă:

— N-aş fi crezut să faci asta... Dar tot mai bine mă lăsai

să pier! şi aşteptă să se aşeze pe locul său, ca să vâslească. Dar Iahuben nu se sculă. Câteva clipe vâslind din greu numai cu o mână, îşi trase cuţitul de la brâu şi tăie frânghia cu care era legat sclavul de corabie. Apoi spuse încet, aproape în şoaptă:

— Acuma fugi!

Sclavul se uită la el nedumerit. Dar ochii lui Iahuben, neaşteptat de plini de înţeles şi de frăţeşti, spuseră mai mult decât gura lui. Acum, sclavul pricepu. Se strecură cu greu prin gaura lăsată pentru mişcarea vâslei (era atât de subţire, încât se putu strecura), apoi se aruncă în mare. Apa îl înghiţi. Iahuben îl urmări îngrijorat, însă puţin mai târziu, la vreo cincizeci de paşi, îi zări capul ieşind din apă: ţăranul Hunanupu înota spre ţărm.

Acum marea se liniştise de tot. Un slujbaş regesc ocolea puntea să vadă dacă totul era aşa cum a fost. Când ajunse la Iahuben, rămase cu gura căscată:

— Ce faci aici? Iahuben zâmbi şiret:

— Vâslesc, nu vezi!

— Dar sclavul unde-i? Ce, tu eşti vâslaş? Unde-i sclavul?

— L-a smuls un val cu frânghie cu tot şi l-a aruncat în mare, spuse Iahuben. Ce mă întrebi pe mine? S-o fi înecat!

Slujbaşul îşi schimbă greutatea de pe un picior pe altul.

— Şi de ce ai vâslit tu?

— Ce întrebare neroadă! Cum era să las vâsla singură, dacă m-am întâmplat pe-aici şi n-am văzut nici un vâslaş. Tu de ce ai stat ascuns şi n-ai venit să schimbi vâslaşul dacă acela s-a înecat!

Slujbaşul se întoarse şi plecă, ştiind din viaţa lui lungă şi încercată că nu era bine să se ia la harţă cu un proaspăt ajutor de sutaş. După câteva clipe veni cu alt rob, căruia îi

legă mijlocul cu o frânghie nouă.

Iahuben ieşi pe punte. Se uită în jur şi trase adânc în piept aerul mării. Îl văzu pe Auta în faţă, nemişcat, privind zarea. Vru să se îndrepte spre el, să-i spună ce se întâmplase. Dar după câţiva paşi se răzgândi şi se întoarse. Începu să cânte un cântec din ţara Ta Kemet, cu gândul dus însă la ţara Ta Nuter.

În nopţile care au urmat, privi alături de Auta steaua necunoscută care se mutase mai spre răsărit. Îi vorbi despre călătoria făcută şi despre copiii săi, dar despre fostul vâslaş Hunanupu nu-i pomeni nici un cuvânt.

Auta băgă de seamă numai că ajutorul de sutaş părea peste măsură de mulţumit, şi crezu că prietenul său e mulţumit pentru înălţarea în rangurile oastei, sau pentru că scăpase cu viaţă din marea încercare a furtunii şi se apropia de ţara lui. Şi nici nu se mai gândi apoi la asta, căci acum era străbătut de alte gânduri, de nişte gânduri care-i mai veniseră în călătoriile lui pe mări, dar nicicând aşa de sâcâitoare ca de astă dată.

Sclavul Auta privea zarea mării liniştite. Vedea cum îndepărtatele corăbii din faţă, înainte de a se topi cu totul în zare, îşi pierd întâi partea de jos şi numai după aceea pânza. În schimb, dacă se uita îndărăt, către ultimele corăbii din lungul lor şir, băga de seamă că fiecăreia pe rând i se iveşte întâi pânza şi apoi se vede toată corabia.

Era încă o taină pe care Auta ar fi vrut s-o dezlege şi nu putea. Noaptea îl tulbura steaua nouă şi ciudată, ziua ridicarea şi căderea corăbiilor în zări.

Şirul de corăbii, rămas numai fără două din ele, sparte de valuri, mai fu zbătut de furtuni uşoare. Şirul de corăbii pluti şi pe marea liniştită ca lacurile din munţii Atlantidei.

Şirul de corăbii grele trecu prin strâmtoarea din stâlpi de piatră rămaşi de la zeul Melkart, unde aproape că se lovesc frunte de frunte ţărmul ţării de miazănoapte, care se spune că nu are decât câmpii cu neguri nesfârşite, şi ţărmul ţării de miazăzi, pe care o cunoşteau aproape toţi cei ce pluteau acum în acest şir lung de corăbii. Apoi, şirul de corăbii pluti spre miazăzi, pe Marea Atlantică.

Unele corăbii cu sclavi se opriră la ţărmul Muntelui de Foc din răsăritul Atlantidei, ca să lase acolo un număr din robii aduşi; altele se opriră la munţii din miazăzi pentru a coborî pe ţărm pe ceilalţi robi. Apoi corăbiile cu soldaţi şi slujbaşi regeşti şi cu averile jefuite plutiră mai departe cotind iarăşi spre miazănoapte, ca să intre în larga mare liniştită care scobea pe dinăuntru pământul ţării, lărgindu-se treptat ca o creastă de cocoş.

CAPITOLUL X

Călare pe un asin şi însoţit de un soldat pe alt asin, Auta urca drumul şerpuit al Muntelui Vulturilor, aşezat în partea cea mai de miazănoapte a Atlantidei, într-un şir de nouă munţi, dintre care acesta era cel mai înalt. La stânga Muntelui Vulturilor, peste o vale nu prea adâncă era altul, înfăţişându-se pe alocuri verde, pe alocuri stâncos. Pieziş, către jumătatea arcului dintre miazănoapte şi răsărit, se zărea aburind un munte rotund şi pieptos, mai puţin înalt, iar departe spre zarea răsăriteană se contopea cu albăstrimile cereşti al treilea munte, lung şi crestat ca un pieptene. Mai spre miazăzi, numai ochii buni puteau desluşi, dacă le cunoşteau dinainte, trei piscuri scunde aşezate în triunghi. Iar întorcând privirea pe dunga dintre miazănoapte şi apus a orizontului, puteai zări cum tremură în depărtări alţi doi munţi, unul vânăt, altul albicios. Cel dintâi era un munte mai mare, bogat în flori, pe celălalt, pipernicit, mai mult o stâncă golaşă, Auta îşi aducea aminte că a văzut foarte mulţi corbi. De aceea i se şi spunea Muntele Corbilor. Erau încă doi munţi, spre miazănoapte, care nu se vedeau decât din piscul Muntelui Vulturilor, numit Piscul Sfânt, dar până acolo Auta mai avea mult de mers. Până la poale, el şi soldatul urcaseră cu luntrea pe cursul Râului Rece, iar de acolo înainte au luat asini.

Soldatul care-l însoţea era un om în pragul bătrâneţii, un ins tăcut. Înalt ca toţi atlanţii, mai înalt chiar decât mulţi atlanţi (avea, fără o palmă sau două, patru coţi) şi bineînţeles decât Auta, soldatul acesta mergea îngândurat,

legănându-se pe măgarul prea mic pentru el şi nu se uita nicăieri, numai la cărarea pe care călca măgarul. Auta îl urmări un răstimp cu coada ochiului, apoi nu se mai uită şi zâmbi. În cea din urmă călătorie ochii săi se obişnuiseră să vadă mulţi oameni scunzi. Mai ales răsăritenii din Sumer sau Akkad, sau mărunţii hananei nu le ajungeau atlanţilor mijlocii nici măcar până la umăr. Iar acum ochii îi erau tulburaţi de înălţimea de prăjină a acestui soldat, care i se părea caraghios.

Soldatul nici măcar nu i-a spus cum îl cheamă, şi nici Auta nu l-a întrebat. Asinul îl ducea pe soldat alene şi călăreţul, scoţându-şi coiful, ca să-i intre vântul munţilor în păr, părea că nici nu bagă în seamă zornăitul necontenit şi leneş al sabiei sale lovită de scut în pasul măgarului. Faţa îl arăta îngândurat, dar omul pesemne că nu se gândea la nimic.

Drumul spre Piscul Sfânt era greu şi lung, de la poale până în pisc aveau de mers călare două zile. Iar acum ajunseseră de-abia la jumătatea drumului. Lăsaseră în urmă pădurile şi tufărişurile de laur. Acum muntele era îmbrăcat în pajişti verzi pline de mii de pete albe: oile. În lătrat de câini ciobăneşti se lăsa amurgul şi le dădea de ştire asupra locului de popas.

Se opriră la un sălaş de păstori. Soldatul mâncă senin, neprivind nicăieri, negândindu-se la nimic. Încă mestecând, se duse sub acoperământul de bârne şi învelindu-se cu o manta ciobănească adormi într-o clipă. Păstorii aveau încă multe griji înainte de somn. Auta privi un timp laptele gălbui care se aduna în şiştarele de pământ ars, apoi ochii lui rătăciră pe cer. Somnul i-l alunga nerăbdarea de a ajunge mai repede pe creasta muntelui, în palatul Marelui

Preot. Dar mai era o zi.

În timpul zilei care se sfârşea, nerăbdarea scăzuse, înlocuită în parte de tristeţea despărţirii, poate pe totdeauna, de cei doi prieteni buni câştigaţi în locuri străine.

Acum, Iahuben îşi făcea fără îndoială meseria în cazărmi, iar Mai-Baka fusese dus la peşteri ca să înveţe meşteşugul de a clădi ziduri de oraş sau palate.

Auta stătea ţintuit în nesomn de ciudata stea coborâtă pe zarea dintre miazăzi şi răsărit şi privea pierdut cerul nopţii atlante. Noaptea era plăcută, călduţă, cu aer clar de munte înalt şi cu miros zdravăn de iarbă înrourată.

Totul era cum a fost totdeauna în această Atlantidă cu care sclavul negru se obişnuise mai mult decât cu ţara unde l-a ars soarele la începutul vieţii. Numai ciudata stea nouă nu i-o mai arătase până acum niciodată cerul atlant. Chiar învelindu-se, târziu, cu pătura de lână, înainte de a-şi muta viaţa din afară înăuntru, în clipele de aşteptare a somnului, Auta nu se mai gândea decât la steaua aceea. Şi era nerăbdător să stea în sfârşit de vorbă cu Marele Preot, care ajunsese acum pentru el cea din urmă nădejde a dezlegării tainei din cer...

După un somn adânc de om sănătos, Auta ieşi în zori din baraca de bârne. Dimineaţa îşi ridica tocmai atunci aburii din prăpăstii. Munţii se vedeau frumoşi peste zări, albaştri şi scunzi. Cei mai depărtaţi păreau nori.

Sclavul îşi scutură amorţeala şi se duse la izvorul rece. Asinii rumegau. Soldatul încă dormea, aici nefiind trâmbiţă. Auta privi muntele în sus, unde printre stâncile golaşe se pierdeau cărări. Vârful muntelui nu se zărea de după nori. Apoi coborî ochii, simţindu-se privit de cineva. La câţiva

paşi se oprise un copil de păstor şi se uita la omul negru, măsurându-l cu nişte ochi măriţi de curiozitate şi frică. Auta făcu un pas spre copil, dar copilul vru să fugă şi, dacă sclavul n-ar fi zâmbit şi ochii lui n-ar fi fost atâta de calzi şi blajini, poate că băieţelul ar fi fugit înspăimântat spre ai săi. Auta înţelese teama copilului şi se opri, lăsându-se uşor pe genunchii îndoiţi. Aşezat aşa, nu mai părea înspăimântător.

— Tu nu te joci? îl întrebă cu blândeţe sclavul. Atunci zâmbi şi copilul şi scoase de după o tufă o bilă netedă de piatră.

— Cine a făcut-o? îl întrebă Auta. Sau ai făcut-o tu... Copilul îi întinse bila, prea grea pentru mânuţele lui:

era mult mai mare decât pumnul unui bărbat.

— N-ai făcut-o tu? întrebă sclavul din nou şi luă bila. Copilul îl privea îngrijorat, neîndrăznind să vorbească.

— Hai să ne jucăm! strigă Auta cu glas vesel.

Un păstor se oprise la câţiva paşi de el şi-i urmărea cu un surâs. Copilul îl văzu şi atunci îngrijorarea îi pieri. Zise numaidecât, arătând cu mâna spre păstor:

— El a făcut-o. El e fratele meu!

Auta rostogoli bila prin iarbă şi strigă:

— Prinde-o!

Copilul alergă după bilă şi apucând-o cu mâinile i-o aduse. Acum nu-i mai fu frică de omul negru. Îl cercetă mai atent. Deodată întrebă:

— De ce eşti tu aşa de negru?

Auta începu să râdă:

— În ţara unde am fost când eram ca tine soarele ardea prea tare... El m-a înnegrit!

Copilul nu pricepu. Se uită spre răsărit, la soarele care se ridica deasupra munţilor, apoi se uită din nou la Auta.

Sclavul începu iar să râdă. Copilului i se părea straniu şi nefiresc nu numai trupul negru al omului străin, dar şi glasul lui gros în care putea recunoaşte şi bubuitul tunetului, aşa de des în aceşti munţi, dar şi ceva ce parcă semăna cu sunetul pe care-l scot ciobanii bătând cu băţul într-o bucată de aramă atârnată de grinzi, când se adună la cină. Ciobanii aveau glasuri puternice, dar nici când cântau glasurile lor nu răsunau ca al acestui om.

— Tu ştii să cânţi? îl întrebă copilul.

— Ştiu! Vrei să-ţi cânt ceva?

— Da!

Copilul lăsă bila în iarbă şi, cu degetul între buze, îl privi iarăşi pe omul negru.

Auta îi cântă un cântec scurt despre soare. Cântecul suna în urechile copilului mai straniu decât tot ce auzise până atunci. De multe ori, vocea omului negru se rupea, cădea mută într-o clipă spre sunete mai groase şi iar se ridica, încet. Alteori vocea cântecului tăcea, şi altă voce, parcă a altui om chiar dacă ieşită din aceeaşi gură, şuiera scurt ca vântul puternic sau bătea ca apa care cade din stânci, şi numaidecât cealaltă voce, groasă şi grea, îşi reîncepea urcuşurile şi căderile. Ieşiseră câţiva păstori şi, lăsându-şi munca, ascultau în tăcere. Deodată, cântecul se frânse tocmai când părea că începe din nou.

— Nu mai cânţi? întrebă copilul.

— Cântecul s-a sfârşit.

Copilul îşi căută bila. O găsi şi câteva clipe se jucă rostogolind-o prin iarbă, apoi se apropie de Auta care şedea şi acum tot cu genunchii strânşi dedesubt şi-i zise repede:

— Tot nu mi-ai spus de ce eşti negru.

— Ţi-am spus, poate tu n-ai înţeles… N-ai văzut cum se

face un lemn alb dacă-l ţii în foc?

— Roşu, spuse copilul bucuros că poate să răspundă.

— Da, roşu... dar dacă-l scoţi şi-l laşi mai departe de foc şi îl stingi?

Copilul îl privi speriat:

— Tu ai fost în foc... şi te-ai stins? Auta începu să râdă:

— Ai înţeles, dar nu tot. Şi soarele arde ca focul, dar altfel. Soarele m-a făcut negru.

Copilul îşi luă bila, se aşeză în iarbă şi o puse pe genunchii ridicaţi. Între timp, ieşise soldatul din culcuşul său şi se spăla la izvor.

— Hai să ne jucăm altfel! zise copilul.

Auta văzu că era timpul de plecare, dar nu se îndură să-şi părăsească micul prieten.

— Cum vrei să ne jucăm altfel?

— Uite cum: eu am să ridic în spatele pietrei mele un deget... sau am să ridic două degete. Tu n-ai să le vezi, şi trebuie să ghiceşti câte degete am ridicat. Ai să poţi ghici?

— Nu ştiu, să văd. Hai să ne jucăm aşa cum spui. Copilul ridică bila cu genunchii şi-şi ascunse mâna după ea.

— Câte degete am ridicat?

— Două!

— Ba nu, n-ai ghicit! Am ridicat numai unul!

Şi râzând foarte mulţumit, copilul îşi înălţă uşor degetul, lăsându-l să alunece în sus pe sfera netedă. I se văzu întâi unghia. Apoi încheietura, după aceea degetul tot şi în sfârşit mâna întreagă. Se pregătea să repete jocul, dar se opri deodată speriat. Omul negru nu mai râdea ca adineauri şi se uita la mânuţa de pe bila de piatră cu nişte ochi holbaţi care pe copil îl înspăimântară. Amuţi cu totul. Apoi îşi luă repede bila şi împiedicându-se în iarbă fugi spre

păstori.

Dar Auta nu-l mai vedea, se întorsese spre răsărit şi privea soarele şi munţii.

Păstorii îşi vedeau de munca lor. Soldatul îşi luase armele şi-şi aşezase desagii pe măgar, iar acum îl striga pe sclav să pornească la drum. Sclavul se sculă, ca în vis, şi se duse să-şi pregătească asinul.

Pe drum nu mai privi ca până atunci tufele şi stâncile, nu se mai aplecă să culeagă flori. Se uita numai către zări. Dar soldatul nu-l băgă în seamă; el îşi urma ca şi în ajun mersul pe jumătate adormit în legănarea liniştitului asin.

Înaintau în pasul modest al măgarilor şi nu schimbau nici o vorbă. Auta nu se mirase nici în întâia parte a drumului de firea acestui soldat. În armata atlantă erau mulţi la fel. Nu-l smulgea nimic din tăcerea lui şi era în toate privinţele soldatul bun al regelui atlant, făcând tot ce i se poruncea să facă, murind dacă trebuia să moară sau omorând pe alţii când i se cerea să ucidă, fără ca vreodată dorinţa lui de a şti să fie aţâţată de vreun lucru din jur. Poate că nici n-avea dorinţă de a şti. Iar în această a doua parte a drumului lor, Auta nu se mai uita deloc la soldatul care călărea ca un stâlp de lemn pe măgăruşul scund şi-şi târa picioarele, prea lungi, prin ierburi şi pietre. Acest soldat nu era Iahuben.

De la o vreme muntele se schimbă. Scurt timp trecură prin nori sau ceaţă, apoi piscul se ridică gol în scăldătoarea soarelui, sub cerul curat. Nu mai era cald. Soarele cobora spre apus, amestecându-şi ultimele raze cu boarea munţilor. Dese izvoare ţâşnind de sub pietre îşi cântau cântecul din fluier de argint sau din fluier de trestie, iar din cuiburi atârnate de stânci zburau vulturi. Drumul se încheia

sus, departe, pe un podiş adunat la jumătatea piscului între umerii de stâncă aspră, unde sclipea oricalcul şi se răspândea în lumini galbene aurul unui mare palat. Deasupra întregii privelişti, ieşea din Piscul Sfânt, ca întotdeauna, un cârlionţ tremurător de fum care apoi se destrăma în cer.

Ochii lui Auta străluciră, revăzând palatul. Ochii lui spuneau, pentru cine s-ar fi putut uita atunci în ei, că înăuntru arde o bucurie nerăbdătoare. Oricui dintre sclavii Atlantidei i s-ar fi părut stranie bucuria lui, fiindcă nimeni nu era mai nefericit decât în clipa când trebuia să intre din nou în casa stăpânului. Bucuria lui Auta avea însă cu totul alte pricini.

Drumul era acuma larg, şerpuind ca urcuşul să fie mai dulce, şi împodobit cu tufe şi cu arbori care rămân totdeauna verzi. La stânga drumului curgea în puhoi puternic, împroşcând stropi şi curcubee, un râu cu apă rece. În dreapta săreau spume şi clăbuci de abur pe treptele de bolovani, din apa unui râu fierbinte. Amândouă râurile ocoleau trunchiul muntelui puternic şi se depărtau unul de altul, îmbogăţindu-şi apele, ca să se apropie apoi iarăşi în faţa Marelui Oraş, înainte de a se vărsa în mare. Dincolo de malurile acestor râuri, până la palatul sclipitor, se ridicau pe grumajii muntelui grădini cu toate florile şi toţi pomii pe care putea să-i adăpostească pământul Atlantidei, îngrijite zi şi noapte de zeci de grădinari.

La vreo sută de paşi de podiş, Auta descălecă. De aici încolo drumul era făcut din trepte şlefuite de granit, între parapete de marmură trandafirie. Sclavul merse acum singur. Sandalele lui loviră cu sunet plăcut uriaşele lespezi. Le privea, cu toate că de atâtea ori le mai văzuse.

Un zid de marmură neagră înconjura curtea palatului. Muchea zidului, sus, era îmbrăcată în plăci de argint. Palatul era larg, rotund din faţă, în spate drept, arătând de sus asemenea unei jumătăţi de cerc. Îl ţineau temelii mari de granit care, cât ieşeau de aproape cinci colţi deasupra pământului, erau învelite în foi mari de aramă bătută, având la depărtări egale semnul soarelui încrustat din argint şi oricalc. Zidurile palatului erau de marmură albă. Aici nu mai erau podoabe, luciul marmurei albe se înfăţişa curat, şi numai streaşina se sprijinea pe un şir de statui cât omul de înalte turnate unele în aur, altele în argint. Acoperişul neted şi rotund, învelit în solzi de fildeş, sclipea odihnitor pentru ochi la lumina soarelui, în oricare ceas al zilei. În nopţile cu lună, Auta ştia cât era de fermecător acest acoperiş.

Spre laturile palatului, mult mai îndărăt şi acoperite cu pâlcuri de copaci înfrunziţi, se întindeau şiruri de clădiri scunde şi cenuşii, din granit cioplit, cu acoperişuri drepte din plăci de bronz. Printre arborii din dreapta se zăreau mişunând soldaţi. Dincolo, în stânga, nu era nimeni; acolo, numai noaptea târziu se întorceau de la muncile grele oameni uscaţi, slabi, încovoiaţi, cu pielea neagră, galbenă sau roşie. Acolo, în casa robilor, stătuse Auta câteva luni până când o întâmplare dintre cele mai rare l-a adus în casa Marelui Preot. Odată, acest adevărat stăpân al Atlantidei de care şi regele se temea, apăsat prea mult de singurătatea sa de bătrân înţelept fără soţii şi fără odrasle, a vrut să se desfăteze ca un copil şi a intrat în casa robilor încremeniţi în faţa lui şi le-a pus zece întrebări năstruşnice. Vrând să glumească mai mult cu sine decât cu ei, de urât, le-a spus că pe acela care-i va răspunde măcar la jumătate

din ele îl va aduce slujitor în palat, iar dacă vreunul ar izbuti să cunoască toate răspunsurile îl va înfia. Întrebările nu erau grele, dar încurcate. Cea din urmă suna aşa: cum este lumea? Mulţi cutezară, dar nu i-au plăcut răspunsurile nimănui. Robii îndrăzneţi s-au ales cu bice. Numai robul negru Auta dădu răspunsuri care plăcură puternicului stăpân. Întrebat cum este lumea, robul a răspuns: „Cum vrem s-o vedem!” De la început luându-l la sine din glumă, în cele din urmă Marele Preot îl păstră şi îl îndrăgi. Toată lumea în Marele Oraş şi în toată ţara vorbea ca de o ţicneală, dar vorbea numai în şoaptă, chiar şi regele, puterea Marelui Preot fiind nemăsurată şi fiind mânuită de o înţelepciune şi o cunoaştere a deprinderilor şi firii omeneşti cu care nu se putea lăuda nimeni.

Aducându-şi aminte de această întâmplare, la urma urmei hazlie, Auta râse în sine şi ridicându-se pe ultima treaptă de sus trecu pe sub arcul de marmură al porţii palatului. Intră într-o sală rotundă pardosită cu lespezi pătrate, albe şi negre, şi înconjurată de stâlpi negri şi albi. După stâlpii din fund se ridicau treptele unei scări de piatră verde.

Auta urcă acea scară şi ajunse într-o sală lungă unde pereţii aveau până la sfertul înălţimii trei rânduri de rafturi pline de vase rotunde şi înalte de argint, în care se aflau sulurile de papirus ale cărţilor. Lângă o fereastră luminată încă de soarele care asfinţea, un bătrân înalt, cu capul ras şi cu faţa netedă şi roşie, şedea într-un jilţ larg de abanos şi îşi rezema picioarele, încălţate cu sandale ţesute din fire de aur şi cu legături de mătase, pe o pernă pe care era cusut din mărgele de aur chipul soarelui, cu razele lui. Alături stătea o măsuţă din acelaşi lemn negru, cu unelte de scris

şi foi de papirus curate. Marele Preot al Atlantidei, ştiutorul tuturor celor văzute şi al celor nevăzute, citea.

La câţiva paşi de el, Auta, îngenunchind, îşi lipi fruntea de marmura rece a pardoselii şi rămase astfel, tăcut şi nemişcat, un oarecare răstimp.

Marele Preot citea cu multă luare aminte, totuşi i se păru că auzise un foşnet şi-şi ridică privirea rotindu-şi-o prin încăpere. Abia atunci îl zări pe sclav. Lăsă sulul şi-i făcu semn cu mâna.

— Scoală-te, Auta! îi zise blajin. Spune-mi despre călătoria ta.

Auta sărută întâi legătura de mătase a sandalei Marelui Preot, prinsă în copci de diamant, apoi se ridică şi veni lângă jilţ. La un semn al bătrânului, se aşeză pe o blană de leopard pe lângă măsuţă. Marele Preot îi cercetă ochii. În ochii sclavului, în mijlocul fiecărui iris, juca o luminiţă ciudată. Nu mai văzuse această luminiţă şi îl întrebă:

— Să-mi spui ce se petrece în tine!

Auta tresări, deşi era deprins să fie descusut de privirea bătrânului, căruia nu-i scăpa nimic. Dar era bucuros că poate în sfârşit să se descarce:

— Am aşteptat mult timp. Numai tu, strălucitorul meu stăpân, poţi să înţelegi neliniştea mea pe care n-o înţeleg nici eu.

Marele Preot lovi într-un glob de argint care atârna pe un fir de mătase ţinut de mâna unei mici statui a unui zeu. Globul de argint sună prelung şi îndată se ivi în uşă un slujitor şi în genunchi aşteptă porunca stăpânului. Bătrânul zise:

— Până când nu voi suna iarăşi, nu intră nimeni aici, oricine ar fi.

Slujitorul atinse cu fruntea marmura pardoselii, se sculă şi ieşi închizând uşa uşor.

Marele Preot se aşeză mai bine în jilţul său şi îşi puse o mână pe umărul sclavului:

— Spune mai departe Auta. Te ascult.

CAPITOLUL XI

Puarem era din ce în ce mai mulţumit de Iahuben, care se dovedise un soldat bun şi nu lăsa neîndeplinită nici o poruncă militară, oricât de grea. De aceea îl şi făcuse ajutor de sutaş la plecarea din Ta Kemet. Dar meritele lui Iahuben crescuseră în ochii marii căpetenii, fără să-şi fi dat seama nici unul nici altul, mai ales de când dispreţul lui Puarem îl coborâse tot mai jos pe Auta. Acest dispreţ se amestecase cu ura. Cum Puarem nu putea să judece oamenii şi lucrurile decât prin asemuire şi numai când erau aproape, când cineva i se părea mai rău decât fusese, altcineva trebuia să i se pară negreşit mai bun.

Astfel ajunse Iahuben sutaş.

Acum nici nu mai stătea în cazărmi, căci Puarem îl făcu răspunzător peste o sută de soldaţi din paza palatului regelui Atlantidei. Fiind sutaş, căpătă o căsuţă la marginea Marelui Oraş, în mahalaua sutaşilor şi a strângătorilor de biruri, şi îi aduse acolo pe ai săi. Căsuţa fusese clădită de alt sutaş, mort cu câteva luni înainte în luptele din Ta Kemet. Iahuben nu ştia că nevasta şi copiii mortului, nemaifiind ai cuiva, au fost alungaţi.

Grijile proaspătului sutaş se înmulţiră, dar şi plăcerea cinstei ce i s-a făcut. Nu se mai gândea la nimic altceva, numai de Auta îi era din când în când dor.

Zilele treceau repede de când se întorsese în ţară. Auta, după socotelile lui Iahuben, trebuia să fi ajuns la Piscul Sfânt. Dar nădejdea sutaşului de a-l mai vedea era firavă, fiindcă nici Auta nu cobora în oraşul regesc decât foarte rar,

nici Iahuben nu mai avea cum să ajungă pe Muntele Vulturilor.

Stătea de trei zile alături de palatul pe care niciodată nu-l văzuse până atunci de aproape. În cele două dintâi, fu peste măsură de mulţumit să privească uluitoarea frumuseţe pe care nimeni, în nici o tară a lumii, nu şi-o putea măcar închipui.

Când, cu câteva zile înainte, corăbiile atlante au intrat în limanul Marelui Oraş, Iahuben şi-a simţit pieptul umplându-i-se de mireasma ţării lui. A coborât laolaltă cu toţi călătorii pe ţărm, în gălăgia atât de bine cunoscută. Mii de sclavi cărau saci de grâu şi de orz, saci cu fructe arămii şi rotunde cu miezul zemos, răcoritor şi înmiresmat, saci cu tigve păroase culese din pomii de miazăzi ai Atlantidei, pe care dacă le spărgeai te puteai desfăta cu parfumul plăcut şi cu gustul neasemuit de bun al miezului moale, ca şi al sucului pe care-l sorbeai ca pe o licoare dumnezeiască. Alţi sclavi, îndoiţi din şale, duceau în spinările lor trunchiuri de copaci, lespezi şlefuite de piatră cenuşie şi galbenă sau de marmură, coşuri mari, pline cu colţi de fildeş, coşuri cu peşte şi atâtea alte poveri câte nu se pot ţine minte şi număra. În fiecare zi din corăbii coborau slujbaşi şi soldaţi, mânând turme de tauri şi vaci sau cete de robi proaspăt aduşi din ţările depărtate. Alţi slujbaşi sau sclavi mânau spre corăbii turme de oi. Bătrâne femei atlante, din sărăcime, umblau prin mulţimea de oameni şi îşi lăudau în gura mare plăcintele sau turtele cu miere ce le aveau de vânzare. Erau în larma şi în înghesuiala obştească şi altfel de oameni, mai scunzi, cu faţa mai albă, unii cu bărbi negre, dar iuţi şi guralivi, care alergau de la o corabie la alta, strigând, lăudându-se sau văicărindu-se, până când îşi

ajungeau ţinta; şi atunci încărcau în scurtele şi adâncile lor corăbii câte un număr de robi pentru care plăteau chiar acolo pe loc fie bucăţi mici de piatră sclipind cu mii de feţe, atât de preţuite de bogaţii stăpâni ai Atlantidei, fie burdufuri cu vin auriu şi tare, stors din strugurii de la capătul de răsărit al Mării dintre Pământuri.

Intrând din liniştea mării în această larmă, Iahuben a păşit pe ţărm bucuros că picioarele lui pipăie iar pulberea pământului ţării. A trecut prin mulţimea pestriţă, s-a rânduit în şirul armatei şi a pornit spre cazărmi.

Seara, unul dintre căpitani l-a chemat la sine şi i-a dat vestea mărinimiei strălucitorului Puarem. A doua zi, sutaşul Iahuben era pe zidul palatului.

Acest palat uriaş cu câteva sute de încăperi se afla aşezat pe o colină rotundă din mijlocul unei mari câmpii pe care era împrăştiat oraşul celei dintâi dintre cele zece ţări alcătuitoare ale Atlantidei, ascultând toate de regele atlant. De pe zidurile late de câte zece paşi, pe coama cărora stăteau străjile, Iahuben privi cu nesaţ în primele două zile întinderile sclipind la soare în câteva culori ale străzilor largi, cu case zidite din bucăţi drepte de piatră neagră şi albă sau albă şi roşie, unele acoperite cu bârne dese lipite cu smoală, altele învelite cu plăci de cositor sau cu tăblii de aramă ciocănită. De jur împrejurul oraşului, luându-şi apa din mare, făcea ocol rotund un canal lat de cinci sute de paşi, astfel că orice corabie putea să înconjoare Marele Oraş, ieşind din mare şi întorcându-se în ea. Pe malul dinăuntru al canalului se ridica un zid cât statura a doi oameni, îmbrăcat pe dinafară cu mari tăblii de aramă şi pe dinăuntru cu plăci de cositor. Zidul palatului regesc, despărţind palatul de tot restul oraşului, era clădit pe buza

colinei rotunde şi în foile de aramă care aruncau spre uliţi lumina soarelui sau a lunii erau încrustate stele şi sori de oricalc cu sclipiri de flăcări vii şi semnul Zeului Apelor: o amforă din care curgeau apele în valuri, tăiată cu meşteşug dintr-o piatră sticloasă şi albastră ca apele mării liniştite.

Iahuben se uita cu încântare la toată această privelişte pe care înainte o cunoscuse numai de jos, neputând-o cuprinde vreodată întreagă în ochi, aşa cum putea acum. Se uita apoi la grădina care înconjura palatul pe dinăuntrul brâului de ziduri, sau ochii lui dezmierdau cu mulţumire toate amănuntele acestui palat. Împrejurul înspăimântător de înaltei clădiri, sub ferestrele adânci, între stâlpi rotunzi de marmură neagră care văzuţi de jos păreau a nu se sfârşi decât în cer, erau aşezate în mari firide îmbrăcate în plăci de fildeş, înalte de câte patruzeci de coţi fiecare, statuile de aur ale zeilor şi ale tuturor regilor şi marilor preoţi pe care i-a avut Atlantida de la începutul ei.

Dacă privirea luneca peste acoperişul rotund ca o ciupercă al palatului, făcut numai din fildeş, la mijloc cu încrustaţia unui soare uriaş de aur de la care porneau raze lungi din oricalc, mai sus, pe o altă terasă a colinei, se zărea clădirea de înfăţişare barbară a Marelui Templu al celor cinci zei mari, stăpâni ai vieţii şi ai morţii acestei lumi, cărora li se închina din vechime poporul atlant. Aceleaşi metale intraseră şi în alcătuirea templului, dar amestecul lor ciudat de frumos şi nesemănând cu nimic din tot ce văzuse vreodată Iahuben, atât prin înălţimea dreaptă şi ameţitoare a stâlpilor, cât şi prin jocul nebun de culori, băga în privitor un fel de spaimă a încântării.

Acest templu Iahuben nu-l putu privi mult, căci după un oarecare răstimp începu să simtă fiori reci în şira spinării.

Acolo, în jurul Marelui Templu închinat Zeului Apelor, Zeului Soarelui, Zeului Puterii, Zeului Războiului şi Zeiţei Belşugului şi Înţelepciunii, locuiau în case de marmură acoperite cu fildeş cei cinci preoţi ai acestor zei. Una din case era a slujitorului Zeului Puterii, Tefnaht.

Iahuben nu nădăjduia să intre vreodată în acest templu, aflând că, afară de Marele Preot şi de ceilalţi cinci, mai puteau intra doar regele şi alţi două sute de preoţi însemnaţi. Însă locul în care puteau pătrunde şi mai puţine făpturi, Iahuben ştia că este palatul de pe Piscul Sfânt, unde s-a dus Auta.

Sutaşul auzise multe poveşti cărora nu li se putea da crezare despre umbra tainei dintre stâlpii negri între care privirea nu pătrundea nici de sus, de pe acest zid. Ceea ce credea era numai ceea ce îi spusese Auta, o dată, când se aflau în Ta Kemet. Fireşte, nici Auta n-a intrat şi nu putea să intre în acest templu fără lacăte sau zăvoare, păzit mult mai bine de credinţă şi groază. Dar Auta ştia unele taine de la Marele Preot, şi i le-a spus. Una din ele era ciudăţenia din mijlocul templului: pe un trunchi de piramidă din marmură neagră, înconjurat de cinci havuzuri din piatră străvezie albastră, era aşezată o piatră, ca un stâlp, cum ziceau preoţii, trimisă în dar primului rege al Atlantidei de Zeul Soarelui prin mijlocirea Zeului Apelor, ca semn al puterii. Mai târziu, stâlpul de piatră a fost îmbrăcat în oricalc şi se scriau pe el poruncile date de zei regelui Atlantidei. În vremuri de cumpănă, Marele Preot cobora din Piscul Sfânt şi în taină desăvârşită stătea singur în faţa stâlpului dintre havuzuri, şi atunci mâini nevăzute scriau o poruncă nouă pe învelişul de oricalc, şi după aceea intra regele înconjurat de cei cinci preoţi, citea porunca şi o îndeplinea cu

sfinţenie. Iahuben îşi aduse aminte că, atunci când i-a istorisit asta, Auta a zâmbit. De ce putea să zâmbească tocmai atunci? Poate că ştia mai mult...

Era de câteva zile în straja palatului când se gândi la acestea. După vederea tuturor frumuseţilor care-l înconjurau, sutaşul începu să se plictisească. Seara se întorcea în căsuţa lui, obosit şi adormit pe jumătate, iar în zori trebuia să plece din nou. Era nevoit să stea în picioare o zi întreagă, tăcut, căci nu-i era îngăduit să schimbe cu nimeni o vorbă. Aştepta acum nerăbdător să se împlinească luna, ca să fie schimbat în straja de noapte, să mai fie printre ai săi măcar câteva ceasuri, ziua. Atât de bucuros la început că e sutaş, simţi că i se face dor de câmpul de lângă cazărmi, unde printre flori sălbatice şi ierburi soldaţii învăţau să mânuiască armele. Îşi dădea seama cu tristeţe că de aici înainte nici nu va mai cutreiera ţara şi lumea, ca altădată.

Neavând ce face decât să stea de pază pe nişte ziduri de care nu se apropia nimeni din oamenii străini, nici măcar hoţii, se amăgea mereu cu gândurile. Dar iată că într-o dimineaţă, se petrecu o întâmplare pe care niciodată n-ar fi crezut-o cu putinţă.

Iahuben stătea ca de obicei pe zid şi privea poarta. Doi robi negri, după înfăţişarea lor, cât putea să-şi dea seama, aduşi de undeva de la miazăzi de Ta Kemet, lucrau cu îndemânare să încrusteze în stâlpii porţii flori de argint. Erau foarte negri aceşti oameni, cu capul lunguieţ şi aşezat pieziş, cu buze foarte groase şi nasuri turtite. Robii lucrau în tăcere, în timp ce un suliţaş îi păzea. Mâinile lor se mişcau cu mai multă repeziciune şi gingăşie decât mâinile cântăreţelor pe strunele harpei. În acest timp ieşi din palat

un preot tânăr, purtat în scaunul lui de patru robi scunzi cu pielea galbenă. Iahuben se uită la acest preot şi i se păru că seamănă cu Tefnaht. Ştia că Tefnaht avea un fiu şi o fiică. Să fi fost chiar fiul lui Tefnaht, sau numai i se părea?

Preotul nu-l vedea, căci nu se uita în sus, aşa că Iahuben îl putea urmări nestingherit. Preotul se uita la robii negri care încrustau florile de argint. Când scaunul său purtat de robii galbeni fu aproape de poartă, soldatul ţăcăni cu lancea în lespedea de sub el. Robii lăsară lucrul şi îngenunchează, lipindu-şi frunţile de genunchi. Dar unul din ei, nu se ştie din ce pricină, ridică puţin fruntea şi se uită pe sub gene la preot. Preotul văzu şi lovi cu o nuia umărul unuia din robii care-i purtau scaunul. Cunoscând semnul, purtătorii scaunului se opriră. Robul care se uitase pe sub gene la tânărul preot încremeni, fără să-şi mai plece privirea, iar ochii lui buni păreau că zâmbesc, deşi nu zâmbeau. Văzând aceşti ochi, preotul se făcu vânăt de mânie şi îl chemă pe soldatul înlemnit cu lancea în mână. Arătând cu nuiaua spre lucrătorii argintari, preotul spuse:

— Ucide-i!

Soldatul căscă gura şi se uită la preot cu ochii holbaţi. Nu pricepea. Şi mai mânios, preotul strigă:

— Ucide-i şi adă alţii în locul lor! Altfel, vei fi ucis tu!

Apoi lovi iarăşi cu nuiaua pe unul dintre purtătorii scaunului. Cei patru robi galbeni porniră spre poartă. Soldatul se frământă câteva clipe, neştiind ce să facă. Se gândea că dacă nu-i va ucide va fi ars de viu ca un blestemat care nesocoteşte porunca sfântă a unui preot, iar dacă-i va lăsa singuri pentru a se duce să-l întrebe pe sutaşul său, va fi aruncat în groapa cu lei fiindcă şi-a părăsit locul de strajă. Nu-şi dădea seama ce rău făcuseră cei doi

robi negri. Lui i se părea că nici un rău.

De pe zidul său, Iahuben auzise tot şi nu-i fu greu să înţeleagă ce gânduri îl frământau pe soldat. Dădu să coboare de pe zid, neştiind nici el bine de ce, dar în aceeaşi clipă scaunul preotului fu oprit în poartă şi preotul se întoarse în scaun spre soldat, privindu-l cu ochi de foc. Soldatul se cutremură. În ochii lui se ivi groaza. Mâna tremurătoare ridică lancea şi o înfipse în ceafa unuia din robi. Robul gemu şi, când lancea îi fu smulsă din rană, se prăbuşi horcăind şi muri în câteva clipe, apucând cu mâna văzduhul. Celălalt rob îşi aruncă uneltele şi vru să fugă. Preotul privea. Atunci soldatul îşi înfipse îngrozit lancea udă de sânge în robul rămas viu. Apoi şi-o trase îndărăt, cu mişcări încete, privind-o cu jale şi groază. Preotul plecă fără a rosti vreun cuvânt, decât făcându-le robilor săi semn cu nuiaua. Iar soldatul se sprijini de lance cu fruntea şi începu să hohotească de plâns. Era un soldat aproape bătrân. Iahuben îl privi cu milă. Simţi descleştându-i-se din inimă o mânie surdă. Se întoarse să se uite după preot: scaunul lui se legăna uşor la umbra zidului regal. Deodată Iahuben auzi ceva icnind. Întoarse repede capul spre curtea palatului şi scoase un strigăt: în clipa aceea soldatul se prăbuşea la pământ cu un cuţit în pieptul însângerat. Şi-l înfipsese singur.

Iahuben îşi acoperi ochii cu palma şi nu mai vru să se gândească la nimic. Dar simţi că-i atinge cineva umărul. Ridică ochii şi văzu lângă el pe alt sutaş, tovarăş de pază, însă mai vârstnic. Îl bătea pe umăr:

— Ai să te obişnuieşti, flăcăule, şi cu asta. Eşti încă nou aici. Şi soldatul era nou.

Iahuben îl privi cu uimire:

— Cum, se mai... vrei să spui că se mai...

Celălalt îl mai bătu o dată pe umăr şi-i spuse, întorcând faţa în altă parte:

— Nu te mai bâlbâi atâta! Du-te la casa robilor şi cere doi argintari şi doi hamali ca să care leşurile astea şi să spele sângele de pe marmură.

CAPITOLUL XII

Marele Preot aştepta atent.

— Când treceam prin ţara oamenilor negri, stăpâne, m-am uitat la cerul dinspre miazăzi... Începu Auta, însă bătrânul îl întrerupse, zâmbind:

— Ştiu! Ai văzut o stea nouă... Am văzut-o şi eu.

Auta tăcu, uitându-se la Marele Preot. Aşadar bătrâneţea lui foarte adâncă nu-l împiedica să urmărească stelele ca totdeauna. Fără îndoială, avea acum să afle tot adevărul. Nu se putea ca Marele Preot să nu ştie ce era această stea. Dar în loc de răspuns, Auta auzi o întrebare:

— La ce te-a făcut să te gândeşti steaua asta?

Se strădui să citească în ochii bătrânului dacă acesta ştie şi îl încearcă, sau nu ştie şi vrea să afle, dar în ochii acestui bătrân nu se putea citi nimic. Sclavul ştia bine că această putere de a nu se lăsa dezvăluit şi de a tulbura cu ochi nemişcaţi pe cei care îndrăzneau să se uite în ei era una din armele cu care bătrânul îşi cucerise puterea încă din tinereţe şi şi-o păstra asupra regelui, preoţilor şi Atlantidei întregi. Aceşti ochi aveau darul neasemuit de a sorbi tot ce vedeau şi de a nu lăsa să iasă din ei nimic.

— Nu ştiu la ce să mă gândesc, stăpâne! zise sclavul.

— N-ai întrebat pe nimeni?

— Numai pe înţeleptul Tefnaht.

Privindu-l cu aceiaşi ochi nemişcaţi, Marele Preot spuse domol.

— Şi înţeleptul Tefnaht te-a sfătuit să te mulţumeşti cu ceea ce este la îndemână, pe pământ.

Auta îl cunoştea bine. Totuşi, poate fiindcă nu-l văzuse de mult, rămase mirat şi tăcut.

Marele Preot se aplecă uşor şi-i mângâie sclavului tâmpla cu degetele.

Cu toate acestea, nu se simţi mai liniştit. Ţinea la bătrân şi pentru binele pe care i-l făcuse bătrânul scăpându-l de multe din greutăţile robiei, şi pentru învăţătura îmbelşugată dobândită de la el, pentru înţelepciunea lui rară şi pentru blândeţea lui. Mai ţinea la bătrân poate şi fiindcă îi lipseau părinţii şi rudele. Totuşi, niciodată nu izbutea să nu-l simtă deloc străin. Chiar această mângâiere i se păru rece. Răspunse:

— Da, stăpâne, aşa mi-a spus înţeleptul Tefnaht. Nu ştiu dacă e o taină care se poate dezlega...

— Tu cum socoti? Sunt taine care nu se pot dezlega?

— Nu ştiu, stăpâne. M-ai învăţat că se pot dezlega toate mai devreme sau mai târziu... Dar cum să putem ajunge sus până la stea, să vedem ce este?

— Ca să înţelegi lucrurile trebuie numaidecât să le şi pipăi?

— Dar cum altfel, stăpâne? zise Auta.

Marele Preot întoarse capul spre fereastră şi stătu o vreme aşa. În frunzişul de sub fereastră zburătăceau păsările.

— Nu e oare o stea căzătoare? întrebă deodată sclavul. Bătrânul îşi întoarse într-o clipă ochii spre el.

— De ce n-a căzut?

Se mai gândi un timp, apoi zise cu o luminiţă ciudată în ochi:

— Să nu-mi ceri încă răspuns. Astfel de întâmplări se petrec foarte rar şi nu suntem pregătiţi să le aflăm miezul

deodată. Poate că nici nu e stea.

— Dar ce poate să fie, stăpâne, dacă nu e stea? întrebă Auta speriat.

— Nu ştiu încă ce poate fi... poate un anumit nor! Nu, nu mă întreba azi. Azi încă nu-ţi pot spune decât bănuieli, şi cu bănuielile nimeni nu e în stare să facă nimic. Bănuielile te duc spre adevăr, dar nu toate, una singură ţi-l arată.

— Şi dacă bănuiala care trebuie să vină nu va veni, stăpâne? îl întrebă sclavul şi îndată tresări de spaimă dându-şi seama ce lucru cumplit a spus, putându-l jigni pe atotputernicul său stăpân. Dar atotputernicul stăpân păru că n-a luat în seamă decât numai întrebarea, fără alte înţelesuri ale ei.

— Trebuie să avem răbdare, Auta. Dacă noi vom muri înainte de dezlegarea tainei şi steaua tainică va mai trăi, vor bănui alţii după noi. Sunt încredinţat că cineva îi va găsi neapărat şi dezlegarea. La urma urmei, spune-mi ce ştii tu despre celelalte stele, care ţi se par mai puţin tainice decât aceasta?

Pe faţa sclavului se amestecă lumina şi umbra. Marele Preot băgă de seamă şi zise:

— Înţeleg că ţi-e ciudă de neputinţa ta; dar eu îţi voi da altă povaţă decât cea pe care ţi-a dat-o Tefnaht: nu e neputinţă, e numai nerăbdare. Omul înţelept poate să afle tot, şi dacă nu el, atunci alt om înţelept sau altul. Ştiu că nu e de nici un folos pentru patima ta de a şti să te gândeşti că taina se va dezlega după moartea ta. Dar pentru omenire e acelaşi lucru, dacă poţi să-ţi închipui omenirea ca pe un singur om.

— Şi pe robi, stăpâne? Marele Preot se încruntă puţin:

— De ce-mi pui întrebări la care ştii să răspunzi şi

singur! Dacă aş avea cu ce, te-aş trimite să zbori până la steaua aceea. Dar cum? Pe vulturi?... Sau dacă ar fi la marginea pământului.

— Dar pământul are margine, stăpâne?

Abia acum ochii bătrânului îşi schimbară tăcerea.

— Ce vrei să spui, Auta? Ai înnebunit? Are margine, fireşte. O tavă n-are margini?

Sclavul îşi strânse pumnul şi începu să-l învârtească încet, privindu-şi-l pe toate părţile. Apoi ridică după pumn un deget, cum făcuse copilul de păstor cu piatra lui rotundă. Marele Preot îl urmări nedumerit:

— Mi se pare că drumurile lungi te-au înnebunit, fiule! zise cu părere de rău, clătinând din cap, dar după câteva clipe deschise ochii larg şi strigă:

— Vrei să spui cumva că e rotund ca o naramză? Stai... Va sa zică asta era taina cealaltă! Şi de unde ai mai scos-o? Bătrânul căzu pe gânduri, apoi zise din nou, după un răstimp:

— La urma urmei, dacă ni-l închipuim ca o tavă rotunjită şi ridicată spre mijloc, de ce nu ni l-am închipui şi aşa... Cum ai ajuns să bănuieşti?

— Când veneam încoace, la un popas am întâlnit un copil care se juca cu o piatră rotundă, ca o sferă, stăpâne. Mi-am adus aminte de ceea ce am văzut la corăbii...

— Că la plecare îşi scufundă întâi pântecul şi apoi pânza şi la venire li se vede întâi pânza şi apoi pântecul? îl întrerupse bătrânul. Asta ştiam de mult, de aceea spunem că tava pământului e umflată rotund spre mijlocul ei, care e cel mai înalt. Dar de ce trebuie să fie negreşit ca o sferă? Nici n-ar mai pluti liniştit pe apă dacă ar fi sferă...

— Nu numai asta, stăpâne. Cu voia şi din porunca

stăpânului, am călătorit în anii din urmă foarte mult şi am băgat de seamă că, cu cât mă îndepărtam mai spre miazăzi, stelele pe care aici în pisc le văd sus, se lăsau spre zarea de miazănoapte, iar dacă m-am dus în ţara depărtată Sumer, le-am văzut coborând spre apus. Unele stele care sunt văzute de-aici din piscul stăpânului, de pe palat, spre marginea zării de miazănoapte, din ţara oamenilor negri nu le-am mai văzut de loc. Însăşi steaua ciudată acolo o vedeam la miazăzi şi mai sus, iar de-aici o văd mai spre răsărit şi mai jos. Şi când băiatul de păstor s-a jucat cu piatra lui, mi-a năvălit în minte gândul că pământul ar putea să fie ca o sferă.

În ochii bătrânului tremura o lumină. Nu-i răspunse sclavului. Se sculă din jilţ şi se duse încet spre o firidă. Se uită puţin spre rafturile firidei, cuprinzând-o într-o privire. Se aflau acolo mai multe lucruri stranii care pentru ochii unui atlant obişnuit nu s-ar fi vădit bune la nimic, nu erau nici lucruri care să poată folosi la ceva, nici podoabe. Alese un glob mic de piatră străvezie de munte, în care un meşter dibaci închisese un fluture rar cu aripile deschise. Bine şlefuit, globul era o sferă desăvârşită. Bătrânul veni liniştit înapoi şi aşezându-se în jilţ privi mult timp globul.

— Cum spuneai că a făcut copilul acela? întrebă apoi fără a-şi lua ochii de la glob.

Auta îl urmărea cu buzele întredeschise. Spuse:

— Ascundea un deget după piatra lui şi când îl ridica, vedeam întâi unghia, apoi încheietura, după aceea...

Marele Preot refăcu mişcarea de câteva ori.

— Aşa? întrebă el. Asta nu înseamnă numaidecât că e sferă. Dar poate că totuşi e... Vezi, firea toată câtă o ştim e desăvârşită. Dacă ar fi ca o tavă rotundă şi umflată cum

credeam până acum, ar fi departe de desăvârşire... Ştii ce, Auta? Mulţi cred şi acuma că stelele sunt cuie de argint bătute în cer. Noi ştim că nu sunt... Dar cum putem fi încredinţaţi ce anume sunt? Pământul însă nu e departe de noi, ca steaua aceea. Am să mă gândesc dacă să te trimit o dată cu corabia spre apus, unde se zice că e numai apă. Eu sunt prea bătrân pentru astfel de călătorie. Dar tu ai putea să te duci. Mergi numai spre apus şi vezi cum se mută stelele. Dacă de la o vreme nu se mai mută, înseamnă că ai dat de marile ape pe care pluteşte pământul. Dacă se vor muta mereu va însemna că e o sferă. Poate că plutind spre apus ai să ajungi în ţările de la răsărit, în Akkad sau în Sumer. Cine ştie? Unele taine, după cum vezi, stau în puterea vremii noastre, dar...

— Stăpâne! strigă Auta, însă numaidecât dându-şi seama că l-a întrerupt pe bătrân, tăcu lăsând ochii în jos, vinovat.

Marele Preot îi zâmbi cu blândeţe:

— Spune, spune. Te ascult.

— Stăpâne, urmă Auta, am uitat să mai vorbesc despre un lucru care ar fi a treia taină!

— Ai cam multe azi! râse Marele Preot. Tot din cer?

— Nu, stăpâne, de pe pământ, dar nu ştiu de ce mi s-a părut că e şi din cer. Am găsit în deşertul prin care am trecut nişte lucruri ca nişte ulcioare, sau... nu ştiu cum. Erau rotunde şi lunguieţe, cu capetele ascuţite, dacă le-am putut desluşi bine, căci am leşinat.

— Cum ai leşinat? De spaimă?

— Nu, stăpâne: ele m-au făcut să leşin. Nu semănau cu nimic din ce am văzut. N-am izbutit să ajung la ele, să le văd, să le pipăi. De la oarecare depărtare m-a apucat o

sfârşeală şi m-am târât cât am putut, apoi am leşinat, măcar că nu aveau nimic înspăimântător. Dacă ar fi fost numai atât, aş fi zis că eram eu bolnav, chiar dacă depărtându-mă numaidecât mi-a trecut şi m-am înviorat. Dar înţeleptul Tefnaht mi-a spus că au căzut altele asemănătoare şi în alte locuri mai depărtate de cel dintâi. Se zice că unii oameni au murit de la acele ulcioare sau ce vor fi fost, iar alţii care au venit mai târziu n-au mai păţit nimic.

— N-a luat nimeni vreun ulcior din acelea?

— Nimeni, stăpâne.

— De ce, când ţi-a spus Tefnaht că nu toate fac rău oamenilor, nu te-ai dus să le vezi?

Auta plecă ochii în jos, muşcându-şi buzele.

— Ţi-a fost frică?

— Nu, stăpâne.

— Atunci de ce nu te-ai dus? Nu te-a lăsat Tefnaht? Spune, nu te sfii!

— Da, stăpâne. Mi-a poruncit să nu îndrăznesc a mă depărta de tabără, dacă nu vreau să fiu ucis.

Bătrânul începu să râdă:

— I-a fost frică să nu fugi! Când te-a trimis numai cu un soldat prin deşert nu i-a fost frică... Iată, mie nu-mi e teamă pentru tine: eu ştiu că n-ai fugi. Pentru asemenea lucru, putea să-ţi lase o corabie. Cine altul ar fi îndrăznit să ia în mână nişte ulcioare căzute din cer? Iată cum căutăm noi să cunoaştem adevărurile firii! Dar înţeleptului Tefnaht îi plac mai mult cântăreţele răsăritene, pentru firea lor zvăpăiată.

Marele Preot era mânios şi nu încerca să-şi mai ascundă sufletul de ochii şi urechile lui Auta. Dacă sclavul n-ar fi fost prea tulburat, ar fi zărit în ochii Marelui Preot şi o uşoară

luminiţă de îngrijorare care sclipi o clipită şi se stinse numaidecât sau numai fu acoperită ca să ardă nevăzută de nimeni. Auta ridică ochii după un răstimp şi-l văzu pe bătrân stând cu privirea pironită în perete.

Stătură multă vreme tăcuţi. Afară se făcuse noapte. Într-un târziu, bătrânul se sculă şi chemă un slujitor, cerându-i lumină. Apoi puse mâna pe umărul sclavului şi rosti cu glas străin:

— Să ne aducă opaiţe şi să mergem sus, să privim steaua aceea. Este întâia oară că mă auzi vorbind astfel, fiule, dar ţie îţi pot mărturisi că nu mai ştiu nici eu ce să cred... De-ar fi fost numai steaua...

Slujitorul intră cu câteva opaiţe aprinse şi le aşeză în odaie. Auta luă două şi porni după preot, pe o scăriţă care ducea spre acoperiş. Scăriţa era din lemn greu, fiert în smoală, şi lucrată cu meşteşug, fiind răsucită şi îngustându-se din ce în ce mai mult, ca unele scoici. Lui Auta îi bătea inima cu putere. Iarăşi se apropia de foişorul descoperit de pe care mii de nopţi privise alături de acest bătrân stelele lumii. Se opriră pe lespezile de marmură neagră ale foişorului. Auta sorbi cu plăcere aerul plin de miresme tari. La miazănoapte se vedea Steaua Păstorului. Se întoarseră amândoi cu faţa spre locul ştiut dintre răsărit şi miazăzi şi încremeniră. Steaua necunoscută nu mai era. Cât era de bătrân, Marele Preot se întoarse pe călcâie scrutând zarea de jur împrejur: steaua nu era nicăieri. Îşi ridică apoi privirile în sus, spre zenit, dar steaua nu era nici acolo.

Atunci Marele Preot se lăsă greoi într-un jilţ şi rezemându-şi bărbia în piept stătu aşa, mut şi nemişcat, până când răcoarea nopţii îl făcu pe Auta să-l ia de braţ şi să-l aducă încet în odaia de culcare.

În noaptea aceea Auta nu-l părăsi. Nu putu să adoarmă nici unul dintre ei, dar noaptea trecu fără ca vreunul să deschidă gura. Numai când fereastra de la răsărit începu să se lumineze, bătrânul aţipi, iar Auta se duse în patul său dintr-o odaie de sus, istovit mai mult de gânduri decât de nesomn.

CAPITOLUL XIII

Atlantida era apărată din două margini de patru lanţuri de munţi. Spre miazănoapte, de unde ar fi putut veni s-o cotropească în vremea iernii vântul ţărilor reci, uriaşa insulă era păzită de lungul şir de munţi deasupra cărora se înălţa Piscul Sfânt. Iar tot ţărmul răsăritean îl fereau de vânturile fierbinţi ale pustietăţii vecine alte trei lanţuri de munţi puternici. Întâiul din acestea trei, pornind aproape din dreptul Stâlpilor lui Melkart, se alcătuia dintr-un munte destul de înalt, mai ales însă foarte întins în lungime dinspre apus spre răsărit şi coborând de-a dreptul în mare, apoi din alt munte, mai scund şi mai scurt, aşezat mai către miazănoapte, după care urmau alţii, mărunţi, într-un şir neînsemnat scăzând în înălţime spre sud.

Şi mai la miazăzi, adică acolo unde Ţara Nisipurilor îşi rotunjeşte ţărmul apusean împlinit de munţii numiţi de localnici Idraren, care iau naştere din stâlpul sudic al lui Melkart, se afla cel mai mare grup muntos al Atlantidei. Aşezat pe două şiruri drepte, faţă în faţă, de la vest la est, se sfârşea în dreptul ţărmului continentului vecin, care de aici încolo se rotunjea apropiindu-se de Atlantida. Aici erau cu totul şapte munţi mari şi alţi câţiva mult mai mici. Piscul cel mai înalt străpungea totdeauna norii, oricât de sus ar fi plutit acei nori, însă mulţi nori îi făcea chiar el.

Nimeni nu avea îndrăzneala să se urce până în pisc: de jos se vedeau valuri subţiri de fum ieşind din el neîncetat, adesea şi scântei şi pulbere aprinsă şi uneori chiar pietre pe care muntele le scuipa cu năduf. Oamenii spuneau că, prin

el, cine ar avea astfel de cutezanţă nesăbuită ar putea să intre în Ţara de Jos, de sub pământ, a focului, unii socotind că de-acolo îşi ia soarele în fiecare dimineaţă văpaie înainte de a se urca zilnic peste marginea răsăriteană a pământului. Bătrânii ţineau minte de la bunicii lor care şi ei ar fi auzit de la bunici, că odinioară muntele aruncase câteva zile şi nopţi în şir stâlpi de fum şi vărsase mâzgă aprinsă şi vâlvătăi, şi că piatra galbenă cu vinişoare roşii, pe care acuma robii o tăiau pentru a clădi case de scribi, slujbaşi regeşti sau negustori, n-ar fi altceva decât anume mâzga aceea, între timp întărită.

La poalele acestui Munte de Foc creşteau nişte arbori minunaţi, ca şi în Ţara Nisipurilor, vecină, uneori chiar mai înalţi. Fructele lor, curmalele, aveau mare preţ în toată Atlantida pentru dulceaţa lor deosebită şi pentru puterea lor de a hrăni. Spre înălţimile mai mari erau păduri de pini şi mai creşteau tufe nenumărate de ienupăr, totdeauna verzi, cum şi tufe foarte înalte de iarbă-neagră înflorind trandafiriu.

În aceste ţinuturi muntoase şi împădurite locuiau neamuri de oameni înalţi ca toţi atlanţii, însă cu pielea mai mult brună decât roşiatică şi cu părul uneori aproape galben; vorbeau alt grai decât atlanţii, totuşi orice atlant putea să se înţeleagă destul de lesne cu ei pentru că nu puţine cuvinte erau aceleaşi, chiar dacă se rosteau altfel. Aceşti oameni creşteau cele mai bune vite din toată Atlantida şi îşi munceau pământul cu îndemânare. Alcătuiau una din cele zece ţări supuse regelui Atlantidei şi erau conduşi de un prinţ al lor, care primea însă porunci de la regele atlant.

În munţi erau foarte multe peşteri în care-şi aveau

sălaşurile foarte mulţi dintre robii regelui. Alţi robi erau ţinuţi în munţii din capătul de miazăzi al ţării, acolo unde coasta Atlantidei cotea de la miazănoapte spre răsărit.

Câteva zile după venirea corăbiilor din lunga călătorie, la poalele Muntelui de Foc se petrecu ceea ce nu ţinea minte nimeni să se mai fi petrecut. Într-o dimineaţă se stârni într-o parte a taberei de lângă peşteri o învălmăşeală ciudată, printre soldaţii şi slujbaşii regeşti. Cum s-a putut vedea abia dimineaţa, când era prea târziu să se mai îndrepte ceva, un rob negru foarte voinic, la care şi soldaţii înarmaţi se uitau cu oarecare teamă şi care putea să ducă în spinare un bolovan de piatră de trei ori mai greu decât era în stare orice alt rob, îşi rosese, nimeni nu ştia cu ce, lanţul de aramă de la picioare şi în tot restul nopţii frânsese lanţurile a încă nouă robi. Soldatul care-i păzea fu găsit sugrumat, iar peştera goală. Robii luaseră toate uneltele cu ei şi toate armele soldatului de pază, lăsându-i numai coiful.

În zori, când slujbaşul regesc veni să adune robii la muncă, rămase cu gura căscată în faţa peşterii goale. Întâi vru să strige, dar se gândi îndată că larma i-ar fi fost vătămătoare, întrucât ar fi aflat şi robii ceilalţi şi alţi slujbaşi care abia aşteptau să-l prindă cu vreun cusur pentru a-l pârî. Astfel, ieşi tăcut şi, stăpânindu-şi anevoie furia şi ciuda, se duse în baraca unui sutaş, trimiţând pe ajutorul său să umble mai departe pe la peşteri pentru scoaterea robilor la muncă.

Sutaşul, om trecut prin războaie şi drumeţii, ascultând întâmplarea, simţi numaidecât că acest slujbaş era fire slabă. Trebuia luat deci repede, ca numai asupra lui să poată cădea vina.

— Cine erau robii? Spune repede, ca să-i urmărim!

spuse militarul făcând pe liniştitul şi vrând să se arate şiret.

Slujbaşul ridică din umeri:

— Nişte robi negri... Cine-i poate cunoaşte pe toţi! I-am văzut numai ieri; erau şi femei, una sau două. Bărbaţii păreau dintre cei mai voinici.

— În ce loc lucrau?

— Nu ştiu. I-a dus în toate zilele soldatul.

— Nu ştii nici măcar numele lor?

— Nu. Ştia soldatul care i-a păzit, dar l-au sugrumat.

Nepăsător la început şi bucuros că avea asupra cui să arunce toată vina, sutaşul deodată păli. Dacă slujbaşul era foarte îngrijorat de urmări, ştiind că aflarea întâmplării în Marele Oraş putea să-l lipsească nu numai de slujbă, ci şi de viaţă, nici sutaşul nu mai fu atât de liniştit ca în întâiele clipe, când se gândi că i se va cere socoteală pentru că nu a pus pază întărită la astfel de robi voinici. Şi ştia tot atât de bine că dacă cei mai mari decât el ar apuca să-l găsească vinovat, nici zeii nu l-ar mai putea dezvinovăţi.

— Puteam eu să bănuiesc că este prea puţin un soldat înarmat la opt robi înlănţuiţi şi două muieri? murmură sutaşul mai mult pentru sine, crezând că nu e auzit de celălalt. Dar şi faţa îl trădă.

Simţind la rândul său că nu e singurul care se teme, slujbaşul regesc răscoli frica sutaşului:

— Şi dacă ai să fii întrebat de ce nu te-ai gândit? Ştii ce are să-ţi spună Puarem când te va chema să te judece!

— Poate nu mă cheamă chiar Puarem.

— Puarem sau altcineva!

— Ştiu: era datoria mea de sutaş să mă gândesc. Tu eşti însă mai vinovat... Eşti adevăratul vinovat. Robii erau de fapt în grija ta şi nici măcar nu ştii cum îi cheamă. Halal

slujbaş regesc!

Slujbaşul îl măsură cu o privire înfricoşată şi tristă apoi câtva timp tăcură, fiecare ferindu-se de ochii celuilalt. Dar slujbaşul, fricos şi slab din fire, nu era şi nătâng şi meseria îl învăţase de multe ori că nu deznădejdea te scapă de primejdie. Se întoarse spre sutaş:

— La urma urmei, nu câştigăm nimic dacă ne certăm. Mai bine să ne gândim ce putem face.

Sutaşul zise, scuipând cu necaz:

— Dacă aş izbuti să mă strecor cu cincizeci de soldaţi pe o corabie până la ţărmul celălalt, în două zile vin cu douăzeci de robi noi. Tot nu mai ştie nimeni cine erau cei care au fugit.

— De ştiut se ştie... Scribul tuturor peşterilor are papirusul cu numele şi vârstele tuturor robilor. Nu-i vorbă, i-am putea da pe cei noi drept cei fugiţi, numai că ceea ce spui tu sunt vorbe goale. Vorbim ca să treacă vremea. Eu socot că e mai cu folos să mergem şi să-i căutăm pe munte cu câinii. Nu puteau să ajungă departe.

— Şi încotro să pornim mai întâi? întrebă sutaşul cu vădită părere de rău că planul său nu a fost încuviinţat de slujbaş.

— Deodată în mai multe părţi, zise slujbaşul. Spre apus, spre răsărit, spre miazăzi şi miazănoapte. Câinii or să le ia urma. Înarmează-ţi bine soldaţii şi să-i împărţim în patru şiruri de câte douăzeci şi cinci...

— Eşti tare înţelept! Vrei să rămână paza şi mai slabă la ceilalţi robi? îl întrerupse sutaşul.

— Nu-i nimic! Ziua nu fuge nimeni, mai ales de la muncă unde se vede orice mişcare. Iar soldaţii au arme şi robii n-au.

— Dar au topoare pentru tăiatul pietrei.

— Au însă şi lanţuri la picioare. Eu cred că şi soldatul de azi-noapte ar fi fost de ajuns, dacă nu puneai un neghiob. Trebuia să alegi de la început soldaţii cei mai buni pentru străjile de noapte. Acela pesemne a adormit, ori l-au sugrumat pe neaşteptate când stătea cu spatele la ei. Nu trebuia să stea cu spatele...

Cearta era gata să izbucnească din nou, dar amândoi îşi dădură seama iarăşi că numai sfătuindu-se şi făcând ceva puteau să scape de primejdie. Se uitară lung unul la altul, apoi ieşiră amândoi din baracă. Sutaşul îşi strigă ajutoarele şi începu să le dea porunci. Slujbaşul regesc se duse după câini. Puţin mai târziu, se împărţiră în patru cete, împrăştiindu-se în căutarea robilor spre cele patru părţi ale zării.

Dar după câteva ceasuri trei cete se întoarseră fără să fi aflat nimic. Doar a patra ceată, în fruntea căreia se dusese sutaşul, nu se întoarse. Câinii luaţi de el mirosiseră urma sclavilor fugiţi, numai că această urmă ducea departe, către înălţimile Muntelui de Foc, unde nimeni dintre soldaţi şi nici sutaşul nu se încumeta să se suie. Localnicii socoteau că locul acela era blestemat de zei şi bântuit de duhuri răuvoitoare care nu îngăduiau omul în preajma lor. Robii fie că nu aflaseră de această credinţă, fie că în faţa deznădejdii nu mai aveau de ales. Astfel că ceata sutaşului nu s-a dus decât până dincolo de păduri, unde începeau stâncile golaşe şi peşterile cu lilieci. Căzuse noaptea şi oamenii erau istoviţi de urcuş. Sutaşul le porunci să facă popas. Nu-şi luaseră corturi, nici asini. Din neprevedere nu şi-au luat nici hrană destulă, şi câtă le-a mai rămas au fost nevoiţi să le-o dea câinilor, ca să-i liniştească. Se retraseră

într-o peşteră şi, lăsând pază întărită, adormiră în scurt timp.

Dar la mijlocul nopţii, câinii legaţi într-o peşteră alăturată îi treziră cu lătratul lor nebunesc. Cel dintâi sări în picioare sutaşul şi alergă spre gura peşterii. Era beznă, şi picioarele i se împiedicară de ceva moale. Căzu. Nu ardea nicăieri nici un fel de foc şi nu era nici lună. Sutaşul pricepu abia acum că frica de pedeapsă îi luase toate gândurile prevăzătoare pentru care altădată îl lăudaseră de atâtea ori căpitanii. Căzut pe brânci, începu să pipăie înjur şi dădu de un trup omenesc, apoi de altul. Înţelese îngrozit că erau străjile. Soldaţii aceştia însă nu se trezeau. Beţi nu puteau fi, nici atât de somnoroşi. Un gând fulgerător trecu prin mintea sutaşului: erau morţi. Dar cum?

Între timp, unul dintre soldaţii care se deşteptaseră în peşteră o dată cu sutaşul izbuti să încropească un foc de vreascuri şi ierburi uscate, aprinzându-l cu două beţe pe care le-a frecat până l-au trecut sudorile. La lumina lui jucăuşă şi sfielnică, sutaşul văzu că cele două străji zăceau sugrumate.

Buimăcit de somn şi de căzătură, dar mai ales de priveliştea neaşteptată a celor două leşuri, ieşi lângă foc şi răcni deznădăjduit:

— La arme!

Soldaţii erau însă lângă el. Numai unul, în mână cu un fel de făclie dintr-un băţ răşinos care abia pâlpâia, ieşind tocmai atunci afară din peştera unde cotrobăise, auzi strigătul sutaşului şi spuse cu glas veşted:

— Nu mai sunt arme, stăpâne. Sutaşul holbă ochii:

— Cum nu mai sunt?

— Nu mai sunt.

Sutaşul se lăsă neputincios cu şezutul pe o piatră. Nu mai era în stare să judece.

Dincoace, jos, în tabăra de lângă peşterile sclavilor, slujbaşul regesc era ros de felurite presupuneri. Se plimba încolo şi încoace, ca o panteră care încă nu s-a obişnuit să stea în cuşcă. Nici nu mâncase. Trimisese un om să vadă dacă este vreo corabie în micul liman din apropiere. După vreo două ceasuri, omul se întoarse cu răspunsul că o corabie este, una singură, dar cam şubredă şi fără corăbieri. Numai un bătrân mai stătea în ea, paznicul ei, un fost cârmaci. Slujbaşul regesc scrâşni din dinţi. Nu mai voia să trimită şi pe alţii după sutaş, ca să nu mai piardă soldaţi.

Într-un târziu îl linişti însă un gând, care îi făcu chiar plăcere. Dacă sutaşul pierise cu oamenii lui cu tot, însemna că pierise unul care ştia taina fugii sclavilor. Chiar de vor fi scăpat câţiva dintre soldaţi, pe soldaţi nu-i întreabă nimeni. Stăpânilor le va spune aşadar că sutaşul acela nesăbuit şi trufaş nu l-a ascultat şi a luat cu sine sclavii în munte, el ştia pentru ce. Şi că au pierit acolo cu toţii.

Sutaşul, în această vreme sculându-se de pe piatră, privi deznădăjduit spre soldaţii săi şi le porunci să coboare în tabără. După câţiva paşi, un soldat îl întrebă:

— Câinii nu-i luăm, stăpâne?

Legaţi cu frânghii de nişte copaci, câinii scânceau jalnic.

Sutaşul se opri o clipă, apoi scuipă scârbit, zicând:

— Lasă-i acolo!

Şi porni înainte.

Soldaţii nu mai îndrăzniră să vorbească. Dar toţi întorceau capul spre peşteră. Le era milă de câini.

Când ajunseră în tabără era amiază. Slujbaşul regesc nu se mai aştepta să-i vadă. Totuşi veniseră, şi nu era nimic de

făcut. Când văzu soldaţii dezarmaţi şi auzi întâmplarea, îl cuprinse groaza.

Sutaşul zise că se va duce numaidecât la liman, să se încarce în corabie cu cincizeci de soldaţi ca să aducă sclavi de pe ţărmul Ţării Nisipurilor. Altceva mai bun mintea lui nu găsea.

Slujbaşul regelui ar fi încuviinţat bucuros, căci dacă sutaşul aducea sclavi noi, nimeni nu mai putea să afle de fuga celorlalţi, iar dacă pierea cumva pe drum taina putea să rămână veşnică. Slujbaşul ştia bine că despre morţi se poate spune orice. Numai un lucru nu ştia: ce să răspundă stăpânilor Atlantidei dacă vor afla că sutaşul a plecat. Să le spună că a fugit nu putea, căci poate omul se va întoarce şi îl va da de minciună. Să le spună că nu ştie, iarăşi nu putea pentru că fusese trimis în această tabără anume ca să ştie tot ce se petrece în ea. Ochiul stăpânilor era, aici, el. Lucrurile se încurcaseră rău.

În cele din urmă, sutaşul luă corabia cu bătrân cu tot şi cu cincizeci de soldaţi şi porni în larg. Afară de bătrân, nimeni nu ştia să mânuiască o corabie, şi nici bătrânul la vârsta lui nu prea se mai putea socoti corăbier de nădejde. Totuşi avură noroc, căci un vânt uşor îi împinse spre răsărit. Un om trimis de sutaş de pe ţărmul limanului veni mai târziu la slujbaşul regesc să-i spună că i-a văzut plecând pe mare liniştită.

Lucrurile păreau să se fi aşezat. Într-un fel sau în celălalt, neobişnuita întâmplare năzuia să se descurce, fie că sutaşul se întorcea cu robi prinşi pe ţărmul vecin, fie că pierea ducând cu sine şi primejdia destăinuirii.

Dar în zorii zilei următoare slujbaşul regesc fu trezit de ajutorul său care-i spuse, gâfâind de oboseală şi spaimă, că

peste noapte mai fugiseră douăzeci de sclavi, răpind cu ei asini şi câteva zeci de samare cu hrană. Străjile nu muriseră: fuseseră numai ameţite de câteva lovituri zdravene de pumni, şi se vorbea printre soldaţi că ar fi venit peste noapte un sclav negru fără lanţuri în peştera de unde fugiseră cei douăzeci, însă nimeni dintre soldaţi nu mărturisea că l-ar fi văzut.

Slujbaşul ajunse în culmea deznădejdii. Aceasta nu mai era întâmplare. Cine ştie ce putea fi! Nimeni nu mai pomenise în Atlantida asemenea îndrăzneală printre robi. Taina înceta să mai poată fi taină. Fără să mai stea în cumpănă, el scrise pe o bucată de papirus, singura pe care o avea, o scrisoare îngrozită slujitorului Zeului Puterii, preotului Tefnaht, şi, pecetluind-o într-o cutie de aramă, trimise doi soldaţi de încredere şi un ajutor de sutaş să i-o ducă în oraşul cel mare al ţării. Trebuia luate măsuri în faţa cărora slujbaşul singur nu mai avea nici pricepere, nici tărie.

CAPITOLUL XIV

Trecuseră cincisprezece zile de la sosirea corăbiilor în Marele Oraş. Auta era în sala cu cărţi din palatul de pe Piscul Sfânt. Bătrânul încă nu coborâse din odaia de dormit. Sclavul său citea în acest timp o cronică foarte veche în care se vorbea despre începuturile neamului atlant. Nimeni în ţară dintre cei vii nu mai cunoştea această cronică, afară de Marele Preot. Acum, bătrânul socotise că o poate citi şi Auta. Sclavul citea fiecare rând cu băgare de seamă, rămânând din ce în ce mai uluit de toate cele aflate în cronica secretă. De la nimeni nu mai auzise asemenea lucruri. Cronica spunea că în vremuri foarte vechi, când oamenii abia ieşiseră din peşterile munţilor şi începeau să crească vite, să lucreze pământul, să-şi facă întâile colibe, Atlantida era încă legată printr-o limbă lată de pământ de ţinutul celălalt, unde pe atunci nu se aflau nisipuri şi deşertul de azi era o păşune fără margini. Astfel, pe atunci, munţii oamenilor cu păr galben alcătuiau un şir neîntrerupt cu munţii aflaţi la miazăzi de strâmtoarea numită acum Stâlpii lui Melkart. Veni însă o vreme grea pentru păstorii din marile păşuni ale ţării vecine, zicea cronica. Valuri de arşiţă uscară într-un număr lung de ani acele păşuni şi secară marile râuri. Da, Auta îşi aducea aminte că a văzut nu o dată în ţara lui de obârşie asemenea albii seci. Cronica mai povestea cum apoi păstorii îşi mânară turmele spre răsărit. Unii din ei erau cu pielea roşie, alţii cu pielea fumurie. Dar coborâră şi alţi oameni, foarte înalţi, din ţinuturile aşezate în stânga şi în dreapta strâmtorii unde se

unesc cele două mări: Marea dintre Pământuri şi Marea Atlantică. Acei oameni aveau pielea albă şi părul galben sau negru. După lupte lungi cu localnicii Atlantidei, toate aceste neamuri se amestecară între ele şi dădură naştere poporului cu pielea roşiatică şi cu trupul înalt şi vânjos: al atlanţilor.

Într-un veac depărtat, după ce acel amestec se săvârşise, muntele cel mai înalt din pragul punţii de pământ care lega insula de azi de întinsa ţară vecină începu să scuipe foc şi noroi fierbinte din gura lui ridicată peste nori, şi mari cutremure zguduiră glia. Când muntele se potoli, iar oamenii, trecându-le spaima, începură să umble din nou pe locurile vechi, văzură că la poalele Muntelui de Foc unde fusese înainte câmpie, acum băteau valurile mării în stânci; vechea punte de pământ o înghiţise marea.

Auta strânse cu degete tremurătoare sulul cronicii şi îl băgă în cutie. Era îngândurat. Atlantida, în care trăia acum, era o ţară unde nici căldura nu era niciodată prea mare, nici frigul. Apele nu îngheţau, cum se spunea că ar îngheţa în ţările de miazănoapte, dar nici arşiţa nu le seca. Cele patru lanţuri lungi de munţi înalţi apărau ţara şi de vânturile reci şi de cele fierbinţi. Pe câmpiile uriaşe din valea nesfârşită de sub munţi, spre apus, grânele şi pomii dădeau rod de două ori în fiecare an. Munţii trimiteau în văi ape tămăduitoare de boli şi ape fierbinţi în care se putea face baie liniştitoare, trupului obosit. Marea insulă atlantă îşi făcea viaţa mai bună storcându-şi bucuriile din truda câtorva sute de mii de robi. Şi cine putea şti ce-i va mai aduce acestei Atlantide viitorul...

Gândurile lui Auta fură întrerupte de venirea Marelui Preot. Bătrânul se aşeză în jilţul său obişnuit. Auta, la

picioarele lui, după ce-i sărută legătura sandalei, aşteptă să fie întrebat despre gândurile ce i le stârnise citirea cronicii străvechi. Aşa făcea bătrânul totdeauna. De astă dată îi spuse însă ceva cu totul neaşteptat.

— Soldaţii noştri au prins în pădurea din vale, în noaptea asta, un sclav negru care se furişa spre palat... L-au prins şi l-au adus legat aici. Nu l-au ucis... E bine că nu l-au ucis. Dar nimeni nu se poate înţelege cu el. Du-te tu, fiule, în casa robilor şi vorbeşte cu el. I-am spus slujitorului să nu-l ucidă, oricine ar fi.

Auta ieşi liniştit. Era deprins cu astfel de întâmplări, şi aici în palatul Marelui Preot, şi jos, în Marele Oraş. La palatul regelui erau totdeauna mulţi tălmaci, şi erau destui şi aici sus. Se întâmpla însă mereu ba să vină vreun sol dintr-o ţară depărtată a cărui limbă n-o ştia nimeni, ba să fie aduşi robi din ţinuturi necunoscute cu care nimeni nu se putea înţelege desluşit. Îi şi părea rău că a fost tulburat tocmai când dorea să-l întrebe pe bătrân dacă nu mai sunt şi alte cărţi necercetate de ajuns sau uitate din care s-ar putea pricepe oarecât taina stelei necunoscute.

Ajungând în casa robilor, Auta văzu un om negru, tânăr şi slab, pe care nu-l întâlnise niciodată. O privire grăbită îl lămuri că tânărul rob trebuia să fie din neamurile tibbu. Îl întrebă ce căuta aici.

Uitându-se lung la omul negru ieşit din palat, tânărul rob se lumină de un zâmbet. Fără să-i mai răspundă, îl întrebă:

— Tu eşti Auta?

— Eu sunt, zise Auta mirat şi încă nepricepând nimic.

— Credeam că n-am să te pot vedea până sunt viu. Dar nu m-au ucis.

— N-ai să fii ucis. Spune-mi, nu ţi-a fost frică să vii aici?

Nu te-ai gândit că n-au să te lase să ajungi viu unde ai vrut? Ce cauţi aici?

— Trebuia să încerc. Alt drum nu era până la tine.

— Şi de ce vii la mine?

— Am fost trimis la tine. Zece robi au fugit din peşteri şi s-au ascuns pe Muntele de Foc. Căpetenia noastră i-a îndemnat şi au fugit. I-a chemat şi pe alţii. Auta îl privi uimit:

— Aţi izbutit să fugiţi!... Şi aveţi şi căpetenie?

— Da, avem, spuse tânărul. E foarte înţelept şi puternic. Te cunoaşte pe tine.

Auta tresări, dar nu întrebă nimic. Se gândi că tânărul poate să fie vreo iscoadă de-a lui Tefnaht. Zise într-o doară:

— Muntele de Foc se spune că e primejdios.

Tânărul râse:

— Toţi stăpânii se tem să urce până la noi. Unii spun că cine ajunge sus, moare. Noi n-am murit.

— Şi cu ce vă hrăniţi voi acolo?

— Cu rădăcini. Unii vânează.

— Aveţi arme?

— Ne-am făcut arcuri. Dar avem şi câteva arme de aramă. Dacă vor veni şi ceilalţi, vom avea măgari şi hrană de la peşteri.

Auta păli.

— Cum? De unde?

— De la peşteri! repetă robul. Ceilalţi poate au şi venit de când am plecat eu.

— Şi cine te-a trimis la mine? întrebă în sfârşit Auta.

— M-a trimis căpetenia noastră, neîntrecutul arcaş Mai-Baka.

Auta îşi încordă fălcile ca să nu i se vadă tulburarea. Ştia

că din aceşti oameni cinstiţi tibbu, porecliţi de vecinii lor aşa, adică oameni de piatră, nu numai pentru că trăiau aproape de munţii de piatră, ci şi pentru firea lor, nu puteau ieşi ticăloşi. Dar dacă totuşi tânărul era iscoadă?

Robul văzu că Auta şovăie şi atunci urmă:

— Mi-a dat un semn ca să-l recunoşti. Mi-a poruncit aşa: „Spune-i lui Auta că eu, şi Ntombi, şi Agbongbotile, şi ceilalţi oameni negri n-am mai putut îndura munca de tăiere şi netezire a pietrei din munte şi am venit într-o peşteră de sus unde nu ne găseşte nimeni. Vrem să afle Auta că suntem pe Muntele de Foc. Îl rugăm să-l trimită pe Mpunzi înapoi, sau dacă altfel nu se poate, să rămână la el, numai să nu fie ucis. Şi să-i mai spui, dacă nu te crede că Mai-Baka te-a trimis, cuvintele pe care le-a spus el lui Mai-Baka în ţarcul din oaza noastră, că are să vină timpul când se va afla că Auta nu este suliţa şi lanţul din mâna stăpânilor lui. Spune-i că Mai-Baka acum îl crede". Asta mi-a spus! zise Mpunzi şi tăcu.

Auta simţi un fior. A fost o făgăduială rostită aproape între patru ochi, pe care o şi uitase. Îi fu ruşine, dar nu ştia ce ar fi putut să facă deocamdată pentru acei robi. Nici nu se mai gândise la ei...

Ga să spună ceva, căci Mpunzi îl aştepta să vorbească, îl întrebă cum a izbutit să ajungă până la Piscul Sfânt. Tânărul rob spuse liniştit:

— Am coborât pe ţărm cu alt rob care-i în ţara asta mai de mult. M-a dus la un rob care e cârmaci pe o luntre de pescari. Cârmaciul m-a băgat într-un sac şi am venit pe fundul luntrei, sub peşte. Nu ştiu de câte ori a răsărit soarele. M-am hrănit cu peşte crud. Apoi într-o noapte m-a scos din sac şi mi-a dat drumul în mare. Am înotat până la

ţărm, şi de la ţărm am urcat muntele dinspre răsărit, trei zile.

Auta îl privi cu ochi de frate mai mare, mândru de tânărul rob şi tulburat. Apoi îi spuse să-l aştepte şi se duse îndărăt în palat. Marele Preot şedea în jilţ. Îl sfredeli de-acolo cu privirea şi, când Auta deschise gura să vorbească, îl opri cu un gest:

— Auta, ştiu că-ţi va fi greu să-mi spui adevărul şi că-ţi va fi tot atât de greu să mă minţi. Un sclav fugit nu mai poate fi un ucis care este încă viu; trebuie ucis până la capăt, nu cu lancea, nici cu sabia. S-a încumetat să calce pământul Piscului Sfânt. Ştii care-i legea!

Auta îl privi îngrozit, murmurând:

— Rugul, stăpâne...

— Cum îl cheamă?

— Mpunzi, stăpâne... - abia putu rosti Auta.

Bătrânul lovi globul de argint. Veni un slujitor, îngenunchind. Auta stătea mut, în picioare. Bătrânul îşi măsură sclavul cu privirea o clipă, apoi îi porunci slujitorului intrat:

— Este afară un rob tânăr, negru. Îl cheamă Mpunzi. A venit acum. Cred că s-a rătăcit şi nu ştie al cui e. Înscrie-l cu robii noştri şi foloseşte-l la muncă.

Abia după ce ieşi slujitorul, Marele Preot îşi întoarse iar privirea spre robul său. Acesta se aruncă la pământ şi-i îmbrăţişă gleznele, lăsându-şi faţa înlăcrimată pe sandalele bătrânului. Marele Preot se aplecă şi, punându-i mâna pe creştet, îi spuse zâmbind:

— Vreau să aud ce gânduri ţi-a iscat citirea cărţii despre timpurile vechi!

Auta oftă adânc şi se aşeză pe blana de leopard. Apoi

răspunse, încercând să treacă mai repede decât putea de la o stare sufletească la alta:

— M-a tulburat cartea, stăpâne, dar nu mai tare ca steaua stranie care mă îngrijorează mai mult de când nu mai este, decât atunci când era.

Marele Preot păru că se gândeşte la ceva nou. În privirea lui nu se vedea nici nehotărâre, nici îndoială, dar în tăcerea sa, care lui Auta i se păru nefirească, clocoteau parcă ape ciudate. Apoi, pe neaşteptate, bătrânul surâse şi, oricât de stăpân era pe sine, lui Auta nu-i scăpă că surâsul era adus de voinţă.

— Ştiu că ai să te întristezi pentru ceea ce am să-ţi arăt; zise Marele Preot. Dar dacă ai destulă tărie, poate să te facă să şi râzi. Vreau să-ţi arăt darul pe care mi l-a trimis ieri Tefnaht.

Auta ocoli privirea bătrânului, ştiind că aceste cuvinte aveau numai rostul de a-i îndepărta gândul de la răspunsul aşteptat.

Bătrânul ridică dintr-un colţ al raftului lângă care i se afla jilţul un toiag de lemn negru, al cărui mâner uşor încovoiat închipuia un om cu spinarea îndoită şi cu mâinile legate la spate. Tălpile omului se prelungeau în toiag. Oricât de mult ar fi vrut să se stăpânească, Auta scoase un strigăt: omul pe trupul căruia trebuia să-şi sprijine mâna purtătorul acestui toiag era chiar el. Un meşter iscusit îl tăiase din lemn de abanos atât de bine, încât nimeni nu s-ar fi putut îndoi de asemănare. Auta se întrista. Ce căuta să însemne darul ciudat al lui Tefnaht, afară de ura şi dispreţul împotriva sa? O batjocură ascunsă împotriva Marelui Preot, sau o linguşire. Marele Preot simţi frământarea sclavului său.

— Fiul Zeului Puterii îmi aduce aminte că-mi eşti sclav: mă învaţă că trebuie să te apăs cu mâna spre pământ... adică (şi bătrânul zâmbi), după cum vreau să pricep eu înţelesul toiagului, să mă sprijin pe tinereţea ta înţeleaptă, ceea ce şi fac... Spune-mi, l-ai supărat cu ceva pe Tefnaht în timpul călătoriei?

Auta se uită la el nedumerit.

— Nu, stăpâne... zise moale. Cred că n-am avut cu ce să-l supăr, de nu-l va fi supărat fiinţa mea, fără voie.

Marele Preot, care râdea foarte rar, râse acum cu voioşie, rezemând cârja de braţul jilţului. Zise apoi:

— Tefnaht vrea să-mi aducă aminte că sunt bătrân şi nu mai pot umbla prin viaţă nesprijinit. S-ar putea să fie el mai bătrân ca mine, chiar dacă n-are decât vârsta nepoţilor pe care i-aş fi putut avea... Păcat că nu eşti fiul meu adevărat, sau măcar de-ai fi atlant, te-aş înfia: după ce mor, ai rămâne în locul meu. Aşa cred că va rămâne Tefnaht... Nu-ţi pare rău?

— Nu, stăpâne! spuse Auta cu hotărâre.

Marele Preot îl cercetă atent.

— Încă n-ai înţeles frumuseţea puterii, Auta! Eşti prea tânăr.

— Stăpâne, datorită bunătăţii tale am înţeles frumuseţea înţelepciunii, care cred că e puterea adevărată.

— Nu, fiule, ea singură nu te ajută să capeţi putere, ci numai s-o păstrezi dacă ai dobândit-o. De aceea mă tem pentru tine, după moartea mea. Nu toţi au nevoie şi de înţelepciune când au putere. Nu ştiu ce te vei face tu... caut de mult un mijloc.

Dar în clipa aceea uşa se trânti de perete şi năvăli înăuntru un sutaş voinic, plin de praf şi de scaieţi şi cu ochii

roşii de oboseală. Auta sări în picioare şi puse mâna pe toiagul de abanos, negăsind la îndemână altă armă mai potrivită să-şi apere stăpânul. Marele Preot întoarse liniştit numai capul. Asemenea intrare nu se petrecuse niciodată în acest palat. Sutaşul căzu în genunchi şi întinse o cutie de argint, cu pecetea regelui Atlantidei. Din spatele lui, lângă uşă, se arătă şi slujitorul palatului sfânt. Venindu-şi în fire, Auta luă cutia din mâna sutaşului istovit de mers şi fugă şi i-o aduse Marelui Preot.

Faţa bătrânului era netulburată. Îi făcu semn sutaşului să plece. Auta privea cutia cu ochii lacomi de dorinţa de a şti ce era în ea. Niciodată nu văzuse soli, chiar regeşti, năvălind în casa Marelui Preot ca într-o cârciumă. Ce putea să fie atât de grabnic?

La un semn al bătrânului, rupse pecetea şi scoase din cutie un sul de papirus subţire. Marele Preot nu-i ceru să i-l citească. Îl luă şi depărtându-l de ochi citi singur. Auta îl urmărea cu sufletul la gură. Bătrânul citi întâi liniştit, apoi surâse şi deodată chipul lui atât de stăpânit şi senin se schimonosi ca de la o năvalnică îngrijorare. Auta îl privi cu spaimă.

Scrisoarea era scurtă. Marele Preot înfăşură sulul şi, strângându-l cu o mână nervoasă, urmări o vreme mişcarea frunzelor din arborii de lângă fereastră. Auta stătea în picioare, înţepenit.

După multe clipe, care părură foarte lungi, îi întinse scrisoarea şi-i spuse cu glas ciudat:

— Ia-o. Citeşte-o şi tu.

CAPITOLUL XV

De două zile Auta îşi mâna măgăruşul, înciudat că animalul nu putea să alerge ca o panteră. Sclavului nu-i era frică. Dimpotrivă, o dorinţă arzătoare îl îndemna să fie cât mai grăbit. Se gândea întruna numai la scrisoarea regelui şi la îndemnul pe care i l-a dat Marele Preot în ultima clipă, înainte de plecare. Îl însoţeau câţiva soldaţi călări şi ei pe acelaşi fel de animale. Până la Marele Oraş coborâse pe apele iuţi ale Râului Rece, într-o luntre uşoară. Dar după acest drum de nici o săptămână şi după alte trei zile de drum pe mare într-o corabie bine mânată de vânt şi vâsle, alt mijloc nu mai rămânea decât asinul.

Pe temeiul unui semn de recunoaştere, Auta schimba asinii de câte două ori pe zi, luând mereu alţii odihniţi. Drumul părea însă foarte lung, în asemuire cu nerăbdarea de a-l străbate. Niciodată Auta nu dormise atât de puţin ca în aceste unsprezece zile de când călătorea, cu toate că nu i-a dat nimeni nimic de făcut şi nimeni nu-l mâna cu atâta grabă. Dormise numai pe apucate, şi nu voia odihnă nici acum, deşi era istovit. Îşi simţea tot trupul arzând de nelinişte. În spatele lui mergeau călări soldaţii, blestemând întruna şi drumul, şi pe rob, şi ţinta necunoscută. De n-ar fi fost porunca regelui, l-ar fi părăsit. În faţă, se legăna pe alt asin un ţăran din partea locului, luat călăuză.

Era spre amurg. Auta îşi repeta în minte scrisoarea regelui, pe care o purta în sân, dar o ştia pe dinafară. Regele îi scrisese Marelui Preot astfel: „Mi-a venit o veste ciudată din ţinutul de miazăzi. Ţăranii din câmp au văzut şi

au auzit fulgere şi tunete şi o strălucire mai tare decât a soarelui. Cine era în preajmă a căzut. Nişte zei străini, sclipitori de argint şi de lumină, au scos din foc o casă ca un turn de argint care străluceşte mai tare ca argintul, şi sălăşluiesc în ea. Nimeni nu îndrăzneşte să se apropie de aceşti zei. Ţăranii au părăsit tot grâul de pe câmp. Nu ştiu ce va fi. De aceea îţi scriu ţie, strălucitor fiu al cerului, să cobori de pe piscul tău sfânt ca să vorbeşti cu zeii. Nimeni dintre preoţi nu se încumetă să se ducă acolo. Nici prea viteazul Puarem”.

Marele Preot îi spusese lui Auta aşa: „Du-te tu, fiule, să vezi ce este. Poate că n-au fost decât vedenii. Ştii bine că oamenii tot ce nu pricep în firea lumii spun că e de la zei. Dacă n-ai să poţi descurca lucrurile singur, trimite-mi veste şi voi veni şi eu”.

Ce putea fi în mintea lui Auta nu era în stare să ghicească. Omul care le era călăuză le-a spus şi el că a fost de faţă şi a văzut cum au ieşit zeii aceia cu trup firav, dar cu piele de argint şi cu capete de cleştar. Fiecare zeu avea mâini şi picioare, câte au şi oamenii, iar în creştet un corn subţire şi lung, tot de argint.

— Cum era casa? întrebă Auta a suta oară.

Ţăranul fu încântat să poată povesti ceea ce numai el ştia, iar gura lui nu părea să fie ostenită.

— Este foarte înaltă şi îngustă, cu acoperişul ascuţit. Toată e numai de argint.

— Şi zeii ce făceau când i-ai văzut?

— Eu i-am văzut mai puţin. Alţi oamenii spun că umblă şi cercetează tot ţinutul unde s-au aşezat. Dar, atunci când au coborât într-un nor de foc şi şi-au scos casa din flăcări ca s-o pună pe pământ, au stat numai pe lângă casă. Eu cred

că sunt zeii focului şi ai vântului şi s-au supărat pe noi că nu ne mai închinăm lor.

— De ce crezi aşa? întrebă Auta.

— Când s-a aşezat casa lor pe pământ, eram destul de departe şi tot ne-a izbit dinspre ea un vânt aşa de puternic că era să ne prăbuşim. Cine stătea aproape a căzut la pământ. Unii au murit, alţii numai au orbit. Şi până atunci nu erau semne de vânt şi cerul era senin. Grâul în care s-au aşezat l-au ars tot, fiindcă oamenii s-au depărtat de zei şi nu le mai aduc jertfe de grâu. Zeii şi-au ars singuri jertfa. Noi eram la seceriş şi, după ce i-am văzut, am fugit ca să nu pierim. De atunci nu se mai duce nimeni acolo.

Mai merseră puţin, şi ţăranul zise:

— De aici eu mă întorc. Zeii sunt la depărtare de un ceas. Voi, dacă vreţi, vă duceţi, dar mai înţelept ar fi să vă întoarceţi. Nimeni n-a mai văzut vreodată zei de aproape, numai preoţii. Din pricina voastră s-ar putea să se mânie zeii şi pe noi şi să ne facă scrum tot grâul sau să dea o năpastă în ţinut şi în oameni. Aşa că eu zic mai bine să nu vă duceţi.

Şi ţăranul plecă, după ce-i arătă lui Auta încotro să meargă. Dar după un sfert de ceas soldaţii se opriră. Auta întrebă:

— Vreţi să facem popas? Eu cred că putem ajunge înainte de amurg. Mai bine întindem cortul acolo.

Căpetenia cetei porunci însă soldaţilor săi să bată ţăruşii pentru cort, apoi se trânti în lanul de grâu să-şi întindă picioarele amorţite de mersul călare. Aşa culcat cum era, spuse:

— Noi rămânem aici. Nu suntem nebuni să mâniem pe zei. Noi suntem soldaţi, ca să ne luptăm cu oamenii, nu cu

zeii. Tu, dacă ai poruncă să te duci, du-te. Dacă până în trei zile nu te întorci, să ştii că ne vom duce în Marele Oraş să spunem că ai pierit.

Apoi căpetenia îi întoarse spatele.

Neavând de ales, Auta îşi îndemnă măgarul la drum. Un soldat îi strigă din urmă:

— Nu rămâi să mănânci? Să nu mori flămând...

— De mâncare-mi arde mie acuma?! răspunse Auta vrând să glumească, dar glasul lui era prea tulburat ca să fie glumeţ.

În cercul câmpiei, lumina slăbise. Soarele, mare şi roşcat, mergea să se scufunde în grâu. Lovit de picioarele lui Auta, măgăruşul alerga cât era în stare să alerge. Auta privi o pasăre în zbor. Totdeauna pizmuise păsările, dar acum le ura. Ştia că nu-i e dat omului să zboare. Odată, puţine luni după ce venise în palatul din Piscul Sfânt, îşi făcuse în ascuns, din câteva aripi de vulturi ucişi cu arcul, nişte aripi mari. Şi într-o dimineaţă, cerând învoire Marelui Preot să se ducă pe malul mării, s-a dus fără să-i spună bătrânului de ce. Acolo, de pe o stâncă atârnată deasupra valurilor, legându-şi aripile strâns de braţe, a sărit în văzduh. Dar n-a plutit nici măcar câteva clipe, cu toată bătaia din aripi. Din pricina lor putea să se şi înece, de n-ar fi sărit doi robi să-l tragă din valuri, minunându-se de atâta nesăbuinţă. Iar pe stânca de pe care sărise liniştit, crezându-se singur, îl văzu pe Marele Preot care-l aştepta râzând. „Au mai încercat şi alţii!” i-a spus bătrânul atunci, vorbindu-i de alţi cutezători nesăbuiţi despre care istoriseau vechile poveşti. „Nu-i e dat omului să zboare! i-a mai spus Marele Preot. Numai pasărea poate!” Da, din nefericire nu-i era dat...

Încă era lumină, încă amurgul abia începea să se prefire prin aer când Auta zări un turn ascuţit şi înalt de vreo sută de coţi ieşind din lanul de grâu. Strălucea, dar nu ca argintul, ci mai aburit (sau pentru că nu mai era soare?)... În jurul turnului nu era nimeni, nici zei, nici oameni. Auta privi încordat. Apoi se frecă la ochi, crezând că poate i se năzare din pricina oboselii. Tot drumul încoace, sfâşiat de neastâmpăr şi de dorinţa de a afla, a simţit totodată cum un al doilea gând, mai depărtat şi mai lăuntric, îi spune că grozava veste din scrisoarea regelui nu putea să fie decât vestea vreunei năluci. Şi totuşi turnul era în faţa lui. Auta îşi trase o palmă peste obraz. Apoi privi iar. Turnul înalt, neted, lucitor, fără nici o urmă de încheieturi sau de legături, avea şi un soi de ferestre aproape rotunde, alungite în sus şi în jos. Acele ferestre erau luminate. Seara cădea repede.

Auta descălecă de pe măgar, lăsându-l să pască în lanul de grâu. Făcu doi paşi spre turn. Băgă de seamă însă că începe să-l părăsească îndrăzneala. Ce putea fi asta? Sau era una din acele stânci care cad uneori din cer şi din întâmplare poate mai potrivită în mărimi decât celelalte? Unele mai mici văzuse nu o dată, şi le şi pipăise cu mâna lui. Oamenii cei mai mulţi credeau că stâncile căzute din cer sunt zei. Auta ştia că nu sunt decât bolovani de piatră, chiar dacă nu era în stare să priceapă de unde veneau. Poate din stele? Dar stelele sunt atât de mici... sau, cine ştie, şi corabia regească de două sute de coţi se vede de departe cât o floare de iarbă-neagră... Curajul i se întoarse. Porni să ocolească piatra sau turnul. Poate că ceea ce i se păruse că erau ferestre luminate nu erau decât nişte pietre de preţ care sclipeau. Ajunse la câteva zeci de paşi de turn.

Privi locul unde se afla aşezat acest turn: turnul ciudat era ascuţit şi jos, însă avea trei picioare late din acelaşi argint (sau ce fel de metal să fi fost), pe care se rezema.

Dar deodată îi veni să se uite înaintea lui, spre miazăzi şi răsărit, la cer. Simţi fiori în tot trupul. Stelele se iviseră. Steaua lungă şi stranie, steaua necunoscută care-l urmărise atâtea nopţi, fireşte, nu era în cer. Îşi întoarse repede faţa spre turnul din grâu. Nu pricepea nimic. Nu ştia de ce se uitase la cer. Genunchii începură să-i tremure... Simţi o năvalnică durere de cap. Lăsă fruntea în jos. Stătu un timp, sugrumat de tulburare. Apoi ridică ochii iarăşi spre cer. Stelele sclipeau ca totdeauna, în apa neagră cerească. Încet, privirea lui Auta coborî spre straniul turn. Iar în clipa aceea se deschise un fel de uşă care până atunci nu se vădise prin nimic. Auta holbă ochii. Din uşă năvăli un val de lumină, ca a soarelui. Simţi că i se clatină picioarele. În cadrul acelei uşi se ivi cineva... Un zeu? Avea o înfăţişare aproape omenească: pielea era argintie şi vălurită uimitor de frumos, două mâini, două picioare, umeri, cap... un cap rotund ca un glob de sticlă, de culoarea amurgului din Ţara Nisipurilor, vioriu. Şi în creştet, un corn, sau mai degrabă o săgeată, cam de o jumătate de cot. Făptura aceea porni spre el. Auta deschise ochii cât putu de larg, dar simţi numaidecât că se leagănă toate împrejurul lui. Pământul îi luneca de sub tălpi. Şi căzu în nesimţire...

...Nu ştia cât zăcuse acolo, în grâu, lângă turnul străin. Când se trezi, zăcea tot cum căzuse, pe spate, cu faţa în sus. Era noapte. Nu se zărea nimic, decât stelele. Turnul abia se zugrăvea în noapte... sau nici nu era? Nici o lumină, cât de slabă, nu răzbătea din el. Poate că ochii lui vedeau o nălucă, aşijderi numeroaselor năluci de oaze şi oraşe din

miezul deşertului cu nisipuri fierbinţi, unde niciodată nu era însă nimic.

Auta rămase aşa cum era. Îi făcea bine să stea culcat. Noaptea nu era rece. Aerul era foarte curat şi pieptul îl înghiţea cu plăcere. Tot ţinutul era liniştit. Nu trecea nici o pasăre... Închise ochii. I se făcu somn. Se gândi că, într-adevăr, tot ce văzuse nu putea fi decât nălucire. După un răstimp deschise iar ochii: turnul se zărea palid, abia izbutind să nu se contopească cu noaptea. Da, turnul stătea totuşi acolo, dar nu putea fi decât o piatră bine lustruită, cum cădeau atâtea din cer. Sau poate nici nu căzuse din cer ca alte pietre. Poate că stătea aici de când lumea şi cine ştie cărui nebun i s-a năzărit pe vreme de furtună că e cine ştie ce. O fi trăsnit-o vreun fulger. Născocitorul putea să fi fost smintit, nătărău sau numai beat, iar oamenii cred lesne orice, chiar dacă n-au văzut. Şi iată cum a ajuns vestea cumplită la urechile regelui. Încălzit de nălucile altora, a născocit şi el o nălucă. Ţăranul care l-a călăuzit încoace poate că nici n-a văzut măcar piatra asta lustruită.

Auta se mai gândi că poate el însuşi visase. Că a căzut în grâu nu era de mirare după atâta oboseală. Ce era de făcut? Se gândi că lucrul cel mai bun este să doarmă până în zori şi apoi, odihnit, să se întoarcă la cortul soldaţilor.

Aţipi. Nu trecu însă mult şi îl trezi din toropeală un foşnet. Deschise ochii: nu era nimeni. Nici nu putea fi cineva, căci oamenii din ţinut, cu capul împuiat de prăpăstii, nu se mai încumetau să se apropie de locul acela nici chiar ziua. Fără să-şi mişte capul, Auta îşi roti ochii, dar nu se zărea nimic, nici umbră, nici lumină. Se mai auzi un foşnet. Auta se gândi că e vreun şarpe prin grâu. Ştiind că acolo nu erau şerpi veninoşi, închise ochii şi aţipi iar. Era

prea istovit, ca să-l mai poată îmbia şerpii. Somnul începea să-l moaie, răspândindu-se în tot trupul lui ca o căldură ameţitoare. Mirosul lanului de grâu era îmbătător. Aerul stătea nemişcat. Era curat şi plăcut. Dar alt foşnet se auzi mult mai aproape.

Auta deschise ochii. Întâi nu văzu nimic, decât un fel de umbră rotundă. Se uită mai bine şi deodată zări doi ochi arzători care, apropiindu-se treptat de ochii săi, îl priveau pătrunzători, îl sfredeleau, aprinşi. Întinse mâna să-şi ferească faţa, şi mâna lui se lovi de ceva rece, sticlos. Ochii străini ajunseseră în clipa aceea lângă ochii lui.

Atunci Auta leşină din nou.

CAPITOLUL XVI

Când deschise ochii, soarele era sus. Întâi, îi mângâie faţa boarea dimineţii. Spicele de grâu foşneau uşor. Auta privi cerul albastru. Treceau păsări. Era linişte şi seninătate. Se simţea odihnit. Dormise în grâu şi se căznea acum să realcătuiască visele sau vedeniile care l-au chinuit peste noapte. Era viu. Nimeni nu-i făcuse nimic. Îşi ridică puţin capul de la pământ şi se uită în dreapta, în stânga, înainte. Nu văzu nimic, decât lanul de grâu, decât cerul, decât soarele care răsărise de mult. Era aşa de plăcut aici în lan şi atât de rar avea parte de asemenea desfătări, încât se gândi să mai stea. Soldaţii îl mai aşteptau două zile. Nu mâncase, dar nu-i era foame. Îşi sprijini ceafa de pământ. Apoi simţi ceva mătăsos şi rece trecându-i uşor pe frunte. Zâmbi, fără să ridice pleoapele. Simţi gustul vântului molcom pe buze. Se gândi la aceea pe care de câţiva ani, cu încuviinţarea ei, o prefăcuse în zeiţă, fără să aibă nici parte de ea, nici măcar speranţă. Îşi aduse apoi aminte de timpul petrecut în Ta Kemet şi de convorbirea cu Tefnaht, când preotul Zeului Puterii l-a îndemnat să se desfăteze cu dănţuitoarele maşauaşa. Tefnaht avea patruzeci de ani şi gustase din viaţă tot ce se putea gusta. Auta avea treizeci, însă mai mult a bănuit decât a gustat... Începu să râdă. Tefnaht a fost atunci atât de liniştit şi chiar şăgalnic numai pentru că nu putea şti, din mărturisirea neîntreagă a robului, nici n-avea cum să afle că aceea pe care a ales-o Auta nu numai că nu e neagră şi nu e sclavă, dar că e Nefert, care e atât de frumoasă, are optsprezece ani şi e

fiica lui Tefnaht. Auta suspină: va trece viaţa lui, şi Nefert nu va fi niciodată pentru el altceva decât un idol de zeiţă zărită de departe, şi numai câte o clipă, ca fulgerul sau rândunica.

Din nou simţi pe frunte ceva mătăsos şi rece, ca o mână care l-ar mângâia. Dar era prea rece pentru o mână omenească. Totuşi parcă avea degete... Tresări şi se sculă în picioare. Se întoarse. Lângă el stătea o fiinţă, mai scundă decât el, altfel decât el şi decât toţi oamenii pe care-i văzuse, dar foarte asemănătoare cu fiinţele omeneşti.

Auta privi cu ochii măriţi. Genunchii şi buzele începură să-i tremure. Fiinţa aceea, îmbrăcată cu o haină argintie ca dintr-un fel ciudat de mătase, îi zâmbea. Auta se uită mai bine: da, era sau cel puţin părea zâmbet. Hainele erau cu totul închise, nelăsând să se vadă nici un crâmpei de trup, de la gât până la glezne. Dar se vedea că sunt haine. Încălţămintea părea mai groasă, însă avea aceeaşi culoare. Fiinţa străină care-i ajungea sclavului numai până la umăr avea nu cap de cleştar, cum povestise ţăranul, ci un cap omenesc închis într-un glob de sticlă, sau din altceva ca sticla, de culoare palid viorie. În creştetul acelui glob era înfiptă o săgeată subţire, argintie. Auta se uită la faţa fiinţei străine, care nu-l mai înfricoşa. O vedea bine: doi ochi cu sprâncene subţiri şi aproape albe, două urechi, nas subţire şi mic, buze subţiri, părând poate din pricina globului vinete ca ale morţilor. Păr nu avea decât puţin, deasupra tâmplelor şi cefei, scurt, rar, albicios. Fiinţa mişcă o mână, şi s-ar fi părut că mâna e grea, deşi mică, într-atât de încet izbuti s-o mişte, aducându-şi-o spre piept. Zâmbi atât de blajin, încât Auta simţi că toată frica pe care o îndurase la început acuma se irosea. Fiinţa îşi desprinse mâna de pe

piept şi o întinse încet spre Auta. Sclavul se feri, dar mâna era goală: arăta. Ce putea să spună mişcarea mâinii dusă de la pieptul unuia care părea om la pieptul altui om? Dorinţa de a se înţelege, de a vorbi? Şi Auta ar fi vrut să vorbească, dar cum? Ştia fiinţa străină vreuna din limbile pe care le ştia el?

„Zeu sau om, văd că nu-mi vrea răul” - se gândi sclavul şi i se uită drept în ochii arzători. Da, aceşti ochi l-au privit şi azi-noapte, când a leşinat a doua oară. Ochii păreau buni, deşi sfredelitori. Sclavul vru să vorbească în limba atlantă, dar simţi că i s-a aşezat un nod în gât şi cuvintele nu se lăsau rostite. Deodată îl apucă o spaimă nouă: dacă-şi pierduse glasul?

Fiinţa ciudată îi făcu un semn. Auta nu înţelese, dar se strădui să-i urmărească mâna. Această mână, într-o mănuşă argintie (sau era totuşi pielea?) lipită de degete, se îndreptă îndărăt. Abia acum Auta văzu înălţându-se la vreo zece paşi de el uriaşul turn. Lângă turn erau alte câteva făpturi, asemenea celei care era alături de el. Auta stătea înţepenit. Trecu un răstimp destul de lung. Făptura de alături nu părea nerăbdătoare. Aştepta. Auta îşi aduse aminte cu câtă nerăbdare a venit el încoace şi-şi dădu seama cât de tâmp se simţea acum, stând aşa cum stătea. Fiinţa străină îl poftea spre turn, aşa înţelegea semnul ei. Să se ducă? Ce câştiga însă stând locului şi neaflând totul? „La urma urmei parcă viaţa mea este lucrul cel mai de preţ!” îşi zise sclavul. „Vreau să aflu. Dacă stau aşa nu aflu nimic... Şi dacă mi se întâmplă ceva? Să mi se întâmple, dar până în cea din urmă clipă tot aflu mai mult decât ştiu. Şi poate că totuşi nu mor. A trecut o seară, a trecut o noapte, a trecut dimineaţa şi nimeni nu mi-a făcut nici un rău. Dacă

urmăreau moartea mea, aveau destulă vreme să mă omoare. Poate că altceva urmăresc ei...”

Auta îşi veni în fire. Căzu în genunchi şi îşi lipi fruntea de pământ. Ridicând ochii spre fiinţa străină de alături, care-l privea acum cu multă luare aminte şi parcă şi cu mirare, spuse desluşit:

— Eu sunt Auta, robul Marelui Preot din Atlantida. Fiinţa nu părea că auzise. Stătea nemişcată şi doar privea. Auta i s-a închinat ca unui zeu. Credinţa lui că zeii nu sunt decât născociri ale oamenilor înspăimântaţi de ceea ce nu pot înţelege şi a preoţilor cărora le este de folos asemenea fel de născociri iată că se clătina. Iată-i pe zei lângă el. Ce puteau fi decât zei? Semănau cu oamenii, totuşi erau altminteri. Şi dacă nu erau zei, ce puteau fi? Auta cunoştea zeci de neamuri şi de popoare ale pământului şi n-avea cum să se înşele... Sau poate că erau oameni şi tot de pe pământ, de pe faţa cealaltă a lui dacă era cu adevărat rotund ca o sferă. De ce însă nu i-a văzut nimeni până acum? De ce au coborât din cer? De ce nu vorbeau?

Nu, n-avea alt mijloc decât să încerce a vorbi cu ei, să se ducă în turnul argintiu, orice i s-ar întâmpla. Întâi să vorbească. Va încerca să facă tot aşa cum făcea cu popoarele străine când le învăţa limba fără ajutorul vreunui tălmaci.

Făcu un pas spre fiinţa străină, care nu se feri. O privi drept în ochi şi-şi lipi amândouă palmele de piept şi zise în limba atlantă *om;* apoi smulse un spic din lan şi ridicându-l în sus zise *grâu;* îşi mişcă fălcile în faţa spicului, ca şi cum ar fi vrut să-l mănânce, şi zise *hrană;* după aceea arătă cu mâna în sus mişcând-o larg şi zise *cer;* în sfârşit, arătă cu mâna în jos, mişcând-o tot aşa de larg, şi zise *pământ.* Apoi

tăcu. Fiinţa îl privise tot timpul liniştită. Când văzu că omul nu mai vorbeşte, zâmbi. Deschise apoi gura şi arătă cu mâna spre cer, şi zise *cer* în limba atlantă, rostind destul de bine, dar cu o voce subţire şi parcă pornită să cânte, ca sunetul strunei de harpă. Mult mai ciudat i se păru lui Auta locul de unde auzi sunetul vocii străine: gura s-a mişcat, vorbind, sunetul însă a răsunat de undeva dinspre piept. Ochii lui Auta alergară asupra fiinţei străine. Părea speriat. Fiinţa înţelese şi se opri, arătându-i pe pieptul ei un fel de cutiuţă mică pe care Auta o crezuse copcă; rosti cu acelaşi glas de harpă cuvântul *cer* şi Auta îşi dădu seama că sunetul vocii vine de acolo. Fiinţa îşi arătă globul de pe cap şi apoi din nou cutiuţa din încheietura hainei pe piept. Sclavul bănui că prin glob nu se aude şi poate e vreo ţeavă deschisă în copca de pe piept, pe unde să iasă sunetul. Văzându-l mai liniştit, fiinţa arătă pământul şi zise *pământ,* şi începu să zâmbească din nou. Zâmbi şi Auta. Fiinţa atinse uşor cu mâna un spic, dar nu-l smulse, şi zise *grâu.* Apoi puse mâna pe Auta (care vru să se ferească, dar strângându-şi fălcile dureros, stătu liniştit) şi zise *om,* şi numaidecât luă cu amândouă mâinile mâna grea a lui Auta şi o trase anevoie spre sine, zicând din nou *om.* Auta privi cu gura căscată. Fiinţa crezu că vrea să spună ceva, şi aşteptă. Auta însă era uimit: n-a înţeles unul din doi, sau într-adevăr fiinţa străină era om. Arătă cu degetul spre ea şi zicând iarăşi *om* o privi întrebător. Fiinţa făcu la fel cum făcuse şi Auta la început: îşi puse amândouă palmele pe piept şi rosti desluşit cuvântul *om.*

Auta întinse mâna spre turn şi rămase aşa, aşteptând. Văzu cum intrau ceilalţi şi cum au închis uşa după ei. Omul străin înţelese şi rosti cu glasul lui ca sunetul de harpă un

cuvânt străin scurt, alcătuit numai din sunete deschise şi moi, pe care sclavul nu-l putu rosti. Străinul mai rosti un cuvânt. Auta se gândi că ar fi spus vorbele străine mai uşor din flaut de argint decât din gură. Rămase mut. Străinul mai rosti de câteva ori aceleaşi două cuvinte, până când, căznindu-se, le putu spune şi Auta. După aceea arătă cu mâna sa subţire turnul şi numaidecât mută cu greutate mâna spre cer şi o coborî iarăşi spre turn, apoi arătă spre sine. Sclavul rămase mai multe clipe nedumerit, apoi bănuiala fulgerată prin mintea lui în ajun se trezi. Şi dacă bănuielile cumplite îl speriaseră în ajun, acum, când crezu că pricepe din mişcarea mâinii străinului înţelesul îngrozitor şi minunat al venirii turnului din cer, simţi ameţeală în ochi şi fiori reci îi străbătură spinarea. Numaidecât după aceea simţi în cap o căldură scurtă, sau o lumină în adâncul ochilor. Închise pleoapele şi revăzu în amintire steaua ciudată de pe cerul de miazăzi pe care o privise atâtea nopţi; apoi cu ochii larg deschişi se uită repede la turnul din faţa lui. Nu era asta? Dar se linişti: nu putea fi steaua acelor nopţi; aceea era de văpaie ca toate stelele şi împrăştia lumină... Dar lumina de azi-noapte care năpădise pe uşa turnului?... Totuşi era steaua! Auta arătă din nou turnul şi după aceea se întoarse spre punctul dinspre răsărit şi miazăzi unde văzuse steaua necunoscută ultima dată şi arătă cu mâna într-acolo. Aşteptă. Omul străin se întoarse şi el şi arătă cu mâna în aceeaşi parte, apoi îşi mută zâmbind mâna spre turn. Aşadar steaua tulburătoare, care speriase neamurile negre din deşert şi cutremurase liniştea chiar şi a Marelui Preot, se afla acum în faţa ochilor sclavului, în grâu, la câţiva paşi!

Auta se simţea năuc. Totul dimprejur îl cotropise ca într-

o clipă cumplită. Privea în neştire, smulgea fără să-şi dea seama spice de grâu fărâmiţându-le între degete, deschise gura să spună ceva, dar tăcu, întinse mâna spre străin şi o retrase îndărăt. Apoi deodată se lumină. Îşi aduse aminte că trebuie să facă ceva, să se întoarcă la cortul soldaţilor şi să trimită un crainic la Marele Preot, sau mai întâi să intre în turn, dacă străinii îl vor lăsa să intre. De ce însă ceilalţi intraseră la vederea lui închizând după ei uşa? Trebuia să le dovedească dorinţa sa paşnică de a-i cunoaşte... Se întoarse spre străinul ciudat şi-i arătă palmele goale, îşi scutură cămaşa albă, uşoară, de in, vrând să arate că nu e primejdios, că nu are arme. Dar străinul nu înţelese. Atunci Auta porni la noroc spre turn. Străinul însă nu-l opri; în loc să se arate mânios, porni şi el străduindu-se să-l urmeze cu umbletul său anevoios. Sclavul îşi dădu seama şi încetini paşii, privind mirat trupul firav îmbrăcat cu haine argintii care se mişca încet ca şi cum ar fi avut la picioare lanţuri grele de rob.

Când ajunseră lângă turn, străinul rosti ceva în limba lui stranie, uşa se deschise într-o clipă şi din pragul ei ţâşni în jos o scăriţă. Sclavul se uită în jur, dar afară nu era nimeni. Peretele şi uşa erau groase de vreo trei palme, şi nici o gaură în turn, decât ferestrele alungite părând şi ele groase. Cum putuseră auzi cei dinăuntru glasul celuilalt?

Străinul rămase lângă uşă şi aşteptă, dar văzându-l pe Auta că stă neclintit, intră el întâi şi ferindu-se din prag, aşteptă iar. Sclavul se temu să intre, nevăzând altceva decât o odăiţă mică, goală, rotundă, în care nu era nimeni şi nici nu părea a fi. Se gândi că în turn trebuia să fie şi alte încăperi, de vreme ce erau ferestre şi intraseră pe aceeaşi uşă puţin înainte câteva făpturi. Se uită bine la străinul care

l-a însoţit, îi văzu din nou ochii, i se părură curaţi şi neascunşi, aşa că în cele din urmă intră. În spate se auzi un şuierat uşor ca de şarpe şi o ţăcănitură scurtă; se întoarse: uşa era închisă. Odăiţa era luminată, nu se ştie de unde cădeau valuri de lumină albăstruie. I se strânse inima. Se uită în jur, apoi în sus: văzu un tavan ca dintr-un fel de fildeş albăstrui din care se răspândea lumina. Auzi un susur uşor şi simţi că i se îngreunează răsuflarea. Trase aer în piept, însă în zadar. Tâmplele i se zbătură grăbit. Acum, aerul era tot aşa de sărac ca şi pe crestele celor mai înalţi munţi, poate chiar mai neîndestulător. Străinul îl privi cu luare aminte, iar Auta zâmbi ca să arate că nu-i e frică. Dar îi era. Socoti că îndrăzneala lui a fost nesăbuinţă. Străinul urmărea să-l ucidă, înăbuşindu-l. Lui nu-i păsa pesemne, căci zâmbea. Îl va ucide poate ca să-l mănânce cu fraţii săi, cum fac unele neamuri sălbatice din Ţara Nisipurilor. Numai că acelea nu-şi înăbuşă vrăjmaşii: îi spintecă. Dacă aşa trebuia să fie, va fi aşa, se gândi Auta cu tristeţe, părându-i rău numai că ceea ce a apucat să afle nu va mai şti nimeni dintre oameni. Nici pe Nefert n-o va mai vedea, nici pe Mai-Baka şi Iahuben, nici...

Dar în aceeaşi clipă se deschise altă uşă, iar străinul scoase globul de pe cap şi i se văzu faţa de flăcăiandru, doar că era chel. Aerul nu părea să se mai împuţineze, şi Auta fu împins uşor de străin pe uşa deschisă, în altă încăpere, mult mai mare, în care ar fi încăput lesne o sută de oameni alăturaţi, dar nu erau decât patru străini, fără cel care l-a adus. Cei patru şedeau în nişte jilţuri albastre, înalte, n-aveau hainele argintii cu care umblaseră pe-afară, nici globurile sticloase cu săgeată în creştet, şi fiecare se îndeletnicea cu câte ceva deosebit. Unul avea în faţă, pe un

fel de masă, câteva sticle şi ţevi, pline cu felurite ciudăţenii: într-unele clocotea ceva, în altele Auta văzu aburi galbeni sau portocalii, în câteva se loveau de pereţii de sticlă scântei albastre. Alt străin părea că scrie, fără să se vadă pe ce; al treilea îi întrebă ceva pe ceilalţi doi şi privea într-o cutie cu o oglindă pe care tremurau nişte frânghiuţe de lumină. Numai al patrulea nu făcea nimic, se uita la Auta. Erau cu toţii cu chelii mari, afară de unul singur, care avea păr ceva mai bogat, galben albicios, cel care se uita la Auta. Ar fi putut să fie şi fată, însă hainele la fel ca ale celorlalţi, destul de largi, alcătuite dintr-un fel de cămaşă de mătase liliachie prelungită în nişte nădragi strâmţi, ascundeau bine trupul. Şi pe urmă chiar ceilalţi, cărora părul din creştet le lipsea, n-aveau bărbi, nici mustăţi şi nici nu păreau să le radă. Aveau feţe de flăcăiandri fragezi sau de fecioare. După câtva timp, ceilalţi trei îşi lăsară lucrul sau ceea ce făceau şi se uitară la Auta, care acum se obişnuise cu aerul împuţinat, şi zâmbea, ca să facă şi el ceva. Străinul care-l adusese, acum se dezbrăca. După câteva clipe, rămase în aceleaşi veşminte ca şi ceilalţi. Lui Auta i se păru ciudat că aici, în turn, mişcările acestuia erau repezi şi uşoare. Când însă vru să-i facă un semn, ca să vorbească aşa cum începuseră de-afară, lângă Auta ieşi din podea un fel de scaun lung, cu două rezemătoare faţă-n faţă. Străinul care părea să fie fată veni lângă sclav şi-i făcu un semn, din care acesta înţelese că trebuie să se aşeze. Se aşeză într-o parte a scaunului, lăsându-şi picioarele înăuntru, pe un fel de prag. Străinul (sau străina) se aşeză în partea cealaltă şi apăsă ceva ca un sâmbure negru. Scaunul se ridică în sus, spre tavan, pe un fel de picior lung, şi se opri dinaintea unui soi de măsuţă pe care erau

rânduite câteva lucruri sau unelte stranii. „Aici mă omoară!” se gândi Auta. Străinul (sau străina) trase dinspre măsuţă un maţ subţire care ieşea dintr-o cutie sticloasă şi avea în celălalt capăt o rotunjime îngroşată, ca o jumătate de măr. Această rotunjime a maţului fu lipită de partea stângă a pieptului lui Auta, care înlemni înfricoşat, neîndrăznind să facă vreo mişcare. În cutia sticloasă se auzi atunci un ţăcănit şi începu să salte o lumină. După un răstimp, maţul fu îndepărtat şi din cutie străinul care părea fată scoase o placă albă pe care parcă ar fi fost scris ceva. Auta era gata să se liniştească, însă în aceeaşi clipă străinul cu înfăţişare de fecioară îi luă mâna, o atinse cu altă placă legată de alt maţ, apoi pe locul acela înfipse un ac în capătul celălalt, unde era un mic glob străveziu, care numaidecât se umplu cu sânge. „Vor să vadă ce gust am!” se gândi Auta, acum aproape împăcat cu gândul morţii. Totuşi, alt sânge nu i se scoase şi pe cel din globul cu ac nimeni nu i-l gustă. Alte câteva lucruri ciudate îi fură ţinute câte un număr de clipe lângă ochi, pe tâmplă, pe limbă (Auta uită curând toate acestea) şi scaunul cu cei doi inşi aşezaţi pe el coborî îndărăt lângă ceilalţi. Auta nu putea şti ce se va întâmpla, dar era bărbat şi încă bărbat voinic faţă de aceste făpturi firave, aşa că nu-şi arătă în nici un fel îngrijorarea. Atâta mai dorea, înainte de moarte să fie lăsat să-şi mai umple o dată pieptul cu mireasma aerului din lan; neavând însă cum să le spună, aşteptă liniştit să vadă ce va fi. Străinul (sau străina) care-i luase din sânge îi arătă un jilţ gol, tot albastru ca şi celelalte, şi Auta se aşeză. Apoi cineva aduse un glob aproape la fel cu celelalte şi i-l aşeză peste cap, strângându-l uşor de jos până i-l lipi bine de gât. Un maţ ieşind din acest glob fu prins de o cutie pe care,

într-un fel de ochi, zvâcnea o luminiţă. Când luminiţa aceasta se linişti, Auta începu să simtă cu uimire că trage în piept acelaşi aer din lanul de grâu, poate chiar mai înmiresmat. Copleşit de asemenea minuni, Auta se gândea acum dacă într-adevăr aceşti străini erau zei, dar cu toate că vedea atâtea lucruri nemaivăzute, gândul că nu pot fi zei şi mărturisirea unuia dintre ei că ar fi oameni (ce fel de oameni?) părea să aibă în mintea sa mai multă putere. Când i se înfipse în creştetul globului o săgeată, Auta începu să audă toate sunetele din marea încăpere a turnului, iar străinul care-l adusese de afară se aşeză pe alt jilţ albastru de lângă el (jilţurile se desfăceau din podea după apăsarea câte unui sâmbure ciudat din perete) şi arătând spre unul dintre ceilalţi zise zâmbind, în limba atlantă a cărei rostire părea totuşi să-l obosească:

— Om.

După aceea, punând mâna pe rând pe toate părţile trupului, le spunea numele în limba lui ciudată, aşteptând să-l audă şi pe Auta, care începu să rostească desluşit şi rar cuvintele atlante. Sclavul văzu că străinul le învaţă uşor şi le ţine minte, însă el însuşi le uita pe cele străine. Îi păru rău că n-are o bucată de papirus, ori măcar un ciob de oală şi un os de peşte, cum avea totdeauna când învăţa limbile străinilor pământeni. Gândindu-se că poate stăpânii turnului vor fi având ceva asemănător, făcu la noroc semn că ar vrea să scrie. Unul dintre ei întâi îl privi mirat, apoi se sculă şi-i aduse un teanc de foi ca de papirus, dar foarte albe şi subţiri, moi şi gingaşe aproape ca o ţesătură deasă din fire de păianjen, dacă ar fi fost cu putinţă asemenea ţesătură. Auta luă cu grijă o astfel de foaie, temându-se să n-o rupă, însă foaia nu se rupse, nici măcar nu se îndoi între

degete. O ridică şi privi prin ea crezând că e străvezie de atâta subţirime, dar nu era străvezie. Străinul i-a mai dat şi un beţişor lucios, ascuţit la un capăt, dar Auta se întrebă cum va scrie cu el, de vreme ce nici nu avea vopsea în Care să-l moaie, nici nu era vopsea ori altceva în el, lăsând-o să se scurgă. Încercă să scrie pe mâna sa, de teamă să nu sfâşie foile subţiri, crezând că poate e băgat în acest beţişor vreun cărbune. Dar mâna rămase curată. Străinul i-l luă din mână şi apăsă uşor, o clipă, capătul neascuţit. Auta auzi un foşnet neîntrerupt, foarte slab, venind din acel beţişor. La semnul străinului, încercă să-l apropie de o foaie, şi nici nu apucă s-o atingă bine că beţişorul făcu pe ea un semn negru. Bucuros şi uimit, Auta scrise în limba atlantă semnul cuvântului *stea,* şi apoi începu să râdă ca un copil. Străinii se ridicară toţi şi veniră să se uite. Atunci Auta scrise semnul cuvântului om şi rosti *om* cu glas tare, arătându-se pe sine... Începutul era făcut. Mai multe ceasuri stătură cu toţii şi fără întrerupere scriseră cuvinte atlante şi cuvinte cereşti. Ca să poată însenina sunetul vorbelor străine, Auta se folosea de semnele cu care atlanţii scriau numele oamenilor şi cuvintele altor popoare. Unde nu avea semne, Auta născoci câteva pentru el.

Se făcuse târziu când ieşi din steaua sau din turnul oamenilor sau zeilor străini. Le lăsase acolo globul sticlos cu săgeata lui, numai foile şi unealta ciudată de scris fără vopsea şi fără cărbune le avea la sine, primite în dar.

Ieşind în lanul de grâu, îşi văzu măgarul păscând departe spice. Era aproape întuneric şi unele stele ieşiseră. Căută să vadă încotro putea fi cortul soldaţilor, şi porni într-acolo. Drumul i se păru mai scurt de o clipă.

Soldaţii stăteau în jurul unui foc şi mâncau. Când îl văzu,

căpetenia lor întâi crezu că nu-l vede. Apoi făcu ochii mari.

— N-ai murit? îl întrebă cu glas tremurat.

Auta ridică din umeri. Căpetenia îl privi cu luare aminte, apoi păru că se dumireşte:

— Ori n-au fost nici un fel de zei şi ţăranilor li s-a năzărit cine ştie ce?... Bine că te-ai odihnit măcar. Puteai să şi fugi: aici nu te mai căuta nimeni. Ai fost un nătărău!

Auta zâmbi:

— Crezi că e mai bine de trăit într-un lan de grâu decât în palatul Piscului Sfânt?

Căpetenia înghiţi un nod. Sclavul urmă:

— Şi aflaţi că este şi casa, sunt şi zeii. Sunt cinci. Au venit din cer!

— De unde din cer? întrebă un soldat, cu îngrijorare.

— Voi n-aţi văzut steaua aceea lunguiaţă care s-a zărit mai de mult spre miazăzi?...

— Lasă minciunile, robule! bombăni căpetenia. Nu te întreabă nimeni de ce n-ai venit îndată înapoi. N-ai nevoie să minţi. Dacă erau zei acolo, nu te mai întorceai viu. Cine a mai văzut zei şi a rămas viu, afară de preoţi?! Ori crezi că zeii n-au altceva de făcut decât să stea la taifas cu o stârpitură de rob! Să spui altora minciunile astea, cu mine nu-ţi merge!

Auta răbdă cuvintele căpeteniei. Ar fi vrut să-i întoarcă spatele, totuşi îi spuse:

— Şi dacă am să-ţi arăt un semn, tot n-ai să mă crezi? Căpetenia nu zise nimic, dar îl privi cu ochi batjocoritori.

Auta scoase liniştit din sân o cutie dată de străini, o deschise şi pe una din foile albe scrise ceva cu beţişorul fermecat. Căpetenia şi soldaţii căscară gura. Căpetenia făcu un pas înapoi. Auta mai zise:

— Sau hai cu mine acolo, să vezi singur dacă am minţit ori nu!

Căpetenia îl privi cu ochii măriţi de spaimă şi zise repede:

— Nu mă duc!

— Fă ce vrei, îi spuse Auta, dar trimite numaidecât un soldat la palatul Marelui Preot.

Aşezându-se în iarbă, sclavul scrise pe una din foile subţiri câteva şiruri de semne şi, luând dintr-o lădiţă din cort un papirus în care o înfăşură şi o cutie de aramă în care o închise, pecetlui cutia şi o dădu căpeteniei.

Apoi intră în cort să mănânce şi să se culce. Străinii îl aşteptau a doua zi în turn.

CAPITOLUL XVII

În ciuda vârstei sale, Marele Preot n-a simţit oboseala drumului. Neliniştea se statornicise în el, întinerindu-l, de la plecarea lui Auta. Noapte de noapte zăbovea pe acoperişul palatului privind cerul, fără să vadă însă nimic lămuritor. În fiecare zi, sculându-se din somnul scurt o dată cu robii, răscolea miile de suluri secrete aflate într-o anume încăpere pe care n-o cunoştea nici Auta. Totuşi, marea taină rămânea nedezlegată. Bătrânul ştia bine că de astă dată n-au fost năluci. Cunoştea temeinic firea oamenilor şi nu se îndoia că, măcar în parte, ceea ce spuneau ţăranii că au văzut pe câmpia din miazăzi nu putea fi nălucă. Dar atunci ce era?

După trei săptămâni de la plecarea sclavului său, nemaiavând răbdare să aştepte şi neauzind nici un fel de veşti, a poruncit să i se aleagă cea mai uşoară şi mai sprintenă luntre cu cei mai buni vâslaşi şi cu pânza cea mai primitoare de vânt, şi a pornit în jos pe Râul Rece. Crainicul lui Auta l-a întâlnit la jumătatea drumului spre Marele Oraş.

În oraşul regelui, bătrânul s-a oprit numai o noapte, nu pentru odihnă, ci spre a se ruga zeilor, în Marele Templu. La rugăciune au luat parte toţi preoţii din oraş, iar în fruntea lor marii slujitori ai celor cinci zei care dădeau strălucire pământului şi mai ales cerului Atlantidei. Pe un tron de aur a stat nemişcat şi tăcut, cu îngrijorarea în ochi, regele-zeu al ţării atlante, iar în poartă, înghesuiţi, marii dregători. Străzile din jurul colinei palatului erau înţesate de lume. Fără să vadă sau să audă ceva, oamenii din popor ştiau că

rugăciunea este înălţată zeilor care se arătaseră unor ţărani şi-l chemaseră la ei pe Marele Preot pentru a da porunci poporului atlant. Bătrânul îşi striga rugăciunea cu un dezgust abia acoperit, oprirea în templu fiindu-i un ghimpe în talpa grăbită. Fireşte că nimeni nu văzu la el altceva decât liniştita lui cucernicie, aprinsă doar de dorinţa de a le cere zeilor îndurare. Nimeni, afară de cei cinci nu putea bănui dedesubturile rugăciunii.

Când Marele Preot ieşi din arcada porţii palatului regesc, mulţimile de pe uliţe se clătinară pe rând ca lanul aplecat de valul vântului şi căzură la pământ neîndrăznind să privească nici cerul, nici temeliile zidurilor în clipa aceasta rară.

... Spre dimineaţă, Marele Preot se urcă însoţit de Tefnaht pe o mare corabie cu soldaţi, robi, hrană, corturi şi asini. Marea lăuntrică a Atlantidei fu străbătută când cu ajutorul vântului, când cu al sutelor de lopeţi.

Acum, când se apropiaseră mult de ţărmul ţintei lor, bătrânul era frământat de gânduri şi nelinişte mai tare ca oricând. Iarăşi stătea de vorbă în încăperea sa din corabie cu Tefnaht, care încă necrezând că vestea ciudată putea să fie altceva decât nălucă, începea totuşi să se tulbure şi el. Marele Preot nu-i arătase scrisoarea primită de la Auta; îi spuse numai ce îi scria sclavul. Tefnaht se uita din când în când cu oarecare milă la bătrân, socotindu-l cu mintea obosită de vârstă. Nu îndrăznea să-i mărturisească asemenea gânduri, însă Marele Preot le ghici şi în această din urmă zi a călătoriei îi arătă lui Tefnaht scrisoarea.

— Ai mai văzut astfel de pânză sau papirus? îl întrebă atunci bătrânul, văzându-i uimirea. Spune, unde se mai poate face asta în Atlantida, în Ta Kemet sau oriunde în

lumea pe care o cunoşti?

Tefnaht luă cu grijă foaia albă şi uimitor de subţire, o pipăi, o mirosi chiar, o aduse în dreptul luminii, apoi dădu din umeri.

— Slăvite, scrisul robului tău îl recunosc. Dar nu pot şti nici cu ce a scris, nici pe ce... Întâia oară de când sunt, cred că încep să fiu îngrijorat...

— Nu îngrijorat să fii: n-ai de ce... Numai dornic de a afla! îi spuse Marele Preot cu o linişte care nu mai era a lui. Tefnaht simţi că e o linişte făcută.

— Mă mir cum nu i-a fost frică lui Auta să intre la aceşti străini de necrezut, dacă toate cele povestite sunt adevărate! spuse Tefnaht.

Marele Preot îl privi drept în ochi:

— Ţie ţi-ar fi fost?

Tefnaht se frământă o clipă. Apoi zise:

— Mie nu, slăvite, dar eu...

— Tu eşti unul din cei cinci, şi el e sclav! Da? - îl întrerupse zâmbind bătrânul. Lasă, Tefnaht...

— Nu, n-am vrut să spun asta, slăvite. Dar el e şi mai tânăr, şi nici...

Ars însă de privirea piezişă a Marelui Preot, Tefnaht tăcu.

Se apropiau de ţărm.

— Şi ce vom face, slăvite? întrebă Tefnaht într-un târziu. Vom clădi temple noi pentru ei?...

Marele Preot îl măsură cu privirea:

— Cum, tu ai şi început să crezi că au coborât zeii?... Temple putem face oricând, ai răbdare să vedem ce e.

De pe ţărm până în lanul de grâu unde se petrecuse

minunea, drumul lor se scurse destul de încet, deşi robii purtători ai scaunelor celor doi preoţi se schimbau la fiecare jumătate de ceas, ceilalţi mergând toţi pe asini, ca să fie odihniţi. De câteva ori Marele Preot blestemă în sinea sa încetineala mersului şi se gândi înduioşat la aripile de vultur făcute cândva de Auta. Înaintau grăbiţi, dar i se părea că înaintează ca melcii. Şi, cu toată graba lor de a ajunge cât mai era soarele sus, nu ajunseră decât noaptea.

Cei doi preoţi, înconjuraţi de câţiva soldaţi dintre cei mai viteji, dar care acum îşi uitaseră vitejia şi tremurau ca varga, înaintară prin grâu. Zăriră curând la lumina faclelor, ceva mai departe, turnul despre care scria Auta. Marele Preot privi vrăjit: pe măsură ce se apropiau, turnul uriaş strălucea orbitor la lumina celor treizeci de facle. Învelişul lui avea darul să îmbogăţească lumina aruncată asupra lui. Erau aproape de turn. Marele Preot făcu semn sclavilor să se oprească. Se dădură jos, şi el şi Tefnaht. Bătrânul stătu îngândurat şi nehotărât. Îi spuse încet lui Tefnaht:

— Auta e înăuntru la ei. Nu văd nici un cort.

— Dar unde sunt oare soldaţii care au venit cu el? întrebă Tefnaht. Tot înăuntru? Despre ei nu ţi-a scris nimic, slăvite.

— Nu mă gândesc acum la soldaţi! zise bătrânul. Mă gândesc cum să-i dăm de veste lui Auta.

— Poate e mai bine să aşteptăm într-un cort până dimineaţa...

Marele Preot îl fulgeră cu privirea. Atunci Tefnaht căută s-o dreagă:

— Să-l strigăm, slăvite.

— Crezi că aude cineva? Nu vezi că turnul e închis peste

tot! Auta scrie că pereţii sunt groşi de trei palme.

— Sau să batem, slăvite, cu ceva în...

— Vrei să-i superi? se răsti bătrânul.

— Pe zei? întrebă Tefnaht veninos.

Bătrânul nu-l luă în seamă:

— Nu pe zei, pe cei dinăuntru.

— Atunci tot mai bine să strigăm. Altceva ce putem face? spuse Tefnaht acru. La urma urmei nu pierdem nimic şi nu supărăm pe nimeni.

Marele Preot încuviinţă. Fu ales soldatul cu glasul cel mai puternic şi în vremea când bătrânul îl învăţa ce să strige, cu toţii văzură cum în partea de jos a turnului se deschise o uşă, şi cum în bogata ei revărsare de lumină se ivi Auta. Sclavul coborî pe o scăriţă pe care până atunci n-o zărise nimeni, făcu câţiva păşi şi apoi căzu în genunchi în faţa Marelui Preot, lipindu-şi fruntea de pământ. Bătrânul îi spuse să se scoale şi îl întrebă mirat:

— Ai ieşit din întâmplare?

— Nu, stăpâne, am auzit sunet de voci, şi am recunoscut vocea ta.

Marele Preot tresări.

— Nu minţi cumva? Cum se poate auzi dinăuntru?... Ai auzit şi ce spuneam?

— N-am desluşit, stăpâne, căci şi înăuntru vorbeau. Tefnaht schimbă o privire cu Marele Preot.

— Tu minţi! zise Tefnaht. Cine te poate crede, când chiar tu i-ai scris slăvitului nostru stăpân că pereţii turnului sunt groşi de trei palme!

Marele Preot îi iscodi ochii.

— Nu mint, stăpâne, răspunse Auta. Ei au o oglindă fermecată în care se poate vedea tot ce este în jurul

turnului, şi au o cutie din care se aude, când e linişte înăuntru, chiar şi foşnetul vântului în spice... Te-am aşteptat cu nerăbdare, stăpâne!

Marele Preot se întoarse spre un slujitor:

— Atunci să se întindă corturile. Până dimineaţă stăm aici.

— Nu veniţi înăuntru? îl întrebă Auta. Nu-i nevoie de cort pentru tine, slăvite stăpâne, şi pentru strălucitorul Tefnaht.

Marele Preot îşi opri o întrebare pe buze. Spuse altceva:

— Dacă socoţi că nu e primejdios să intrăm la ei, vom intra să-i cunoaştem. De dormit vom dormi în cort.

— Tu ai dormit la ei? întrebă Tefnaht.

— Da, stăpâne.

— Dar soldaţii care te-au însoţit? Nu i-am văzut pe drum.

Auta se uită mirat la Tefnaht, care înţelese şi zâmbi pentru sine, bănuind că soldaţii au plecat de frică. Când porniră spre turn, Auta se uită vinovat la Marele Preot şi-i spuse:

— Stăpâne, să nu te îngrijorezi când îţi vor pune în jurul capului un glob de sticlă: ei au venit din cer, din steaua roşie care se numeşte la noi a războiului, şi acolo aerul este mai sărac. Până se vor obişnui cu văzduhul nostru, ei umblă pe-afară cu globuri de acestea pe cap, iar mie mi-au pus alt glob, ca să am aer ca afară. La ei în turn aerul este ca şi în steaua lor.

Nici Marele Preot, nici Tefnaht nu putură rosti o vorbă. Oricât de bine ştiuseră să se stăpânească oricând, acuma stătură cu gurile căscate ca robii cei mai de rând. De n-ar fi văzut turnul straniu în faţa lor, ar fi crezut că sclavul aiurează.

— Ce facem? întrebă Tefnaht, când îşi veni în fire. Bătrânul stătu un răstimp pe gânduri, oprindu-se din mers. Apoi porni din nou, zicând curajos:

— Să intrăm, Tefnaht. Dacă nu intrăm, nu putem afla nimic.

— Şi dacă cumva... - începu Tefnaht.

— Vom vedea! îi spuse bătrânul în şoaptă, întinzându-i în ascuns un pumnal ascuţit.

— Să le spun că veniţi? întrebă Auta.

Marele Preot dădu din cap şi porniră iarăşi spre turn. Soldaţii şi robii rămaseră să întindă corturile în lanul de grâu.

Când cei trei ajunseră în faţa locului unde se deschisese puţin înainte uşa luminată, Auta se opri şi spuse ceva ca un fel de cântec (aşa li se păru celor doi preoţi), căruia glasul lui gros nu-i asprea sunetele limpezi şi dulci. Bătrânul îşi privi sclavul cu ochii plini de mulţumire. Tefnaht însă şi-i ascunse pe ai săi spre a nu i se cunoaşte pizma. Marele Preot nu răbdă să nu strige încântat:

— Şi pe aceasta ai învăţat-o, fiule! Sunt mândru de tine.

— Nu toată, stăpâne. Abia am început...

Dar în clipa aceea se deschise uşa şi cineva, întocmai cum se povestea prin ţară, coborî încet şi rămase lângă turn. Marele Preot, stăpânindu-se cu greu să nu tremure, însoţit de Tefnaht căruia îi clănţăneau dinţii şi urmat de liniştitul Auta, păşi spre uşa deschisă, în vreme ce toţi ceilalţi rămaşi în urmă, robi, slujitori şi soldaţi, căzură în genunchi cu frunţile la pământ.

Cei doi preoţi îndurară cu teamă abia stăpânită ceremonialul îmbrăcării globurilor sticloase şi înşurubarea săgeţilor în creştet, apoi intrară în încăperea cea mare a

turnului. Trei jilţuri goale, albastre îi aşteptau. Făcându-li-se semn, preoţii se aşezară, pipăindu-şi întruna globurile de pe cap, iar Auta rămase în picioare. Unul dintre străini spuse ceva. Urmărindu-i înfăţişarea, Marele Preot întrebă repede şi puţin speriat:

— Ce spune?

Străinul se mira de ce Auta nu se aşează, dar sclavul socoti că e mai bine de astă dată să nu tălmăcească totul. Zise:

— Că ei nu pot auzi bine când capetele celor cu care vorbesc nu sunt la aceeaşi înălţime! - şi abia se stăpâni să nu râdă, văzând că cei doi preoţi l-au crezut.

Sclavul le arătase celor cinci străini cum se alcătuieşte şi se împarte lumea ai căreia oaspeţi erau. La început crezând că aceştia nu pricep rânduiala robiei din pricină că el încă nu ştia de ajuns limba lor, îşi dădu seama pe urmă că adevărul era altul, fără să ştie anume care. Şi acum întâia oară de când îndura cu umilinţă robia, îi fu ruşine că e rob.

Bătrânul îi făcu semn să se aşeze, şi Auta se aşeză. Apoi, văzându-l în jilţ, lângă sine, îl măsură câteva clipe cu o privire ciudată care poate părea aşa şi din pricina culorii viorii a globului, şi îi porunci cu glas uscat:

— Dacă ai învăţat să vorbeşti cu ei, tălmăceşte întocmai ce vor spune.

Unul dintre străini, cel cu păr mai bogat şi care părea să fie fată, dădu să se ridice şi se uită întâi la Tefnaht, apoi sus. Auta înţelese şi îngrijorarea i se ivi pe faţă. Spuse câteva cuvinte în limba aceea cântată, după care străinul se aşeză din nou. Amândoi preoţii băgaseră de seamă. Tefnaht păli. Marele Preot se întoarse însă spre sclavul său

şi-i porunci:

— Întreabă-i cine sunt şi de ce au venit aici!

Glasul lui suna încă semeţ, ca atunci când judeca pe prinţii şi pe regii străini, nesupuşi Atlantidei, şi prinşi de armata ei.

Auta nu-i întrebă pe străini nimic. Aflase dinainte.

— Ştiu, stăpâne: mi-au spus mai de mult. Turnul lor nu e stea, e un fel de luntre care poate zbura între stele şi planete. Mi-au spus, stăpâne, că pământul nostru e rotund ca o sferă, adică aproape ca o sferă. Planeta lor e la fel, şi nu e stea, căci n-are focul ei. Au venit aici pentru că la ei văzduhul s-a împuţinat şi vor să vadă (şi Auta se opri; un gând tainic îi spuse să nu mărturisească tot)... dacă mai sunt oameni ca ei şi în alte planete.

Marele Preot îl asculta buimac. Niciodată nu auzise asemenea şiruri de vorbe şi credea că nu sclavul său le rosteşte, ci poate unul dintre străini. Îl privi şi, când îşi dădu seama că sclavul vorbea, se cutremură.

— Am aflat de la ei că soarele nostru e o stea şi că şi pe ei îi încălzeşte, măcar că sunt mai departe. Tefnaht se uită batjocoritor la sclav.

— Slăvitul nostru stăpân ţi-a poruncit să-i întrebi pe ei, nu să îndrugi prostii născocite de tine, sclav neobrăzat! Dacă nu ştii limba lor, spune-ne şi vedem ce facem. De ce...

— Lasă-l să spună! îl întrerupse Marele Preot. Apoi se întoarse către Auta: Chiar aşa ţi-au spus, că soarele e stea?

— Da, stăpâne, numai că, fiind mai aproape decât alte stele, se vede mai mare. Şi că pământul nostru şi alte opt planete între care şi a lor se învârtesc într-un cerc turtit în jurul soarelui.

Marele Preot simţi că i se face rău. Dar se încordă şi mai

întrebă apoi cu glasul mai stins:

— Ai zis că au venit din steaua... sau din planeta lor cu acest turn? Sau mi s-a părut.

— Am zis, stăpâne.

— Şi cum se mişcă?

Sclavul nu ştia. Întrebă pe străini, vorbi îndelung cu dânşii, apoi tălmăci:

— N-am înţeles prea bine, şi ei îmi spun că noi, pământenii, nici nu putem înţelege uşor... Ei zic aşa, că în luntrea asta cu înfăţişare de turn este o putere pe care noi n-o cunoaştem, dar ei o stăpânesc. Dintr-un grăunte de metal ei scot o putere aşa de mare încât poate să facă pulbere un munte. Puterea asta le dă...

Însă sclavul nu-şi sfârşi răspunsul, deoarece capul Marelui Preot căzu pe umăr. Tefnaht se ţinea mai bine. Strigă:

— Auta, apă... a leşinat!

Auta tălmăci repede, sculându-se, iar străinul cu înfăţişare feciorelnică veni cu un fel de minge legată de o cutie înaltă, şi plimbă mingea în dreptul inimii bătrânului un răstimp. Tefnaht şi Auta o urmăreau îngrijoraţi. Dar bătrânul îşi veni în fire şi zâmbi, zicând:

— Auta, fiule, adu-mi apă să beau.

Sclavul porni spre uşă, tălmăcind străinilor din mers după ce se duce. Tefnaht îl opri:

— De ce pleci? Ia apă de la ei!

Ajuns lângă uşă, Auta răspunse:

— Ei au apă puţină, stăpâne, şi spun că nu se încumetă să ne-o dea, neştiind dacă apa lor nu ne face nouă rău. Mă duc în cort!

Ieşi. Amândoi preoţii priviră în jur cu teamă. Rămaşi fără

Auta, se simţeau stingheri şi nevolnici, parcă şi-ar fi lăsat marea lor putere în lanul de grâu.

Unul dintre străini, ca să umple timpul cu ceva, se ridică şi punând uşor o mână pe umărul bătrânului îi arătă cu cealaltă spre un fel de oglindă albă. Marele Preot şi Tefnaht se uitară într-acolo şi rămaseră înmărmuriţi când îl văzură în acea oglindă pe Auta, lângă cort, cum lua din mâna unui slujitor un ulcior cu apă. Străinul de lângă oglindă trase dedesubt un soi de mâner, învârti nişte copci, şi se ivi deodată în pătratul alb cerul negru cu stelele lui. Cerul părea că zboară prin minunata oglindă. Apoi zborul se opri şi bătrânul recunoscu într-un amestec de stele mărunta stea roşie a războiului. Arătând cu degetul spre ea, străinul roti apoi mâna prin încăpere. Pe urmă, străinul deschise un soi de dulap din peretele rotund şi scoase o placă subţire neagră, pe care bătrânul o luă cu mâini tremurătoare şi, tulburat, o scăpă. Se făcu palid şi nu îndrăzni să se mai uite jos, dar străinul se aplecă şi o culese, dându-i-o din nou. Placa nu era nici măcar îndoită. Marele Preot o privi cu luare aminte: era tot un crâmpei de cer, cu stele mari şi mici, luminoase şi umbrite. Străinul puse degetul lângă o stea verzuie, înconjurată de un nimb uşor, albăstrui, destrămat. Zise apoi, zâmbind, în limba atlantă:

— Pământul.

Preoţii tresăriră. Privind întâi năuc la semnele pe care le făcea străinul, Marele Preot se lumină deodată, arătând că a înţeles, şi îi spuse lui Tefnaht:

— Pesemne că aşa se vede de la ei... Tu îţi dai seama, Tefnaht, cât sunt toate acestea de uluitoare? Cine ar fi crezut... cine ar fi crezut că stelele sunt mai mari decât le vedem. Şi că pământul e planetă şi că se vede aşa. Simt că

înnebunesc, Tefnaht. Nici nu m-am gândit, nici nu m-a pregătit nimeni... Oare nu suntem nebuni, Tefnaht?

— Cred că nu, slăvite... zise preotul Zeului Puterii, cu glas stins.

— Şi sunt în faţa noastră, Tefnaht. Nici nu ne-am gândit că s-ar putea să fie, şi uite-i aici la noi... sau noi suntem la ei! Nici nu mai ştiu cum să spun. Mă doare capul.

— Vrei să nu te mai doară, slăvite? întrebă Tefnaht. Trebuie să ieşim de-aici.

Dar Marele Preot clătină din cap. Tot atunci se întoarse Auta cu ulciorul.

— De ce ai stat atâta? îl întrebă Tefnaht.

Iar Auta râse:

— Întâi s-au speriat de mine când m-au văzut cu globul pe cap, apoi au început toţi să mi-l pipăie, să vadă dacă nu sunt nălucă.

Bătrânul nu mai vru apă; înţelese că pentru a bea trebuia să-şi scoată globul, iar ca să şi-l scoată trebuia să iasă din turn. Străinii se uitau curioşi la ulcior. Cel cu păr mai bogat luă o ţeavă străvezie deschisă la un capăt şi o umplu cu apă, apoi apăsă un sâmbure din podea şi se aşeză pe scaunul pe care Auta îl cunoştea bine, dar care-i uimi pe preoţi când îl văzură înălţându-se cu străin cu tot spre tavanul boltit al încăperii.

— Ce vrea să facă? întrebă Marele Preot.

Auta întrebă pe străini, apoi tălmăci:

— Vor să vadă dacă apa noastră e bună şi pentru ei.

— Şi cum ei n-au băut de loc din apa noastră, de când au venit?

— Nu, stăpâne. Îşi fac singuri apă.

Marele Preot se uită cu ochii holbaţi. Tefnaht, mai

stăpânit, vru să ştie:

— Cine o face?

— Femeia asta, care s-a înălţat în tavan adineauri. Tefnaht se uită în sus, atent.

— Asta e femeie?... Am bănuit eu ceva. Sunt şi altele? Auta se feri să zâmbească:

— Nu, stăpâne, numai aceasta.

Marele Preot era obosit. Se ridică greoi, ca să plece. Se ridicară şi toţi ceilalţi.

— Pleci? îl întrebă pe Marele Preot unul dintre străini, în limba atlantă. Preoţii se uitară unul la altul. Tefnaht îl întrebă pe străin dacă ştie limba aceasta bine. Străinul zâmbi, sfios:

— Nu. Puţin.

Marele Preot îşi roti din nou ochii prin încăpere, apoi privirea îi căzu pe ulciorul de lut, adus de sclav. I se păru caraghios ulciorul printre toate celelalte lucruri care le vedea. Se ruşină şi, ca să-şi învingă simţământul neplăcut, spuse repede:

— Auta, nu văd printre ei nici un bătrân, numai tineri. Oare bătrânilor le-a fost frică să se suie în luntrea asta a lor? Întreabă-i...

Întrebându-i pe străini, Auta îi tălmăci stăpânului său, el însuşi parcă speriat:

— Toţi câţi sunt aici, stăpâne, sunt bătrâni. Cel mai tânăr are cincizeci de ani. Şi femeia are cincizeci de ani.

— Dar ceilalţi? întrebă uimit Marele Preot.

— Cel mai bătrân are trei sute patruzeci de ani! Preoţii îl priviră speriaţi.

— Nu minţi, Auta? îl întrebă apoi Marele Preot. Sau nu le înţelegi bine limba, şi. te-ai lăudat că o ştii.

Dar atunci unul din străini arătându-se pe sine cu mâna, zise în limba atlantă:

— Bătrân. Eu sunt bătrân. Trei veacuri şi...

Marele Preot făcu un pas îndărăt.

— Ei ştiu limba noastră, Auta? întrebă Tefnaht căutând să-şi ascundă îngrijorarea.

Auta îi cercetă ochii şi se gândi o clipă, apoi răspunse, moale:

— Nu, stăpâne... numai câteva vorbe. Limba noastră li se pare prea grea.

Străinul îl privi pe Auta şi spuse ceva în limba lui cerească.

— Ce spune? întrebă repede Tefnaht.

— Mă întreabă dacă tot nu credeţi că are trei sute patruzeci de ani, zise Auta senin.

Străinul zâmbi şi apoi se apropie de Marele Preot la un pas. Acesta nu se mai feri. Străinul îi spuse lui Auta, care tălmăci:

— Te roagă, stăpâne, să te uiţi în ochii lui; el zice că ochii spun totul, dacă ştii să citeşti în ei tot ce-ţi spun. Zice că a înţeles de la început că eşti foarte bătrân, slăvite stăpâne, şi că eşti foarte înţelept şi puternic. Te roagă, stăpâne, să te uiţi în ochii lui.

Marele Preot se uită adânc în ochii străinului. Părea mulţumit. Apoi suspină şi zise:

— Ce pot vedea în nişte ochi atât de străini!

— Dar despre mine ce a spus? întrebă Tefnaht.

Auta se uită la el liniştit. Spuse rar:

— Despre stăpânul meu Tefnaht n-a spus nimic.

— Totuşi este prea mult cât a spus că are... Începu Marele Preot, gândindu-se adânc. Nu ştiu...

— Stăpâne, socoteala asta ei au făcut-o pentru înţelegerea noastră, în anii de pe pământ. La ei anul ar fi de vreo două ori mai lung, aşa că... cel puţin aşa mi-au spus ei, dacă am înţeles.

— Ce tot îndrugi! se răsti Tefnaht la sclavul care îl privea liniştit.

— Stăpâne, zise Auta, ei aşa spun: planeta lor fiind mai depărtată de soare, răstimpul în care se învârteşte este mai lung...

— Lasă palavrele! îl opri iarăşi Tefnaht.

— Nu-l întrerupe, Tefnaht! zise Marele Preot. Nu minte. El nu ştia, dar eu am bănuit de mult. Un an este întocmai o învârtire a soarelui împrejurul pământului. Planeta lor dacă e mai departe de soare de două ori...

— Nu, stăpâne! zise Auta. Soarele nu se învârteşte, pământul se învârteşte în jurul soarelui... ţi-am tălmăcit şi adineauri ce mi-au spus ei.

Marele Preot îl privi:

— Da, te-am mai auzit, dar am crezut că ori n-ai înţeles tu bine, ori n-am înţeles eu. Va să zică noi... Nu, nu pot să pricep. Nici tu nu pricepi, doar spui după ei.

Auta îşi plecă privirea. Spuse cu umilinţă:

— Adevărat, stăpâne, că nu toate le pot pricepe, însă am încredere în ei...

— Cum poţi avea încredere în orice străin! spuse Marele Preot, nu atât de blajin ca de obicei.

— Stăpâne, zise Auta, în nişte străini care au izbutit să vină dintr-o stea într-altă stea am încredere. Ei nu mai pot să mintă. Ei au cunoscut adevărul mare al firii. Din minciună, stăpâne, adevăr nu se face, nici minciună nici adevăr.

— La urma urmei, de ce n-ar fi aşa! zise deodată bătrânul preot. Dacă am putut să ne gândim că soarele se roteşte împrejurul pământului şi nu cade, de ce să nu ne gândim că se învârteşte pământul în jurul soarelui fără să cadă? Oare învârţi focul în jurul căprioarei pe care o frigi, sau învârteşti frigarea... Căci dacă socoteam altcândva că pământul stă, ne gândeam că se reazemă pe ceva. Dar acel ceva pe ce se reazemă?

Altă dată încredinţat de marea înţelepciune a acestui bătrân, Tefnaht clătină din cap cu îndoială, părându-i-se că Marele Preot aiurează. Zise:

— Să mergem m corturile noastre, sa nu-i supărăm şezând aici prea mult. Şi slăvitul nostru stăpân e obosit.

Marele Preot îl privi mirat. I se păru nefirească această nepăsare, tocmai acum când începeau să afle atâtea lucruri uimitoare. Dar gândindu-se mai bine, îşi dădu seama că nu era nepăsare, ci oboseala pe care le-o stârneau toate aceste minuni învălmăşite şi neaşteptate, care năvăleau asupra lor de câteva ceasuri întruna:

— În noaptea asta ai să dormi în cortul meu! îi spuse sclavului bătrânul.

— Da, stăpâne, răspunse el. Dar îngăduie-mi să le spun. Bătrânul încuviinţă şi văzu că după ce Auta le spuse câteva vorbe, străinii izbucniră în râs.

— Ce le-ai spus? se răsti Tefnaht.

— Că nu voi dormi la ei, ci cu stăpânii mei. M-au întrebat dacă mă întorc şi le-am spus că dacă-mi vor îngădui stăpânii să mă întorc, mă voi întoarce mâine.

— Şi de aceea au râs? întrebă Tefnaht. Ce este de râs în asta!

— Stăpâne, rosti Auta cu teamă şi cu umilinţă. Mi-e frică

să-ţi mărturisesc ce mi-au spus ei acum... Eu nu înţeleg cum poate fi, dar ei aşa spun... şi-l privi drept în ochi pe Marele Preot.

— Te ascult, spune-mi! făcu bătrânul, obosit, însă dornic de a şti orice.

— Ei spun că... (şi Auta se opri, părându-i rău că începuse) nu ştiu... mi se pare că ei nu pricep (şi Auta prinse curaj şi se gândi să încerce a-şi duce mărturisirea până la capăt, aşa că tălmăci întocmai) cum poate fi cineva stăpânul unui om ca... al unei haine, sau... Eu am încercat să-i lămuresc, dar ei tot n-au priceput şi au râs. Ajută-mă, slăvite stăpâne, să pot fi mai înţelept şi să-i fac să priceapă.

Auta amuţi, fulgerat de privirea Marelui Preot. Tefnaht îl întrebă:

— Ei n-au robi?

— N-au, stăpâne...

— Şi cine munceşte pentru...

— Taci! se răsti Marele Preot, pironindu-l pe Tefnaht cu privirea sa îngheţată. Tu, Auta, nu le mai spune despre asta nimic. Lasă-i, dacă nu înţeleg. Să mergem de-aici!

Preoţii le zâmbiră străinilor, neştiind cum să-i salute altfel. Străinii zâmbiră şi ei.

Cei trei intrară în odăiţa unde trebuia să li se scoată globurile viorii. Când rămase cu capul liber, în aerul împrospătat al nopţii, Tefnaht fu cât pe ce să adoarmă şi Auta îl sprijini. Noaptea era înmiresmată.

În cort, cei doi preoţi şezură o vreme tăcuţi pe pieile de leopard. Auta era în faţa lor, pe iarbă. Preotul Zeului Puterii se frământa pe vraful de piei. Deodată, Marele Preot începu să râdă şi zise:

— Spune, Tefnaht, dacă nu sunt mai plăcute pentru

somn jilţurile lor albastre decât aceşti leoparzi?

După aceea faţa lui se înăspri puţin şi, întorcându-şi ochii spre sclav, grăi fără nici o urmă de blândeţe:

— Auta, să nu uiţi o clipă porunca pe care ţi-o dau acum: nimeni, nici chiar dacă te-ar întreba însuşi regele nostru, fie el veşnic viu, sănătos şi puternic, nici alţi preoţi dacă te vor descoase, nimeni, nimeni să nu afle că aceşti străini nu sunt zei. Aşa cum au şi început să audă, vor şti toţi în Atlantida că străinii din turn sunt cei cinci zei mari cărora li se închină poporul şi că au venit să dea prin mine porunci noi Atlantidei. Auta făcu o mişcare, vrând să spună ceva. Dar bătrânul vorbi mai departe:

— Ştiu, fiule, ce vrei să spui: acestor străini să nu le mărturiseşti că în Atlantida sunt socotiţi zei. De altminteri, chiar dacă le-ai spune tuturora că nu sunt zei, nimeni nu te va crede. Te vor socoti nebun, iar eu nu am nevoie de un rob nebun, ci de un fiu sufletesc înţelept. Iar străinii îmi dau seama că tot nu ştiu ce este un zeu!

— Dar soldaţii, robii, slujitorii care au venit cu noi? zise Auta.

— Ei ştiu că străinii sunt zei. Şi ca nu cumva să se gândească la ceea ce nu s-au gândit niciodată, îi vom trimite cu o corabie în ostrovul pustiu de la apus, după care corabia va fi arsă.

Auta se cutremură.

— Nu este mai bine să-i ucidem, slăvite? întrebă Tefnaht.

— De ce să-i ucidem noi? Vor muri singuri după ce vor mânca cele din urmă rădăcini de pe ostrov. Acolo bântuie furtuni dese şi înotând nu vor putea să străbată marea.

Deodată Marele Preot tăcu, privind îngrijorat spre

deschizătura cortului.

— Spune-mi, Auta, întrebă el în grabă, străinii au învăţat limba atlantă?

Auta deschise gura şi o clipă se opri. Înţelese. Zâmbi în sinea sa, dar nici o cută nu se clinti pe faţa lui. Apoi spuse liniştit:

— Nu, stăpâne, numai câteva cuvinte, şi se tot laudă că le ştiu. I-ai auzit, stăpâne! Mi-au spus că noi avem sunete prea aspre pentru gura lor şi nici nu mai vor să înveţe... Dar de ce mă întrebi, stăpâne? Am făcut cumva rău că nu i-am învăţat?

Marele Preot îi iscodi ochii, însă ochii sclavului erau muţi.

— Ai făcut bine, fiule. Nu te obosi să-i mai înveţi, mai ales că nici ei nu vor. Învaţă numai tu de la ei tot ce poţi învăţa.

Dormiră un somn scurt şi adânc. Iar dimineaţa începură să se pregătească de plecare.

Doi dintre străini ieşiră din turnul lor, din luntrea lor argintie. Cu toţii aveau, sub globurile viorii, ochii acoperiţi cu sticle rotunde şi negre.

— De ce îşi ascund ochii? întrebă Tefnaht. Ca să nu ghicim ce gândesc despre noi?

— Nu, stăpâne, răspunse Auta. Soarele nostru e prea tare pentru ei. Acolo, în planeta lor, soarele acesta luminează mai slab.

Ce doi preoţi se aşezară în jilţurile lor care fură ridicate de robi pe umeri.

— Auta nu vine cu noi? întrebă Tefnaht.

— Nu! zise bătrânul. Să mai stea, să mai afle.

Auta se lăsă cu sfială în genunchi şi-şi lăsă capul în

ţărână. Cu coada ochiului privi spre turn, şi fu bucuros dându-şi seama că lanul de grâu îl ascundea.

Convoiul se îndepărtă. Auta se sculă în picioare. O undă de vânt îi aduse la ureche un crâmpei din ceea ce îi spunea pesemne Tefnaht Marelui Preot: „...numai să nu afle prea mult!”

Întâia oară în viaţă mulţumit că scapă de Marele Preot, Auta se întoarse în fugă la turnul argintiu. Râdea.

CAPITOLUL XVIII

Auta se obişnuise cu oaspeţii cereşti şi se obişnuiseră cu dânsul şi ei. Alături de ei, se simţea din ce în ce mai bine. Cei doi preoţi plecaseră de mult. Aproape că-i şi uitase. Începea să nu se mai simtă rob. Aici, în turnul argintiu, afla multe taine şi, chiar dacă nu le înţelegea pe toate, căpătase încredere în blânzii şi înţelepţii străini. Totuşi, unele lucruri i se păreau aşa de încurcate, încât în cele din urmă nici nu se mai căznea să le priceapă, dându-şi seama de uriaşa depărtare între mintea lui şi mintea acestor oaspeţi cereşti.

într-o zi, Auta fu întrebat de ei dacă nu vrea să-i însoţească într-o călătorie prin Atlantida.

— Vrem să facem o călătorie scurtă în care să vedem tot ce este mai de seamă în insula asta! spuse unul dintr-înşii.

Auta primi bucuros, dar râse ca de o glumă.

— Vin cu voi, fireşte că vin, însă călătoria nu poate fi scurtă: Atlantida e foarte mare! zise el.

— M-am gândit la timp, nu la întindere, îi răspunse acelaşi străin.

Auta râse din nou:

— Dintr-un capăt într-altul, de la ţărmul de miazănoapte până la ţărmul de miazăzi, o călătorie pe măgari durează aproape trei sute de zile, socotind că noaptea trebuie să ne odihnim.

Acum însă începu să râdă străinul:

— Noi nu vom întrebuinţa animale ca acela cu care ai venit la noi. Voi n-aveţi alte animale mai iuţi?

— Sunt în păduri, dar nu se pot domestici, iar câinii nu

sunt buni de călărie, zise Auta. Ai văzut câini?

— Nu, încă n-am văzut nimic, decât câţiva oameni şi animalul cu urechi lungi pe care ai venit tu. Vrem să vedem, cât se poate vedea într-o călătorie de zece zile.

Pământeanul dădu din umeri. Se aştepta la orice minune, dar la cutreierarea Atlantidei întregi în zece zile, nu. Totuşi, în aceeaşi dimineaţă, Auta văzu în apropierea turnului, culcată în grâu, un fel de barcă lungă şi închisă, semănând destul de bine cu turnul şi de aceeaşi culoare argintie. Avea însă şi un soi de aripi scurte, înţepenite în ea; coada însă nu avea picioare, ca turnul.

— Cu asta mergem! spuse cel mai tânăr dintre străini.

— De unde aţi scos-o? întrebă Auta.

— Străinul cel tânăr îl duse pe prietenul pământean în spatele uşii turnului unde era deschisă o firidă mare, pe măsura acelei bărci înaripate.

Cel mai tânăr dintre străini, cel mai bătrân dintre ei, încă unul şi Auta intrară pe o uşiţă îngustă şi se aşezară pe scaunele care se desfăceau din podea, până atunci nevăzute. Al patrulea străin şi femeia rămâneau în turn.

Când se aşezară, legându-şi pieptul şi picioarele cu anumite curele pe care le avea fiecare scaun, Auta auzi un horcăit uşor şi simţi cum tremură totul. Apoi, zvâcnind pe neaşteptate, această luntre mică a văzduhului sări de pe pământ şi în scurtă vreme călătorul pământean înmărmurit văzu prin lunga fereastra din podea un fel de ceaţă destrămată, iar după alte câteva clipe, când această ceaţă se depărtă, îşi dădu seama că zburau deasupra norilor; zărea printre ei pământul negru, galben sau verde.

După ce-i trecu tulburarea, greu de stăvilit chiar după cele câteva luni de când trăia ca într-o adevărată ţară de

basm, sau Ta Nuter din istorisirile oamenilor rome, Auta întrebă cu voce tremurătoare:

— Cum zburăm? Văd că aripile nu se mişcă de loc.

— Uită-te în spate, zise străinul cel mai vârstnic; şi întorcându-şi capul cât îi îngădui strânsoarea curelelor de pe piept, rostul cărora l-a înţeles bine când se urcau şi trupul său năzuia să cadă de pe scaun, Auta zări printr-o fereastră rotundă din capătul luntrii un smoc de văpaie albă care ţâşnea îndărăt. Se uită lung, însă nu pricepu. Ca şi altă dată, iarăşi îl cuprinse îndoiala că aceşti străini ar fi cu adevărat oameni, cum se laudă, şi nu vrăjitori nemaipomeniţi sau chiar zei. Văzându-i faţa răscolită, bătrânul străin cu chip de copilandru încercă să-l aducă spre înţelegerea unui fapt care lui i se părea dintre cele mai obişnuite: Ai văzut cum cade o pietricică? spuse el. Când se loveşte de pământ, dacă e uşoară sare înapoi. Văpaia pe care ai văzut-o se năpusteşte îndărăt şi... luntrea asta, cum o numeşti tu, sare împinsă înainte. Fiindcă e împinsă fără întrerupere, luntrea sare mereu înainte.

Auta vru să spună că începe să înţeleagă, dar tocmai atunci simţi un gol în stomac, la fel ca şi la săltarea de pe pământ. Acum ştia că iar urcă.

Bătrânul străin (ce greu îi venea lui Auta să-l socotească bătrân, chiar dacă-l ştia în vârstă de trei veacuri şi jumătate!) îi ceru sfatul, întrebându-l ce e mai bun de văzut ca privelişte. Auta îi vorbi despre Marele Oraş.

— Dar de aici nu se mai vede nimic. De ce zburaţi aşa de sus, unde nu ajung nici vulturii?

— Ca să nu fim văzuţi de jos şi să nu-i speriem pe oamenii voştri fără rost. Oraşul îl vom vedea altă dată. Voi aveţi munţi, am vrea să cunoaştem munţii. Pe planeta

noastră astfel de privelişte nu se poate găsi.

Ar fi vrut să-i întrebe dacă au numai câmpie, dar era dator să răspundă repede, ca să nu zboare în zadar. Totuşi, nici Piscul Sfânt nu fu pe placul străinilor, când aflară că acolo locuia stăpânul lui Auta, nici Muntele de Foc, după ce le spuse că scânteile ies din acel munte mereu.

— Aşa, toţi munţii noştri fumegă, zise Auta. Dar cei mai frumoşi sunt aceştia, unde este Muntele de Foc.

Între străini se încinse o sfadă aprinsă, aşa i se păru pământeanului. Crezu că se vor bate, dar nu s-au bătut. Numai vocile lor strigau mai ascuţit, mai aţâţate. Când se liniştiră, Auta răsuflă uşurat şi le mărturisi teama care-l bântuise, iar ca să-l poată înţelege, le arătă ce înseamnă cearta între oameni şi cum foarte des din ceartă se face bătaie.

— Afară de împrejurarea când unul din doi este mai de neam şi mai bogat sau e mare dregător, adăugă Auta. Atunci numai el se supără, cel neînsemnat neavând curaj. Şi atunci cel mare nu-l mai bate pe cel mic, îl ucide.

— Şi celălalt nu e aparat de nimeni? întrebă străinul cel vârstnic.

— De cine? zise speriat pământeanul. Cei mari ţin unii cu alţii. Ceilalţi sunt prea slabi, şi ei ştiu că dacă ar crâcni îi vor pedepsi şi zeii.

Străinii căzură pe înduri.

— Dar şi voi v-aţi certat! le spuse Auta, lămurindu-le încă o dată înţelesul cuvântului ceartă.

Atunci, străinul vârstnic zâmbi. Străduindu-se să folosească multe cuvinte vechi ale lor, amestecate cu altele atlante, pentru a-l face pe pământean să priceapă, îi spuse gata să râdă:

— Tânărul nostru prieten care călăuzeşte luntrele noastre...

— Cine!... Cârmaciul? zise Auta uimit. Şi pe cea mare?...

— Da. Meseria asta e dintre cele mai uşoare. El a fost de părere că totuşi trebuie să mergem la Muntele de Foc, cum îl numeşti tu. Eu socoteam că e primejdios, însă el mi-a dovedit că n-am dreptate, că acolo putem cerceta mai bine alcătuirea planetei voastre, şi că la urma urmei noi n-am venit să ne plimbăm, ci să aflăm cât mai mult, iar primejdia, spune el, nu e niciodată prea mare dacă oamenii sunt înţelepţi şi o judecă înainte de clipa când e prea târziu.

— Şi tu? întrebă Auta cu glas nehotărât.

— I-am dat dreptate. Mergem la Muntele de Foc. Auta clătină din cap. Se gândi că oricât l-ar fi iubit Marele Preot, de-ar fi cutezat să i se împotrivească chiar şi cu dovezi grăitoare, toată dragostea s-ar fi prefăcut numaidecât în mânie şi mânia în omor. Cine erau aceşti străini? Aşadar mai avea o dovadă că zeii erau născociri omeneşti, căci erau închipuiţi ca nişte fiinţe certăreţe şi pizmaşe, clocotind întruna de mânie şi de trufii. Îl trezi din gânduri o întrebare a cârmaciului:

— Îţi pare rău că nu ne-am bătut?... Spune-ne încotro e muntele.

Auta îl privi încurcat.

— De aici nu ştiu cum să-ţi arăt. Dacă ar fi noapte, aş şti după stele. Şi ziua pot găsi drumul, după umbra soarelui, însă pentru asta trebuie să coborâm şi să înfig un băţ în pământ.

— Nu-i nevoie! zise râzând cârmaciul. Dacă tu cunoşti insula asta bine, îndrumează-ne de-aici. Noaptea după care stea te călăuzeşti?

— Steaua Păstorului arată totdeauna spre miazănoapte. Ea nu se mişcă pe cer.

— Deci dacă ştii drumul spre miazănoapte, te poţi descurca. Uite, noi zburăm acum spre răsărit, la stânga e miazănoapte...

— Dar locul deasupra căruia zburăm? zise Auta. Poate că suntem mai la miazănoapte sau mai la miazăzi... Fără umbra soarelui nu ştiu nimic.

Bătrânul străin luă dintr-o mică firidă unde erau câteva lucruri necunoscute pământeanului o săgeată înfiptă într-un cerc plin de metal argintiu. Săgeata era neagră. O aşeză pe podea, lângă Auta, şi-i spuse:

— Noi folosim asta pentru cu totul altceva, dar e bună şi să arate umbra soarelui, dacă vrei. Acum tânărul nostru prieten te va face să te simţi ca pe pământ.

Şi deodată Auta ascultă cu gura căscată cum şuierul de văpaie se mută din coada luntrei, deasupra ei, şi văzu cum luntrea îşi încetineşte mersul şi se opreşte apoi, atârnată în văzduh. Vru să strige „Cădem!”, dar nu apucă: în aceeaşi clipă, vâjâind uşor, partea din faţă a acoperişului lunecă undeva în lături şi prin al doilea acoperiş, străveziu de tot, soarele umplu încăperea luntrii. Auta rămase înlemnit. Se uită prin fereastra din podea şi, văzând că luntrea nu cade, se mai linişti, totuşi încă înspăimântat că luntrea poate sta în văzduh fără să cadă, fără să zboare şi fără măcar să se rotească în cercuri ca vulturii.

Străinii îl lăsară să se mire, apoi unul îi aduse aminte:

— Umbra n-o mai măsori?

Auta se ruşină, şi se uită repede la săgeata neagră. Se uită puţin, ochii lui fiind de mult obişnuiţi cu astfel de măsurători. Strigă:

— Bine că ne-am oprit, altfel treceam de el. Acum suntem în dreptul lui, dar trebuie să zburăm spre miazănoapte.

— Mult? întrebă cârmaciul.

— Cu iuţeala voastră nu mai ştiu în cât timp... Cred că e mai bine să zburăm jos, ca să pot vedea.

Luntrea porni lin şi coti. Carapacea acoperişului înveli iarăşi dedesubtul ei străveziu. Luntrea cobora, şi deodată Auta strigă:

— Acolo! şi arătă cu mâna jos, spre fereastra din podea. Văzuseră fumul însă şi străinii.

Zburară deasupra unui umăr de munte, căutând loc să se aşeze. Când le vorbise de Muntele de Foc, Auta dorise din tot sufletul să-l găsească pe Mai-Baka, însă nu îndrăznea să le spună. Acum, bucuros că ajunseseră totuşi acolo, zise:

— Pe muntele acesta sunt nişte sclavi, printre care un prieten al meu. Au fugit din robie, ca să fie liberi.

Bătrânul ascultă cu luare aminte şi îl rugă pe pământean să-i arate locul.

— Locul nu-l ştiu, însă dacă am coborî mai jos, poate i-aş vedea.

Luntrea se rotea în văzduh, ca pajurile, dar destul de sus. Fără să mai spună ceva, bătrânul îi dădu pământeanului un lucru ciudat, alcătuit din două ţevi unite într-o pâlnie largă şi-i arătă cum să se folosească de el. Cu mâna tremurătoare, Auta apropie de ochi cele două ţevi şi, cu buzele întredeschise de tulburare şi plăcere, începu să se uite jos. Vedea desluşit până şi frunzele copacilor, dar pe robii fugiţi nu-i zărea nicăieri.

— Nu-i găseşti? întrebă cârmaciul.

— Nu. Poate că s-au ascuns în vreo peşteră, ori au murit! răspunse Auta trist.

— Să încercăm altfel, fu de părere al treilea străin, şi-i spuse bătrânului un cuvânt necunoscut de Auta. Bătrânul îi dădu pământeanului altă pâlnie, înfiptă într-o cutie rotundă şi lungă care se isprăvea cu un fel de scoică rotundă şi largă. Îl învăţă ce să facă cu această unealtă, şi un geam fu deschis alături.

Auta strigă numele lui Mai-Baka în pâlnie şi îşi auzi însuşi vocea aruncată prin geamul deschis şi zguduind munţii, ca tunetul. Îşi dădu seama însă că şi auzindu-l, oricât ar striga Mai-Baka pentru a-i răspunde, de aici de sus nu va putea fi auzit. Începu deci să strige îndemnându-l să aprindă un foc. Striga întruna, dar strigătele păreau a fi zadarnice. Şi după o jumătate de ceas, nici un foc nu se aprindea; ocheanul fermecat prin care vedea mişcarea frunzelor şi şerpii de pe stânci nu-i arăta nici un om.

Atunci fură de părere toţi să coboare. Auta alese un loc prielnic şi îndată auzi un şuierat deasupra tavanului.

Luntrea se opri în văzduh, apoi începu să coboare în jos, fără rotiri.

— Cădem! strigă Auta.

— Nu cădem, îi răspunse cârmaciul râzând, şi apăsă pe un mâner scurt; două carapace de deasupra se dădură puţin în lături, lăsând să se vadă un cerc de văpaie care se învârtea în jurul unei osii negre. Cârmaciul întoarse o clipă capul spre Auta: Ceea ce ţi se pare cerc sunt cinci văpăi ţâşnitoare care se rotesc împreună cu osia din care ţâşnesc. Astea-s aripile noastre adevărate. Privind rotirea uimitor de iute a văpăilor, Auta nu băgă de seamă că se lăsaseră pe pământ decât când rotirea de sus se opri şi

văpăile nu mai ţâşniră.

Cei patru inşi ieşiră din luntre. În lumina soarelui, globurile viorii ale străinilor şi îmbrăcămintea lor argintie se revărsau în mii de ape. Pământeanul se miră văzându-i că acum se mişcau mai uşor, şi află că-şi puseseră pe trup cingători cu anumite raze, pentru astfel de împrejurări. S-ar fi întrebat cum trupul său mare putea fi mai uşor însă n-avea răgaz. Îl strigă pe Mai-Baka de câteva ori. În sfârşit, un bărbat negru aproape gol, îşi scoase capul dintr-o peşteră, dar şi-l trase repede înapoi. Auta şi străinii porniră spre peşteră.

— Mai-Baka, nu te teme, Mai-Baka. M-ai uitat? Sunt eu, Auta. Vino să te văd! strigă Auta din nou.

Omul negru ieşi, dar când îi văzu pe însoţitorii lui Auta fugi iar în peşteră. Auta le făcu semn străinilor să rămână pe loc şi se duse singur. Când intră, Mai-Baka se aruncă la picioarele lui încercând să-i sărute glezna. Auta îngenunche lângă el şi-l bătu pe umăr, zicând cu voce blajină:

— Ridică-te, Mai-Baka!... Sau nu mă mai cunoşti?

Mai-Baka îşi înălţă încet capul şi nevăzând făpturile ciudate cu capete sticloase şi săgeţi în creştet se sculă, încă înfricoşat.

— Cine sunt cei care erau cu tine? întrebă arcaşul cu teamă. Sau sunt năluci?

Auta se aşeză pe un colţ de stâncă. Mai-Baka se aşeză şi el alături, pe pământ.

— Nu sunt năluci, arcaşule; sunt nişte oameni străini... zise Auta, şi după un răgaz adăugă: Dintr-o ţară depărtată. Şi eu m-am speriat ca tine de îmbrăcămintea lor, când i-am văzut întâi. Dar sunt oameni de treabă.

— De ce au capul de sticlă?

Întrebarea arcaşului îl încurcă. Auta socotea nefolositor să înceapă a-i spune tot ce nici el nu pricepea bine. Ştia că Mai-Baka îi va socoti zei pe aceşti străini şi va fugi sau va muri de spaimă. Totuşi, cu atât mai mult se văzu nevoit să-i răspundă şi mintea lui nu găsea nici o minciună potrivită. Zise într-o doară:

— Astea sunt podoabele lor, nu sunt capete. Cum îşi pun unii pene în păr, aceştia îşi împodobesc capetele cu astfel de ulcioare de sticlă viorie...

Mai-Baka îl privi cu neîncredere. Zise:

— Atunci trebuie să fie zei!

Auta îşi muşcă buza:

— Unde ai mai auzit să se plimbe zeii cu un rob negru ca mine!

— Tu eşti robul lor? întrebă Mai-Baka.

— Nu, arcaşule, tot al Marelui Preot. El m-a trimis cu aceşti străini să învăţ limba lor şi să le arăt cum trăiesc oamenii din Atlantida.

— Sunt negustori de robi? întrebă arcaşul îngrijorat.

Auta îşi strânse dinţii de ciudă că nu mai ştia cum să vorbească.

— Nu sunt negustori de robi, Mai-Baka. La ei în ţară nu sunt robi.

— Dar atunci cine munceşte pentru ei?

Întrebarea era foarte grea pentru Auta, deoarece pentru Mai-Baka ar fi fost prea greu răspunsul. Auta zise nehotărât:

— Ei singuri... Sunt meşteşugari foarte buni şi au unelte minunate...

— Atunci sunt zei! îl întrerupse arcaşul. De unde aţi venit? Am auzit parcă o voce care mă striga, dar mi s-a

părut că tună muntele ca de obicei şi de aceea mi se năzare. Dar nu v-am văzut venind din pădure. Cum aţi venit aici?

— Vrei să-ţi spun că am venit din cer? zise Auta râzând. Robii nu umblă prin cer, ştii bine. Am venit şi noi cum vin oamenii.

— Nu pot să te cred că Marele Preot dacă te-a trimis cu ei nu v-a dat măgari. Unde-s măgarii?

— Pasc în pădure! spuse Auta, mâhnit că trebuie să mintă.

Mai-Baka păru că se linişteşte. Căzu pe gânduri. Deodată însă întrebă, sărind în picioare:

— Ce arme au? Auta, tu ai văzut armele lor?

— N-au arme, Mai-Baka. Nu le trebuie arme: sunt oameni paşnici.

Mai-Baka îl privi neîncrezător şi mirat:

— Dar cu ce se apără? Cum vânează?

— Nu vânează... mănâncă numai... legume şi poame. De apărare n-au nevoie: sunt blajini, nimeni nu le face nimic.

Mai-Baka se mai gândi un răstimp, apoi spuse:

— Atunci sunt vrăjitori!

— Da, un fel de vrăjitori dacă vrei să le spui aşa, dar nu vrăjitori ca Tela, ci mai degrabă oameni foarte înţelepţi care pot să facă cu meşteşugurile lor tot felul de minuni. Şi sunt buni...

— Atunci tot am zis mai bine la început: sunt zei! Auta, mulţumit că ajunseseră la o oarecare încheiere mai înţeleaptă, se sculă de pe stâncă şi-l chemă pe arcaş:

Dar Mai-Baka se scutură, îngrozit.

Auta îi cuprinse umerii cu braţul:

— Mă mir de tine, Mai-Baka. De Puarem nu te-ai speriat,

de oastea atlantă nu ţi-a fost frică, pe Muntele de Foc stai ca la tine acasă printre fum şi scântei, şi de nişte străini paşnici care sunt ca nişte copilandri te înspăimânţi. Sau n-ai încredere în mine, mă crezi vânzător de prieteni? Spune-mi curat, şi atunci mă duc şi nu mă mai întorc. Eu m-am folosit de prilej, ca să te pot vedea. Marelui Preot nu-i puteam spune că vreau să te văd pe tine. M-ar fi ucis.

Mai-Baka stătea în cumpănă.

— Ia-ţi arcul ca să ai mai mult curaj, şi vino cu mine! mai adăugă Auta.

Fostul rob pomi după prietenul său.

— Nu-ţi iei arcui? îl întrebă blândul prieten.

Dar Mai-Baka îl privi speriat:

— Nu sunt nebun! Cine a mai pomenit să te lupţi cu zeii! Eu am şi arc, şi suliţă, şi secure, dar nu le pot lua. Dacă zici tu să mă duc, hai să ne ducem... Fie ce o fi!

Când dădură de cei trei străini, se miră de ei chiar şi Auta. Doi, care erau mai tineri, îşi scoseseră globurile şi căutau să respire numai printr-un fel de pâlniuţă cu sită, legată deasupra nasului. Al treilea îndreptase un fel de ţeavă spre fumul muntelui şi asculta un fel de ţiuit care ieşea dintr-o cutie. Cei doi mai tineri adunau bulgăraşi de pământ şi pietricele punându-le în alte cutii. Cârmaciul se apropie de Auta şi Mai-Baka se feri.

— Încercăm prima dată, zise cârmaciul arătând spre sita de pe nas. Cred că se poate, deşi respiraţia e cam scurtă. Prietena noastră ne-a spus că nici aerul din câmpie nu e vătămător, dar trebuie să ne deprindem întâi cu cel de pe munţi. Credeam că deosebirea de aer e mult mai mare.

Mai-Baka holbase ochii şi asculta uluit. Nu îndrăznea să-l tulbure pe Auta, totuşi nu se putu stăpâni să nu rostească

pentru sine:

— Am ştiut că sunt zei: nici nu vorbesc, cântă!

Lui Auta îi veni în minte tot timpul trecut, când era nevoit să se târască umilit la picioarele tuturor preoţilor şi celorlalţi stăpâni din Ta Kemet, apoi din Atlantida. Un sfredel dureros îi intră în inimă. Ce putea să facă? Să plece în munţii aceştia, cu Mai-Baka, să se îmbrace cu frunze şi să se hrănească cu rădăcini uitând toate câte le-a învăţat şi nemaicitind nimic? Străinii vor pleca în cele din urmă, şi se va întoarce pe Piscul Sfânt. Iar când va muri Marele Preot, Tefnaht sau altul... Nu, trebuia să găsească neapărat o ieşire...

Îl întrerupse străinul cel vârstnic, venind spre el:

— Auta, aici nu vom putea rămâne mult, zise el arătând spre fumul muntelui. Aerul e într-adevăr rărit, dar are pucioasă şi altele, care ne fac rău. Alţi munţi mai aveţi?

— Sunt spre miazăzi, sunt şi spre miazănoapte, dar nu prea înalţi. Tot Piscul Sfânt cred că e mai prielnic! răspunse Auta.

— Dar acolo stă bătrânul acela al vostru. Nu ştiu dacă e bine şi pentru tine şi pentru noi să fim lângă el. Mi se pare că nu i-a plăcut venirea noastră pe pământ, cu toate că nu vrem să-i răpim nimic. Poate doar să-i ajutăm pe oamenii voştri!

Auta se înseninӑ:

— Tocmai de aceea... (Străinul nu-l pricepu. De altminteri, nici nu se străduia acum, urmărind altceva).

— Dar palatul Marelui Preot nu este chiar în pisc. Noi zicem aşa, Piscul Sfânt, însă de pe umărul Muntelui Vulturilor unde stă palatul şi până în pisc e urcuş de o zi. În pisc e un fel de podiş, şi o peşteră...

Ascultându-l cu luare aminte pe pământean, străinul nu mai aşteptă şi zise:

— Atunci ne ducem acolo. Urcându-se în luntre, cârmaciul zise:

— Prietenul tău nu vine cu noi? Auta zâmbi trist:

— Nu. El nu poate veni: e un rob fugar.

— Auta, pleci? întrebă sfios Mai-Baka văzându-l că se îndepărtează şi băgând de seamă acum butoiul mare şi lung în care intrau străinii. Vrei să înham eu măgarii la căruţa voastră? Spune-mi numai unde i-ai lăsat să pască, şi-i aduc.

. Auta nu se putu opri să nu izbucnească în râs. Auzindu-i râsul zgomotos, străinii ieşiră din luntre şi se întoarseră lângă el. Auta le spuse ceea ce voia să facă omul voinic cu frunze pe şolduri. Străinii se aşezară pe pietre, ca să râdă şi ei în voie. Mai-Baka se simţea stânjenit. Se fâstâcise. Nu ştia ce să facă şi apropiindu-se puţin de Auta îi spuse:

— Vrei să-ţi aduc puţin lapte de capră?

Auta îl privi mişcat şi primi. Arcaşul alergă spre peşteră.

— Văd că tu te-ai obişnuit cu noi mai repede, şi nici bătrânul tău nu părea aşa de sperios ca omul acesta, spuse străinul cel vârstnic.

— Acesta e rob! îi răspunse Auta. El n-a putut şti nimic chiar din puţinele taine pe care le ştim noi, cei care am avut norocul să putem citi ce s-a scris de către înţelepţii pământeni.

— Robii la voi nu pot citi? întrebă cârmaciul.

Auta se uită la el cu mirare:

— Chiar cei care citesc, nu pot citi decât unele cărţi. Cele mai tainice le ţine ascunse Marele Preot. Unele le cunosc şi eu, dar eu am avut un noroc deosebit...

— Plătit cu robia! spuse străinul cel bătrân.

— Dacă altfel nu s-a putut... zise Auta ruşinat.

— Ştii, Auta, spuse bătrânul cu faţa de copilandru, de când am aflat toate acestea de la tine, mă tot gândesc mereu. De mult de tot, când eram cum e cârmaciul nostru, am avut patima lucrurilor vechi. Am citit atunci nişte cărţi pe care de mii de ani nu le mai citeşte aproape nimeni. Abia acum încep să-mi aduc aminte: se spune că şi la noi ar fi fost un fel de stăpâni şi de robi sau ceva asemănător, însă de mult, în vremuri uitate, ştiu eu?... poate acum vreo douăzeci de mii de ani. La noi astfel de cărţi nu mai îmbie pe nimeni. Se păstrează numai ca să se păstreze. Dacă mi-aş fi putut închipui, aş fi adus unele din ele aici. Atunci nici nu le-am înţeles.

— Şi ce-au făcut robii la voi? Pesemne că s-a întâmplat ceva, de vreme ce nu mai aveţi robi.

— Nu înţeleg, spuse străinul. Atunci, de mult, oamenii s-au unit şi au înţeles că stăpânii planetei sunt şi ei. Şi robii voştri ar putea înţelege.

Auta ridică din umeri. Abia acum începea să înţeleagă el, de alţi robi nu putea fi vorba. Zise pe gânduri:

— Totuşi, dacă s-ar răscula robii noştri, nu crezi că ar fi de folos?

Veni Mai-Baka aducând lapte de capră într-un ulcior de piatră scobită. Auta se hrănise rar cu hrană pământească de când era cu străinii. Ei înghiţeau nişte sâmburaşi de mai multe culori şi l-au deprins cu aceştia. Nu se simţea niciodată flămând, dar gura uitase gusturile şi stomacul i se subţiase. Luă ulciorul şi-i întrebă:

— Voi nu vreţi?

— Nu, spuse bătrânul. Până când prietena noastră care

a rămas în luntrea mare n-are să cerceteze hrana voastră, nu putem încerca. Nu ştim ce este...

Auta bău laptele cu plăcere, şi Mai-Baka îl urmări cu o bucurie de copil.

— Mai-Baka, nici nu te-am întrebat unde sunt ceilalţi ai tăi? îi spuse, după ce îi mulţumi pentru lapte.

— Sunt în pădure, vânează. Alţii culeg rădăcini şi ierburi. Acolo sunt toţi, şi Agbongbotile, dacă-l mai ţii minte, şi Ntombi. Numai Mpunzi nu este. L-au ucis?

Auta tresări:

— Am uitat să-ţi spun: Mpunzi a ajuns la palat, am vorbit cu el şi nu l-au ucis, dar e în casa robilor... deocamdată nu ştiu cum să-l ajut să plece.

— Zeii aceştia nu vor?

— Nu pot nici ei, Mai-Baka, pentru că nu sunt zei! Mai-Baka îl privi dezamăgit.

Dar în mintea lui Auta se schimba ceva. Răspundea la întrebări, însă chiar şi arcaşul văzu că se gândeşte la altceva. Şi deodată Auta sări în picioare şi-l îmbrăţişa pe Mai-Baka. Arcaşul la început se sperie.

— Mai-Baka! strigă Auta. Am să ţi-l aduc pe Mpunzi, şi arme bune de-ale atlanţilor!

— Pe Mpunzi ar fi bine dacă l-ai aduce. Dar ce să fac cu armele atlanţilor? Avem câteva, dar sunt bune arcurile noastre de lemn. Aici nu sunt fiare mari. Pentru păsări şi căprioare sunt bune arcurile noastre. Nici soldaţii nu vin aici.

Auta nu vru să-i mărturisească tot gândul. Zise numai:

— Dacă pot, aduc arme ca să le ai. Poate vor folosi şi ele la ceva!

Apoi îl îmbrăţişă încă o dată, fiindcă străinii îl chemau

spre luntre. Din mers, îi mai strigă:

— Să mă aştepţi, am să mai vin la tine.

Mai-Baka alergă după el:

— Auta, nu vrei să-ţi înham eu măgarii? îl întrebă fugind.

Auta intra în luntre, după străini. Îi răspunse din uşă:

— Nu e nevoie de măgari. Ai să vezi!

Uşa se închise. Mai-Baka văzu uimit o roată de văpaie vâjâind deasupra şi când luntrea, pe care el o socotise întâi butoi şi apoi căruţă, începu să se urce lin în văzduh, drept în sus, arcaşul schimonosit de groază se trânti cu faţa la pământ şi începu să se roage zeilor puternici şi buni care i-l aduseseră pe Auta. Apoi deodată îl fulgeră un gând: dacă şi Auta e zeu şi numai s-a prefăcut în om negru ca să cunoască gândurile oamenilor negri şi să afle dacă erau buni sau răi? Căci acuma îşi aducea aminte că Auta venise în sărmana lor oază tocmai când se deschisese în cer ochiul acela ciudat.

Şi Mai-Baka începu din nou să se roage luntrei de foc ce se înălţase la cer din faţa lui.

Şi după ce sfârşi rugăciunea, se duse să se privească în oglinda unui iezăr din apropiere. Era mândru de sine şi acum se socotea sfânt, de vreme ce zeii l-au ales să i se arate.

CAPITOLUL XIX

Ocolind în zbor Piscul Sfânt, străinul vârstnic se gândi că totuşi le-ar fi de folos să cunoască palatul Marelui Preot. Auta era şi bucuros şi îngrijorat, dar nu avu răgaz să cerceteze care din cele două simţăminte e mai puternic; în scurtă vreme luntrea se aşeza în faţa grădinilor marelui palat.

Urcând treptele de marmură, străinii băgară de seamă că în preajma clădirii nu era nimeni. Auziseră de la Auta despre marile case de robi şi soldaţi, dar grădinile şi curţile se vădeau goale. Totuşi, privirea lor nu zăbovi mult asupra acestui amănunt, abătându-se curând asupra frumuseţii palatului. Se opreau să se uite îndelung la câte un stâlp sau la tavanul tăiat de mâna unui meşter rar, care închipuise în marile lărgimi ale marmurei de sus un belşug de vietăţi, de nori şi de arbori. Se uitau şi la pereţii ciudaţi şi la pardoseala cu joc de alb şi negru, la amestecul de piatră verde, neagră, albă, roşie, vânătă, la ochiurile de oricalc încrustat. Auta era foarte mirat că străinii, făptuitori ai atâtor minuni nemaipomenite, zăbovesc atâta privind acest palat. Parcă răspunzând gândului său, străinul cel vârstnic îl întrebă:

— Cui folosesc aceste frumuseţi dacă nu le priveşte nimeni?

— Cum nimeni? se miră Auta. Le priveşte Marele Preot, preoţii care vin la el, regele, slujitorii de-aici...

— Dar prietenul tău îmbrăcat cu frunze?

Auta înţelese şi se înfurie pe sine că nu pricepuse de la

început. În tăcere îi îndrumă pe străini spre uşa din fund bănuind că Marele Preot este în sala cu cărţi. Un slujitor ieşi de după un stâlp şi măsură cu ochii miraţi pe străini Cei trei intraseră în palat fără globuri. Sitele de cernut văzduh le aveau la ei, însă nu pe nas. Voiau să nu sperie pe nimeni. Slujitorul îl opri pe Auta la uşă şi intră în sală singur. După câtva timp, slujitorul îl chemă înăuntru. Sala cu cărţi era goală.

— Unde-i stăpânul nostru slăvit? întrebă sclavul Marelui Preot, dar slujitorul ieşi tiptil strecurându-se pe lângă el, fără să-i fi răspuns. În o anumită parte a sălii erau câteva jilţuri de abanos acoperite cu piei de leopard. Auta îi pofti pe cei trei să se aşeze, iar el rămase în picioare. După puţine clipe intră un preot tânăr sau mai degrabă un învăţăcel (Auta nu-l cunoştea) şi-i spuse sclavului, nedându-i timp să i se închine, că numaidecât va veni strălucitorul Tefnaht. Când să-l întrebe de Marele Preot, Auta văzu că nici tânărul nu mai era: se strecurase nezărit.

Străinii şedeau în jilţuri şi priveau odaia în tăcere. Când intră Tefnaht, Auta tresări şi vru să cadă în genunchi, dar fiul Zeului Puterii îl opri cu un gest aspru şi-i porunci în şoaptă să se aşeze şi el într-un jilţ. Mirat, Auta se aşeză între Tefnaht şi străini.

Preotul îi ceru sclavului să-i întrebe cum se simţeau pe pământ, dacă s-au obişnuit cu văzduhul „nostru pământean” şi ce ar dori să mai vadă şi să mai afle.

Străinii îi spuseră, prin Auta, că se simt pe această planetă destul de bine, iar cu aerul, după cum se vede, au început să se deprindă. Apoi îşi întrebară tălmaciul ce rost aveau asemenea cuvinte. Cam stânjenit, Auta îi lămuri că aşa e obiceiul în această ţară şi în alte ţări pământene, să

fie întrebaţi oaspeţii, de gazdă, cum se simt şi dacă le place la ea. Atunci cârmaciul îl rugă pe Auta să tălmăcească următoarele cuvinte:

— Ne-a plăcut mult palatul vostru, care e minunat de frumos.

— Aveţi multe asemenea palate?

— Avem! răspunse Tefnaht cu mândrie. Sunt multe în Marele Oraş. Este palatul regelui (Tefnaht făcu aici o pauză, uitându-se cu coada ochiului la Auta, apoi urmă repede), este mai ales Marele Templu.

— Cine locuieşte în acesta? zise străinul.

Auta tălmăci întocmai. Apoi îl întrebă pe Tefnaht dacă îi este îngăduit să-i desluşească străinului înţelesul cuvintelor *Marele Templu* şi, căpătând încuviinţare, încercă:

— Este o casă a zeilor... adică (îşi aduse aminte că străinii tot n-au ajuns să priceapă ce sunt, sau ce ar putea să fie zeii) un palat... un palat în care de fapt nu locuieşte nimeni, dar care este închinat... unde marii noştri preoţi... (şi iar se opri) unde...

Tefnaht îi porunci să tacă:

— Nu trebuie!... Le vom face în pisc, un templu care să fie pentru ei o casă foarte bună de locuit. Când va fi gata, ai să le spui că le-a dăruit-o Marele Preot... sau nu, mai bine să le spui că le-a dăruit-o poporul Atlantidei...

— Stăpâne, spuse Auta, dar ei nu vor mai sta mult pe pământ!

— Ţi-au spus că pleacă? Atunci cu atât mai bine. Templul va rămâne al meu! zise vesel Tefnaht, însă numaidecât ochii i se încruntară şi sclavul ghici că preotului îi părea acum rău de ceea ce îi scăpase din gură. Străinul cel vârstnic se sculă şi, apropiindu-se de rafturi, întrebă ce

se află în cutiile rotunde şi înalte. Auta veni lângă el şi scoase un sul de papirus.

— Cărţile bătrânului, zise dânsul. Străinul luă sulul, desfăcu puţin din el şi se uită cu luare aminte la rândurile drepte ale semnelor scrise cu atâta migală de o mână de mare meşter.

— Sunt multe asemenea săli în insula voastră?

— Ce întreabă? strigă Tefnaht sculându-se repede şi venind lângă ei.

— Întreabă câte săli din acestea sunt în Atlantida.

— Şi tu câte i-ai spus?

— N-am apucat să-i răspund, stăpâne.

— Spune-i că sunt multe! îi porunci Tefnaht.

— Două! zise Auta, iar străinul îşi încordă faţa ca să nu zâmbească.

Străinii se plictiseau. Văzuseră repede că nu aveau ce afla aici. Mulţumiţi că priviseră palatul, se sculară să plece, şi Tefnaht nu-i opri, cum s-ar fi cuvenit să facă o gazdă pământeană.

— Unde-i bătrânul vostru? întrebă la uşă străinul vârstnic.

Auta îi tălmăci lui Tefnaht, dar acesta nu răspunse. Crezând că n-a fost auzit, sclavul mai întrebă o dată, iar Tefnaht îi făcu semn să tacă. Sclavul însă născoci un răspuns:

— Bătrânul e obosit... cred că doarme.

— Auta, zise Tefnaht (şi Auta tresări), am văzut cu ce aţi venit. Nu ameţeşti în ea?

— Nu, stăpâne. Mai curând ameţesc pe corăbii. În văzduh nu sunt valuri.

— Şi nu cade? întrebă preotul din nou.

— Nu, stăpâne, pluteşte ca fulgul şi se lasă pe pământ mai lin decât pajura când zboară în rotogoale. După un răstimp de gândire, Tefnaht porunci:

— Spune-le să mă ia şi pe mine în corabia lor, dacă cumva se duc în Marele Oraş. Să le spui că au ce vedea acolo şi că aş fi bucuros să le fiu călăuză.

Auta le tălmăci această rugăminte a preotului şi străinii nu se împotriviră. Ieşind ultimul, Auta auzi un foşnet şi se întoarse: de după o perdea se ivi o clipă capul Marelui Preot. Auta zâmbi în sine şi ieşi fără să spună nimic nimănui.

Ceilalţi erau în grădină şi se uitau la flori.

Când îi ajunse Auta din urmă, cârmaciul deschise uşa luntrei şi-l pofti printr-un semn pe Tefnaht. Preotul intră şi se aşeză pe un scaun, apoi când văzu că unul din străini (cârmaciul) se duce în faţă şi începe să mişte anumite mânere, bănui ceva şi se mută pe scaunul de lângă el.

Auta amuţi de mirare văzându-l atât de liniştit, lăsându-se legat în curele fără a crâcni (de fapt, Tefnaht se lăsă legat văzând că asta se întâmplă şi cu toţi ceilalţi) şi urmărind mâinile cârmaciului cu cea mai desăvârşită luare aminte. Sclavul se gândi apoi că mirarea sa era fără rost, şi pesemne că preotul, încredinţat că aceşti străini sunt într-adevăr buni şi înţelepţi, voia şi el să înveţe orice de la dânşii.

Străinii nu-şi mai puneau globurile. Unul dintre ei dădu celorlalţi şi înghiţi şi el câte un bumb lucios care nu semăna cu cele cu care de obicei se hrăneau. Cârmaciul îl văzu cum se uită şi-i spuse:

— Astea ne ajută să respirăm mai uşor aerul vostru. Cred că în curând nu le vom mai folosi.

Apoi luntrea zvâcni în văzduh şi Tefnaht închise o clipă ochii, făcându-se palid. Cârmaciul îl privi îngrijorat, dar preotul îşi veni repede în fire şi începu să se uite uimit la pământul care se depărta sub ei, la norii ca nişte câlţi lăptoşi, la mişcările uşoare ale mâinilor cârmaciului care alergau pe mânere şi pe alte unelte de călăuzire a luntrei, toate aşezate sub un arc de geam cu cercuri luminoase, săgeţi şi semne necunoscute.

Auta şedea în spatele cârmaciului. Îi arătase încotro să zboare şi acum privea pe geamul de jos. Auzi însă glasul lui Tefnaht:

— Auta, tu ai putea să duci luntrea asta singur?

— Nu, stăpâne! răspunse el surprins.

Întrebarea era cu totul neaşteptată, dar Tefnaht, fără să-l privească, mai spuse:

— Trebuie să învăţăm de la aceşti străini tot ce ştiu.

— Dar noi nu vom putea face niciodată astfel de luntre! zise Auta; se gândi însă că Tefnaht avea dreptate: orice trebuia învăţat, chiar dacă folosul nu se zărea aproape.

Tefnaht îi ceru să-l întrebe pe cârmaci dacă meşteşugul lui e greu de învăţat. Auta îl întrebă şi auzind răspunsul, i-l trecu preotului:

— Nu e greu, stăpâne. El zice că greu e când ai de gând să duci luntrea în împrejurări neaşteptate, când vrei s-o răstorni prin văzduh ori s-o opreşti nemişcată, sus... Dar numai ca s-o ridici de la pământ, s-o porţi pe drum drept şi s-o cobori e o jucărie. Te roagă, stăpâne, să te uiţi la el. Mânerul acela negru din stânga pe care a pus mâna acum, dacă se trage pe jumătate, luntrea se pregăteşte de zbor, când îl tragi de tot, începe să iasă văpaia care o mişcă; alături e un fel de copcă albastră: apeşi pe ea şi luntrea

ţâşneşte în văzduh. Celelalte te roagă să le urmăreşti după mâinile lui, stăpâne, în timpul zborului.

Bucuros că pământenii nu se mai înfricoşau, cârmaciul îşi mânuia luntrea cu multă luare aminte, arătându-i lui Tefnaht prin semne ce anume şi cum trebuia făcut. Din clipa aceea, preotul fiu se mai uită decât la mâinile cârmaciului. O singură dată mai ceru o lămurire: dacă luntrea poate zbura şi mai repede. Întrebarea îl uimi pe sclav. Cum, nu-i era de ajuns această iuţeală neasemuită, mai mare decât a vântului, de la care îi vâjâiau urechile? Unde mai pomenise Tefnaht zbor mai grăbit! Îl întrebă pe cârmaci şi-i tălmăci preotului răspunsul:

— El zice că s-ar putea şi ceva mai repede, însă nu e bine pentru sănătatea omului dinăuntru. Dar luntrea lor cea mare cu care zboară între stele nu are nimic primejdios pentru sănătate, chiar dacă zboară, cum spun ei, cu iuţeala luminii.

— Cum cu iuţeala luminii! se miră Tefnaht fără a-şi întoarce capul. Poate n-ai înţeles. Lumina nu zboară. Poate că asta înseamnă în limba lor să zbori iute ca gândul, cum spunem noi, deşi nici gândul nu zboară. Lumina soarelui o vezi îndată ce a răsărit soarele.

— Nu ştiu, stăpâne, sau mai degrabă nu înţeleg. Ei totuşi spun că lumina zboară, dar că nimic în lume nu poate zbura mai repede. Soarele ei spun că nu-l vedem decât după vreo cinci sute de clipe după ce a răsărit, iar de la ei se vede şi mai târziu, şi de la unele stele mi-au spus că lumina zboară ca să ajungă până la ochii noştri chiar câteva mii de ani. Asta mi-au spus, deşi eu tot n-am înţeles.

— Nu vezi că-şi bat joc de tine! râse Tefnaht, neslăbind din ochi mâinile cârmaciului. Dacă zboară atât de repede,

cum o să zboare câteva mii de ani. Eşti un neghiob şi degeaba te-a trimis la ei slăvitul nostru stăpân. Cred că e mai bine să te întorci la palat!

Dar atunci, străinul cel vârstnic care şedea în spatele lui Tefnaht zise liniştit, în curată limbă atlantă:

— Dacă toţi pământenii ar fi cinstiţi şi înţelepţi ca Auta, ar fi uşor pentru voi să învăţaţi orice. Iar unele stele sunt într-adevăr departe de pământul vostru şi lumina de la ele până la voi ajunge în sute de mii de ani. Auta nu te-a minţit!

Uluit, Tefnaht uită de cârmaci şi se întoarse repede, cât îi îngăduiră curelele, spre străinul din spatele lui. Apoi întoarse capul spre Auta şi-l fulgeră din ochi. Scrâşni şi spuse printre dinţi:

— Ai călcat porunca, şarpe!

Înspăimântat, Auta se întoarse spre străinul vârstnic şi-i spuse în limba adusă din cer, în vreme ce Tefnaht îşi muşca buzele, înciudat că nu poate înţelege.

— Acum, viaţă nu va mai fi pentru mine. Ei mi-au poruncit să nu vă învăţ nici o limbă pământeană, v-am spus... Au să mă ucidă!

Străinul îi răspunse, zâmbind, tot în limba atlantă:

— Am înţeles acum tot. Nu te teme. Vei rămâne cu noi. Alături de noi n-are ce să ţi se întâmple.

— Dar când veţi pleca de pe pământ? întrebă Auta.

— Vii cu noi în planeta noastră: acolo n-ai stăpâni. Ai să fii numai tu stăpânul tău! răspunse străinul.

— Aici, dedesubt! strigă însă Auta.

Luntrea începu să coboare şi în câteva zeci de clipe se aşeză într-o piaţă din apropierea palatului regesc. Abia atunci Tefnaht îşi dădu seama că pierduse tocmai oprirea

luntrei şi se uită repede la mâna cârmaciului, aflată încă pe mânerul violet.

După ce coborâră cu toţii, vârstnicul străin îi mai spuse o dată lui Auta, în limba atlantă, parcă anume pentru Tefnaht:

— Am înţeles abia acum ce înseamnă la voi să fii rob. De azi înainte tu nu mai eşti robul nimănui. Pentru noi eşti fratele nostru.

Stăteau lângă zidurile palatului regesc. Faţa lui Tefnaht nu mai era acum roşie ca de obicei: era galbenă, ca a unui răsăritean. În jurul lor treceau în cumplită învălmăşeală, ca totdeauna în acest mare oraş al lumii, tot felul de oameni: soldaţi, negustori, meşteşugari, sclavi. Nu-i lua nimeni în seamă. Afară de îmbrăcămintea ciudată a străinilor, care nu putea să mire ochii atlanţilor de-aici deprinşi cu toate neamurile lumii, ceata lor nu avea nimic deosebit. Numai pe Tefnaht îl recunoşteau câte unii şi se depărtau înspăimântaţi.

Bucurându-se în gând de această împrejurare (ce ar fi fost însă dacă străinii ar fi avut ciudatele lor globuri pe cap!), Tefnaht căută să se depărteze pe nesimţite de ceata în care se afla, strecurându-se pe furiş în mulţimea pestriţă. Când ajunse destul de departe, făcu semn unui sutaş de pe zidul palatului. Sutaşul coborî şi ascultă cu urechea aplecată o poruncă. Auta nu scăpase din vedere primejdia şi izbutise să-l zărească pe preot lângă zid unde lumea nu se mai înghesuia. Faţa nu i se desluşea, însă îi cunoştea veşmântul. După câteva clipe, dând la o parte mulţimea cu lăncile, câţiva soldaţi în frunte cu sutaşul se apropiau de străini. Sutaşul mergea ţanţoş, cu pieptul scos înainte, în mână cu o sabie scurtă, greaua sabie scurtă a armatei

atlante. Însă pe neaşteptate, sutaşul se repezi la Auta şi trântind sabia pe lespezi îl îmbrăţişă, strigând:

— Auta!... Tu eşti, Auta?

Auta abia putu rosti de bucurie şi tulburare:

— Iahuben, prietenul meu drag!

Dar Iahuben numaidecât se desfăcu din îmbrăţişare: îşi adusese aminte de ceea ce a săvârşit. De faţă cu lumea şi mai ales în ochii temutului Tefnaht a îmbrăţişat un sclav în loc să-l ia între suliţi. Dar era prea târziu, şi nici după toate câte le-a trăit şi a văzut în vremea din urmă, n-ar mai fi fost în stare să-l ia între suliţi tocmai pe Auta, singurul lui prieten adevărat.

— S-a sfârşit cu mine, zise Iahuben trist. Strălucitorul Tefnaht mi-a poruncit să te leg şi să te duc la închisoare. Nu mi-a spus că eşti tu...

Şi Iahuben începu să plângă.

Tefnaht însă nu pierduse vremea în zadar. Venea acum el însuşi însoţit de o sută de soldaţi şi apărat de câţiva sutaşi înarmaţi. Armele lor bine lustruite străluceau la soare. Suliţa fiecăruia era lungă şi ascuţită, scutul rotund acoperea aproape jumătate din trup. Erau la vreo treizeci de paşi, când Auta îi zări şi smuci mâna unuia dintre străini.

— Uite-i, vin să ne ucidă! strigă el. (Iahuben începu să se frământe, neştiind ce să facă). Să fugim cât mai e timp! strigă Auta din nou. Soldaţii erau la douăzeci de paşi. Lumea se ferea, mirată. Doar un câine mare, un dulău ciobănesc cine ştie cum rătăcit în această mulţime, se împletici între picioarele unuia din sutaşi.

Străinul scoase liniştit dintr-un buzunar o ţeavă scurtă, albastră, şi strigă spre soldaţi în limba atlantă, cât putu de tare:

— Nu vă apropiaţi de noi, spre binele vostru! şi îndreptă ţeava cu mâna întinsă spre câine. Apăsă un bumb din spatele ţevii, şi câinele se prăbuşi pe lespezi, mort.

Auta privi uimit această minune pe care n-o bănuise. Aşadar, aveau arme. Iahuben, care până acum nici nu se uitase la străini, căscă gura şi holbă ochii la ţeava fermecată.

Străinul stătea cu ţeava întinsă spre soldaţi. Ei văzuseră moartea grabnică a câinelui şi nu mai ascultară de porunca dată, fugind care încotro. Tefnaht auzise ameninţarea străinului şi vedea şi ţeava din mâna lui, dar pe câine nu l-a văzut. Când se trezi singur, fără sutaşi şi fără soldaţi, căută să înţeleagă ce s-a petrecut şi, rotindu-şi, ochii zări câinele mort. Nici acum nu pricepu nimic şi începu să strige mânios spre zidurile palatului. Dar străinii împreună cu Auta şi cu Iahuben, căruia acum îi era totuna unde s-ar fi dus, intrară în aceeaşi clipă în luntre. Aici nu era nimeni. Era un colţ al pieţii străjuit de copaci şi de ziduri, unde lumea nu trecea. De aceea luntrea nu fusese văzută.

— Mai bine să ne ferim, decât să ucidem! spuse cârmaciul aşezându-se pe scaunul lui. Păcat şi de animalul acela...

Iahuben se uită buimac în jur, când Auta îl aşeză pe un scaun, alături de sine. Ştia că nu mai are de ales şi nici nu-şi punea întrebarea ce era această căruţă sau luntre sau cine ştie ce altceva, în care a fost adus. Auzi un vâjâit, undeva sus. Apoi se uită cu luare aminte la hainele argintii ale celor trei, la chipurile lor care nu aduceau cu ale nici unuia din multele neamuri ale lumii văzute în lungile călătorii. Îşi aduse aminte de felul în care a fost ucis câinele. Şi fulgerător mintea i se lumină: oare nu erau

aceştia zeii despre care se tot vorbea în mulţime că ar fi coborât din cer într-un turn de foc? Iar când Auta îi prinse curelele pe piept şi pe şolduri, Iahuben îl privi neputincios şi trist. Abia izbuti să-l întrebe:

— Voi mă duceţi la moarte?

Luntrea începu să tremure, înainte de a ţâşni în văzduh.

— Nu la moarte, Iahuben! îi spuse Auta cu voce caldă. Cum să te duc eu la moarte când tu m-ai scăpat de ea?... Ţi-ai pierdut încrederea în mine? Acum, să te scăpăm întâi de Tefnaht... Să nu te sperii: luntrea asta minunată zboară prin văzduh. Când ajungem într-un loc mai ferit, am să-ţi povestesc multe...

Luntrea încă tremura pe pământ, şi Iahuben îl zări pe Tefnaht alergând pe zidul palatului, ceea ce nu i se întâmplase niciodată. Sutaşul avu o lucire rea în ochi şi-i spuse lui Auta:

— Cere-le să-l ucidă ca pe câinele acela!

Dar îi răspunse în limba atlantă străinul care-l omorâse pe câine:

— Nici animalul acela nu trebuia ucis: era o fiinţă. Oameni însă noi nu ucidem. N-am venit aici să vă luăm nimic, cel mult să vă dăm.

Pe când Iahuben vru să mai spună ceva, luntrea se înălţă în aer. Privind cu ochii buimăciţi pământul care se îndepărta, sutaşul se uită apoi prin ferestrele din dreapta şi din stânga, zări în curând norii alături, simţi un gol adânc în stomac şi-i căzu capul pe umăr.

CAPITOLUL XX

Se opriseră pe un podiş din munţii de miazăzi, aproape de peşterile cu robi. Erau departe şi de Marele Oraş şi de Muntele de Foc. Pe Iahuben unul din străini îl trezise din leşin cu ciudatul leac a cărui putere Auta o mai cunoscuse. Încrezător în cinstea lui Auta de care nu mai avea de mult cuvânt să se îndoiască, Iahuben primi în cele din urmă toate aşa cum erau. Nu se mai minuna de nimic din toate câte le aveau ori le săvârşeau neobişnuiţii străini. Nici măcar nu punea întrebări. O singură dată mai vorbi despre ei cu prietenul său, şi atunci îi spuse hotărât:

— Aceştia sunt zei, nu oameni cum zici... Tu eşti însă un om milos şi bun şi nu vrei să mă sperii, dar află că nu sunt fricos! Am văzut că zeii tăi nu-mi vor răul şi că sunt buni, aşa că n-am de ce să mă tem.

Bucuros de a cunoaşte el însuşi adevărul, Auta nu îndura să-l ştie pe altul minţit. Mai încercă o dată:

— De ce nu vrei să mă crezi că sunt oameni? Zei nu se află nicăieri, Iahuben, ţi-am mai spus...

— Şi atunci ăştia din ce ţară au venit?

— Dintr-altă lume... dintr-o stea.

— Ei vezi! zise Iahuben mulţumit. Lasă, Auta, că eu ştiu mai bine. Nu sunt prost: în stele nu trăiesc oameni, numai zei. Nu-s copil să mă ameţeşti cu basme. Lasă-mă să cred ceea ce văd.

Din clipa aceea Auta nu mai stărui.

Ajunseseră pe podişul munţilor de la miazăzi iată cum: străinii au vrut la început, plecând din Marele Oraş, să se

îndrepte spre fraţii lor care-i aşteptau în marea luntre aşezată ca un turn de argint în lanul de grâu. Dar pe Auta începuse să-l muncească un gând nou. Îl mărturisise, rugându-l să-l ajute să stea de vorbă cu sclavii, să-i înveţe să se răscoale, şi totodată celor adunaţi pe Muntele de Foc să le aducă arme. Străinii întâi se lăsaseră greu, nedorind să se amestece în aceste treburi pământene, dar patima cu care vorbea Auta le schimbă hotărârea. De aceea au ajuns aici.

În apropiere de acest podiş, Iahuben ştia că din vremi mai vechi era obiceiul să se păstreze în nişte peşteri zidite foarte multe arme. Peşterile erau păzite, dar Auta socotea că nu era greu de scos arme din ele. Nici un crainic nu putea să ajungă din Marele Oraş până aici în mai puţine zile decât şase sau şapte, dacă ar fi mers trei sferturi din drum pe mare şi restul pe asini odihniţi. Iar luntrea lor nu zburase nici un ceas întreg. Atâta timp cât străjile nu ştiau nimic, Iahuben putea fi crainicul care se va duce cu o scrisoare întocmită de Auta în numele Marelui Preot.

Luntrea stătea acum foarte aproape de acele peşteri, ascunsă între tufani, şi Iahuben plecă purtând cu mândrie scrisoarea în sân. Avea de mers până acolo mai puţin de o jumătate de ceas, deci în câteva ore se putea întoarce. Niciodată nu-l văzuseră străinii pe Auta aşa de neliniştit ca după plecarea prietenului său. Umbla în jurul luntrii fără astâmpăr. Străinii îşi vedeau de treburile lor, cercetând plantele, ţărâna sau văzduhul, timpul părea că trece prea încet. În sfârşit, Auta zări în apropiere un nor de praf. O ceată mare de soldaţi se urca dintr-o vale. Deci Iahuben izbutise.

Îndemânaticul sutaş îşi strigă de departe prietenul,

chemându-l să-i iasă înainte. Auta mai avea şi acum ţesut cu aur pe pieptul cămăşii lui albe semnul Psicului Sfânt, pe care-l cunoştea oricine. Iahuben porunci oprirea. Cu un singur pas aducându-şi piciorul stâng lângă cel drept, soldaţii se opriră toţi în aceeaşi clipită. Coifurile lor străluceau. Străinii îşi lăsară îndeletnicirile, venind să privească. Surâdeau.

Iahuben le strigă ostaşilor cu glasul său puternic:

— Soldaţi, lăsaţi armele aici şi veţi veni până diseară să aduceţi altele!

Dar un ajutor de sutaş zise:

— Nu ne-ai spus că vom pleca. Noi fără arme nu ne întoarcem. Tu ne-ai minţit, acum văd. Şi scrisoare Piscului Sfânt nici n-are pecete.

Iahuben răcni:

— Vrei să fii biciuit, câine? Uite semnul Piscului Sfânt: asta ţine loc de pecete, ciupercă împuţită ce eşti! şi arătă cu mâna pieptul lui Auta.

Ajutorul de sutaş îşi lăsă capul în jos şi rosti, frânt:

— Eu de-aicea fără arme nu plec.

Soldaţii erau înarmaţi cu mai multe arme decât se obişnuia. Dibăcia lui Iahuben izbutise la început, însă acum părea să năruie totul. Auta privi rugător spre străini, dar aceştia nu făcură nici o mişcare. Soldaţii priveau cu mirare la butoiul mare şi ciudat dintre tufani şi la cei trei străini îmbrăcaţi cu haine argintii.

— Dacă ar fi avut coifurile lor rotunde cu săgeată în creştet, poate că i-ar fi speriat pe soldaţi! murmură Auta.

Cârmaciul veni lângă el şi-i spuse ceva. Apoi Auta îl chemă pe Iahuben şi-i tălmăci pe şoptite. Sutaşul înţelese. Se înţepeni în faţa soldaţilor şi vorbi răstit:

— Bine! Acest sclav se va duce în Marele Oraş să aducă dezlegare de la strălucitorul Puarem. Dar tu, câine cules din smârc (şi privi spre ajutorul de sutaş),, tu, copită de bou, tu, rât de porc, ai să plăteşti scump!... Rânduiţi armele şi faceţi tabără. Numaidecât!

Obosiţi de greutatea armelor, soldaţii se supuseră bucuroşi. Numai ajutorul de sutaş întrebă încurcat:

— Vrei să ne ţii jumătate de lună până se va întoarce sclavul? dar se uită mirat la străinii care intrau în butoiul de argint.

— Are să se întoarcă în câteva ceasuri! răcni Iahuben.

Auta intră şi el în luntre; iar sutaşul rămase lângă soldaţi. Aceştia văzură cu spaimă cum se aprinde ceva deasupra butoiului dintre tufani, şi cum tot butoiul cu ciudaţii oameni din el năvăleşte în văzduh. În câteva clipe, şi trufaşul ajutor de sutaş, şi soldaţii trântiră jos tot ce mai aveau la ei şi fugiră rupând pământul.

După un sfert de ceas luntrea făcu un cerc prin aer şi veni lin pe locul neted unde stătuseră soldaţii. Nu se aşeză jos îndată, ci lunecă întâi la o palmă deasupra pământului pe o pernă de aer pe care şi-o făcea singură şi care-i ţinea loc de roţi. Apoi se opri, se legănă câteva clipe, şi cei patru ieşiră din ea.

Văzând zâmbetul străinilor, Iahuben începu să hohotească de râs, mulţumit de prietenia sa cu zeii. Apoi amândoi pământenii începură să care armele în luntre. Cârmaciul vru să ridice un scut, însă abia îl putu clinti.

— N-or să fie prea grele? întrebă Iahuben îngrijorat. Străinii începură să râdă în loc de răspuns.

Prin acelaşi meşteşug, Iahuben ar fi vrut să se mai ducă şi la altă magazie de arme. Abia i se deschisese pofta, căci

răscoala plănuită de Auta şi din care sutaşul n-a înţeles mare lucru îl încânta deosebit de mult. Se şi vedea conducând oştile de robi, ca un nou Puarem. Îşi făcea acum fel de fel de planuri. Gusta dinainte plăcerea de a fi iubit de ostaşii săi, cum Puarem nu se putea lăuda că este. Îşi aduse aminte de cei doi robi nevinovaţi ucişi din porunca cruzimii unui preot. Da, Auta ştie ce spune! se gândi Iahuben. Robii trebuie răzbunaţi. În mintea lui se alcătui repede gândul că răscoala se năştea numai din pofta de răzbunare. Altceva nu-i mai trebuia, şi cu acest gând şi rămase.

— Unde-i magazia cealaltă? îl întrebă Auta, întrerupându-i plăcutele gânduri.

Iahuben îi răspunse că se găsesc la depărtare mică de întâia. Îngândurat, Auta începu să aşeze armele din luntre, pe care Iahuben le-a pus cum se nimerise. După aceea se aşeză pe scaunul lui de lângă cârmaci şi-şi prinse curelele. Intrară şi ceilalţi. Iahuben nu se mai temea de zbor; dimpotrivă, era chiar mândru că zboară prin văzduhuri laolaltă cu zeii. Luntrea zvâcni de la pământ şi pluti lin. Iahuben, care privea jos, deodată strigă:

— Auta, roagă-i pe zei să oprească!

Într-adevăr, jos se vedeau câteva sute de soldaţi fugind şi mai multe grămezi de arme părăsite.

Luntrea se lăsă la pământ şi ieşi numai Iahuben.

Sutaşul se uită spre fugari. Nu avea dorinţa să-i urmărească, însă voia să afle ce s-a întâmplat.

Unul din soldaţi, care nu apucase să-şi arunce armele la timp, zărind luntrea ce cobora spre el, nu mai avu putere să fugă şi se trânti cu faţa în ţărână. Poate că era mort.

Iahuben se apropie de el şi-l zgâlţâi de umăr. Soldatul îşi

ridică faţa palidă şi plină de praf spre sutaş şi îl privi cu groază. Nu murise. Iahuben îl întrebă de ce fugeau ceilalţi. Soldatul bâigui:

— Ne-au trimis de la peşteri, stăpâne.

— Cine v-a trimis?

— Căpetenia.

Iahuben se supără. Era obişnuit ca soldaţii să-i răspundă limpede şi scurt. Îi porunci să se scoale în picioare. Văzând un sutaş ca toţi sutaşii care vorbea ca orice atlant şi nici măcar nu avea bici la el, soldatul îşi mai veni în fire. Se uită la luntrea aşezată în ţărână. El nu apucase s-o zărească decât prea târziu. Voise să fugă pentru că fugeau toţi, dar îl durea un picior.

— Spune, ce a fost? îi porunci Iahuben.

Soldatul povesti cum căpetenia care i-a dat unui sutaş o ceată de oşteni înarmaţi s-a gândit după plecarea acelora că poate scrisoarea era ticluită, de vreme ce nu avea pecete. Atunci a început să zbiere şi a înarmat în grabă altă ceată, mult mai mare, trimiţând-o pe urmele celei dintâi. Apoi îi spuse cum ceata lor s-a întâlnit pe drum cu ceata cealaltă care striga fugind:

— Aruncaţi armele. Ascundeţi-vă. Au venit zeii din cer! Aşa au fugit cu toţii, numai el a rămas pentru că îl durea piciorul.

— Dar unde sunt zeii, stăpâne? întrebă el acum. Iahuben nu-i răspunse.

Înşfăcă un braţ de arme şi le duse spre luntre. Nădăjduind să fie iertat de acest sutaş mânios, soldatul începu să care şi el arme, fără să mai aştepte poruncă.

Luntrea se încărcase mult, îngreunând şederea călătorilor. Dar străinii păreau nepăsători. Auta era totuşi

îngrijorat şi spuse:

— Nu ţi-e teamă, Iahuben, că am încărcat-o peste măsură?

— Nu! zise Iahuben, căci e luntrea zeilor. Zeii pot să care orice, şi munţii. Şi mai aduse un braţ de arme. Dar jos mai erau multe şi luntrea se umpluse. Văzând, Iahuben se gândi o clipă, apoi îi porunci soldatului să se înarmeze şi să păzească maldărele de arme până la întoarcerea lui, ceea ce soldatul făcu bucuros, mulţumit că scăpase cu atâta. Iar sutaşul intră mândru în luntre, se aşeză pe scaunul său şi îşi prinse singur curelele, ca şi când ar fi fost călător prin văzduh de când s-a născut.

Luntrea se înălţă în aer, îndreptându-se de astă dată spre Muntele de Foc. Trecu peste podişul de lângă munte, unde mii de robi munceau la tăiatul pietrei. Unii erau pe povârniş, alţii în gropile adânci săpate tot de ei. Spinările lor negre sau roşii sau galbene erau încovoiate. Mulţi robi cărau în spinare bolovani rotunzi sau pietre pătrate. Alţi robi, înhămaţi câte cincizeci sau câte o sută în şir, cu frânghii groase, trăgeau din răsputeri câte o lespede uriaşă.

Alţii asudau frecând lespezi mari cu o bucată de cremene, cu nisip şi cu apă, până când lespedea se netezea ca oglinda.

Străinii se uitau cu milă la aceşti nefericiţi. Vrând să-i vadă mai bine, opriră luntrea în aer, coborând-o aproape de pământ. Robii erau prea istoviţi ca să mai bage în seamă ivirea acelei păsări ciudate care tremura şuierând în mijlocul văzduhului. Atunci lui Auta îi veni în minte ceea ce de mult căuta să găsească şi nu ştia cum. Ceru pâlnia fermecată care întărea glasurile omeneşti şi strigă în ea printr-o fereastră deschisă:

— Robi ai Atlantidei, zeilor cerului li s-a făcut milă de voi! Aruncaţi lespezile din spinările voastre asupra slujbaşilor regelui! Regele nu e zeu! Tăiaţi cu topoarele voastre lanţurile şi frânghiile. Aruncaţi totul, luaţi topoarele cu voi şi fugiţi sus pe Muntele de Foc. Acolo veţi scăpa de robie! Zeii cerului vă apără de moarte şi de pedepse!

Iahuben asculta încântat. Îl privea cu drag pe Auta şi Auta i se părea zeu. Numai străinii nu păreau mulţumiţi de cuvântarea prietenului lor cu pielea neagră. Cel mai vârstnic dintre ei zise mâhnit:

— De ce minţi oamenii? Unde vezi tu zei!

— Dacă nu ne vor crede zei, nu ne vor asculta, îi răspunse Auta. Dacă nu-i fac să înţeleagă că le vrem binele, se vor speria de noi şi nu vor îndrăzni să-şi părăsească robia. Iar dacă ne vor vedea în luntre, deasupra lor, chiar dacă nu le-am spune nimic, tot zei ne vor socoti, însă zei răi, zei duşmani.

Vârstnicul străin se însenină.

— Ciudate făpturi! spuse el. Oare strămoşii noştri au fost tot aşa? Apoi adăugă râzând: Bine, Auta, dacă vrei tu, vom fi zei buni. Mai ales că zeilor buni nu li se cere să omoare.

Cuvântarea lui Auta nu fu zadarnică. Miile de robi auziră glasul ceresc ieşind din pasărea cu creastă rotitoare de văpaie, care rămăsese atârnată deasupra văzduhului. Fără îndoială că acea pasăre nu putea să fie decât Zeului Cerului. Slujbaşii şi soldaţii aruncară bicele şi armele şi fugiră să se ascundă de focul mâniei cereşti. Robii începură să-şi taie lanţurile de la picioare sau frânghiile cu care erau legaţi de mijloc. Cu topoarele lor în mâini, căzură în genunchi ridicând braţele spre cel pe care-l credeau zeu şi care le strigase. Părea să aibă chip de pasăre de foc şi

argint. Şi atunci auziră acelaşi glas:

— Robi care nu mai sunteţi robi, luaţi armele aruncate de paznicii voştri, luaţi-vă topoarele şi plecaţi sus pe Muntele de Foc! Strigaţi acolo numele omului negru Mai-Baka, plăcut zeilor cereşti. Acolo, pe Muntele de Foc, zeii cerului vă apără de moarte şi de primejdii!

Toţi cei din luntre priviră apoi cu încântare în jos, la marea de sclavi care se sculaseră şi tălăzuia în valuri negre şi roşii şi galbene pe coasta muntelui, spre pisc.

Luntrea îi urmări tot drumul în largi rotocoale. Drumul dură câteva ceasuri, însă nimeni din luntre nu se simţi plictisit. Priveliştea fusese măreaţă, chiar pentru ochii obişnuiţi cu toate minunile ai oamenilor veniţi din planeta îndepărtată.

Iahuben îl tot întreba pe Auta dacă mai este mult până în pisc. Auta însuşi, care văzuse atâtea mii de robi purtaţi în corăbii pe mările lumii sau în convoaie fără capăt prin nisipurile fierbinţi, era acum îmbătat de această privelişte nemaivăzută. Şi nimeni dintre pământeni nu ştia mai bine ca el ce preţ nemăsurat are libertatea. Se uita cu nesaţ la mişcarea pe munte a miilor de spinări şi se bucura că lunga tristeţe a robiei l-a adus totuşi până la această zi a unei bucurii niciodată bănuite.

— Iahuben! Mă auzi, Iahuben! spuse, părându-i rău că e în luntre şi nu se poate scula să-l îmbrăţişeze. Niciodată nu m-am bucurat că am fost rob, chiar dacă robia mea a fost mai norocoasă şi mi-a dezvăluit oarecare înţelepciune. Dar acum mă bucur întâia oară, auzi, Iahuben? Mă bucur că n-am rămas vânător sau cioban la marginea deşertului. Dacă n-aş fi fost luat în robie, n-aş vedea ce văd azi!

— Fără tine, nici eu n-aş fi văzut nimic! rosti Iahuben.

Gândeşte-te, dacă nu ne trimitea Puarem pe amândoi... Dar au vrut zeii aşa. Ei ne-au văzut încă de atunci cu ochiul acela al lor şi ne-au alăturat... Auta, dacă nu te-aş cunoaşte bine, jur pe toţi crocodilii din Hapi, şi jur pe Piscul Sfânt, te-aş crede zeu!

Auta începu să râdă. Dar nu mai era vreme de râs, căci mulţimea de robi ajunsese în dreptul peşterilor de sus, unde altădată nimeni n-ar fi cutezat să se ducă. Luntrea se opri pe un umăr de munte. Auta şi Iahuben ieşiră repede, nerăbdători să-l găsească pe Mai-Baka. Îl văzură. Se auzi un strigăt de femeie. Sclavii fugari, cei douăzeci şi nouă (Mpunzi încă nu se putea întoarce), şedeau cu toţii laolaltă în faţa peşterilor şi mâncau. Cea dintâi zărise mulţimea Ntombi. Ea strigase. Văzând marea de oameni care se urca spre ei, cei douăzeci şi nouă se speriară, dar îndată Mai-Baka îi linişti, spunându-le că erau fără îndoială alţi robi care fugiseră şi se urcau acum din văi. Şi arcaşul le ieşi înainte, deschizând gura să strige de bucurie. Dar în clipa aceea cineva îi puse mâna pe umăr.

Mai-Baka se întoarse şi înlemni. Apoi se azvârli cu faţa la pământ. Dinaintea lui stătea zâmbindu-i Auta şi-i făcea semn să se scoale. Mai-Baka sări în picioare. Mintea lui pricepuse repede ce era de priceput. Strigă către miile de oameni ale căror valuri împânzeau pieptul muntelui:

— Veniţi, robi fugari, lângă noi este Auta, zeul nostru... şi se înecă în lacrimi de bucurie.

Iar robii, zornăindu-şi bucăţile de lanţuri care mai rămăseseră atârnate de unele glezne, veneau întruna, umplând podişul, înţesând pădurea, intrând în peşteri.

Şi când mulţimile se adunară toate şi priveau cu umilinţă pasărea minunată a zeului oprită mai sus de ei, pe

umărul muntelui izbăvitor, Iahuben şi Auta începură să le dea arme.

Cei trei străini stăteau mai la o parte şi, sprijiniţi de stânci, se uitau tulburaţi.

Bătrânul Agbongbotile se apropie smerit de Auta. Pielea obrajilor lui, zbârcită şi neagră, era jilavă de lacrimi. Cu mâinile obosite apuca aerul, nehotărât şi sfios, până când Auta înţelese şi îl îmbrăţişă. Atunci bătrânul nu se mai sfii să plângă în voie. Murmură:

— Nu ştiu, Auta, dacă eşti zeu sau om...

Şi nemaiputând rosti nimic altceva, căzu cu faţa la pământ şi-i cuprinse fostului sclav genunchii în braţe.

CAPITOLUL XXI

După ce s-a mai dus o dată să aducă şi armele rămase pe câmp, păzite cu străşnicie de soldatul care în cele din urmă îl socotise pe Iahuben Zeul Războiului, luntrea plecă spre vechiul lan de grâu, fără Iahuben.

Sutaşul era acum căpetenie a robilor răsculaţi, rămânând printre ei pe munte ca să-i înveţe meşteşugul adevărat al bătăliei. Ajutor şi l-a luat pe Mai-Baka, sfetnic pe Agbongbotile. Totuşi, oastea sa avea arme puţine. Celor mai tineri şi mai voinici le-a dat tot ce îi trebuia unui soldat. Alţii însă aveau numai suliţe sau numai arcuri. Mai-Baka a dus câteva sute de robi în pădure şi i-a învăţat să-şi facă arcuri bune şi săgeţi uşoare, din lemn tânăr. Agbongbotile şi cu alţi câţiva bătrâni prindeau şerpi şi le storceau veninul pentru otrăvirea săgeţilor. Ceilalţi aveau topoare, sau numai puterea trupului lor. Fireşte că puţini dintre robi se puteau măsura cu soldaţii Atlantidei, a căror singură meserie era războiul. Robii aveau însă patima oarbă a răzbunării şi dorul timpului trecut când mergeau la vânătoare sau la pescuit, ori îşi arau pământul în ţările lor depărtate. De moarte nu se temea nici unul dintre ei. Cu toate acestea, avântul lui Iahuben începu să scadă când proaspăta căpetenie îşi dădu seama cât de greu era să facă din ei soldaţi adevăraţi în atât de puţine zile.

Zilele treceau în nerăbdare.

Când aveau să se împlinească cincisprezece zile de la plecarea ei, luntrea văzduhului urma să se întoarcă. Oaspeţii cereşti veniseră cu alt plan pe pământ, iar acum

planul li se ştirbise. Când şi-au dat seama că le pot fi robilor de folos, chiar dacă ştiau că acestor robi le mai trebuia şi altceva decât patima răzbunării ca să poată ajunge cu adevărat stăpânii vieţii lor năpăstuite, străinii s-au hotărât să-şi mai trimită o dată luntrea pentru a-l aduce pe Auta. De altminteri, era şi un prilej pentru ei de a cunoaşte mai bine omenirea planetei pe care veniseră s-o cerceteze.

În răstimpul celor cincisprezece zile aveau însă şi altceva de făcut. Dintre toţi munţii văzuţi, cel mai prielnic era tot Piscul Sfânt şi acolo voiau să-şi strămute marea luntre.

Auta stătea într-o zi la marginea lanului de grâu din miazăzi. Ajutase pe nişte ciobani, muncind câteva zile, şi primise de la ei carne de oaie şi brânză. Pentru alt ajutor dat, un ţăran îl răsplătise cu câteva azimi de orz şi cu o ploscă de vin. Aşa îşi dobândea hrana, neputându-se deprinde numai cu sâmburaşii ciudaţi ai străinilor. Oamenii pentru care muncea nu-l cunoşteau şi nu puteau bănui că este prieten cu cei pe care îi credea lumea zei. Altminteri i-ar fi dat daruri şi jertfe, iar Auta nu vroia decât hrană dobândită cinstit. Stătea la marginea lanului, cu sacul alături, şi se gândea la mijlocul cel mai bun al strămutării luntrei mari pe Piscul Sfânt. I se părea nefiresc să se gândească la asta anume el. Dar străinul cel vârstnic, pe care Auta îl socotea un fel de căpetenie chiar dacă ei ziceau că nu au căpetenii, i-a spus o dată că nu ştia cum să strămute luntrea mare în pisc. „Nu poate zbura?” l-a întrebat Auta nedumerit. „Poate, între stele. Ar trebui să ne urcăm foarte sus şi să ocolim de mai multe ori pământul vostru ca să ne aşezăm din nou în locul ales. Şi asta ar fi pentru noi risipă nesăbuită a puterii de mişcare a luntrei”, i-

a răspuns străinul.

Iată deci că acest străin înţelept, în vârstă de trei veacuri şi jumătate, îi cerea sfat lui Auta, care era pământean şi avea de zece ori mai puţin vârsta lui... Altădată, bătrânul străin i-a spus că voise să-i ceară ajutor lui Tefnaht, de nu se întâmpla ceea ce s-a întâmplat.

— Tefnaht ţi-ar fi dat o mie de robi! i-a spus Auta, iar străinul a clătinat din cap, după obiceiul pământean.

Auta se gândea acum la străinul înţelept care nu găsea ieşire. „Oare cu ce şi-o mută acolo la ei, în Hor-deşer?” îşi zise el şi apoi zâmbi, lunecându-i gândul în altă parte. Hor-deşer se numea steaua sângerie în Ta Kemet. Îi mai spuneau aşa câteodată şi în Atlantida.

Oamenii rome numeau această stea astfel tocmai din pricina culorii ei neobişnuite: Hor-deşer, sau Hor cel roşu. Hor era un zeu înţelept. „Ce-ar fi să-i zic Hor străinului bătrân?” se întrebă Auta. „Nu prea se potriveşte, dar e mai uşor de spus decât numele lui adevărat”, mai adăugă el în sinea sa, apoi stătu o bucată de vreme ascultând foşnetul lanului.

Soarele era destul de sus şi Auta se temu că odihna lui se preface în trândăvie, tocmai când străinii aveau nevoie de el. Se sculă din grâu, îşi aruncă sacul în spinare şi porni spre luntre. Îl întâlni curând chiar pe Hor, pe vârstnicul străin, care avea la el o mână de spice frumoase şi le cerceta cu luare-aminte.

— N-am găsit nimic, Hor! zise Auta.

— Hor? făcu străinul. Ce-i asta?

Auta începu să râdă şi îi povesti cum i-a găsit un nume pământean. Străinul zâmbi şi primi să fie numit şi aşa.

— La urma urmei, numele ce-i decât un semn, ca să

recunoşti omul! zise el. Dar ce n-ai găsit? Văd că ai un sac plin. Ştii, prietena noastră a cercetat bine ceea ce mi-ai adus acum câteva zile...

— Mierea şi laptele?

— Da. Nu sunt primejdioase pentru noi, fireşte, din când în când. Dar ce n-ai găsit?

— Mijlocul de strămutare a luntrei voastre.

— Aşadar l-ai căutat! spuse Hor surâzând. Îmi aduc aminte că atunci când ne-am despărţit de Tefnaht al vostru, când am omorât câinele, am văzut nişte animale foarte mari.

— Taurii?

— Nu, mai mari...

— A, elefanţi! M-am gândit eu la elefanţi, dar cei sălbatici nu sunt de folos, iar cei îmblânziţi sunt puţini şi sunt numai ai regelui. N-avem cum să-i luăm... Dar uite la ce mă gândesc: o corabie foarte mare pe apă şi o turmă de măgari pe uscat.

Hor începu să râdă:

— Noi avem mijloace lesnicioase, însă numai acolo... şi arătă cu mâna spre cer. Am socotit greşit, am fost pripiţi. Trebuia să ne lăsăm de-a dreptul pe un vârf de munte. Nici nu mai speriam oamenii... Şi de unde luăm o corabie atât de mare?

Auta se gândi:

— Luntrea voastră are vreo sută de coţi lungime. Corăbiile atlante de război au până la o sută cincizeci de coţi. Dar este corabia regelui, care e mai lungă de două sute şi făcută din lemn foarte tare, încheiat cu aramă.

— Aşadar nu putem face nimic.

— De ce? se miră Auta. E prea mică?

— Nu e mică. Bănuiesc că e foarte bună, dar corăbii nu putem lua de la nimeni, dacă nimeni nu ni le dă. Iar la ceea ce numiţi voi rege (noi nici n-avem astfel de cuvânt) nu mă pot duce; înţelegi ce s-ar întâmpla...

— Dar e corabia regelui, nu e a unui om sărman! îl întrerupse Auta înciudat. N-a făcut-o el, au făcut-o robii...

— Atunci e a robilor! spuse Hor. Dacă robii care s-au răsculat vor învinge, va intra în stăpânirea lor. Ei poate ne-ar da-o, însă pentru noi va fi prea târziu. Noi n-avem dreptul să răpim nimănui nimic. Dreptul acesta îl au numai robii de pe pământ.

Auta se frământa, neştiind ce să facă. Încercă din nou:

— Să folosim altă cale: luăm corabia regelui, şi după ce mutăm luntrea voastră, trimitem corabia înapoi în limanul ei.

Hor nu primi uşor, dar primi. În lanul de grâu din câmpia caldă le era din ce în ce mai greu să rămână.

A doua zi de dimineaţă, Hor, cârmaciul străin şi Auta intrară în luntrea mică. După un zbor scurt se roteau deasupra limanului Marelui Oraş. Corabia mare a regelui atlant se afla mai departe de celelalte, într-o scobitură deosebită a ţărmului, unde se săpase în malul stâncos şi înalt o uriaşă firidă. Din fericire, corabia era afară şi pe puntea ei se aflau câţiva corăbieri.

— Să cobori deasupra firidei, zise Auta. Hor însă nu încuviinţă.

— Atunci am să fac altfel! şi Auta îl rugă pe cârmaci să-şi oprească luntrea în aer, deasupra marii corăbii regeşti.

Soldaţi nu erau prin apropiere, iar corăbierii spălau puntea. Îndeobşte era lume puţină în acel ceas al dimineţii.

Auta luă pâlnia întăritoare de voce, deschise o

ferestruică şi din scoica minunatei unelte străine tună glasul lui:

— Cârmaci al regelui Atlantidei, fie el veşnic viu, sănătos şi puternic, zeii vor să stea de vorbă cu tine. Vino pe punte, zeii au coborât să-ţi dea porunci.

Oamenii de pe punte abia acum se uitară în sus. Cârmaciul fu trezit (dormea sub punte) şi ieşi în faţă buimac, gata să se răstească la corăbieri, apoi, ridicând ochii în sus şi văzând pasărea cu creastă de foc, căzu în genunchi şi-şi lipi fruntea de scândurile ude ale punţii.

Auta strigă din nou, spre groaza oamenilor de pe corabie. Toţi ceilalţi din micul liman regesc fugiseră din întâile clipe.

— Cârmaci al regelui, fie el veşnic viu, sănătos şi puternic, zeii lumii îţi poruncesc să duci corabia pe lângă ţărmul din dreapta, spre miazăzi. Meşterul pânzei să aibă grijă de vânt. Vei pluti pe drumul arătat de Zeul Cerului care se află deasupra ta. Ridică-te, cârmaci, şi dezleagă corabia!

O sută douăzeci de lopeţi loviră apa. Corabia ieşi din firidă şi, ca prin vis, meşterul pânzei întinse pânza pe catarg. Cu ochii la pasărea ciudată, cârmaciul întoarse corabia îndreptând-o pe drumul arătat. Şi astfel pluti parcă vrăjită de zborul în cercuri al luntrei străine, până când ajunse la ţărmul unde altădată altă corabie îl adusese pe Auta, trimis să afle dacă în câmpia de la miazăzi coborâseră cu adevărat zeii.

Acelaşi glas tunător le porunci corăbierilor să aştepte, şi luntrea zburătoare se opri deasupra unei tabere de măgari. Paznicii asinilor, cutremuraţi de groază, fură bucuroşi că zeii nu le cereau mai mult decât să adune toate frânghiile

câte le aveau şi să mâne cele câteva sute de măgari încotro voiau zeii. Drumul dură destul de mult, dar nerăbdător părea Auta, tocmai cel care era deprins mai puţin cu iuţeala zborului. Singurul lucru mai greu a fost pentru înfricoşaţii măgărari vederea turnului de argint şi a zeilor în veşmânt argintiu. Şi mai ales când trebuind să înjghebe, după planul lui Auta, un fel de sanie uriaşă, văzură cum tăiau zeii, în marginea lanului unde era pădurea, copaci uriaşi numai cu o limbă de văpaie străvezie, mulţi erau gata să-şi piardă cunoştinţa. Din pădure se aduseră ierburi lungi din care localnicii îşi făceau poduri peste ape; din ele, măgărarii împletiră frânghii cât piciorul elefantului.

După o zi şi o noapte de muncă, totul era gata. Sania fu împinsă până lângă turn. Cârmaciul intră singur în el şi Auta văzu cum din mijlocul acestuia se lăsară două picioare puternice de o parte şi de alta a săniei şi cum turnul începu să se încline lin scurtându-şi aceste picioare, până când se aşeză uşor, culcat în lung, pe sania uriaşă.

Prin grâu şi ierburi, pe nisip ori pe drumuri pietroase, nesfârşitul convoi de măgari izbuti în sfârşit să aducă marea luntre pe ţărmul mării. Şi numai iscusinţa cârmaciului luntrei cereşti şi iscusinţa cârmaciului corăbiei mărilor pământene izbutiră să împiedice înecul, în ceasul chinuitor de greu pentru toţi al aşezării turnului de argint pe puntea fără catarg. Dibaci şi el, meşterul pânzei născoci, ca să fie pe placul zeilor, o crăcănă puternică din bârne groase, înţepenite sub punte, pentru aşezarea altui catarg. Nimeni dintre corăbieri nu mai avea răgaz şi poate nici nu îndrăznea să se întrebe ce fac zeii cereşti cu ciudatul lor turn şi unde anume îl duc.

Corabia pluti întâi spre miazăzi trei zile şi trei nopţi, apoi tot atâta spre răsărit şi, ocolind munţii de unde făcuse Iahuben rost de arme, cârmi spre miazănoapte pe o mare fără prea multe furtuni supărătoare, unde pluti încă şase zile şi şase nopţi până se apropie de ţărmul Muntelui Vulturilor.

Împingând cu ajutorul celor o sută douăzeci de vâslaşi turnul zeilor pe ţărmul neted şi plin de iarbă, corăbierii plecară înapoi spre limanul regesc, închinându-se puternicilor zei argintii şi mulţumindu-le că nu i-au ars şi nu i-au ucis, cum poate va face regele (fie el veşnic viu, sănătos şi puternic) de va afla ce au făptuit slugile lui înspăimântate.

Dar greul pentru străinii din planeta numită Hor cel roşu începu abia acum. Cine să ridice uriaşa luntre în pisc?

— Chiar dacă am avea câteva mii de robi, drumul spre pisc e aşa de pieptiş că nici n-ar putea-o clinti! spuse Auta îngândurat.

Străinii se priveau fără să vorbească.

— Să rămânem aici, lângă apă, spuse femeia.

Auta se uită la ea, la gingăşia ei fragedă, şi îşi aduse aminte de Nefert.

Cârmaciul se apropie de Hor:

— Cred că am să vă scot din încurcătură, zise el. Auta merge întâi cu mine în luntrea mică, să alegem locul în pisc. Apoi vă spun ce am de gând…

Hor nu-l întrebă nimic. Ocoliră în luntrea mică de câteva ori piscul, iar locul ales cârmaciul îl socoti într-un fel neînţeles pentru pământean. Se întoarseră curând, şi cârmaciul stătu câteva ceasuri în luntrea mare, socotind întruna sub ochii lui Auta, care tăcea privindu-l şi

nepricepând nimic. Apoi, tânărul străin se întoarse la Hor şi la ceilalţi, care priveau marea.

— Iată cum voi face, spuse cârmaciul. Am socotit o înălţare cu iuţeala sunetului, în unghi ascuţit în aşa fel ca la coborâre să nu venim în locul de unde am plecat ţinând seamă de răstimpul urcării şi coborârii şi de rotirea pământului în acelaşi răstimp, ajungem înapoi anume în locul din pisc pe care l-am ales.

Hor îl privi atent şi îi ceru socotelile făcute. Intrară amândoi în luntrea mare şi după câteva ceasuri, când începea să înnopteze, ieşiră amândoi obosiţi.

— Nu e primejdios? întrebă femeia din planeta îndepărtată.

Cârmaciul zâmbi:

— Cui i se pare primejdios e mai bine să mă aştepte aici. Dar primejdie nu poate fi: ţâşnim în sus micşorând tot timpul iuţeala până în clipa când ar urma începutul căderii îndărăt; din acea clipă încetinim căderea, ca de obicei. Totul atârnă aici de socoteala fără greş a depărtării de pământ la care trebuie să ne urcăm.

Toate privirile se îndreptară spre Hor care tăcea. De la o vreme, simţindu-se privit şi ştiind că e dator să răspundă, zise:

— Socotelile le-am făcut încă o dată şi eu: sunt bune. Totul este că prietenul nostru n-a mai zburat niciodată aşa, şi nici altul dintre noi. Orice drum neîncercat poate fi o primejdie. Dar altceva nu putem face. Apoi îl luă pe cârmaci de mână: Hai, zburăm numai noi doi.

— Asta nu-i drept! spuse alt străin. Nu-ţi primim hotărârea. Zburăm toţi!

— Dar... Începu Hor.

— Sau facem răscoală împotriva ta, ca şi sclavii din Atlantida! zise acelaşi străin râzând.

— Sau toţi sau nimeni! spuse şi femeia. Dacă veţi fi în primejdie, ajutorul nostru poate să vă fie folositor. Iar dacă primejdia e prea mare şi n-o putem stăvili, să pierim cu toţii.

— De ce cu toţii? întrebă cârmaciul.

— Cu toţii, spuse femeia, pentru că dacă am rămâne noi trei fără putinţa de a ajunge înapoi în planeta noastră, ai noştri vor trimite pe alţii după noi, şi afară de faptul că tu (şi-l privi pe Hor) eşti cel mai folositor dintre noi, n-are rost să-i silim să facă risipă de timp şi mijloace pentru cei trei rămaşi pe o planetă străină. Aşa că plecăm toţi cinci!

— Şase! spuse Auta, privindu-l rugător pe Hor. Eu sunt ca şi voi acum. Dacă rămân aici, nu le pot fi de folos nici măcar robilor, care m-au ascultat numai cât m-au crezut zeu. Am să fiu în stare să-i ajut poate doar mult mai târziu, când am să izbutesc să învăţ mai multe de la voi. Fără voi n-aş mai putea fi nici măcar ce am fost înainte...

Hor se uită în ochii lui umezi, apoi zâmbi şi spuse moale:

— Bine, şase.

Închiseră luntrea mică în firida anume făcută a celei mari, şi intrară toţi şase, desfăcându-şi jilţurile şi, după cum se cerea, culcându-se pe ele, întinse de tot, cu picioarele în sus. Jilţurile îi cuprindeau strâns, desfăcute cu totul ca nişte paturi, şi fiecare îşi strânse trupul în curele puternice. Apoi luntrea începu să se ridice pe cele două picioare ale ei care se lungiră până o aşezară drept, cum stătuse în lanul de grâu. Cu un zumzet uşor, picioarele intrară înăuntru. Auta simţea că îi vine sângele în cap, dar îi fu ruşine să spună. De altfel, nimeni n-avea timp de el. Fiecare avea în grijă

câte o anume unealtă de măsurat... Toţi aveau capetele băgate în altfel de globuri, mai lunguieţe, şi fiecăruia, înainte de a se culca pe jilţul desfăcut, femeia îi dăduse să înghită anumiţi sâmburaşi şi, cum spunea ea, îi întărise bătaia inimii.

Deodată, Auta simţi că totul din jur începe să tremure mărunt şi repede, împreună cu trupul lui. De undeva de departe, ca dintr-altă lume, ajunse până la el un vuiet surd, şi puţin mai târziu o zvâcnitură puternică, venită din spate, îl ameţi câteva clipe. Numaidecât simţi însă că toate măruntaiele şi sângele şi inima parcă voiau să se amestece şi să năvălească în cap, să-i iasă prin urechi. Trupul i se făcu greu ca o stâncă. Nu dură mult starea aceasta, sau cel puţin aşa i se păru. Iar când simţi că i-a trecut, auzi înăuntrul globului care-i învelea capul vocea liniştită a cârmaciului:

— Coborâm.

După un oarecare răstimp, Auta simţi o uşoară smucitură de la cap spre picioare, şi peste câteva clipe auzi un foşnet slab şi câteva uşoare ţăcănituri: jilţurile se strângeau, îndemnând şi trupurile de pe ele să se îndoaie.

Acum şederea era plăcută. Dar iată că Hor cel dintâi începu să-şi desfacă curelele. Auta se uită la el mirat. Hor îi spuse râzând:

— Am ajuns.

Auta îşi desfăcu nehotărât curelele de pe trup, apoi se întinse puţin ca să şi-l dezmorţească. După aceea se duse cu ceilalţi, spre uşă. Înăuntru era lumină, iar în uşă îl întâmpină cerul înstelat.

— Unde suntem? întrebă Auta cu uimire.

— Tot tu mă întrebi! râse cârmaciul. Ţi-ai uitat Piscul

Sfânt unde mi-ai spus că ai învăţat întâia oară că nu sunt zei? Uite, n-ai învăţat bine: zeii au venit aici.

Fostul rob al Marelui Preot se aşeză pe o piatră şi privi în sus. Abia acum îşi dădu seama unde fusese. Şi în toată durata vieţii lui când chinuite, când îndurerate, când rareori plăcute, în tot răstimpul vieţii în care umilinţele şi îndatoririle de sclav nu i-au dat niciodată răgaz ca să stea măcar o clipă singur cu sine şi numai pentru sine, privind acuma cerul înstelat, Auta simţi întâia oară în el o adiere de mândrie.

Dar iată că şi această clipă trecu: Hor îi vorbea ceva. Străinii îşi scoseseră globurile, numai el îl mai avea. Şi-l scoase şi se uită la străinul cel vârstnic, poreclit Hor. Acesta surâse:

— Le-ai făgăduit prietenilor tăi să te întorci la ei după cincisprezece zile, dar au trecut optsprezece. Te-ai răzgândit?

Auta îşi lăsă ochii în jos.

— Acum putem să ne ducem, primejdia a trecut! spuse Hor iarăşi.

— Ce primejdie? se miră Auta. Eu n-am simţit nici una.

— Dacă era, nu mai aveai prilejul s-o simţi: ne întorceam toţi pe pământul vostru în chip de pulbere.

Se apropie de ei cârmaciul:

— Primejdia cea mai mare s-a şi petrecut: am cheltuit foarte mult din puterea de mişcare a luntrei! zise el. Dar acum culcă-te, Auta, să fii odihnit mâine.

Ochii lui Auta se deschiseră larg, întorşi spre Hor, căruia îi spuse:

— Cum, chiar mâine pot pleca?... Şi de luntrea cea mică n-o să aveţi nevoie?

— De ce întrebi cu atâta sfială? îi spuse Hor.

— Fiindcă nu e luntrea mea. Hor zâmbi:

— Cât timp ţelurile tale sunt bune, cât timp îi iubeşti pe oameni şi le vrei binele, ea este şi a noastră şi a ta.

Auta îl privi un timp, apoi se uită la cer, şi când îşi duse aminte din nou unde a fost, îl apucă o sfârşeală din care se trezi după un răstimp, flămând. Flămând de hrană obişnuită, dată de pământ. Se sculă de pe piatră şi se duse încet spre marea luntre care strălucea în propria ei lumină.

Stătu o oarecare vreme înăuntru, mâncând, sfiindu-se să se arate străinilor muşcând din bucăţile de carne. Dar ieşi cu plosca de vin dăruită de ţăranul din câmpia de la miazăzi. În faţa străinilor care se uitau la cerul înstelat, ca nişte oameni obişnuiţi care nu urmăresc altceva nimic decât să vadă cerul înstelat şi să se bucure, Auta sorbi din plosca de lut. Apoi îi întrebă cu un surâs de vioiciune şăgalnică, în limba Atlantidei:

— Voi nu beţi vin?

Străinii îl priviră în tăcere: nu cunoşteau înţelesul acestui cuvânt.

CAPITOLUL XXII

La început, robii nu aveau destulă încredere în Iahuben. Era atlant, era liber, fusese sutaş. Numai Agbongbotile izbuti să le arate în zilele care urmară că Iahuben era acum ca şi ei şi că numai pentru ei putuse veni în aceste locuri spre care doar deznădăjduiţii se încumetau.

În cele cincisprezece zile hotărâte dinainte, oastea de robi fu rânduită atât cât se putea rândui. Întârzierea însă nu putea fi decât rea, căci armele atlante se şi mişcau în taberele de jos, aşa că lupta trebuia dată. Erau mulţi robi. Fiecare din ei ştia din copilărie să tragă cu arcul şi fiecare din ei, de când era rob, învăţase să urască robia. Erau mulţi, şi voiau sau să moară şi să scape de necazul cumplit al vieţii, sau să învingă... şi atunci?! Foarte puţini îşi puneau această întrebare. Agbongbotile şi alţi bătrâni ai lor le-au spus nu o dată că oamenii pot trăi fără stăpâni, de ale căror palate sau veşminte nu au nevoie. Fiecărui bărbat nu-i trebuia decât un arc bun şi un şirag de frunze în jurul coapselor. Fiecărei femei îi trebuia un bărbat şi hrană pentru el, pentru copii şi pentru ea. Mai-Baka şi alţii simţeau însă că bătrânul Agbongbotile nu ştie tot. Bănuiau că oamenilor le mai trebuie şi alte lucruri, dar care? Să aibă o casă de zid şi veşminte de cânepă ca Iahuben sau câteva piei de leopard pe care să doarmă? Era oare mai moale pielea de leopard decât muşchiul sau iarba?

În a cincisprezecea zi începură să se îngrijoreze. Mai ales Iahuben şi Mai-Baka. Să-i fi uitat Auta?

— Poate l-au răpus soldaţii Marelui Preot ori ai lui

Tefnaht! spuse Iahuben.

— Nu! Pe Auta nu poate să-l răpună nimeni! se supără Mai-Baka. Auta e zeu.

Încrederea aceasta îi adăuga tărie la tăria urii.

Dar după ce se sfârşi a optsprezecea zi şi începu a optsprezecea noapte, Iahuben şi Mai-Baka hotărâră să pornească în vale, pentru a răpune mai întâi pe soldaţii de la peşteri şi a mai lua arme. Apoi vor porni spre miazănoapte şi după aceea spre răsărit, asupra Marelui Oraş.

— Să ucidem pe regele Atlantidei şi pe toţi slujitorii lui! spuse Mai-Baka.

Iahuben păli.

— Cum poţi să te gândeşti la asta? Regele e zeu! strigă el înspăimântat. Fie el veşnic...

— Zeii Atlantidei nu sunt zeii noştri! îi întrerupse Mai-Baka. S-o apere zeii ei. Pe noi ne apără zeul nostru puternic Auta, care are pielea neagră ca şi a noastră.

Iahuben stătu în cumpănă. Zise încet:

— Poate că ai dreptate, Mai-Baka. Dacă regele ar fi zeu, ar şti ce face Auta şi l-ar opri... sau ar fi trimis până acum o ploaie de foc peste noi... Dar n-a trimis.

— Numai Auta este zeul nostru! încheie Mai-Baka. El se va arăta în cer când vom porni noi.

În cea de-a optsprezecea noapte nu dormiră decât puţini oameni. Nu mai avea răbdare nimeni. Când veni dimineaţa, Iahuben porunci unui tânăr să sune din corn.

El adusese cornul, cu toate că ura robilor crescuse atâta, încât nu-i mai trebuia sunet de corn. Bătură şi câteva tobe ale oamenilor negri, făcute din piele de capră sălbatică. În jurul unui foc, dansară cei mai viteji bărbaţi

negri. Era dansul războiului. Dar tocmai atunci răsună glasul tunător din cer, atât de aşteptat:

— Robi care aţi biruit robia, zeii lumii vă cheamă asupra Marelui Oraş...

Când se sfârşi dansul, miile de oameni începură să curgă spre văi.

Sus, în luntrea care-i călăuzea, afară de cârmaci şi de Auta, mai era Hor şi încă unul dintre străini. Privind în jos, spre mulţimile înarmate, Auta îşi aduse aminte din nou de strania ţeavă albastră cu care fusese ucis câinele, atunci, în piaţa de lângă palatul regelui. Dacă ar avea şi el asemenea armă, stăpânii Atlantidei ar pieri ca şi câinele.

— De ce v-au trebuit vouă arme, dacă la voi nu se fac războaie? întrebă Auta.

— Pe alte planete am întâlnit fiare foarte mari şi primejdioase. Nu puteam şti dacă nu vom găsi astfel de fiare şi la voi, spuse Hor.

— Avem şi noi!

— Care? se miră Hor. Elefanţii?

— Nu, Tefnaht.

Străinii izbucniră în râs; cârmaciul spuse:

— Tefnaht este o fiară mică şi ar putea să fie un om mare.

— Preoţii îşi moştenesc la noi meseria din tată în fiu. Ei au toate cărţile şi toate tainele, zise Auta. De aceea sunt mari. Totuşi, zise Hor zâmbind, să nu doreşti armele noastre cu rază ucigătoare: ţi-am mai spus că nu am venit aici ca să ucidem!

Auta se uită lung.

Cârmaciul îi simţi mâhnirea şi zise cald:

— Ştiu că n-ai înţeles, Auta, şi îmi pare rău. Nouă ne

este uşor să înţelegem toate acestea, pentru că de douăzeci de mii de ani...

Hor îl întrerupse:

— Asta nu înseamnă că Auta are de aşteptat douăzeci de mii de ani. Nu, Auta, în câţiva ani ai să înţelegi şi tu multe lucruri care ţi se par acum întunecate sau nefireşti... Mai ales dacă ai veni cu noi...

— Unde cu voi? strigă Auta.

— Pe planeta noastră, pe Hor cel roşu, cum i-ai spus tu. Ştii că nu e chiar roşie, se vede numai aşa pentru că avem multe nisipuri şi aer puţin. Dar să vii pe ea, n-o să-ţi pară rău!

— Mă poftiţi într-o casă pe care v-aţi pus în gând s-o părăsiţi? făcu Auta mirat.

— Nu pentru că nu ne-ar fi dragă. Dar a rămas prea săracă... Şi poate că nici n-o s-o părăsim. Poate vom găsi putinţa să-i redăm bogăţia împuţinată.

— Şi acum vă hrăniţi numai cu sâmburii pe care vi-i faceţi din ierburi, aşa cum mi-ai spus?

— Nu, acasă la noi mâncăm ca şi voi, alte lucruri, însă puţine. O, dacă am avea măcar mierea voastră… Mi-ai spus că o fac nişte gâze, da?

— Albinele.

Hor oftă. Auta se uită la el, apoi prin luntre, la ceilalţi doi şi spuse sfios:

— Va să zică sunteţi săraci, Hor, săraci ca părinţii mei din Ţara Nisipurilor, sau ca sclavii Atlantidei. Nici aur nu aveţi... Şi totuşi de multe ori mi se pare că sunteţi cu mult mai bogaţi decât toţi bogaţii Atlantidei… Este aici ceva ce nu pot pricepe, deşi simt… Hor zâmbi:

— La voi sunt oameni care au şi oameni care n-au. Cei

care au îşi închipuie că au, pentru că nu ştiu să dorească cu mult mai mult decât animalul pe care ai venit călare la noi întâia oară. Dacă ar dori a mia parte din cât dorim noi, s-ar socoti mai săraci decât tine.

— Acum înţeleg, spuse Auta. Ei au pământuri şi vite şi aur şi argint mai mult decât le trebuie. De aceea sunt puternici. Dar la voi cum e?

— Aur avem, dar facem din el unelte, fiindcă nu rugineşte. Tot ce are planeta noastră e deopotrivă al tuturor. De aceea ne gândim atât de mult la urmaşi. Şi iată de ce învăţăm să dorim din ce în ce mai mult. Dorind, facem!

— Aţi dorit chiar tinereţea fără bătrâneţe! rosti îngândurat Auta. Aţi dorit-o şi o aveţi: la trei sute de ani sunteţi mai tineri decât noi la treizeci. Totuşi, prea bine nu înţeleg...

— Vezi, urmă Hor, la noi doresc toţi şi toţi au. Nimeni nu poate avea mai puţin decât altul. Chiar daca planeta noastră e cu mult mai săracă decât a voastră, noi suntem mai bogaţi, fiindcă ştim să folosim tot ce ne dă firea planetei. Şi ce nu ne dă, facem singuri. Nimeni la noi nu are mai mult decât altul. Iar dacă cineva doreşte ceva ce nu are, înseamnă că acel lucru nu-l are încă nimeni. Şi atunci toţi ne străduim să-l facem ca să-l avem toţi.

Luntrea se rotea întruna deasupra mulţimilor de robi. Pentru aceste mulţimi totul acum era s-o vadă.

Auta se uită o vreme în jos, apoi iar îşi aduse aminte de ceva:

— Am vrut de mult să te întreb, Hor, dar am uitat. Poate tu ştii să-mi dezlegi o taină. Eram cu un an în urmă în altă ţară, unde sunt nisipuri fierbinţi, şi o dată am văzut nişte

lucruri lunguieţe, sclipitoare, pe care n-am ajuns să pun mâna...

— Ai leşinat cumva? râse Hor întrerupându-l.

Auta se uită la el uimit:

— De unde ştii?!

— Erau ale noastre. Le-am aruncat pe pământ să vedem care e aerul şi cât de mare e căldura...

— Şi cum aţi putut afla? Doar au rămas acolo.

— Ele au cercetat aerul, căldura, alte câteva lucruri şi ne-au spus ce-au aflat, printr-un fel de raze puternice.

Acum toţi se uitau numai în jos. Mulţimile de robi treceau printr-o vale verde. Cârmaciul şi Hor amuţiseră.

— Ce multe ierburi aveţi voi... şi câte păduri, câte păduri! strigă vrăjit al treilea străin. La noi fiecare tufa e mai preţuită decât la voi aurul.

— Cum, voi n-aveţi ierburi verzi ca acestea? se miră Auta.

— Ierburi avem, dar puţine, spuse străinul. Şi nu sunt verzi: la noi iarba e albastră, în schimb cerul nu e atât de albastru ca al vostru.

— Dar luna se vede şi de la voi tot aşa de frumoasă?

— Nu, Auta! îi răspunse Hor. Luna voastră n-o vedem decât prin ocheane foarte puternice. Luna asta e numai a voastră. Planeta noastră n-a avut lună. I-am făcut noi, din metal, două.

Lui Auta i se păru că n-a auzit bine:

— Cum le-aţi făcut voi? Nu înţeleg!

— Cum am făcut şi luntrea cea mare, cu care am venit... Însă cu mult mai mari. Suprafaţa uneia din ele este aproape cât a Atlantidei.

— Şi de ce le-aţi făcut?... Şi cum le-aţi urcat? Nu pot

pricepe.

Auta îşi strânse tâmplele în pumni.

— Cu ajutorul mai multor luntre ca aceea pe care o ştii, am trimis la înălţimea cuvenită părţi deosebite şi acolo sus meşteri buni le-au închegat. Nu le-am făcut în acelaşi timp. Acum câteva sute de ani s-a făcut cea mică. În timpul nostru s-a făcut cealaltă.

Auta îşi frecă fruntea:

— Dar cum le-au putut închega acolo meşterii voştri? N-au căzut?!

— N-au căzut: erau prea departe de planetă şi ea nu-i atrăgea.

Auta se gândi încordat; apoi ridică ochii, puţin tulburi:

— Va să zică noi cădem pe pământ pentru că pământul ne atrage? Şi pasărea de ce nu cade, şi nici luntrea asta aşa de grea?

— Pasărea dă din aripi, luntrea noastră are văpăile pe care le cunoşti. Şi pasărea şi luntrea…

Dar în aceeaşi clipă cârmaciul strigă:

— Priviţi!

Şi luntrea începu să coboare în cercuri line deasupra unei privelişti care pentru aceşti străini era cu totul nouă. Mai jos de peşterile sclavilor se întindea o câmpie. Acolo, o oaste atlantă parcă fără număr ieşea în calea oştirii de robi. Cele două armate se opriseră şi stăteau faţă în faţă. Dar nu se zăreau decât ca nişte mari muşuroaie de furnici. Cârmaciul oprise acum luntrea şi nu vroia să coboare mai jos. Auta se uită prin ocheanul puternic şi începu să desluşească aproape şi feţele oamenilor. Oştile mai stătură un timp, fiecare parcă aşteptând să înceapă cealaltă. Armele zecilor de mii de soldaţi ai Atlantidei, răspândiţi

până dincolo de zare, străluceau aurind câmpia. Robii erau de cincizeci de ori mai puţini. Auta văzu cum deodată, din fruntea armatei de robi, se desprinde un om. Îl privi cu mai multă luare aminte şi simţi că i se taie răsuflarea. Nu putea să-l audă ce strigă, dar se vedea bine că omul striga. Omul era Iahuben. Făcu un semn cu scutul şi mulţimile de robi se năpustiră înainte.

Auta începu să se frământe.

— Coborâţi-mă! strigă el. Eu trebuie să fiu acuma cu ei. Străinii însă tăceau.

— Vreau să ies de-aici, vreau să mă duc la ei! strigă Auta iarăşi, începând să-şi desfacă curelele.

Atunci Hor îi spuse blând:

— Ştii bine că nu numai tu n-ai să câştigi nimic ducându-te printre ei, dar, mai ales, nu vor câştiga ei nimic. Dacă te vor ucide atlanţii, şi să fii încredinţat că te vor ucide numaidecât, toată armata adunată de tine nu va mai avea nici o putere. Ei cred în tine când eşti aici sus. Asta-i tot. Dar ei nu ştiu ce vor, şi de fapt nici tu, Auta, nu ştii prea bine. Ar trebui să mai treacă un timp...

— Atunci tot ce fac ei e zadarnic?

— Zadarnic nu e. Este o treaptă: întâia treaptă. Pe o scară nu te urci sărind, te urci pe trepte. Înţelegi? Şi nici să nu crezi că oricât ţi s-ar închina ei ai făcut totul numai tu... Dacă ei n-ar fi vrut, tu nu făceai nimic. Fără tine, tot se răsculau, poate mai târziu. Ură aveau destulă... Tu n-ai făcut decât să grăbeşti clipa.

Auta nu ştia ce să mai creadă. Sau aceşti străini nu voiau să se amestece, sau aveau cu adevărat dreptate.

— Oricum, zise el către Hor, cel puţin stăpânii se vor speria.

— Da, vor afla că se poate şi altfel…

Cârmaciul mai coborî puţin luntrea, lăsând-o tot nemişcată în aer. Câmpul se vedea plin de leşuri şi sânge. Străinii nu mai priviră prin ocheane. Numai Auta se uita. Zări deodată un om repezindu-se înainte, străpungând cu suliţa un soldat atlant şi lovind pe altul cu barda. În jurul lui se adună, ca o verigă, o ceată de robi ca să-l apere. Omul era tot Iahuben. Câteva clipe mai târziu, Iahuben ridică faţa în sus, trupul lui se arcui înapoi şi mâna stângă, scăpând barda, se repezi la piept. Auta se uită mai bine. Ce era asta? Iahuben se prăbuşea pe spate, încercând să-şi smulgă o săgeată din inimă. Câţiva robi se apropiară de el. Doi căzură. Apoi încă unul. Cei rămaşi se aplecară spre Iahuben, însă îndată îl părăsiră. Aşadar murise.

Auta rămase câteva clipe mut. Hor se uită cu ocheanul încotro îi arăta Auta. Pricepu repede. Se uită la Auta şi zise încet:

— Mi se pare că este prietenul tău care a zburat cu noi! Auta nu răspunse. Şedea cu pumnii încleştaţi pe genunchi. Apoi nu mai putu să îndure şi izbucni într-un hohot de plâns. Dar numaidecât îşi strânse buzele şi se stăpâni căci, fără a se mai sfătui cu nimeni, cârmaciul îndreptă luntrea asupra armatei atlantei. Auta cuprinse cu ochii oastea de robi: în fruntea ei, cu arcul pe umăr şi cu o lance grea în mână, alerga Mai-Baka. Auta înşfăcă într-o clipă pâlnia şi scoţând scoica ei pe fereastră, strigă:

— Robi ai Atlantidei, ca să nu mai fiţi robi, ucideţi pe vrăjmaşii voştri. Răzbunaţi moartea lui Iahuben!

Un răcnet de mii de glasuri asurzi câmpia. Robii alergară înainte, parcă vrând să-şi ajungă din urmă săgeţile.

Iar mulţimile de soldaţi atlanţi, zărind minunata pasăre

argintie cu coadă şi creastă de foc, care striga din cer, începură să se împrăştie în neorânduială, unii aruncându-şi armele la pământ.

Acum, Auta era încredinţat că robii vor ajunge în Marele Oraş. Şi numai după ce văzu armata atlantă cu desăvârşire risipită, cârmaciul, fără a scoate o vorbă, întoarse luntrea spre miazănoapte şi zbură către Piscul Sfânt.

Zborul se petrecu în tăcere.

CAPITOLUL XXIII

Străinii se aflau pe Piscul Sfânt de aproape două luni. În acest răstimp se petrecuseră mai multe întâmplări, dintre care unele l-au făcut pe Auta să se întristeze, altele să se bucure. Într-o zi, pe când şedea de vorbă cu Hor, pe o stâncă sub care se deschidea o privelişte largă a mării şi câmpiei de la poalele muntelui, zări urcând din vale spre ei o ceată de oameni. Erau încă departe ca să se fi putut vedea bine feţele lor prin ochean, însă Auta îşi dădu seama că sunt robi, de vreme ce nu aveau alte veşminte decât pânza înfăşurată în jurul coapselor, prinsă cu o cingătoare. Unii erau negri, alţii roşii şi înalţi, alţii erau mai scunzi, cu pielea galbenă sau albă. Auta putu să numere douăzeci. Toţi aveau arme. I se strânse inima. Nu mai primise de mult nici o veste de la Mai-Baka. Să se fi întors oare Mpunzi?

Cu Mpunzi lucrurile s-au petrecut aşa. Într-o zi, zburând în luntrea cea uşoară în jurul piscului, cârmaciul a aşezat-o într-un loc deschis, între un şir de tufe şi un pâlc de copaci, la obârşia izvorului fierbinte din care se face, mai către vale, Râul Cald. Unul dintre străini cerceta copacii, Hor şi altul luau apă din acel izvor turnând-o în anume vase, pentru a-i cunoaşte însuşirile şi alcătuirea. Cârmaciul alegea pietricele, adunându-le în câteva cutii.

Deodată, de după arbori, s-au ivit câţiva robi tăietori de copaci, însoţiţi de un slujitor al Marelui Preot. Îndată ce îl zări pe Auta, ştiind pesemne că va primi o răsplată, slujitorul chemă robii şi le porunci să se îndepărteze de acel loc, iar el se strecură printre copaci către latura cealaltă a

piscului. Auta pricepu unde se duce. Atunci alergă spre robi şi luându-i unuia securea din mână le desfăcu tuturor lanţurile de la picioare, sfătuindu-i să se ducă spre Muntele de Foc şi învăţându-i cum să găsească drumul. Robii îl cunoşteau şi nu se temeau de dânsul. Auziseră că ar fi plecat cu zeii şi se lăsară cu bucurie liberaţi de greutatea lanţurilor, ceea ce singuri n-ar fi cutezat să facă. Dar îndemnul nu i-l ascultară. Le păru mai bine să se împrăştie spre pădure. Numai Mpunzi rămase. Marele Preot fusese văzut plimbându-se prin grădina palatului, singur şi posomorât. Pe soldaţi, Marele Preot i-a învăţat că atunci când îl vor vedea pe sclavul fugar Auta să-l prindă şi să-l aducă nevătămat înaintea sa şi să nu se teamă de el că ar fi zeu, pentru că toată lumea ştie că zei cu pielea neagră nu sunt şi că Auta a fost rob până la venirea acelor vrăjitori străini care ameţeau vederea mulţimii cu minciunile lor. Totuşi, spuse Mpunzi, printre robi se vorbea că Auta este zeul bun al robilor, într-adins prefăcut o vreme în sclav ca să le cunoască mai bine păsurile şi durerea. Şi Mpunzi era încredinţat de aceasta. Lui Auta îi era ruşine, dar ştia că oricât s-ar strădui să-i scoată credinţa asta din cap, nu va izbuti. Îi mai spuse Mpunzi şi altceva. Un sclav nou, dintre răsculaţi, a fost prins când rătăcea pe Malul Râului Rece, şi un slujitor al Marelui Preot, umblând cu câţiva soldaţi alături, pentru că îl văzu foarte voinic, nu-l ucise ci îl aduse în casa robilor, pentru muncă. De la el află Mpunzi despre răscoala călăuzită din cer de marele zeu al oamenilor negri care putea să ia oricând înfăţişare de copilandru, de rob, de om sau de pasăre de argint. Mpunzi mai află de la acel sclav şi că Mai-Baka, după alungarea soldaţilor de către zeu, socoti să nu mai înainteze spre Marele Oraş; el

desluşise acest îndemn în seninul plecării păsării de argint de pe cer, pricepând că era mai bine să mai adune robi răsculaţi şi arme, pentru ca oastea lui să ajungă mai puternică. Acum, această oaste se afla iarăşi pe Muntele de Foc, dar nu sus, ci acolo unde înainte au fost taberele de soldaţi de lângă peşterile robilor. Mpunzi mai auzise că se povestea printre sclavi şi soldaţi că multe femei ale preoţilor năşteau în această vreme prunci cu cozi de şarpe, cu nasuri de elefanţi sau cu labe de câine.

Sfârşind de povestit, tânărul rob porni să plece spre tabăra lui Mai-Baka, dar după câţiva paşi se întoarse şi-i mai istorisi o întâmplare de care uitase. De câtăva vreme se vorbea în casa robilor cum că zeii străini împreună cu fostul rob al stăpânului Piscului Sfânt s-au aşezat dincolo de palat, chiar în pisc. De mai multe zile se afla în palat şi preotul Tefnaht, venit cu fiul şi cu fiica sa şi cu toată casa. Soldaţii care-i păzeau pe robi vorbeau tot felul de lucruri; unii spuneau că lui Tefnaht i-ar fi frică să mai stea în Marele Oraş, de când cu răscoala; alţii ziceau că a venit aici pentru a fi la îndemână când va muri Marele Preot. Iar Nefert, fiica lui Tefnaht, a intrat o dată în casa robilor şi n-a zis nimic. Mpunzi auzise însă de la nişte slujitori că Nefert, care este preoteasa Zeiţei Lunii, ar vrea să-i vadă pe zeii din turnul de argint.

— N-ai văzut-o niciodată pe Nefert? îl întrebă Auta tulburat.

— Am văzut-o numai când a fost în casa robilor. Se spune că noaptea, când răsare luna, se plimbă prin grădină numai cu câteva roabe, dar eu n-am văzut-o.

Neştiind alte veşti, Mpunzi îşi luă rămas bun de la Auta şi se strecură pe după stânci ca să ajungă undeva la ţărmul

mării.

Aşa se petrecură lucrurile atunci cu Mpunzi.

Iar acum, aducându-şi aminte de această întâmplare, Auta şedea lângă Hor şi aştepta pe cei douăzeci de robi care păreau să se îndrepte încoace. Văzându-l că tace şi desluşindu-i o oarecare tristeţe în ochi, Hor îl întrebă dacă nu e cumva bolnav.

Auta îi mărturisi de unde îi venea tulburarea. Hor îl cercetă cu luare aminte şi zâmbi depărtat, cu oarecare mirare:

— Şi dacă această Nefert nu poate fi a ta, nu poţi iubi alta?

Auta zise mâhnit:

— Voi nu iubiţi niciodată? Tocmai voi care toată viaţa rămâneţi tineri!

— Iubim, fireşte. Iubim şi noi, dar nu ne pierdem firea când dragostea e fără răspuns. Înseamnă că n-am ales bine. Dragostea noastră este şi prietenie. Ştii ce s-ar întâmpla dacă am începe să luptăm pentru cucerirea câte unei femei care nu ne vrea, cum se poate citi în cărţile noastre foarte vechi ale poeţilor? Omul uită de întâia lui datorie.

— Dar nu asta e întâia datorie?

— Fireşte că nu asta. Omul e dator întâi să lucreze pentru îmbunătăţirea vieţii tuturor. Altfel n-am fi ajuns unde suntem. La noi dragostea a ajuns ajutoarea omului, nu piedică.

Auta oftă:

— Ar fi bine să pot face ca voi, dar…

— Ea te iubeşte?

— Nu ştiu… poate că da. Numai o dată am putut vorbi

cu ea, şi atunci cu frică şi pe ascuns. Fiica unui preot nu poate iubi un sclav!

— Nu poate sau nu i se dă voie?

Auta nu răspunse. Vorbi mai departe tot Hor:

— După cum mi-ai spus şi dacă am izbutit să încep a cunoaşte firea voastră de pământeni, cred că dorinţa ei de a-i vedea pe zeii din turnul de argint este dorinţa de a te vedea pe tine. De ce se plimbă la lumina lunii, fără pază?

Auta simţi că se luminează ceva în el. Strigă:

— Am s-o răpesc!

— Vrei să te ucidă soldaţii lui Tefnaht?! îl opri Hor, dar îndată se răzgândi: Sau zboară până acolo când se plimbă nepăzită. Prietenul nostru va aşeza luntrea cât mai aproape...

Dar iată că ceata de robi ajunse lângă ei. Robii îngenunchează şi Auta, sculându-se repede, se strădui mult până-i făcu să se ridice. Printre ei era şi Mpunzi. Auta află că era o ceată care se rătăcise de mulţimea răsculaţilor şi pe care Mpunzi a întâlnit-o când se întorcea cu veşti de la Mai-Baka.

— Mai-Baka îţi trimite slavă, zeule bun, şi îţi bucură auzul cu vestea că au mai venit în tabere de patru ori câte o mie de robi. Pe aceştia i-am adus la tine pentru că umblau pe-aproape. De aici îi voi duce la Mai-Baka.

Auta se uita curios la un rob voinic şi mărunt la statură, cu faţa albă gălbuie, şi la altul, tot scund, dar cu pielea stacojie, aproape smolită. Îi întrebă din ce ţări erau aduşi.

Cei doi robi vorbeau greu limba atlantă, unul aproape de loc. Cel cu pielea albă gălbuie putea fi din răsăritul îndepărtat, îşi zise Auta, poate din mica ţară Sumer. Dar oameni de felul celuilalt nu mai văzuse. Aducea puţin la

culoarea pielii cu atlanţii, parcă şi tăietura chipului nu se deosebea prea mult, doar că faţa era mai uscăţivă, nasul mai lung şi mai gros şi statura mai scundă. Pe cel dintâi îl întrebă la întâmplare în limba ţării Sumer, vrând să afle cum îl cheamă. Fericit că poate vorbi ca acasă, omul râse cu recunoştinţă şi i se închină.

— Zeul nostru ştie toate limbile pământului… Mă cheamă Utnapiştim, şi slăvit fie zeul care vrea să ştie numele meu nemernic!

— Dar tu de unde eşti, care-i ţara ta? îl întrebă pe celălalt, însă în limba atlantă.

Robul cu faţa stacojie întinse mâna spre apus. Auta ridică din umeri:

— Acolo nu este nici o ţară, numai câteva ostroave mici cu oameni sălbatici. De acolo eşti?

— Nu. Ţară mare, frumoasă. Departe! răspunse omul. Auta ştia că în unele poveşti se vorbea uneori de o ţară mare de la capătul dinspre apus al pământului, dar nu credea că e altceva decât născocire. Acum, rămase însă descumpănit. Se gândi că chiar dacă ciudatul om minţea, înfăţişarea lui nu semăna cu a nici unuia dintre popoarele lumii. Află că îl cheamă Mahukutah. Altădată l-ar fi descusut mai mult, dar acum aştepta Mpunzi să plece spre ţărm cu toţi ceilalţi. Auta îl sfătui să-i spună lui Mai-Baka să mai adune robi.

— Păcat că a murit Iahuben! zise el trist. Nu trebuia să se avânte cel dintâi.

— Dacă a pierit el, suntem mai puţini numai cu unul, zise Mpunzi. Era viteaz, dar nu era rob.

— Iahuben ştia însă cum se rânduieşte o oaste, cunoştea meşteşugul războiului, şi voi luptaţi cu cea mai

bună oştire a lumii. Lui Auta îi părea rău că nu ştie ce poveţe să-i mai dea. Spuse ce putu: Voi sunteţi viteji, dar soldaţii au şi meşteşug şi sunt mult mai mulţi. Să-i spui lui Mai-Baka să mai aştepte şi să mai adune robi. Am să vin...

— Să vii, zeule Auta! Tu eşti zeu şi ştii totul. Ai să ne înveţi şi meşteşugul.

Auta zâmbi trist, gândindu-se de la cine ar putea învăţa el însuşi acest meşteşug al războiului.

Când se făcu seară, păziţi de umbrele lungi ale amurgului, cei douăzeci de inşi se strecurară pe după stânci. Auta surprinse la Hor o ciudată privire de milă. Hor îl întrebă:

— Cum pot să umble pe jos atâta? M-am uitat la Mpunzi. Ca să-i spui câteva cuvinte care nici nu l-au prea ajutat, a străbătut jumătate din Atlantida, desculţ, dezbrăcat şi fără îndoială flămând. Aveţi mulţi oameni minunaţi pe pământ! Ar săvârşi minuni dacă ar şti cât ştiu preoţii voştri şi ar rămâne cu însuşirile pe care le au!

— Spune-mi, Hor, cum să-i ajut! strigă Auta în glas cu un sunet al deznădejdii. Dacă aş şti măcar ce ştia Iahuben!... Şi aşa cum sunt am vrut să mă duc printre ei, dar nu mă laşi tu.

— Tocmai pentru că vreau să-i ajut. Ei vor câştiga mult mai mult dacă ai să-i înveţi să trăiască. Atunci vor şti să lupte şi fără tine. După ce ne vom isprăvi cercetările pentru care am venit şi până când vom putea pleca îndărăt, vom găsi şi pentru tine răgaz mai mult. M-am gândit chiar să vii cu noi, şi nu numai tu. Ai putea să înveţi anumite lucruri până la capăt, şi atunci te-am trimite înapoi pe pământ. Dacă te duci acum, nu-i poţi învăţa decât să moară şi ai să mori şi tu poate înainte de a-i fi învăţat, ca şi prietenul tău

Iahuben.

Zilele trecură în cercetări grăbite. Pentru Auta, în învăţătură. Străinii nu-i cereau să le facă aproape nimic. Îşi sfârşise hrana pământeană de mult, şi iar înghiţea sâmburii lor ciudaţi. Iar într-o seară Hor se apropie de el şi-i atinse braţul. Erau pe marginea unei stânci. Luna mare şi galbenă ieşise de undeva din orizont.

— Auta, îi spuse Hor, răsare luna.

— Văd! răspunse el şi rămase liniştit. Hor începu să râdă. Spuse:

— Te-ai răzgândit şi nu mai vrei să te duci?

— Unde, Hor? şi numaidecât se învioră, aducându-şi aminte. Chiar pot pleca? Am crezut atunci că glumeşti.

Hor îl privi aspru şi-i spuse:

— Hai să plecăm. Poate liniştea dragostei îţi va fi de folos.

— Dragostea nu e linişte: când femeia iubită nu e lângă tine, eşti tulburat, şi tulburat eşti şi când este alături! îi răspunse Auta, dar porni către mica luntre; cârmaciul aştepta, râzând.

Luntrea ajunse, fireşte, repede şi apoi se roti de câteva ori deasupra grădinii palatului. Copacii înalţi o împiedicau să se aşeze. Găsiră cu greu un loc bun, între tufe. Când ieşiră din luntre, Auta şopti:

— Iat-o!

Pe o alee treceau trei femei. Una din ele era Nefert, îmbrăcată în veşmânt alb şi lung, cu o cunună în jurul părului des. O cingătoare din inele de argint îi strângea mijlocul. Veşmântul, după obiceiul din Atlantida şi din unele ţări ca bunăoară Ta Kemet, îi lăsa un sân descoperit. Mersul fetei era lin ca o plutire. Luna juca în părul negru retezat la

înălţimea umerilor. Adunat jos fald peste fald într-un unghi lung, veşmântul dezvelea în mers pulpa stângă, acoperind genunchiul.

Auta rămase locului, vrăjit. Dar şi ceilalţi doi. La lumina lunii se vedeau ochii lungi cu sprânceana subţire şi abia arcuită, aduşi aproape sub tâmple, nasul subţire şi drept, arcuit lin deasupra buzelor cărnoase, faţa de culoarea răsăritului împrejmuită de părul retezat drept, pe frunte şi pe umeri.

Cel dintâi care rupse tăcerea fu cârmaciul.

— Nu-mi pare rău că n-am rămas în luntre, spuse el în şoaptă. Poate că n-am să mai pot avea prilejul să văd grădina asta şi să miros florile ei. Luntrea tot n-are cine s-o lovească sau s-o zgârie; n-a văzut-o nimeni... Şi la urma urmei, poate învăţ şi eu ceva.

Hor îl privi întrebător.

— Vreau să văd cu ochii mei cum se răpeşte o femeie! zise râzând cârmaciul. Să ştiu cum să fac şi eu cu una din fiicele tale, după ce ne întoarcem acasă.

— Nu te vrea? îl întrebă simplu Hor.

Cârmaciul nu răspunse. Nefert era foarte aproape de ei. Atunci Auta strigă uşor:

— Nefert, am venit! şi alergă spre dânsa.

Fata se întoarse spre ei şi deodată scoase un strigăt şi se repezi în braţele lui Auta, căzându-i la piept. Numaidecât după aceea se auziră în preajmă voci şi de după nişte tufe se ridicară câteva coifuri de soldaţi, sclipind în lumina lunii.

— Vii cu mine, Nefert? o întrebă Auta cu voce grăbită.

— Să fugim, să nu ne ucidă... Nu trebuia să strig. Ştiam că ai să vii să mă iei, am simţit. Dar am... Glasul îi amuţi. Soldaţii erau aproape.

— Fugi cu ei, Nefert! îi şopti Auta arătându-i pe cei doi străini. Vin şi eu!

Fata alergă spre Hor, care o luă de mână. Dar străinii nu puteau alerga. Se îndreptară cum putură mai repede spre luntre.

Auta era înconjurat de soldaţi. Ridică o cupă mare de piatră pentru flori şi o aruncă în capul celui mai apropiat soldat. Soldatul căzu cu coiful spart şi cu tâmpla însângerată. O suliţă se îndreptă spre Auta, însă în aceeaşi clipă o mână se aşeză pe ea şi o împinse în jos. Un glas şopti:

— Porunca este să-l aducem nevătămat.

Auta se învioră. Ridică de pe soclul ei o statuie mică de marmură a unui zeu. Tot atunci auzi un şuier prelung. Când să arunce statuia în soldatul ce se apropia de el, Auta auzi că şuierul se înteţeşte şi un gând fulgerător îi trecu prin minte: „Pleacă fără mine. Se tem!” Dar în aceeaşi clipă auzi strigătul cârmaciului:

— Fugi! Ne-au luat luntrea!

Auta ridică ochii în sus şi înţelese: luntrea zbura trecând spre miazăzi. Cine o luase? Cine ştia s-o poarte prin văzduh? Scăpă din mâini statuia zeului. O mână grea i se lăsă pe umăr. Alte patru mâini începură să umble la gleznele lui cu ceva rece. Auta îşi dădu seama că erau lanţurile. Răceala aramei lipită de glezne o cunoştea. Jos nu se vedea bine şi soldaţii nimereau greu verigile de aramă. Auta îşi veni în fire. Înălţă ochii şi-i repezi un pumn în tâmplă soldatului care-şi ţinea mâna grea pe umărul lui. Soldatul se clătină şi se retrase de-a-ndărătelea, cu mâna la cap. Alţi patru se repeziră la Auta şi-l înşfăcară de mâini. Încercă să se descleşteze, dar nu mai putu. Încercă să se

uite în partea dincotro strigase cârmaciul. O mână puternică îi întoarse capul înapoi. Apucase să zărească între tufe lucind ceva argintiu; poate erau străinii cu Nefert, poate numai lumina lunii. Dar auzi dintr-acolo o voce subţire. Se încordă şi încercă încă o dată să scuture de pe el mâinile care-l strângeau. Cum de nu se repezise nimeni asupra străinilor? Sau soldaţii îi socoteau într-adevăr zei şi le era frică...

— Dacă mă strângeţi aşa, mă ucideţi! răcni Auta. Marele Preot vă va omorî pe toţi. N-aţi auzit porunca?

Şoapta auzită întâmplător i-a fost de folos. Soldaţii îl lăsară, depărtându-se câţiva paşi şi nelăsându-i loc pe unde să fugă. Nu mai avea cum să scape. Dar deodată zări un soldat prăbuşindu-se la pământ. Apoi altul. Apoi încă doi. Ceilalţi fugiră, zbierând îngroziţi. Îndată Auta, îşi aduse aminte de arma albastră, şi nemaivăzându-se înconjurat, alergă spre tufe. Nu era din neamul tibbu, dar ştia să fugă minunat. Când îl văzu lângă ea, Nefert îi încolăci gâtul cu braţele. Tremura.

— Hai să fugim de-aici, Auta! În pădure să fugim. Nu mai vreau să văd pe nimeni, numai pe tine...

Auta îi mângâie părul.

— Cum să trăim în pădure? Ca sălbaticii? Şi până, la urmă tot vom fi descoperiţi.

— Ca sălbaticii! spuse fata printre sughiţuri de plâns. M-am săturat şi de tata şi de palatele lui... Nu mai vreau să fiu preoteasa lunii, nici... nimic. Vreau să fiu numai cu tine.

Hor nu îndrăznea să-i tulbure. Dar cârmaciul îi trezi din această visare:

— Trebuie să plecăm grabnic sus, la noi. Nu mai avem cu ce zbura, ştii.

Nefert ascultă mirată. Ea nu băgase de seamă luntrea în zbor, într-atât era de tulburată.

În preajma lor nu mai era nimeni. Călăuziţi de Auta, porniră pe întortocheatele poteci. Nefert păşea alături de el şi-l ţinea de mână, neîntrebându-l nimic. Numai cârmaciul nu avea linişte. O dată zise:

— Cred că într-o lună pot înjgheba alta, mai mică, din ceea ce am adus cu mine...

Altă dată rostit îngândurat:

— Cine s-o fi putut lua? Cine a fost cu noi şi s-a uitat cum o ridic în aer?!...

Mergeau foarte încet. Hor tăcea. Numai Auta îşi încordă mintea încercând să găsească răspunsul. Dar acum mintea lui lucra greu. Zise nehotărât:

— Iahuben... Dar Iahuben e mort.

— Preotul vostru care a vrut să te ucidă acolo în oraş. El îmi cerea întruna lămuriri, strigă cârmaciul.

Auta se opri înţepenit. Mintea lui se lumină. Strigă mânios:

— Tefnaht a fost... numai el!

Vorbeau în limba atlantă, anume. Auzind strigătul mânios al lui Auta şi neînţelegând nimic, Nefert începu să tremure îngrozită. Auta se uită la ea. În ochii lui scăpără ură. Zise răstit:

— N-ai fost tu momeala din capcană, Nefert? Spune sau te ucid!

Nefert izbucni în plâns.

— Dar ai spus că ştiai că am să vin! spuse Auta mai moale.

Fata îl privi drept în ochi. O bătea luna în faţă. Ochii îi erau curaţi.

— Inima mea îmi spunea, de la ea ştiam... zise Nefert. Cum crezi că mi-ar fi spus tata ceva tocmai mie, dacă ar fi plănuit să te prindă!

— Ştia că mă iubeşti?

— N-avea de unde să ştie, dar mi s-a părut că ghicise acum în urmă.

Hor îi atinse braţul:

— Fata n-are nici o vină, n-o bănui! Dar să mergem cât nu e prea târziu. Cine ştie ce se poate întâmpla.

Drumul spre pisc pentru Auta nu era lung: ar fi ajuns curând. Pe Nefert la nevoie ar fi purtat-o în braţe. Dar străinii se istoveau mergând. De multe ori erau nevoiţi să se oprească, pentru a se odihni puţin. Alte dăţi Auta îi lua în spate pe rând şi-i trecea peste albia vreunui pârâu sau pe buza unei prăpăstii. Drumul părea că nu se mai sfârşeşte. Totuşi, se sfârşi.

Când soarele luminase munţii, intrară cu toţii pe uşa luntrei mari. Nefert era atât de istovită încât nici nu mai putu să se mire. Hor şi cârmaciul căzură în jilţuri, storşi de puteri. Pe toţi îi înconjurară ceilalţi trei străini, roşi tustrei de îngrijorare. Femeia începu să-i înviorezeze cu mingea fermecată şi cu alte mijloace stranii. Dar erau prea zdrobiţi. Auta se simţea însă bine. Îi luă pe rând în braţe şi îi duse în odăiţa rotundă unde puteau face baie de raze întremătoare nevăzute.

Nefert între timp adormise pe un jilţ desfăcut ca un pat. Când se trezi după un somn scurt, înainte de a-şi da seama unde se află, auzi pe cei din jur vorbind ceva neînţeles, sau cum i se păru ei, cântând.

Şi străinii şi Auta erau foarte îngrijoraţi. Străinul care fusese cu Hor şi cu cârmaciul să-l ducă pe Auta în luntre

deasupra sclavilor răsculaţi tocmai spunea:

— Am crezut că aţi plecat spre locul răscoalei. Am încercat să vorbim cu voi, dar luntrea zbura fără să răspundă. Întâi am socotit că s-a stricat ceva şi nu ne puteţi răspunde, dar când am văzut că nu ne trimiteţi nici măcar semne luminoase, n-am mai ştiut ce să credem.

Auta, care asculta încordat, strigă pe neaşteptate:

— Acum înţeleg tot! Tefnaht a zburat spre Muntele de Foc: vrea să împiedice răscoala.

— Zbura foarte încet, zise acelaşi străin. Altfel ar fi ajuns, sau poate s-a oprit undeva pe drum.

— Nu ştia să oprească nici să zboare repede, spuse cârmaciul. N-a apucat să vadă tot...

Auzind însă de Muntele de Foc, Hor încremeni. Uitându-se la el, şi ceilalţi se schimbară la faţă.

Auta nu bănuia la ce se gândesc. Începu să simtă în el o nelinişte aspră, crudă, întâia oară atât de mare de când se ştia. Soarta răscoalei ameninţate îi ridică un nod în gât şi i se păru că aerul se împuţinase.

Într-un târziu, Hor îl întrebă pe cârmaci:

— Poţi s-o nimiceşti în aer, înainte de a ajunge la muntele acela primejdios?

— Nu! murmură cârmaciul cu glas sugrumat. Nu m-am pregătit pentru asta... nu m-am gândit.

Auta simţea marea primejdie, fără s-o cunoască. Întrebă cu glas stins:

— Şi ce va fi acum?

Hor nu-i răspunse. Umblă la o altă oglindă, pe care Auta n-o cunoştea, până când oglinda se lumină de o lumină uşor tremurătoare, şi se iviră pe ea, ca în depărtare, nişte munţi fumegând slab şi pe un fel de cer cenuşiu se zări

plutind o musculiţă. Hor le arătă musculiţa şi spuse:

— Deocamdată n-a ajuns. Zboară încet.

Auta îşi dădu seama că era luntrea lor. Întrebă din nou:

— Şi acum ce va fi:

Fără să-şi ia ochii de la oglindă, Hor zise:

— Nu ştiu ce va fi...

Vocea lui tremura.

CAPITOLUL XXIV

Mpunzi era de mult prieten cu robul cârmaci care-l dusese nu o dată ascuns în luntrea pescărească. Dar acum erau douăzeci şi cine putea să-i ascundă pe toţi? Dimineaţa îi apucase într-o pădurice de pe ţărm. Să meargă pe jos pe uscat spre Muntele de Foc nu se putea: era şi departe, erau şi primejdii. Se sfătuiră ce să facă.

— Eu pot face o plută, zise Mahukutah. În ţara mea facem plute.

Pentru că nu aveau alt gând mai bun, nici alte mijloace, începură să caute în păduricea în care poposiseră lemn bun pentru o plută. Aveau arme, unii aveau topoare. Începură să taie anumiţi copaci pe care-i alegea Mahukutah, pentru că aveau lemnul foarte uşor. Alţii aduceau din pădurice felurite ierburi şi lăstari tineri din care se puteau împleti frânghii. Astfel, în două zile pluta fu gata.

O împinseră în mare şi săriră pe ea, strigând de bucurie. Dar curând văzură că plutea prea încet. Îi făcuseră şi lopeţi, şi pânză. Totuşi pluta luneca prea încet, chiar dacă se ţinea pe valuri mai bine decât o corabie. Când se apropiară de limanul ştiut de Mpunzi, al pescarilor, Utnapiştim ceru să tragă la ţărm. Opriră pluta şi o ascunseră printre sălciile unei guri de râu care se vărsa liniştit în mare. Utnapiştim spuse:

— Pluta noastră pluteşte prea încet, cu toate că vântul e bun. De ce să nu avem şi noi o corabie sau mai multe corăbii?

Şi Utnapiştim le mărturisi planul său. Îndată ce va cădea

noaptea, Mpunzi să se strecoare la prietenul lui, cârmaciul, şi să-i spună în taină ce au pus ei la cale. Cârmaciul era rob, aşa că n-avea să ţină cu stăpânii. După ce vor socoti că Mpunzi a ajuns, unul din ei să se ducă ceva mai departe de ţărm, acolo unde pescarii îşi întind năvoadele la uscat, pe lemnăria dulgherilor de corăbii. În liman sunt totdeauna câteva corăbii pescăreşti şi alte câteva noi, abia date la apă. Aşa spunea Mpunzi. Sunt însă păzite totdeauna de câţiva pescari. Dar năvoadele nu le păzeşte nimeni. Utnapiştim se va strecura până la ele, va face focul şi va aprinde un braţ de ierburi uscate, de la care va lua foc lemnăria. Atunci Utnapiştim va ieşi din ascunzătoare şi alergând spre ţărm va striga din răsputeri: „S-a aprins lemnăria! Ard năvoadele!... Săriţi!”

Planul era bun. Acest rob îşi uimi tovarăşii, care numaidecât şi-l aleseră căpetenie. Când veni noaptea, toate se petrecură după planul lui Utnapiştim. Auzind pe neaşteptate strigătele şi zărind focul, pescarii alergară de la corăbii şi din colibele lor înăuntrul ţărmului.

În acest timp, două corăbii se desprinseră de mal. Dar ceea ce nu văzuse Mpunzi, şi nici ceilalţi, pe alte corăbii mai erau pescari care-şi mai adunau uneltele ca să le ducă pe ţărm. Văzând pe ceilalţi că alergaseră să stingă focul şi socotind că erau destui, nu se mai osteniră să coboare pe mal. Tot arunci aceşti pescari auziră plescăit de apă în apropiere. Noaptea era întunecoasă, înnourată, fără lună. Totuşi, ochii lor buni de oameni ai mării desluşiră nişte oameni care săreau în apă de pe mal. Nu era greu de priceput. Şi nici n-aveau când să mai judece dacă au ghicit bine ori s-au înşelat. Înotătorii treceau liniştiţi pe lângă aceste corăbii, nebănuind nimic. Se îndreptau spre cele

două care ieşiseră în larg, abia zărite. Atunci pescarii începură să arunce cu vâslele în ei. Înotătorii se afundară numaidecât, ca să iasă din apă mai încolo. Numai pe unul din înotători îl izbi în cap o vâslă. Ceilalţi nu se mai vedeau. Se puteau auzi numai nişte bufnituri surde în pântecul corăbiilor de la ţărm, pesemne valurile mării care începea să se înfurie. Cele două corăbii plecate ajunseseră destul de departe. Vântul bătea dinspre ţărm. Câţiva pescari întinseră pânzele la trei corăbii şi loviră apa cu vâslele, cu câte vâsle le-au mai rămas. Corăbiile porniră. Dar foarte curând, una începu să se lase în bot, apoi alta pe-o coastă. În corăbii intra apa. Pe unde? Nu mai era timp de judecat. Traseră cu greu cele trei corăbii înapoi la mal, strângând repede pânzele. Trebuia scăpate de scufundare măcar acestea, dacă două s-au dus, răpite de cine ştie cine. Ajungând înapoi, pescarii săriră jos şi începură să le tragă anevoie pe ţărmul nisipos.

Între acestea, toţi înotătorii afară de doi izbutiră să ajungă la corăbiile din larg. Când se urcară toţi, prietenul lui Mpunzi, cârmaciul, întrebă dacă mai era cineva în apă. Corăbiile pluteau alături. Pe fiecare catarg era acum atârnat câte un opaiţ vârât în tigvă uscată, cu găuri. La lumina slabă a seului, oamenii totuşi se puteau recunoaşte. Fără cei doi cârmaci, erau optsprezece. Lipseau robul Valukaga, iscusit arămar, şi proaspăta lor căpetenie Utnapiştim.

— Să-i aşteptăm, spuse Mpunzi. Cârmacii se uitară îndărăt. Nu mai erau urmăriţi, aşa că puteau să aştepte. Coborâră pânzele. Valurile îi legănau. Cele două corăbii lunecau încet spre larg, împinse de vântul care le lovea numai lemnăria. Oamenii se uitau cu grijă spre ţărm. Nu se

zărea prin noapte nici o pânză, nu se auzea nici un plescăit al apei. Nimeni nu putea să-şi închipuie de ce s-au întors pescarii din urmărire.

Deodată, în tăcerea întunecată a nopţii, se auzi un zgomot slab în lemnul navei. După câteva clipe, ajutat de ceilalţi, Valukaga se urcă pe corabie, ud şi istovit. Căzu fără glas pe punte. I-ar fi prins bine un strop de vin sau de rachiu de palmier, dar n-avea nimeni.

Când îşi veni în fire, Valukaga povesti:

— Nu ştiu ce mi s-a întâmplat. Am ameţit şi m-am dus la fund. Cred că m-a lovit un val. Noroc că fundul era aproape. Când m-am lovit de fund, m-am trezit şi am înotat în sus. N-am apucat să înghit multă apă...

Valukaga se întrerupse. Vărsă o parte din apa înghiţită fără voie şi se linişti. Dar îi era greu să vorbească. Doi inşi îl ajutară să intre sub punte, unde găsi nişte saci şi se culcă.

Utnapiştim însă nu mai venea. Poate se înecase. Nu era mult de când lăsaseră ţărmul, dar frica, amestecată cu bucuria libertăţii, care-i stăpânea pe toţi, îi îndemna să se grăbească şi îi făcea să le pară lungă şi clipa. Mpunzi, Mahukutah şi alţi câţiva socoteau să mai stea, dar ceilalţi şi îndeosebi cârmacii stăruiau să plece.

— Când ne-am ales şi noi căpetenie, ne-a luat-o apa! spuse râzând unul cu barbă neagră, ajuns în Atlantida de undeva de departe, dintr-un mic ostrov răsăritean.

Erau gata să întindă pânzele, şi când nu se mai aştepta nimeni, se căţără vesel şi vioi pe corabie, ca o pisică, Utnapiştim.

— Ce vă uitaţi aşa? Ridicaţi odată pânzele astea împuţite! strigă el râzând şi, scoţându-şi de la cingătoare toporul, îl trânti pe punte.

Toată lumea de pe cele două corăbii căută să-l privească la lumina palidelor felinare de seu. Nimeni nu pricepea veselia lui. Dar Utnapiştim strigă din nou:

— Sărutaţi toporul ăsta: el v-a scăpat!

Şi fiindcă ceilalţi îl priveau nedumeriţi, Utnapiştim ridică toporul de jos şi se făcu că vrea să spargă puntea. Abia atunci foştii robi înţeleseră de ce s-au întors din drum corăbiile urmăritoare şi de ce a întârziat Utnapiştim.

— Cum ai putut să le spargi şi să înoţi? îl întrebă un cârmaci. Înoţi bine!

Dar Utnapiştim nu mai răspunse. Se duse la botul corăbiei şi începu să privească apa. Cele două corăbii pluteau acum una după alta, una din ele lăsând-o în faţă pe cea pe care era Utnapiştim. Marea nu era furioasă, însă vântul bătea acum pieziş, şi mersul spre miazăzi era încetinit.

Fiecare dintre cei douăzeci şi doi de oameni era nerăbdător să ajungă la ţărmul Muntelui de Foc, dar fiecare se simţea bine şi pe mare, în libertate, şi fără primejdia biciului sau a suliţei regale. N-aveau merinde. Îşi făcură însă plase din resturile de frânghii şi prindeau peşte pe care-l mâncau crud.

Ţărmul în apropierea căruia pluteau era în multe părţi nelocuit, însă bogat, ca toată Atlantida, în râuri şi pâraie, aşa că din când în când, noaptea, se puteau furişa în câte o albie pentru a-şi lua apă de băut. Deocamdată altceva nu le trebuia şi se simţeau aproape fericiţi. Pluteau astfel încet, zile şi nopţi, când pe mare liniştită, când pe furtună, iar într-o dimineaţă zăriră în depărtare nişte nori vineţi sau nişte munţi. Cei care aveau ochi mai buni desluşiră însă o aţă tremurătoare şi roşiatică ce se încolăcea deasupra şi atunci

unul dintre ei strigă:

— Muntele de Foc!

Dimineaţa abia se revărsa şi cerul era încă vânăt. Apele mării erau liniştite şi călătorii se bucurau de privelişte, când deodată Mpunzi le arătă cerul, rostind cu glas înăbuşit de tulburare:

— Vine zeul!

Şi toţi văzură lunecând uşor şi domol pe cerul din ce în ce mai limpede, un trup lung şi argintiu ca de pasăre ciudată strălucind în razele soarelui care abia se ridica din mare. Cu toţii cunoşteau pasărea aceea şi ştiau că în ea vine cel pe care-l socoteau zeul lor Auta. Prinseră curaj, urmărind semnul de argint care se îndrepta spre Muntele de Foc.

Trecu un oarecare răstimp, şi semnul nu se mai zări, pierdut în cer. Dar îndată după aceea văzură toţi cum pasărea sau luntrea zeilor se apropie ca un grăunte de argint de fumul şi scânteile Muntelui de Foc, se leagănă o clipă deasupra şi apoi cade în fum.

— Zeul a intrat în pământ! rosti Utnapiştim. Numaidecât se auzi de departe un bubuit surd şi prelung, şi din gura muntelui, unde căzuse luntrea, ţâşni un potop de flacără, de scântei şi de fum. Fumul se îngroşă repede într-un stâlp care se vedea bine şi din depărtare, iar apoi capătul de sus al acestui stâlp se umflă, alcătuind o ciupercă uriaşă ce acoperi curând zarea. Apoi creasta muntelui se despică şi din uriaşa crăpătură (călătorii cunoşteau bine Muntele de Foc şi priveau îngroziţi, cu fălcile încleştate) începu să curgă un fel de apă de foc, când argintie şi sticloasă, când ca arama călită. Se auzi zgomotul altei bubuituri îngrozitoare, tot surd, tot de departe. O bucată de munte se

prăbuşi în mare. Cele două corăbii se apropiau mânate de o briză lină spre miazăzi. Deodată Utnapiştim îşi dădu seama încotro pluteau, şi strigă să se strângă pânzele. Dar în aceeaşi clipă năvăli peste corăbii un vânt sălbatic dinspre miazăzi, apoi îşi schimbă mersul spre răsărit. Vântul începu să urle ca o mie de fiare rănite. Marea se cutremură, aruncându-şi valurile spre cer. Cele două corăbii se învârteau pe coame de talazuri, gata să-şi sfarme lemnăria. Soarele, care se pregătise să răsară, nu mai răsări. Acum trebuia să fie ziuă, dar lumina se vedea numai ca o geană subţire spre răsărit. Robii de pe corăbii socotiră că zeul lor, scufundat sub pământ, oprise soarele să mai răsară.

Se îndepărtau tot mai mult de Atlantida, însă nici n-aveau cum stăvili puterea vântului, nici nu mai doreau să se apropie de muntele răscolit. După un număr de ceasuri (nimeni nu ştia câte), începu alt şir de bubuituri care acum parcă se auzeau din fundul mării. Călătorii văzură cu uimire că alte mănunchiuri de fum negru sau roşu începeau să se înalţe pe bănuita zare a apusului. Marea era turbată. Vântul sălbatic îi mâna întruna spre răsărit, aruncându-le corăbiile de pe un munte de apă pe alt munte de apă. Cerul era negru. Marea era neagră. Felinarele de pe catarg se stinseseră de mult. Marea şi vântul prefăcuseră călătorii în nişte făpturi neputincioase şi oarbe. În cele din urmă, una din corăbii se sparse şi oamenii ei fură înghiţiţi de valuri. Numai o minune i-ar fi putut scăpa de mânia apelor.

Cei rămaşi plutiră mult timp (trebuia să fi trecut o zi şi o noapte), până văzură iar lumină. Se uitară cu frică îndărăt. Deasupra lor era zi, dar la apus era noapte. Altceva nu se mai vedea nimic în zarea de la apus. Numai în noaptea următoare, cei câţiva călători scăpaţi de înec pe

zdruncinata lor corabie zăriră între apus şi miazănoapte o stea mare ţâşnind spre cer, unde rămase apoi o vreme ca un ochi mare, deschis.

— Zeii s-au urcat la cer! rosti Mpunzi.

— Ne-au părăsit zeii! spuse şi Utnapiştim cu mirare şi tristeţe.

Corabia lor era când împinsă, când aruncată ca o găoace. Apa năvălea după ei, vântul îi lovea cu putere. Pânza lor era sfâşiată şi ajunsese o zdreanţă.

Înaintară spre răsărit un număr neştiut de zile şi de nopţi. Iar într-o dimineaţă cârmaciul, care cunoştea bine aceste mări, scoase un strigăt uimit, uitându-se spre miazăzi:

— Ştiţi unde suntem noi?

Pe corabie nu mai erau acum decât cârmaciul, Utnapiştim, robul cu barbă neagră venit dintr-un ostrov răsăritean şi Mpunzi. De ceilalţi nu mai puteau şti nimic. Întoarseră capul după mâna cârmaciului: în depărtare, spre miazăzi, se zărea un ţărm verde cu câteva guri bogate de râu...

— Acolo e Ta Kemet! adăugă el şi mai uimit.

— Eşti nebun! strigă Utnapiştim. Cum să fie Ta Kemet? Crezi că am trecut prin văzduh? Dar atunci unde au fost Stâlpii lui Melkart?

Cârmaciul înălţă din umeri, privind năuc.

— Nu ştiu... zise într-un târziu. Eu am văzut după stele şi după timp că merg spre răsărit, şi de patru nopţi tot aştept să zăresc Stâlpii iui Melkart. Totuşi, am trecut de ei fără să-i vedem.

— Cum? strigă iarăşi Utnapiştim. Nu cumva peste ei!? Acolo e strâmtoare... I-a acoperit apa?

— Nu ştiu! rosti cu glas stors năucitul cârmaci şi de aici încolo se zăvori în tăcere.

Corabia lor cu pânza zdrenţuită şi cu lemnăria zdruncinată din încheieturi abia se mai ţinea pe faţa apelor, aici în sfârşit mai liniştite. Gurile de râu de la miazăzi erau într-adevăr ale lui Hapi. Dar nu traseră hodorogita lor corabie la ţărmul ţării Ta Kemet. Foştii sclavi voiau să scape de tot ce le mai putea aduce aminte de Atlantida. Şi mai plutiră două zile sau trei, dregându-şi cu ce puteau zdreanţă pânzei, zărind din când în când, noaptea, steaua sau ochiul luminos din cer. Iar într-o seară marea se sfârşi. Biata lor corabie, cu care nimeni pe vreme bună nu s-ar fi încumetat să iasă departe în larg, se opinti până la ţărm scârţâind din încheieturi; şi foştii robi ai Atlantidei, când simţiră în sfârşit sub tălpi pământul neclătinat, oftară uşuraţi şi fiecare mulţumi zeilor săi că scăpase cu viaţă.

Robia era departe. Atlantida era departe sau poate nu mai era. Aici mişunau negustori cu nasuri subţiri şi ascuţite, feţe albe şi păr negru, care aveau limbă iute şi corăbii iuţi înjghebate într-o mare de ostroave şi limbi de pământ unde neamurile abia se ridicau la viaţă, şi negustori cu ochi înguşti şi nasuri ca pliscul păsărilor de pradă, mereu dornici de sclavi ieftini şi de înşelăciune, lăsându-se nu de mult spre mare dinăuntrul ţinutului unde se aşezase neamul hananeu. Veneau spre aceste ţărmuri gălăgioase păstori cu piei de oaie, cu unt şi caş, sau pescari cărând coşuri cu peşte.

Dăruind valurilor ceea ce mai rămăsese din corabia lor, cei patru se risipiră. Mpunzi şi cârmaciul plecară spre miazăzi, pentru că bănuiau că ar putea să ajungă pe acolo în ţara lor, ocolind Ta Kemet. Omul cu barbă neagră intră în

vorbă cu nişte negustori din insula lui. Iar Utnapiştim porni din oraş în oraş, către răsărit, spre ţara sa aşezată între două mari râuri care cuprindeau între albiile lor pământul bogat unde se afla oraşul Uruk.

CAPITOLUL XXV

Străinii împreună cu Auta şi cu Nefert se mai uitară un răstimp în oglindă, urmărind luntrea, până când deodată oglinda se făcu neagră o clipă, apoi lumina o albi toată şi în oglindă nu se mai văzu nimic, nici munţi, nici luntre.

Hor sări în picioare şi strigă înspăimântat:

— Iată de ce m-am temut!

Ieşiră cu toţii afară cât putură de repede. Mâna lui Hor arătă cerul dinspre zarea unde trebuia să fie Muntele de Foc. Tot cerul părea prins acolo într-un grătar de nouraşi lungi şi subţiri sau de raze lăptoase şi încet începu să se ridice sus, tot mai sus, o uriaşă ciupercă de fum sau de ţărână spulberată.

Hor se duse în partea cealaltă a micului podiş din pisc. Ceilalţi veniră după el. Jos, pe ţărmul mării, mergea un convoi de asini şi de robi spre liman. Auta şi Nefert amuţiră. Auta alergă după ocheane şi se întoarse să privească, apoi strigă uluit:

— E Marele Preot!... Marele Preot cu toţi ai lui. Unde se duce?

— Cine ştie cum de a presimţit! zise Hor. Sau pleacă fără să ştie nimic!

Auta nu înţelese decât că Marele Preot pleca cu toate corăbiile sale şi că Tefnaht prăbuşise luntrea în gura Muntelui de Foc. Dar ce putea fi în toate acestea atât de cumplit încât să-l înspăimânte până şi pe Hor?!

Parcă auzindu-i gândurile, Hor îi făcu semn să vină în partea cealaltă a piscului, de unde priviseră adineauri.

Dar zarea de la miazăzi se întunecase. Nu se mai vedea nimic.

Hor şi ceilalţi străini intrară în luntrea lor. Nefert nu-şi dădea seama ce se petrece, dar era neliniştită. Auta nu apucase să afle nimic şi, văzându-i pe străini atât de îngânduraţi şi grăbiţi, nu mai îndrăzni să-i tulbure. Şezu cu Nefert pe o bucată de stâncă. Tăceau. După un răstimp destul de lung se stârni un vânt puternic de la miazăzi. Sub ei, piscul începu să se clatine. După aceea plouă. Văzduhul atârna greu. Deşi era amiază, piscul fu cuprins de amurg. Apoi totul se linişti.

Hor şi ai săi ieşiră din turn.

— Plecăm, Auta! zise el. Acum chiar dacă ai vrea să rămâi nu te putem lăsa.

— Unde plecăm, Hor? Străinul arătă în sus.

Nefert nu părea să înţeleagă, dar se strânse la pieptul lui Auta şi urmări îngrijorată mâna lui Hor.

— De ce? făcu Auta.

Ca răspuns la întrebarea lui, piscul fu zgâlţâit scurt de alt cutremur. Ploaia începu din nou.

— Acum nu mai putem şti nimic, decât după ce se va sfârşi. Dar aici nu putem aştepta sfârşitul!

— Care sfârşit, Hor? Nu înţeleg nimic! Hor nu mai putea vorbi legat. Zise iarăşi:

— Atlantida... Cine ştie, poate că se scufundă în mare.

— Toată?

— Asta nu putem şti. Dar munţii voştri fumegă toţi şi ar putea să aibă legături subpământene... Şi Tefnaht a căzut cu luntrea tocmai în gura celui mai grozav. Eu ţi-am spus, Auta, ţii minte, şi când a venit fostul tău stăpân care se suie acum pe corabie, că luntrele noastre au o putere grozavă.

Dacă se dezlănţuie toată deodată...

— Atunci bătrânul a ţinut minte şi şi-a dat seama! Nu e prost cum l-aş fi bănuit... spuse luminat cârmaciul. Ştia unde se duce Tefnaht!

Hor se încruntă. Ceva se tulburase înăuntrul lui. Stătea ţeapăn.

Nici cârmaciul nu era liniştit. Spuse cu ciudă, simţământ pe care Auta nu-l mai cunoscuse la nici unul dintre ei:

— De ce am lăsat luntrea singură?

— N-aveai de unde să bănuieşti că are să vină Tefnaht! încercă pământeanul să-l liniştească.

Dar Hor îl opri:

— Nu căuta să ne mângâi, Auta. Numai noi suntem vinovaţi. Îţi dai seama ce s-a petrecut şi ce se poate petrece. Dacă luntrea cea mică ar fi căzut dintr-o greşeală peste Marele Oraş, îl putea face pulbere în câteva clipe. Puterea ei trebuie călăuzită bine. Acum ea a tulburat măruntaiele Muntelui de Foc, unde se petrec lucruri asemănătoare cu puterea luntrelor noastre. Una o stârneşte pe cealaltă şi aşa în lanţ... cine ştie până unde! Măcar să fi căzut în câmpie; acolo răscolea pământul şi atâta tot!... Nu, nu pot să-mi iert că nu m-am gândit.

Auta simţi pe frunte o sudoare rece. Abia acum începea să înţeleagă. Aşadar, sfârşitul răscoalei va fi moartea tuturor... adică nu a tuturor, căci stăpânii au corăbii şi vor scăpa. Dar câţi oameni vor pieri? Toată Atlantida, numai din pricina lui Tefnaht... Auta îşi opri gândul: oare numai din pricina lui Tefnaht?... Lacrimi mari îi udară genele. Nefert văzu. Văzu şi Hor. Nici unul nu vru să-l tulbure şi nici unul nu spuse nimic. Dar Auta simţea că se înăbuşă. Zise sfâşiat:

— Eu, Hor, mă auzi, Hor, eu, numai eu sunt vinovat de

toate! Acum ştiu bine: numai eu...

Hor se întristă.

— Tu? De ce tocmai tu!

— Dacă nu v-aş fi rugat să mă duceţi cu luntrea...

Hor pricepu şi îl opri cu o mişcare a mâinii:

— Nu eşti vinovat câtuşi de puţin! Nici chiar cârmaciul nostru nu e vinovat că a lăsat-o nepăzită, căci cine putea bănui că... Numai eu sunt vinovat într-adevăr, fiindcă anume eu aveam datoria să veghez. Să spun că n-am putut bănui nici eu?... Trebuia să bănuiesc orice când aveam asemenea putere în mână. Puterea asta e viaţă, dar e şi moarte. Iar noi nu pentru moarte am răpit-o firii, şi uite acum...

— Linişteşte-te, Hor! îl rugă Auta.

— Nu pot: pier atâţia oameni nevinovaţi, şi nu-i pot ajuta cu nimic. Putem lua cu noi încă cinci, şase oameni, dar ceilalţi?...

— Poate dacă Tefnaht ar fi ştiut ce putere are luntrea... începu alt străin.

— Ceva ştia el! spuse cârmaciul.

— Dacă Tefnaht ar fi ştiut totul despre această putere şi despre marea ei primejdie, sau ar fi crezut că îl minţi, sau s-ar fi bucurat şi mai mult îmbătându-se de plăcerea puterii! zise Auta cu un surâs amar. Eu îl cunosc pe Tefnaht mai bine...

Dar nimic nu-l putea linişti pe Hor. Zise din nou:

— Şi totuşi, dacă nu veneam noi aici, sau măcar dacă ne păzeam luntrea, nimic nu s-ar fi întâmplat...

— Cum nimic? zâmbi trist Auta. Regele şi preoţii ar fi stors mai departe poporul şi sclavii de toată vlaga. Crezi că e vreo deosebire între un sclav care trăieşte şi unul care a

murit? Numai aceea că mortul nu mai e folositor nimănui.

Cârmaciul părea nerăbdător.

— Să plecăm cât nu e prea târziu! spuse el, iar Auta îi zâmbi tăios:

— Ţi-e frică să nu pierim şi noi o dată cu toată ţara asta? Apoi îi păru rău că l-a jignit.

Cârmaciul însă nu păru supărat. Zise simplu:

— Noi putem să pierim şi nu va fi nimic pentru noi. Ne vom preface în pulbere şi o va împrăştia vântul. Dar noi am fost trimişi aici şi suntem aşteptaţi dincolo. Am venit să salvăm omenirea planetei noastre şi omenirea aceea aşteaptă răspunsul nostru. E drept, ea nu ne-a trimis să omorâm alte fiinţe nevinovate. Nu mi-ar fi părut rău dacă mureau numai stăpânii.

— Lasă asta! îi spuse Hor. Părea foarte obosit. Poate că odată vom putea răsplăti ceea ce am răpit fără voia noastră. Apoi se întoarse spre cei doi pământeni şi spuse în limba atlantă, ca să-l înţeleagă Nefert: Haideţi înăuntru, să plecăm. Fiecare clipă poate să fie cea din urmă.

Nefert făcu un pas înainte. Auta rămase însă pe loc. Hor crezu că nu l-a auzit şi mai spuse o dată. Dar Auta îi răspunse:

— Eu nu plec. Rămân aici. Toţi se uitară la el:

— Ai să pieri! îi strigă Hor.

— Luaţi-o pe Nefert cu voi, adăugă Auta. Ea nu trebuie să moară. Dar eu rămân.

Vorbea în limba străinilor. Nefert se uita la el liniştită, nebănuind ce spune. Hor îl măsură din cap până în picioare; o privi apoi pe Nefert, şi spuse în limba atlantă:

— În alte împrejurări te-aş fi lăsat să alegi. Acum ţi-am mai spus că nu te pot lăsa...

— Eu rămân, răspunse Auta neclintit, şi cuvintele atlante loviră înspăimântător urechile fetei.

Hor îl luă de mână:

— N-ar câştiga nimeni nimic din moartea ta. Ar fi o moarte zadarnică.

Pricepând în sfârşit, Nefert încremeni: însă nu mai putea să vorbească.

— Dar din pricina vieţii mele se pierd atâtea vieţi nevinovate. Am cel puţin dreptul să mor cu ei.

Auzindu-l pe Auta, Nefert începu să plângă. Hor luă mâna lui Auta într-ale sale:

— Gândeşte-te bine, Auta! Dacă mori, pe ei nu-i ajuţi. De aici nu scapi: n-ai nici corabie, şi poate e şi prea târziu. Dacă vii cu noi, te întorci în mai puţin de un an pe pământ. Noi nu plecăm încă acasă. Ne vom roti aproape un an în jurul pământului, ca luna voastră, până se linişteşte pământul. Ai prilejul să înveţi ce n-a mai învăţat nici un pământean; şi când te întorci ai să le poţi fi într-adevăr de folos oamenilor voştri. Dar numai dacă rămâi viu. Moartea nu foloseşte niciodată nimănui.

Nefert se agăţă de umărul lui Auta. Bărbatul o privi, îndoit. Stătea în cumpănă. Apoi porni cu paşi rari spre luntre, murmurând:

— Totuşi uneori foloseşte. Voi n-aveţi de unde să ştiţi.

Când se aşezară în jilţuri şi începură să-şi încheie curelele, Auta îşi întrebă iubita:

— Nici nu mi-ai spus, Nefert, dacă nu ţi-e frică să vii sus.

Nefert îl privi cu ochii mari şi începu să plângă din nou. Nu se putea şti dacă-şi dă seama unde pleacă. Dar femeia străină înţelese ce trebuia făcut. Cerându-i lui Hor sfatul, o adormi, fără ca Nefert să bage de seamă. Avea să se

trezească abia în liniştea de sus, când luntrea va fi fost intrată în rotirea ei de lună vremelnică a pământului.

În timp ce se pregătea de pornire, cârmaciul, culcat cum era ca şi toţi ceilalţi, întoarse capul spre Auta, de sus, din bolta turnului:

— Dacă am crede şi noi în zei, am avea măcar cui să cerem iertare. Dar fiindcă pământenii au zis că noi suntem zei, îţi dai seama că n-are cine să ne ierte. Totuşi când ne întoarcem, îmi caut şi eu o zeiţă pământeană ca a ta, şi poate ea o să mă ierte... Gata! Plecăm!

Toţi aveau capetele în globuri. Şi Nefert, care însă nu ştia: i-l puseseră în somn. Hor întoarse un mâner, şi toate jilţurile se răsturnară, lăsându-şi călătorii să stea legaţi de ele cu capul în jos.

Luntrea minunată, căreia i se închinaseră neamurile pământului, începu să tremure. Un vuiet surd se auzi dedesubtul ei, apoi luntrea ţâşni în adâncimile de sus, ducând cu sine doi copii ai gliei, întâia oară desprinşi de ţărâna care-i născuse.

Puţin mai târziu, din Piscul Sfânt, mai sus de podişul de unde zburase, fumul subţire şi plăcut de altădată se îngroşă, apoi cu un bubuit asurzitor se năpusti spre cer un stâlp de pulbere aprinsă, şi în câteva clipe tot piscul se nărui. Muntele Vulturilor rămase fără piscul său sfânt. Cărţile şi zidurile şi lespezile din palatul Marelui Preot erau acum praf de scântei.

Apoi se lăsă seara.

*

Cu oarecare timp înainte de aceste două întâmplări, cele unsprezece corăbii lungi ale Marelui Preot ieşiseră în larg. Tăcut, pe punte, bătrânul privi acum încremenit în zare

spre locul unde cu o secundă înainte se mai răsfăţase în lumină neasemuitul său palat.

Se stârnise vântul, bătând spre răsărit. Marele Preot şedea împietrit pe punte şi privea îndărăt. Vâslaşii primiseră porunca sa de a vâsli din răsputeri, cu toate că pânzele erau umflate şi corăbiile erau duse de vântul furios cu repeziciune. Din când în când, Marele Preot se uita cu grijă la cele unsprezece corăbii mari ale lui în care, cu toată graba plecării, nu uitase să ia tot ce putuse încărca pe un convoi de asini şi de robi foarte numeros, de la hrana trebuitoare unui drum lung până la pietrele sale rare de preţ şi podoabă sau până la cele mai dragi şi mai tăinuite papirusuri. Corabia lui era în frunte. Nimeni nu îndrăznea să-i tulbure tăcerea, numai o singură dată cârmaciul, în genunchi, l-a întrebat încotro să plutească şi bătrânul i-a răspuns numai atât:

— Ta Kemet.

Departe, pe ţărmul părăsit şi acum amestecat cu zarea, se zăreau uneori fântâni de foc, apoi numai zare înroşită. Valurile mării vuiau cumplit aruncând corăbiile ca pe nişte seminţe. Soarele apunea acum la zenit, apusul fiind cotropit de întuneric.

Un slujitor veni la Marele Preot cu fructe şi cu vin spunându-i că trecuse o noapte şi o zi, şi că strălucitorul, înţeleptul şi slăvitul stăpân trebuia să se hrănească. Şi se hrăni. Primejdia era acum departe.

Porunci să fie coborâte pânzele, ca să plutească mai încet. Nimeni nu cuteză să întrebe de ce. Mai trecu astfel o noapte, o zi, şi încă o noapte. Numai când fu chemat şi întrebat unde se afla cârmaciul îngenunche în faţa Marelui Preot şi spuse:

— Slăvite stăpâne strălucitor, pune slujitorii să străpungă cu suliţa inima nevrednică a robului rău care nu poate răspunde întrebării tale: nu ştiu unde mă aflu. De o zi şi o noapte trebuia să fi trecut printre Stâlpii lui Melkart, dar am trecut pe mare deschisă şi totuşi stelele îmi spun că Stâlpii zeului hananeu au rămas îndărăt.

Bătrânul nu-şi clinti privirea, însă înăuntru era tulburat.

— Aşadar tu socoţi că i-a cotropit marea? Cu aceste valuri care au fost nu-i de mirare.

Când vorbea cu cârmaciul, zări însă spre răsărit, dar mai mult către miazănoapte, un şir lung de pete albe. Crezu că sunt păsări, dar întrebă:

— Ce vezi acolo, cârmaci?

Sculându-se şi întorcându-şi faţa spre zarea arătată, cârmaciul strigă deodată:

— Corăbii, stăpâne! Corăbiile Atlantidei!

— Caută o scobitură în ţărm cu apă liniştită şi trage corăbiile la mal, porunci bătrânul liniştit.

Când corăbiile bănuite de a fi atlante, după o lungă bucată de vreme, se apropiară, Marele Preot trimise în întâmpinarea lor o luntre uşoară, care se întoarse destul de repede aducând pe cei patru preoţi de vază ai Marelui Templu. Dar venind pe corabia slăvitului lor stăpân, cei patru rămaseră miraţi că nu-l văd pe Tefnaht, şi unul întrebă de el. Fără să vorbească, bătrânul arătă cu degetul spre Atlantida, apoi în jos. N-avea nevoie să vorbească: îl. văzuse plecând, ştia unde pleacă, încercase să-l împiedice ţinând minte ce-i spuseseră străinii şi fără să-l mai vadă cum a căzut, bănuia că Atlantida el o răscolise, cu luntrea furată. Apoi îi întrebă pe cei patru preoţi:

— Regele nostru, fie el veşnic viu, sănătos şi puternic, a

scăpat?

— Da, stăpâne.

— Robi aţi luat?

Preoţii clătinară din cap, zâmbind. Unul spuse:

— Vom găsi oriunde! Am adus averi şi soldaţi.

— Dar cum aţi scăpat? Din Marea Lăuntrică n-aveaţi alt drum decât spre miazăzi, spre răsărit şi apoi spre miazănoapte, în jurul Munţilor de miazăzi; trebuia să treceţi pe lângă Muntele de Foc, şi n-aţi fi putut scăpa. Şi chiar dacă v-ar fi cruţat el, ceea ce nu văd cu putinţă, ar fi trebuit să ajungeţi aici după un drum de patru ori mai lung decât drumul corăbiilor mele.

Alt preot surâse:

— Slăvite, drumurile s-au schimbat. Dacă nu se schimbau, nu aveam alt drum decât ori spre miazăzi, până la locul cumplit unde oamenii spun că fierb apele mării, ori spre apus, unde nu sunt decât cele câteva ostroave mărunte cu oameni sălbatici. Dar drumurile s-au schimbat. Când am văzut din Turnul Stelelor zarea răsăritului cotropită de fum şi flăcări şi am simţit că se zguduie pământul, am alergat spre limanul Marelui Oraş să dăm porunci. Ştiam că bucăţi din Atlantida au fost acoperite de mare, în vremuri străvechi, aşa că nu puteam aştepta. Am încărcat în cinci mii de corăbii tot ce se putea încărca în grabă: toate lucrurile de preţ, aurul, pietrele rare, oricalcul, argintul, patruzeci de mii de soldaţi, pe slujitorii credincioşi şi folositori, un număr de meşteşugari...

Corăbiile treceau cu pânzele umflate prin faţa intrândului de mare. Bătrânul voia să le vadă pe toate. Dar voia să afle mai repede ce drum au găsit. Zise:

— Acestea mi le spui mai târziu. Mi-ai făgăduit să-mi

istoriseşti despre drumul cel nou.

— Da, slăvite! spuse preotul. Când corăbiile erau gata să iasă în larg, ne-a vestit o luntre uşoară că la depărtare de un ceas între Marele Oraş şi Muntele de Foc tot uscatul s-a scufundat în mare şi că apa e adâncă. Nu puteam şti cât pământ s-a scufundat, însă cum de acolo până la ţărmul Mării Dulci care se întinde între lanţurile de munţi ale răsăritului şi Râul Cald de la apus, până aproape de ţărmul pe care l-ai părăsit tu, slăvite, nu era mult pământ, am mai trimis o dată luntrea cea uşoară. Luntraşul s-a întors după câteva ceasuri şi ne-a spus că l-a uimit ceea ce a văzut, anume că a izbutit să ajungă până la Marea Dulce, care acum nu mai avea ţărm şi era sărată ca mările mari. Atunci am socotit că mările se uniseră.

— Nu v-aţi temut? întrebă Marele Preot.

— Nu puteam să nu ne temem, răspunse povestitorul. Dar nici n-aveam de ales. Spre apus nu aveam ce căuta, iar la miazăzi ne pândea primejdia mării care fierbe în clocote. Şi nici în Atlantida nu mai puteam rămâne. Am plecat la noroc.

— Şi cum aţi scăpat?

— Ne-am gândit că vom ieşi măcar spre ţările ceţoase de la miazănoapte, dar zărind la stânga Muntelui Vulturilor şi la dreapta apă în loc de pământ, am cârmit la dreapta şi am trecut spre răsărit. Stâlpii lui Melkart erau acoperiţi de apă. Cât am trecut prin dreptul Muntelui de Foc, deşi nu-l vedeam pentru că am plutit în partea cealaltă, aproape de Râul Cald, furtuni groaznice ne-au cutremurat, aşa că până aici unde suntem n-am adus decât numai o treime de corăbii. Cele mai slabe s-au sfărâmat.

Trecuseră mai mult de trei sferturi din corăbiile scăpate.

Marele Preot îşi chemă cârmaciul şi-i porunci să intre cu cele unsprezece ale sale în rândul celorlalte. Nu voia să fie în faţă, unde se aflau soldaţii aduşi pentru cucerirea unei ţări noi. Aflaţi din nou în largul Mării dintre Pământuri, preoţii şedeau în jilţuri plăcute pe puntea cu umbrar a corăbiei bătrânului.

— Mi-aţi istorisit tot, zise el, dar urechea mea n-a putut să se bucure de frumuseţea cuvântului. Vreau să-mi spuneţi, dacă aţi văzut-o, cum arăta priveliştea nenorocirii.

Preoţii rămaseră muţi. Numai unul spuse:

— Slăvite, avem un slujitor care a văzut începutul nenorocirii şi ştie să povestească frumos.

— Aduceţi-l!

În scurtă vreme, o barcă se duse şi se întoarse cu acel slujitor. Pe o masă dintre jilţuri se aflau poame şi vinuri, carne fragedă de păsări fripte pe jăratic, turte de grâu cu miere... Preoţii se desfătau cu acestea, iar slujitorul adus se aşeză pe punte cu picioarele îndoite sub el şi începu să povestească:

— Am văzut o stea căzută din cer pe pământ şi i s-a dat cheia fântânii adâncului şi fum s-a ridicat din fântână, ca fumul unui cuptor mare, şi soarele şi văzduhul s-au întunecat de fumul fântânii. În ziua aceea ţâşniră toate izvoarele marelui adânc şi stăvilarele cerului se crăpară...

Povestitorul se opri. Legănaţi în molcomă visare, de vin sau de povestirea sa, stăpânii ţării pierdute adormiseră.

Şirurile de corăbii pluteau acoperind marea. În fruntea lor deschidea drumul marea corabie regală. Apele se liniştiseră aproape cu totul. Dar unul dintre preoţi îl trezi pe bătrân şi-i arătă în zare câteva pânze care lunecau spre miazănoapte. Bătrânul întrebă somnoros:

— N-aţi luat cu voi toate corăbiile? Slujitorul Zeului Apelor răspunse, încurcat:

— Să nu fie cumva ale hananeilor, slăvite!... Noi le-am luat pe toate ale noastre, dar vor mai fi rămas...

— Cu soldaţi? se răsti bătrânul.

— Nu cred, slăvite...

— Prin urmare robi! spuse Marele Preot cu mânie. Am crescut un şarpe la sân... el i-a învăţat.

Preoţii ridicară ochii. Unul murmură:

— Auta...

— Nu e Auta cu ei, răspunse bătrânul. Acum se descurcă şi fără el. Auta e în cer, a plecat cu străinii... şi cu Nefert.

— Cum, slăvite? Cu care Nefert? rosti cu voce uşor tremurată preotul Zeului Apelor.

— Cu fiica lui Tefnaht. Tatăl s-a dus sub pământ şi fata lui s-a înălţat la cer! zise bătrânul şi începu să râdă.

Preotul Zeului Apelor îşi muşcă buzele până la sânge.

— Cum a putut ea să iubească un rob... şi încă negru! strigă el.

Alt preot căută să-l liniştească:

— Ai să-ţi găseşti destule în Ta Kemet. Ce preţ mai putea să aibă fără Tefnaht?!

Dar bătrânul, care simţise de unde izvora ciuda fiului Zeului Apelor, zise cu o sclipire răutăcioasă în ochi:

— Femeile sunt totdeauna ciudate, iar şarpele acela avea mintea scăpărătoare şi trupul frumos. Şi nici nu mai era rob: ai uitat că toţi robii, şi chiar soldaţii îl credeau zeu!

Preotul Zeului Apelor socoti că era mai înţelept să-şi toarne vin.

Dar deodată Marele Preot spuse un lucru la care nu se aştepta nimeni:

— Trimiteţi o barcă după Puarem!

Ceilalţi se priviră miraţi, fără să întrebe nimic. După puţin timp, Puarem se urcă pe puntea navei Marelui Preot şi se plecă îndoit din şale în faţa slăvitului stăpân. Bătrânul porunci unui slujitor să-i aducă un jilţ şi o cupă pentru vin. Căpetenia rămase cu privirea uluită de această cinste care nu i se făcuse niciodată. Şi cu atât mai uluit fu Puarem când auzi că bătrânul îi spune:

— Puarem, tu eşti viteaz şi eşti înţelept. Te-am chemat să ne sfătuim. Spune-mi întâi câţi soldaţi mai ai pe corăbii?

— Cincisprezece mii, slăvite. Atâţia câţi au putut scăpa de mânia mării.

Bătrânul îşi mângâie pieptul, mulţumit. Apoi întrebă, fără să se uite la nimeni anume:

— Ce face regele nostru, fie el veşnic viu, sănătos şi puternic?

Nimeni nu ştia cine este cel întrebat. Răspunse în cele din urmă tot Puarem:

— Slăvite, regele şi zeul nostru ocrotitor, fie el veşnic viu, sănătos şi puternic, ne-a poruncit să plutim spre ţărmul hananeu, ca să ajungem în ţara Sumer, s-o cucerim şi să ne aşezăm acolo.

Marele Preot spuse însă, nemulţumit:

— Nu asta am întrebat... asta ştiu. Am întrebat ce face acum, nu la ce se gândeşte!

— Acum un ceas, răspunse Puarem, răsunau harpe şi voci pe corabia marelui nostru stăpân, fie el veşnic viu, sănătos şi puternic. Stăpânul cred că se desfăta.

Marele Preot tăcu iarăşi o vreme. Toţi se uitau la el cu oarecare teamă. Dar preotul Zeului Soarelui îşi strivi un zâmbet şi întrebă:

— Ce porunceşti, slăvite?

Bătrânul îl străpunse cu privirea şi-i răscoli mintea şi toate gândurile. Apoi spuse rece:

— Trimite o barcă după prinţul Mener.

Preotul se sculă, acum zâmbind în voie. Bătrânul se întoarse spre Puarem; acesta îl privi supus, dar îşi încordă sprâncenele auzind porunca ciudată:

— Puarem, spuse bătrânul, zeii ţi-au menit un viitor de strălucire. Zeii noştri mari, cei cinci zei ai Atlantidei, zeii fericirii şi puterii noastre, ţi-au hărăzit ţie cinstea să cucereşti cu armele ţara Ta Kemet cu toate ţinuturile ei şi s-o supui regelui nostru, fie el veşnic viu, sănătos şi puternic!

Puarem nu înţelese nimic. Dar de vreme ce zeii porunceau astfel prin gura Marelui Preot, cine s-ar fi putut ridica împotrivă? Puarem înclină capul cu supunere şi zise măreţ:

— Slăvite, ţara Ta Kemet va fi toată a noastră!

— Bine, Puarem! spuse bătrânul. Acum poţi să te duci la corabia ta. Dar să fii gata!

Puarem plecă. Scurt timp după aceea se întoarse preotul Zeului Soarelui, însoţit de un tânăr tăcut, cu buze cam groase pentru un atlant (se spunea că sora regelui îl făcuse cu un sclav, dar cine putea şti!) şi cu o privire bleagă.

— Iată-l pe viteazul nostru Mener! strigă Marele Preot. Apoi urmă liniştit: Zeul Tot al tainei şi al marilor înţelepciuni, zeul Tot care sălăşluieşte în inima mea, mi-a poruncit să am grijă de tine, pentru că pe tine te-a ales urmaş al regelui nostru, fie el veşnic viu, sănătos şi puternic... Şi acum du-te, Mener, să te odihneşti, căci în curând va fi noapte. Ai să rămâi pe corabia mea.

După ce tânărul prinţ coborî sub punte, după ce se lăsă noaptea, slujitorul Zeului Soarelui, primind ceva din mâna Marelui Preot, se strecură într-o luntre sprintenă şi pluti spre fruntea şirului de corăbii. Marele Preot se culcă liniştit în încăperea sa.

În zori, când cele dintâi corăbii atlante se apropiau de ţărmuri verzi din Ta Kemet, slujitorul Zeului Soarelui îl trezi pe Marele Preot.

— A mers uşor? îl întrebă în şoaptă bătrânul. Celălalt zâmbi:

— Căpetenia străjii s-a mirat că vin, dar am arătat pecetea ta, slăvite, şi am intrat. Nici n-a gemut. Cred că abia acum vor afla.

Peste o jumătate de ceas, un tânăr slujitor al zeilor care însoţea corabia regească veni pe puntea corăbiei Marelui Preot. Nu fu lăsat să intre şi aşteptă pe punte încă un ceas până să fie chemat.

După alt răstimp, bătrânul ieşi pe punte cu tânărul preot. Bătrânul aşteptă în tăcere, aşezat în jilţ, până se adunară pe puntea corăbiei lui cei patru preoţi de seamă, toţi marii dregători şi Puarem. Apoi se ridică şi rosti cu glasul zdrobit:

— Cel drag inimii marelui Zeu al Apelor, fiul lui şi stăpânul nostru, al mării şi al noului pământ pe care ni-l dăruieşte, a plecat dintre noi şi s-a contopit cu trupul zeului din care vremelnic s-a despărţit spre a ne aduce nouă tuturor fericire, şi bucuria întregului pământ. Sufletul lui îmbătrânit a înviat şi întinereşte în trupul regelui nostru Mener, viaţa, sănătatea şi puterea noastră.

Marele Preot tăcu şi se aşeză.

Într-un jilţ împodobit cu argint şi aur, îmbrăcat în

mătăsuri regeşti, fu adus Mener şi aşezat între două şiruri de robi care începură să-i facă vânt şi umbră cu mari pămătufuri din pene de struţ. Aici, pe corabia Marelui Preot, cu un ceas înainte de a se apropia de gurile râului Hapi, Mener fu slăvit ca rege, nu al Atlantidei care se scufundase în mare, ci al ţării Ta Kemet, care nu era încă a lui.

Şi Mener fu dus cu luntrea spre corabia regală să ţină tovărăşie regelui mort. Ţărmul verde din Ta Kemet strălucea în soarele dimineţii.

CAPITOLUL XXVI

Atlantida nu se scufundase toată, cum credeau cei plecaţi. Şi nici deodată. Corăbiile scăpate de urgie ajunseseră în Marea dintre Pământuri când încă zguduirile subpământene tot mai răpeau bucăţi de pământ atlant, prăvălindu-le în mare.

Nici toţi oamenii Atlantidei nu pieriseră în valuri. Cincisprezece mii de soldaţi, preoţii aproape toţi, fără Tefnaht şi câţiva mai tineri, toţi dregătorii şi oamenii de neam, scribii de vază, negustorii bogaţi, câteva sute de meşteşugari iscusiţi şi alte câteva sute de slujitori credincioşi ajunseră până în Ta Kemet. Dar afară de dregători şi de preoţi, de oamenii de neam şi de cei câţiva negustori, nimeni nu-şi luase nimic şi pe nimeni. Nici slujitorilor, nici soldaţilor, nici meşteşugarilor nu le-a fost îngăduit să-şi ia femeile şi copiii. Stăpânii Atlantidei, nemaiavând Atlantida, nu aveau nevoie de călători zadarnici. Iar în haosul prăpădului cine din mulţimile de soldaţi sau slujitori mai putea judeca ceva, mai ales când Puarem le-a strigat în marele liman al oraşului acoperit de fum, de ploi şi de zgomot că alte corăbii le vor lua familiile şi că zeii vor avea grijă ca ajungând la capătul călătoriei, fiecare să-şi găsească, cine avea, femeia şi copiii.

— Vom cuceri o ţară mai frumoasă decât Atlantida şi stăpânii ei veţi fi voi! le-a spus Puarem.

Iar când au coborât pe ţărmul ţării Ta Kemet şi au aflat câte mii de corăbii le înghiţise marea, oamenii au plâns şi s-au potolit, fără să mai întrebe ceva.

Totuşi, mai mult de douăzeci de mii de soldaţi şi mai ales meşteşugarii care nu putuseră fi prinşi n-au venit la corăbii, dorind mai degrabă să moară lângă neveste şi copii, decât lângă Puarem.

Târziu, când potopul se linişti, rămaseră întregi, în chip de ostroave mărunte, munţii din lanţul de miazănoapte, unde fusese odată Piscul Sfânt, şi cele trei lanţuri de munţi de pe fostul ţărm răsăritean, prefăcute în trei grămezi de insule mai mari şi mai mici. Rămăsese chiar şi o parte din Muntele de Foc, care mai fumega şi acum, însă neputincios. În aceste ostroave scăpară vremelnic unii atlanţi şi unii robi, dar ostroavele erau sărace şi seci, nu puteau hrăni pe nimeni. Numai pe marile insule calde tăiate de ape din munţii de miazăzi trăiră mai departe aceiaşi oameni înalţi pe care-i ştiau atlanţii de când lumea.

Iar corăbiile pe care le văzuse Marele Preot că pluteau spre miazănoapte au fost pline şi ele de tot felul de oameni, scăpaţi de înec de pe micul ţinut muntos aşezat mai sus de Muntele de Foc, în dreptul Stâlpilor lui Melkart. Au fost printre ei şi soldaţi din paza acelui ţinut, şi pescari, ţărani, păstori şi chiar şi robi. Conducător al tuturor acestor oameni se alesese un fost sclav, puternic şi înţelept, adus odinioară în lanţuri dintr-un ţinut aflat între miazănoapte şi răsărit, apoi cine ştie cum dobândind libertate de la stăpânul său, lucru care nu se mai întâmplase în Atlantida. El izbuti să curme certurile celor care căutau să-şi scape viaţa din cumplitul potop, îi potoli, îi învăţă ce să-şi ia cu ei din sărăcăciosul avut pe care-l pierdeau şi-i împărţi pe corăbii. Erau vreo douăzeci de corăbii, cele mai multe pescăreşti, alte câteva mai mari, militare. Întinseră pânzele şi plecară, mai apucând să vadă cum din tot ţinutul părăsit

părţi întregi se prăbuşeau în mare şi numai coamele munţilor rămâneau deasupra apei, ca nişte ostroave. Privind în zare, călătorii vedeau cu groază cum felii întregi de ţărm se frâng, cu oameni pe ele încă alergând înnebuniţi şi strigând după ajutor, şi cum se răstoarnă apoi în apele mării turbate. Alţi oameni, suiţi pe munţi, şedeau acolo aşteptându-şi moartea. Numai puţini dintre aceia au izbutit să scape cu viaţă.

Corăbiile rămase porniră spre miazănoapte, rătăcind în apele Mării Atlantice, apoi cotiră spre răsărit pe un ţărm nisipos şi rece ştiut de un singur om. Omul se miră că jumătate din ţărmul cunoscut era sub apă, şi îşi duse ceata spre răsărit, într-o câmpie frumoasă locuită de neamul său, iar oaspeţii se amestecară cu gazdele şi după un veac urma lor pieri. Omul care-i adusese acolo se numea Hu Hadarna.

Din partea de miazănoapte a Atlantidei scăpă de urgie numai lanţul celor nouă munţi, între care cel mai înalt rămase tot Muntele Vulturilor, scurtat doar de piscul său sfânt. Puţinii oameni însă muriră curând de foame, căci pădurile de la poale arseseră, iar sus nu mai creşteau decât nişte tufe nefolositoare şi muşchiul de pe stânci. Numai cel din urmă ostrov de la răsărit, dintre cele nouă care păstrau amintirea lanţului de munţi, mai adăposti câtva timp nişte oameni. După liniştirea apelor, ieşi din peşteri o ceată de păstori atlanţi, goi şi flămânzi. Marea le înghiţise turmele. Insula lor era goală, stâncoasă, fără vietăţi, fără copaci, fără ierburi. Numai un izvor avea. Câteva tufe sărace mai creşteau printre pietre şi oamenii mâncară frunzele. Apoi din crengile tufelor îşi făcură undiţe, înnodând la capăt fire împletite din părul femeilor. Aprinseră câteva focuri cu tufele rămase şi fripseră peşte. După aceea, îl mâncară

crud. Într-o dimineaţă când nu mai aveau foc, nici frunze zăriră la miazănoapte mişcându-se ceva pe apă. Stătură pe ţărm şi strigară o zi. În dimineaţa celei de-a doua, iarăşi strigară. Şi atunci se apropie de malul lor o plută stranie legată cu frânghii de ierburi, lipsită de pânză şi mânată de valuri în voia lor. Numai din întâmplare ajunsese la mal. Pe plută şedea un om şi curăţa solzii unui peşte, care se zbătea încă în mâinile lui.

Oprindu-şi cu greu pluta într-o scobitură stâncoasă, omul ieşi pe ţărm. Avea o singură vâslă, care era şi lopată şi cârmă şi undiţă. Omul era scund, istovit şi gol; pielea lui era stacojie sau aproape vânătă. Îşi aruncă vâsla pe stânci şi se uită la păstori. Păstorii se uitară la el. Multă vreme tăcură şi păstorii şi plutaşul... Apoi îl întrebară cine e.

— Mahukutah! rosti omul care părea să fie străin... Vorbea greu, neştiind destule vorbe atlante. Le istorisi păstorilor cum de se prăbuşise de pe o corabie sfărâmată de furtună şi că întâi plutise o zi şi o noapte pe o scândură, iar apoi când scândura i-a fost smulsă de valuri, a înotat cum a putut până când apa l-a aruncat pe un ţărm. Mergând pe acest ţărm ca să-şi caute adăpost şi hrană, pământul zguduit de cutremure l-a înspăimântat. Cerul era şi ziua şi noaptea negru, iar din ţărm marea sfâşia bucată după bucată. Şi atunci Mahukutah a sărit iarăşi în mare, având mai multă nădejde în apă decât în pământ. Când se depărta înotând, a auzit o bufnitură surdă şi întoarse capul, apucând să mai zărească ţărmul de pe care plecase şi pe care în clipa aceea îl înghiţeau valurile de tot. Iar când crezu că îşi trăieşte ultimul ceas al vieţii, valurile aruncară spre el o plută. Cu cele din urmă puteri pe care le mai avea se agăţă de bârnele ei, desfăcu o frânghie dintr-un capăt şi-

şi legă trupul de bârne, apoi adormi. Somnul scurt îl refăcu. Trezindu-se, îşi dădu seama că pluta asta o făcuse altcândva chiar el. Părăsită, venise singură să-şi scape stăpânul. Valurile îl băteau, era istovit şi flămând. Apă nu băuse. Dar se ţinu de plută şi nu muri. Şi într-o zi marea se linişti şi cerul se lumină. Descoperi între bârne o vâslă. Făcu din ea undiţă, şi după ce izbuti să prindă întâiul peşte cu mâna şi îl prefăcu în momeală, trăi din pescuit. În sfârşit, pluta lui îl aduse aici.

— Şi acuma ce vrei să faci? îl întrebă unul din păstori. Omul ridică din umeri. Apoi se uită lung la pluta lui.

— Aici nu este nimic de mâncare! spuse alt păstor. Mahukutah îşi privi din nou pluta şi oftă.

— Dacă aş avea pânză... Ţara mea e acolo, departe! zise el şi arătă spre apus.

De unde pânză? Păstorii ar fi plecat şi ei, oriunde, numai să plece. Nimeni nu auzise să fie vreo ţară la apus, decât din poveşti. Dar, la urma urmei, cine putea şti! Mânia zeilor e schimbătoare: Atlantida a pierit şi altă ţară se putea naşte, gândeau păstorii. Iar pe acest ostrov era ca şi nicăieri. De unde să ia însă pânza?

Trăiră cu toţii în peşteri. Mâncară din când în când peşte crud. Câte unul făcea strajă la plută, singura lor avere. După mai multe zile, Mahukutah se gândi că pânza se poate ţese la urma urmei şi din păr de om. Cu un cuţit pe care unul din păstori îl făurise dintr-o aşchie de cremene tăiară părul femeilor şi bărbile şi părul bărbaţilor. Se făcură urâţi acum; dar nu se mai gândea nimeni la frumuseţe. Război de ţesut fireşte nu aveau, însă aveau răbdare. Zile şi nopţi şezură femeile şi ţesură un soi ciudat de pânză aspră şi rară. Valurile aduseseră pe ţărm tulpina unui arbore

strâmb. Mahukutah tăie cu cuţitul de cremene capetele netrebuitoare ale frânghiilor plutei, le desfăcu şi le împleti din nou. Ierburile acele lungi se dovediseră mai bune decât frânghia adevărată: nu putrezeau. Făcură un topor de cremene şi dreseră pluta, punându-i şi catarg din arborele adus de ape, cioplit cu osteneală. Agăţară pânza, şi luându-şi apă într-un fel de butoi dintr-o piatră scobită, se suiră pe plută şi porniră spre apus.

O lună sau poate mai mult îi purtă vântul încolo şi încoace, până când poposiră din nou pe un ţărm. Marea le dăduse uneori hrană, adesea necazuri, iar norii, foarte rar, apă de băut. Erau storşi de puteri, dar trăiau. Aşa poposiră pe acel ţărm îndepărtat, unde găsiră un neam de oameni ciudaţi care-şi împodobeau capul cu penele păsărilor. Văzându-i pe aceşti deznădăjduiţi flămânzi şi istoviţi de furia apelor, băştinaşii nu-i omorâră, nici nu-i socotiră duşmani. Pe aceşti băştinaşi nu-i cunoştea nici Mahukutah, care se mira că ţărmul cel bănuit n-a fost al ţării lui. Băştinaşii împodobiţi cu pene îi învăţară să înghită fumul unei ierbi ameţitoare cu mireasmă plăcută, pe care o aprindeau la capătul unei ţevi de lemn, ţinând fiecare pe rând capătul celălalt în gură. Neobişnuiţi cu astfel de fum, atlanţii se înecară, dar le trecu; iar gazdele ziceau că fumul înghiţit era semnul sfânt al prieteniei.

Localnicii îi întrebară pe străini de unde veneau. Privind istorisirea făcută prin semne, le arătară că şi ei auziseră de potopul apelor. Când Mahukutah izbuti să înveţe limba acelor oameni, află de la ei că alţi străini ciudaţi nimeriseră aici pe o corabie şi că acei străini, plecaţi mai departe, le povestiseră lucruri nemaiauzite, cum ar fi stat de vorbă cu nişte zei care când începea potopul s-au ridicat în cer şi că

din toată urgia a scăpat cu viaţă numai o fecioară, agăţându-se de piciorul unei păsări care a zburat sus de tot, pe o stâncă. Păstorii rămaseră printre băştinaşi şi începură să poarte şi ei pene în jurul capului şi să deprindă obiceiurile şi limba locului. Iar Mahukutah îşi drese pluta, primind în dar de la băştinaşi tulpini de copaci, frânghii, pânză şi arme de cremene, şi într-o bună zi plecă în jos pe lângă ţărm să-şi caute ţara. O păstoriţă atlantă se aruncă în valuri şi înotă după pluta lui şi rămase cu el.

Iar când Mahukutah cu femeia sa, după multe nopţi şi zile de viaţă pe mare, trăgând uneori la mal să-şi caute hrană şi apă, ajunse la capătul unui ţărm, fu bucuros că recunoaşte şi apele şi stelele, şi cârmi spre apus în altă mare, oprind pluta dincolo de nişte insule lungi, unde pe o limbă lungă şi lată de pământ despărţitor al mărilor se afla ţara lui. Mahukutah merse cu femeia sa până în oraşul unde trăise până a nu fi fost rob. Înconjurat de oamenii de odinioară, care-l recunoscură cu greu, Mahukutah le povesti despre marele potop. Oamenii îl întrebau cum se numea ţara scufundată şi el le răspundea că ţara scufundată s-a numit Aţtlan. Toţi au fost bucuroşi să afle în sfârşit dezlegarea tainei uriaşelor valuri şi cumplitelor vânturi care bântuiseră nu de mult şi pe ţărmurile lor.

— A pornit o ploaie neagră de smoală deasă - istorisea Mahukutah - şi oamenii deznădăjduiţi voiau să se urce pe acoperişurile caselor, dar casele se prăbuşeau şi îi aruncau la pământ; voiau să se urce în vârfurile copacilor, dar copacii îi scuturau de pe crengi; voiau să se ascundă în peşteri, dar peşterile îşi închiseră gura...

Şi toţi care erau de faţă îl ascultau pe Mahukutah îngroziţi. Vestea cotropirii Atlantidei de către potopul apelor

se împrăştie, încet, pretutindeni. Oameni pe plute, pe sfărâmături de corăbii sau călare pe trunchiuri de copaci şi pe bârne căutaseră să scape în cea din urmă clipă de urgie, şi cei mai mulţi dintre ei au pierit. Unii însă au izbutit să ajungă pe ţărmuri necunoscute, dincolo de orice capăt bănuit al lumii, unde au şi rămas, uitându-şi ţara scufundată în mare, dar sădind în amintirea neamurilor în mijlocul cărora se aşezau vestea îngrozitoare adusă de dânşii. Această veste a rămas, prefăcută de oamenii fiecărui veac, după puterea amintirii şi mai ales după felul lor de a o pricepe.

Departe la răsărit, în alte mări din partea de miazăzi a pământului, neamurile cu pielea întunecată şi cu păr cârlionţat şi des care locuiau încă de pe atunci pe o insulă uriaşă şi aproape rotundă, auzind de la un astfel de călător rătăcit despre plecarea perechii pământene în luntrea minunată a străinilor socotiţi zei, povestiră urmaşilor că după potop oamenii scăpaţi de la înec au fost strămutaţi în cer şi prefăcuţi în stele.

Popoarele povesteau întâmplările ascultate, fiecare în felul lor. Unele, moştenind ştirea fugii lui Tefnaht în luntrea străină, ziseră că un zeu Phaeton a încercat să ducă prin văzduh carul de foc al tatălui său, al soarelui, şi că neputându-l mâna, s-a prăbuşit, şi arzând totul în jur, a fost el însuşi ars. Altele spuseră că omul a vrut să se înalţe deasupra celui care l-a făcut, dar a căzut din cer îndărăt pe pământ şi nu s-a mai putut ridica...

Adevărul care nu izbutise să străbată încă depărtările era mai bogat în întâmplări.

În lunile de după pierea Atlantidei, armata lui Puarem jefui, pustii şi ucise cât putu în rodnica ţară Ta Kemet,

supunând-o tânărului rege Mener, în numele căruia se uniră bucăţile de ţară ale poporului rome într-una singură.

Marele Preot porunci să se zidească temple noului său zeu Tot, care era de fapt el însuşi, iar regele mort fu îmbălsămat şi aşezat în sarcofag de alabastru într-o mică piramidă de piatră şlefuită, făcută după chipul marilor morminte ce pieriseră o dată cu Atlantida. Ascuţişul piramidei mormintelor regeşti din Ta Kemet s-a spus de atunci că trebuia să păstreze amintirea Muntelui de Obârşie, născut din ape.

Preoţii atlanţi alungară pe modeştii preoţi rome şi aşezară în ţara supusă toată ştiinţa şi înţelepciunea lor adusă pe corăbii, şi toată minciuna, lăcomia şi cruzimea lor.

Se povesteau multe lucruri despre faptele petrecute o dată cu venirea atlanţilor, unele din ele deosebit de stranii. Astfel, cineva spuse că în clipa când armata lui Puarem începu să iasă pe ţărm, din corăbii, un ţăran uscăţiv şi tăcut şi-a lăsat plugul în ţarină şi s-a aruncat în apele râului Hapi, printre crocodili. Nimeni însă nu ştia ce spaimă îl mânase pe ţăran la asemenea moarte. Ţăranul se numea Hunanupu.

Se scurseră multe luni de război şi de jaf, şi ţara Ta Kemet fu în sfârşit închegată. Într-o zi de mare sărbătoare, în noul templu al zeului Tot, alături de Marele Preot, în faţa celorlalţi preoţi şi a câtorva mari dregători şi oameni de neam atlanţi şi rome, uşor înţeleşi între ei, în faţa celorlalţi dregători, scribi şi căpetenii ale oştirii, stând smeriţi în marea curte a templului, tânărul Mener, viaţa, sănătatea şi puterea lor, îşi începu cuvântarea:

— Eu strălucesc în veci dinaintea feţelor voastre din voia părintelui meu...

CAPITOLUL XXVII

Răstimpul de zbor în jurul pământului se apropia de sfârşit. De la înălţimea la care se afla minunata lor luntre, călătorii vedeau pământul ca pe o lună mult mai mare şi aşteptau întoarcerea între arborii şi râurile lui. Toţi călătorii erau neliniştiţi, fiecare în felul lui. Auta se îndeletnicea mare parte din vreme cu învăţătura, în restul vremii cu dorul de a se vedea pe pământ. Ajunse mai înţelept şi mai învăţat decât toţii învăţaţii pământului, dar nici învăţătura, nici deprinderile noi nu-i putură lua neliniştea de a se şti parte a ţărânii pe care o călcase din copilăria lui. Cei cinci străini îşi urmau cercetările şi aici, fie privind pământul în toate chipurile prin ocheane, fie afundându-se în însemnările scrise când au fost pe el. Numai Nefert îşi găsise liniştea, după întâile zile de teamă şi lacrimi. Şi-o găsise în învăţătură şi în plăcerea de a privi din cer, cum spunea dânsa. Îi spunea adesea lui Auta:

— Dacă ar fi să zburăm aici toată viaţa noastră, tot nu mi-ar fi dor de pământ.

Iar Auta o privea trist şi uneori o întreba dacă n-a iubit niciodată pământul pe care l-a părăsit.

Târziu, când călătoria lor trebuia să se încheie, Nefert izbuti să găsească în mintea ei pricina nepăsării faţă de ceea ce se vedea, prin fereastra luntrei, mai mare decât luna plină. Şi atunci nepăsarea încetă.

— Ce-am văzut eu din pământul pe care numai de-aici, de departe, l-am zărit întreg? zise ea. N-am văzut nimic decât palatul regelui, templul cel mare, câţiva preoţi şi

palatul din grădinile Piscului Sfânt. N-am putut iubi viaţa, pentru că n-am cunoscut-o.

Mult timp după plecarea lor de pe pământ, nemaiputând-o minţi, Auta i-a spus adevărul despre Tefnaht. Atunci, câteva clipe, Nefert plânse şi se simţi zdrobită. Apoi intrară în ea treptat semnele bune ale adevăratului înţeles. Nu iubise nici Atlantida, nici pe oamenii ei câtă vreme nu putuse şti ce sunt oamenii. Un singur om iubea, i s-ar fi dăruit toată, însă în jurul ei se spunea că acela nici nu e om, pentru că e rob şi e negru. Numai simţul ei tainic de femeie i-a arătat că omul pe care-l văzuse numai în câteva clipe fugare, şi cu care o singură dată vorbise, era şi înţelept, şi frumos, şi bun, şi că trebuia să fie pentru ea totul. Ştiind ce pedeapsă i-ar fi aşteptat pe amândoi, şi-a ascuns dragostea care poate de aceea a crescut nestăvilită. Iar aici, în luntrea cerească, între înţelepţii oameni ai altei lumi, a înţeles că trufia şi ura tatălui ei şi cruzimea fratelui ei i-au retezat drumul spre singurul dor adevărat şi au nimicit cea mai frumoasă ţară a lumii cu tot cu oamenii ei. Din clipa aceea moartea acestui tată i s-a părut firească, iar de la o vreme i s-a făcut dor şi de pământ. Când i-a mărturisit lui Auta acest dor nou, el nu s-a mirat, dar a strâns-o mai tare în braţe.

— Nu ştiu nimic din taina zborului nostru, i-a spus Nefert. M-am obişnuit cu el şi atâta tot. Dacă nu erai cu mine aş fi murit de spaimă, dar acum nu mă mir de nimic, nici că ne-am ridicat de pe podea în tavan ca duhurile şi că te-am putut ridica şi pe tine numai cu o mână, ca pe o pasăre, să-ţi dau drumul să zbori... Apoi îl privi speriată şi-i strânse braţul: Nu fără mine! Acum nici nu mai eşti fulg, de când luntrea se roteşte în jurul ei... Şi începu să râdă.

— Şi acuma vrei să zburăm pe pământ?

— Acuma da. Acum nimeni nu te va arde pe rug pentru că mă iubeşti, nici pe mine nu mă va tăia nimeni în şaptezeci de bucăţi să mă arunce în gunoaiele oraşului pentru că te-am îndrăgit.

— Nu-ţi pare rău de Atlantida? o întrebă Auta. Nefert nu-i răspunse; privi numai steaua uriaşă cu pete albastre şi verzui care plutea în cerul negru. Viaţa omului nu e menită unei cutii, oricât de încăpătoare sau plăcută. Chiar străinii se simţeau strâmtoraţi în luntrea lor şi-şi împărtăşeau dorul de pământ aproape deopotrivă cu dorul planetei lor. Numărul de rotiri socotit de Hor nu se împlinise. Dar aşteptau cu nerăbdare întoarcerea pe pământ, pentru sfârşirea cercetărilor, ca să poată şti dacă-şi vor chema semenii acolo, sau se vor duce să le caute altă planetă mai prielnică.

— De ce nu socotiţi pământul prielnic? întrebă o dată Auta.

— Este şi prielnic şi neprielnic, îi răspunse Hor. Rămâne de văzut dacă partea neprielnică nu e cumva mai mare. Ştiu că o planetă întocmai ca a noastră, doar mai bogată în aer şi în celelalte însuşiri pe care le-am dori, nu-i uşor de găsit.

— Nu sunt asemenea planete?

— Ba sunt... trebuie să fie destule în nemărginirea stelelor lumii. Însă nici viaţa noastră lungă n-ar ajunge să le căutăm.

— Totuşi, cu aerul v-aţi obişnuit destul de bine la noi.

Hor zâmbi:

— Ai dreptate, dar aerul nu e totul. Cu aerul se vor deprinde urmaşii celor care ar veni pe pământ. Şi cu hrana.

Două lucruri ne fac să ne îndoim: dacă se vor putea deprinde măcar urmaşii cu deosebirea de greutate şi dacă vom găsi în pământul vostru izvoare de putere. Căci îţi dai seama că nu ne-ar fi de ajuns nici topoarele de aramă, nici călătoria pe măgari.

— De ce ai spus că e deosebire de greutate? întrebă Nefert. N-am înţeles niciodată de ce voi, care sunteţi mai mici decât bărbaţii de la noi, ziceţi că sunteţi mai grei. Chiar eu cred că v-aş ridica uşor pe fiecare.

— Ridică-mă pe mine! strigă cârmaciul râzând.

— Pentru voi suntem uşori, zise Hor cu un zâmbet. Grei suntem numai pentru noi înşine, pentru că pământul vostru e mai mare şi ne atrage cam de trei ori mai mult decât planeta noastră. Când veniţi la noi, voi o să fiţi mai uşori, o să puteţi sări poate şi peste oamenii de la noi, fără să aveţi aripi... Numai că pe voi n-o să vă socotească acolo nimeni zei.

— N-ai văzut, Nefert, adăugă Auta: la începutul zborului nu ne atrăgea nimic şi n-avea nici greutate! Apoi luntrea s-a învârtit ca planetele şi am ajuns iar grei. E uşor de înţeles!

— Chiar aşa de uşor nu e, spuse Hor. E uşor când afli de-a gata. Cine a aflat întâia oară a cheltuit poate o viaţă întreagă şi s-a mai folosit şi de bănuielile înaintaşilor.

— Lasă, mai sunt lucruri de cercetat, spuse cârmaciul iar. Iată, nu ştim încă dacă ne putem amesteca fără grijă cu voi. Trupul nostru e mai rece, chiar dacă sângele şi alte părţi din trup sunt la fel.

— Nu-i acesta lucrul cel mai de seamă! zise Hor.

— Pentru tine nu e! râse cârmaciul.

— Altceva spuneam, urmă Hor fără să se supere.

Semenii noştri nu sunt prea mulţi. Trebuie să ştim cam câţi pământeni sunt...

— Au rămas mai puţini! spuse Nefert. Hor tresări, dar urmă:

— ... şi câţi oameni poate hrăni planeta. Niciodată n-am îndrăzni să ne strămutăm la voi dacă am ajunge să vă fim povară. Vrem să vă ajutăm, sau cum ziceţi voi să vă plătim ceea ce ne-aţi da... Zborul devenise plictisitor pentru toţi. Într-o zi, Nefert ciripi în limba străinilor pe care începuse s-o înveţe îndată după plecarea de pe pământ:

— Cârmaciule, nu poţi coborî mai curând?

Cu toată veselia lui obişnuită, cârmaciul nu râse. O privi cu mare părere de rău:

— Nu pot, floare pământeană... Aici ne călăuzesc legi mai aspre decât ale voastre. De la legile Atlantidei putea oricine să se abată, dar de la acestea nu.

— Ca şi de la moarte, zise Auta.

— Dacă tinereţe veşnică aveţi, întrebă atunci Nefert, de ce n-aveţi şi nemurire?

— Crezi că nu vrem? zâmbi Hor.

Printre cei cinci străini era şi o femeie. Gingăşia ei nu se putea asemui cu a nici unei pământence, chiar dacă multe fete ale pământului o puteau întrece în frumuseţe. Vorbea totdeauna rar, având multe griji: şi pe aceea a sănătăţii tuturor călătorilor, şi pe a cercetării deosebirilor între trupul unui pământean şi al unui locuitor din planeta lor roşie. Ea spuse:

— într-o zi o să vindecăm şi moartea, cum am vindecat bătrâneţea.

Şi Nefert şi Auta o priviră nedumeriţi.

— Cum să vindecaţi moartea? Sau n-am auzit bine...

spuse pământeanul.

Străina privi înduioşată undeva în gol.

— Ai auzit bine: o să vindecăm moartea.

— Dar se vindecă numai bolile! strigă uimită Nefert.

— Noi am izbutit s-o amânăm. Sunt împrejurări când altădată omul ar fi murit, iar noi îl înviem. Sunt însă împrejurări când nu-l mai putem învia, fie că nu ştim cum, fie că nu avem cu ce. Boala care se numeşte moarte e totuşi cea mai grea dintre boli.

Din ziua aceea Auta fu mai îngândurat, mai puţin vorbăreţ. Şi numai o dată îi mărturisi lui Hor că dorinţa lui arzătoare ar fi dacă nu chiar nemurirea, măcar o viaţă foarte lungă, ca să poată vedea unde vor ajunge pământenii după câteva sute sau câteva mii de ani.

— Dorinţa ta s-ar putea împlini, îi răspunse Hor. Să vedem ce vom avea de făcut pe pământ, şi pe urmă ne mai gândim.

într-o zi, cei doi pământeni îi văzură pe toţi străini altfel decât fuseseră până atunci. Fiecare îşi pregătea gingaşele unelte şi însemnările scrise sau socotelile făcute între timp. Sosise vremea coborârii. Luntrea se rotea acum în jurul pământului mai încet şi mai aproape de el. Discul uriaş al pământului de câteva zile nu mai putea fi cuprins într-o privire.

— Auta, tu ai fost vreodată în munţii de la capătul răsăritean al mării aceleia lungi care începea din dreptul Atlantidei? întrebă Hor. Mi-ai vorbit mai de mult de ei.

— În capătul Mării dintre Pământuri? Da. Cunosc toate ţările de-acolo, şi ţara de pe ţărmul de sus, a hananeilor, şi ţările Sumer şi Akkad, şi ţara Haru, unde sunt munţii de care întrebi...

— Cum sunt munţii din ţara Haru?

— Buni, destul de înalţi, au un podiş larg, sus de tot... Dar cum o să nimerim acolo? Cred că ar fi bine să nu mai faceţi ce aţi făcut cu ridicarea pe Piscul Sfânt.

Hor începu să râdă:

— Acum te avem pe tine călăuză. Auta se miră:

— Cum vă pot călăuzi eu de-aici?

— Mai ales de-aici! zise Hor.

Se duseră amândoi într-o încăpere în care Auta mai intrase, ca să privească stelele. Hor îndreptă marele ochean aşa încât când va trece luntrea în jurul pământului de la apus la răsărit Auta să poată zări locul căutat. Auta începu să privească. Deodată, după trecerea unui oarecare timp, strigă:

— Văd Stâlpii lui Melkart... nu-i mai văd... Uite, acum, ţara Haru... am scăpat-o! şi lăsând ocheanul îl privi trist pe Hor. Am văzut, Hor, dar trece aşa de repede şi e şi departe. Crezi că pot desluşi podişul? Abia se văd munţii...

Hor nu zise deocamdată nimic. Întoarse nişte rotiţe, deschise o cutie în care băgă o placă, apoi închise totul la loc, luă mâna lui Auta şi o aşeză pe un bumb rotund, după aceea îi spuse:

— Acum să te uiţi cu luare aminte şi în clipa când vezi munţii aceia, să apeşi acolo unde ţi-am arătat. Dar nu întârzia nici o clipă, nici nu apăsa mai devreme.

Nerăbdător şi înfrigurat, Auta urmări pământul prin ochean şi izbuti să apese bumbul la timp. Hor scoase placa micuţă şi o dădu unuia dintre semenii săi. După un răstimp foarte scurt, acela îi aduse o placă mare, foarte subţire, pe care Auta recunoscu ţara Haru şi toate ţinuturile dimprejur, aşa cum le văzuse prin ochean. O luă cu mâini

tremurătoare şi o cercetă. Găsi munţii ţării Haru, cele două lanţuri aşezate faţă în faţă, dar podişul nu se desluşea. Hor îi dădu o unealtă de scris şi-i ceru să facă un cerc în jurul munţilor unde trebuia să fie podişul. Auta încercui lanţul răsăritean. Cel care adusese placa o luă cu el, o băgă într-o cutie de mărit, şi după un alt răstimp îi aduse pământeanului altă placă. Auta văzu uimit munţii desluşiţi şi recunoscu o netezime verzuie care era podişul. Făcu un semn pe podiş, şi acelaşi străin luă placa din urmă şi se duse să socotească locul unde şi felul cum trebuia să coboare. Auta nu-l mai urmări. Ştia de mult că prietenii săi străini nu socoteau nici în gând, nici scriind socotelile. Aveau nişte cutii cu minte aproape omenească, ce lucrau în locul lor.

Puţin mai târziu luntrea nu se mai roti în jurul ei. Apoi Hor le ceru să se culce pe jilţurile întinse şi să-şi lege curelele peste trup.

— Coborâm? întrebă Auta plin de bucurie. Dar întrebarea şi-o pusese mai mult sieşi.

După un ceas, luntrea se întoarse cu botul în sus şi începu să coboare drept, din ce în ce mai lin. Toţi aşteptau liniştiţi şi tăcuţi, cu globurile lunguieţe pe cap, puse pentru coborâre. Cârmaciul şi Hor urmăreau încordaţi semnele luminoase ale căderii luntrei, cu toate că socotelile erau aşa de bine făcute, încât luntrea ar fi putut coborî pe locul ales şi singură.

Şi când se dădură jos pe pământ, pipăindu-l cu tălpile, iar Auta mângâindu-l şi cu palma şi aducându-şi un smoc de iarbă spre obraji, cârmaciul zise oftând:

— Sunt greu ca un elefant!

Dar şi pământenilor nu le venea uşor, după un an de

greutate totuşi scăzută.

Ieşiră pe podişul pustiu, mărginit de păduri. Nu se vedea nimeni. Numai vântul sufla prin cedri.

CAPITOLUL XXVIII

De mai bine o săptămână de când ieşiseră din luntrea lor, străinii şi perechea pământeană umblau cercetând podişul şi împrejurimile din munţi. Numai în ziua a doua au zărit nişte păstori, care la vederea lor au început să strige înspăimântaţi ascunzându-se în vale, fără să se mai arate de atunci.

Doi dintre străini, umblau întruna cu o cutie rotundă aşezată în vârful unei lănci scurte şi subţiri, de care se minună Nefert. După părerea ei, cutia nu folosea la nimic şi nu era decât un joc al străinilor. Auta îi spuse că acesta e mijlocul lor de a iscodi pământul, ca să afle dacă în măruntaiele lui se află anumite metale având ascunsă în ele uriaşa putere pe care ştiu s-o folosească atât de bine aceşti oameni străini.

— Şi cum aflaţi din cutia asta că aţi găsit ce vă trebuie? întrebă Nefert.

— Începe să sune, spuse unul din cei doi străini.

— Tu ai auzit-o sunând, Auta? mai zise ea.

— Nu, numai el, nici noi din nefericire! îi răspunse străinul.

Nefert nu mai vru să întrebe nimic şi alergă prin iarbă să culeagă flori. Asta era una din îndeletnicirile ei zilnice, de când se întorsese pe pământ.

într-o zi, Hor le spuse că se vor împărţi: el şi alţi doi vor rămâne pe podiş, alţi doi să plece să caute în alţi munţi. Aflând de la Auta că la izvoarele râului Hapi ar fi nişte munţi înalţi, îl rugă să-i însoţească pe cei doi în căutarea rarelor

metale.

Nefert alerga acum după un fluture. Neputându-l prinde, veni tristă la Auta. Auzi cum îl întreabă Hor:

— Să-mi spui curat dacă vrei să te duci. Nu eşti dator! Poţi rămâne şi aici...

Auta îl întrerupse, jignit:

— De ce vorbeşti aşa, Hor? Te-am rugat să mă socoţi sluga voastră şi să-mi ceri orice. Fac pentru voi orice, de când ştiu că nu doriţi decât binele lumii.

Acum se arătă mâhnit Hor:

— Slugă nu ne poţi fi, n-avem slugi. Ne eşti însă prieten. De aceea te-am şi rugat... cum zic pământenii: am îndrăznit să te rog. Să nu crezi că dacă n-ai vrea să te duci, prietenia noastră ar scădea. Ţi-am mai spus că numai tu eşti stăpânul tău...

— Dar mă simt dator faţă de voi, nu mă lasă nici judecata, nici inima să nu vă fiu de folos.

— Asta-i altceva: hotărârea vine de la tine! Şi Hor îl privi zâmbind.

— Mă iei şi pe mine, Auta? strigă Nefert.

În loc de răspuns Auta îi cuprinse umerii cu braţul. Cârmaciul împreună cu un tovarăş de-al său lucra de la venirea lor pe podiş aproape fără întrerupere. Luntrea era aproape gata; ieşise mai mică decât aceea furată de Tefnaht, lungă numai de vreo cincisprezece coţi. Când fu gata, cârmaciul se roti cu ea de câteva ori deasupra podişului, făcu un ocol peste pădure, o opri în văzduh şi când socoti că poate zbura fără primejdie oriunde, îşi vesti tovarăşii de drum că a doua zi vor pleca. Dar se uită cam lung la cei doi pământeni:

— Mătasea veşmântului tău e încă minunată, Nefert.

Dar dacă ne ducem în vreun oraş din ţara aceea cu pământ negru, ţie, Auta, ţi-ar trebui altă îmbrăcăminte.

— Alta n-am, cârmaciule, ştii bine... zise Auta întristat. Şi de unde s-o iau? În orice oraş aş putea să-mi cumpăr, dar cu ce? M-aş duce să muncesc la cineva...

— Ca să te facă iarăşi rob! Asta nu. Să ne gândim la alt mijloc, spuse cârmaciul.

Nefert îl privi pe Auta, apoi se privi pe sine, îşi cercetă îngândurată mâinile şi deodată se înveseli:

— Avem, Auta, avem ce schimba în piaţă. Uite: am două brăţări şi toate inelele astea!

Auta o privi mâhnit şi clătină din cap. Fără să-i mai asculte, cârmaciul se depărtă, vorbi o vreme cu Hor. Apoi intră în marea luntre a cărei înfăţişare de turn argintat stăpânea podişul. Nefert îi urmări din ochi, iar când se întoarse să-i mai spună ceva lui Auta, nu-l mai văzu lângă ea. Îşi roti repede privirea înjur şi îl zări tocmai când el, cu capul plecat de mâhnire, intra în pădurea de cedri de la marginea podişului. Fata alergă după el.

După vreun ceas, când cârmaciul veni să-i caute acolo unde stătuseră toţi trei de vorbă, o văzu numai pe Nefert care se întorcea plângând din pădure.

— De ce plângi? Unde-i Auta? o întrebă foarte mirat.

— Nu ştiu... răspunse ea printre lacrimi. A intrat în pădure, nu l-am găsit. Avea la el un cuţit lung...

Cârmaciul nu înţelegea. Îl chemă pe Hor care o întrebă de ce se teme şi pentru ce plânge.

— Avea la el un cuţit lung! zise fata din nou. Era foarte mâhnit... Dacă s-a dus să-şi ia viaţa?!

— Cum să-şi ia viaţa? întrebă Hor nedumerit. Să se omoare el singur? De ce?...

— Mi-a spus că se simte nefolositor, că voi îi daţi tot şi el nu vă poate da nimic. Şi că n-are nimic al lui care să fie bun de schimbat măcar pe o cămaşă.

Cârmaciul zâmbi:

— Nu-i mai trebuie cămaşă, Nefert. Vă îmbrăcăm cu haine de-ale noastre. Am găsit chiar şi pentru el, deşi o să-l cam strângă. Să fiţi şi voi zei!...

Hor însă îl opri şi o luă pe Nefert de mână:

— Hai să-l căutăm, Nefert. Nu cred să facă *asta* cu cuţitul. L-a luat poate pentru altceva...

Plecară toţi trei, cârmaciul luându-şi pâlnia care-i întărea vocea. Îl strigă întruna. Nefert nu mai văzuse unealta şi se miră:

— Strigi ca zeii!

— Tu ai auzit zei strigând? o întrebă cârmaciul cu un surâs.

Fata îl privi încurcată. Zise cu sfială:

— Nu...

Tocmai atunci răsună din pădure strigătul lui Auta. După strigăt îl găsiră uşor. Auta se chinuia cu ceva, şezând cu picioarele sub el, în iarba pădurii. Când îi văzu, îşi ascunse lucrul într-un lăstăriş şi se sculă. Era abătut. La picioarele lui se zăreau câteva aşchii de lemn. Nefert se aruncă de gâtul lui, tot plângând, dar de bucurie. Cuţitul cel lung zăcea la picioarele lor, în iarbă.

— Ţi-am găsit haine ca ale noastre! îi spuse cârmaciul. Şi tu şi Nefert vă îmbrăcaţi ca noi. De ce ai plecat, de ce eşti trist?

Desfăcându-se din braţele iubitei sale, Auta ridică cuţitul de jos şi porni spre podiş, fără să răspundă. Chipul îi era încordat.

În ziua în care cei doi pământeni intrau, îmbrăcaţi în veşmânt argintiu străin, în luntrea mică, pregătită de plecare, bărbatul gingaşei femei care voia să vindece moartea întrebă:

— Ce-a fost atunci, în pădure? De ce aţi plâns?

Nefert îi istorisi încercarea lui Auta de a tăia din lemn păsări sau elefanţi, ca să poată avea marfă de schimb în pieţele din Ta Kemet.

— Altădată făceam zei din lut, numai că zeii nu trebuia să semene!... Nu sunt bun de nimic! murmură Auta.

În timp ce îşi prindeau toţi patru curelele scaunelor în jurul trupului, cârmaciul zise aspru, fără măcar să zâmbească, lucru atât de rar la dânsul:

— Nici acum nu-ţi dai seama cât de folositor ne eşti nouă şi cât de folositor ai fost pentru pământeni?... Pe ei i-ai învăţat să se răscoale...

— Dar...

— Ştiu. Să nu crezi că n-a scăpat nimeni din Atlantida. Amintirea răscoalei a rămas şi vor mai fi răscoale.

Şi luntrea îşi luă zborul spre ţara Ta Kemet.

După un zbor fără grabă de mai multe ceasuri (fiecare voia să vadă pământul şi mările peste care treceau), luntrea lor se aşeză la marginea aceleiaşi câmpii unde se plimbaseră atâtea seri Iahuben şi Auta. Spre miazănoapte trebuia să fie vechea cetate atlantă, care de aici nu se vedea. Dar ieşind din luntre, cei patru călători zăriră către miazăzi, destul de aproape, zidurile unui oraş mare şi întins. Să fi fost acesta orăşelul Behdet, în cârciumile căruia obişnuia să se ducă Iahuben în vremea aceea?

Lăsându-l pe cârmaci în luntre, într-un loc bun ales de Auta şi ferit de orice ochi nepoftiţi, ceilalţi trei, Nefert, Auta

şi bărbatul gingaşei femei străine porniră spre oraş. Hainele lor argintii şi croite cu totul altminteri de cum se obişnuia pe pământ atrăgeau luarea aminte a trecătorilor, deşi nu înspăimântau pe nimeni. În ţara aceasta şi înainte străbătută de drumurile lumii, după pieirea Atlantidei începuse să bată inima întregului pământ. Astfel că amestecul cel mai pestriţ de veşminte şi graiuri străine nu mai izbutea să uimească pe nimeni. Când intrară în oraşul Behdet, era încă dimineaţă. Străinul din planeta depărtată se uita cu mirare la bordeiele de pământ, fără ferestre, numai cu câte o gaură pătrată în loc de uşă şi cu acoperiş drept de crengi şi frunze (la urma urmei, în această ţară nici nu ploua decât o dată la câţiva ani), privea trist copiii slabi şi goi care alergau pe uliţi cărând poveri peste puterile lor şi în cele din urmă întrebă:

— Auta, toate oraşele pământene sunt aşa?

Pământeanul zâmbi amar când răspunse:

— În toate găseşti ce ai văzut acum, dar nu e aşa peste tot. Aici stă sărăcimea. Să te uiţi mai departe!

Peste puţin, trecură pe nişte străduţe mărginite de şiruri drepte de căsuţe de lemn, nu prea arătoase, însă curate şi mai încăpătoare decât bordeiele. Aici se auzeau lovituri de ciocane, gemete de fierăstraie, scrâşnet de sticlă sau de piatră frecată şi se amesteca mireasma lemnului proaspăt cu duhoarea pieilor crude, a vopselelor, a cleiului fiert. Mai departe, toate aceste străduţe locuite de meşteşugari se adunau într-un maidan plin de gunoaie după care se auzeau tot felul de strigăte amestecate într-o larmă cumplită. Dincolo de maidan era piaţa oraşului. Când intrară în piaţă, străinul se opri uimit. Se uită la şirurile de oameni aproape goi care şedeau cu picioarele strânse sub

ei în faţa câte unei grămezi de marfa, şi strigau din răsputeri:

— Uite, meştere, pâine bună!

— Peşte bun!

— Uite vin, meştere, uite vin! Vin bun de palmier. Vin de struguri!

— Uite unsoare pentru netezit faţa, frumoasă stăpână! Mirosea amestecat a lemn vopsit, plăcinte, peşte, uleiuri înmiresmate, oţet.

Simţind mirosul plăcintelor calde, văzând grămezile de curmale dulci şi ulcioarele cu vin, Auta înghiţi în sec, dar tăcu. Nefert însă nu-şi mai putu lua ochii de la bunătăţile pământene.

— De când tot înghit sâmburii şi pietricelele voastre, am uitat să şi mănânc! zise ea alintându-se.

— Şi nu te simţi hrănită îndestulător? zise Auta fără să-şi poată lua ochii de la o grămadă de faguri de pe o bucată de pânză curată. Eu nu m-am simţit niciodată flămând...

Dar Nefert nici nu-l luă în seamă. Îşi scoase un inel subţire de aur cu o piatră verde şi în uimirea stăpânului unui şir de grămezi de marfă bogată, îi ceru două coşuri din cele pe care le purtau vânzătorii atârnate peste umăr cu o curea, şi le umplu pe amândouă cu plăcinte, curmale, faguri de miere, turte de grâu, carne fiartă de oaie, struguri şi ouă; apoi îi dădu inelul, fără să mai ceară nimic, în vreme ce negustorul gras, cu mutră rânjitoare de om mulţumit, o privea cu gura căscată. Auta îi veni în ajutor, luându-i din mână cele două coşuri, acum grele, iar negustorul, obişnuit să păcălească, dar nedeprins să i se dea pe marfă de zece ori mai mult, se arătă mărinimos de teamă şi le mai dădu o bucată de mătase şi un ulcior mare de vin.

Străinul se uita mirat, fără poftă, la cei doi care muşcau lacom din toate. El nu primi decât o bucăţică de fagure, după ce i se spuse că e miere şi cum trebuie suptă.

— Ştii, Nefert, la ce m-am gândit? zise Auta cu gura plină de o bucată de plăcintă. Când am fost în pădure, am văzut capre sălbatice. Trebuie să-mi fac un arc.

Trecând mai departe, văzură alte mărfuri, saci de grâu şi de orz, butoaie de oţet şi de untdelemn, oi, papagali, piei de leopard, ţesături...

Femei rome în veşminte lungi de mătase, cu unghiile de la mâini şi de la picioare vopsite în roşu, umblau ţinându-se măreţ printre mărfuri şi negustori, cu sclavele încărcate de poveri venind după ele. Alergau prin piaţă bărbieri, strigând:

— Cine vrea să-şi radă barba? Cine vrea să-l tund? Într-un loc, stătea sprijinit într-un genunchi un ins voinic care trăgea cu cleştele măseaua unui negustor de grâu. Negustorul aşezat pe o piatră zbiera şi se zbătea. Străinul nu înţelese ce se petrece şi se opri să privească, însă văzu cu mirare că după ce răcnetele încetară, negustorul cel rotofei îşi luă măseaua însângerată, trase un gât de rachiu de palmier şi suflând greu îi dădu celuilalt pentru osteneală o măsură de grâu şi, pe deasupra, două plăcinte calde.

În alt colţ al pieţei, o femeie vindea ţesături înflorate. În braţele ei plângea un prunc. Femeia îi turnă ceva în gură, dintr-o căniţă, şi copilul tăcu o clipă, strâmbându-se, apoi vărsă, începu să ţipe, iar fu silit să sugă din cănită şi iar vărsă, după care în sfârşit se linişti, nu pentru mult timp.

— Ce-i dă copilului? întrebă Nefert, Auta cunoştea destule obiceiuri din ţara Ta Kemet. Începu să râdă:

— Îi dă lapte amestecat cu fiere de bou şi cu ou de

struţ... ca să nu plângă!

Nefert şi străinul începură să râdă, în timp ce copilul urla ca la început.

La ieşirea din piaţă le veni înainte din întâmplare un băiat care se văicărea în gura mare. Spinarea copilului era vărgată: semne de nuia. Auta îl opri. Speriat de veşmintele argintii nemaivăzute, copilul dădu să fugă, dar Nefert îi mângâie chica încâlcită şi atunci el stătu pe loc.

— De ce plângi? îl întrebă Nefert, dându-i câteva curmale.

— M-a bătut învăţătorul pentru că n-am ştiut numărul caselor, pisicilor, şoarecilor, spicelor şi măsurilor de grâu.

— De pe pământ? îl întrebă Auta, râzând blajin.

— Nu! mormăi îmbufnat copilul, mâncându-şi curmalele. Spaima îi trecuse. Din întrebarea învăţătorului. El ne-a spus aşa... dar se opri şi-i măsură din ochi pe cei trei. Văzându-le însă feţele zâmbitoare şi blajine, se hotărî: Ne-a spuse aşa: erau şapte case, în fiecare casă erau câte şapte pisici, fiecare pisică a mâncat câte şapte şoareci, fiecare şoarece a mâncat câte şapte spice, fiecare spic poate să dea câte şapte măsuri de grâu. Şi ne-a spus: aflaţi câte măsuri de grâu s-au pierdut cu totul. Eu n-am putut să aflu, m-am încurcat... - şi copilul începu să plângă din nou.

Auta îi ceru ceva de scris. Copilul scoase din sac un ciob curat de oală de lut şi o pietricică ascuţită. Auta se aşeză pe vine lângă el şi-i arătă cum să socotească, spunându-i la urmă:

— Du-te înapoi la şcoală şi Spune-i că s-au pierdut şaisprezece mii opt sute şapte măsuri de grâu. Uite, ţi-am scris aici pe ciob totul... Şi să-i spui învăţătorului să-şi păzească grâul!

Copilul începu să râdă şi plecă mulţumit. Apoi se întoarse din drum şi se mai uită o dată la cei trei, zicând sfios:

— Voi din ce ţară sunteţi? Limba rome o ştiţi foarte bine. Tu poate că eşti de la miazăzi, fiindcă eşti negru, dar tu, doamnă, semeni cu mama...

Auta avu o tresărire şi-l întrerupse:

— Cine-i tatăl tău?

Copilul îşi umflă pieptul şi răspunse mândru:

— Tata este marele scrib Ameno. Îl cunoşti?

— Nu, zise Auta pe gânduri.

— Cum nu-l cunoşti? Tot oraşul Behdet îl cunoaşte. Şi marele oraş Zidul Alb! A fost şi în oraşul Nebut din ţara de sus. Voi nu ştiţi că Zidul Alb este cel mai mare oraş din lume? Şi toţi îl cunosc acolo pe tata. Şi în Per-o, în Casa cea Mare, a fost chemat tatăl meu, pentru că e marele scrib Ameno. El a scris poveşti pentru stăpânul din Per-o, zeul Mener, viaţa, sănătatea, puterea!

Nefert se uita la copil cu dragoste, mirându-se de ştiinţa lui, dar Auta făcu ochii mari. I se părea că aude lucruri stranii, dar şi cunoscute. Întrebă:

— Câţi ani ai tu?

— Nouă ani, răspunse copilul.

— Şi tatăl tău Ameno este rome... de-aici?

— Tata şi mama au venit dintr-o ţară depărtată pe care zeii ne-au luat-o şi ne-au dăruit ţara Ta Kemet. Auta încremeni. Văzând că omul negru în haine argintii nu-l mai întreabă nimic, copilul plecă. Auta rămase tăcut multă vreme, până când Nefert îl luă de mână, chemându-l să meargă mai departe.

Intrară pe o stradă largă, între case înalte cu ziduri de

piatră. De pe altă stradă venea un şir lung de robi şi de asini, trăgând pe tălpi de sanie lespezi uriaşe, netede, de piatră albă. Cei trei aşteptară trecerea caravanei, apoi merseră mai departe. De pe o ulicioară cotiră nişte soldaţi, cu un sutaş în frunte. Auta îi urmări tăcut. Şi străinul băgase ceva de seamă, şi întrebă acum:

— Auta, aceştia sunt oare de-aici? Mi-ai spus altădată că numai în Atlantida sunt oameni aşa de înalţi...

Auta înclină din cap. Se vedea că se gândeşte la ceva anume.

Dintr-o casă ieşi un rob negru, voinic, dar îmbătrânit înainte de vreme. Ducea pe cap un coş mare cu peşte. Robul întoarse capul spre cei trei, privindu-le cu uimire îmbrăcămintea. Ochii i se opriră o clipă asupra lui Auta, apoi robul merse mai departe. Dar după câţiva paşi trânti coşul jos şi se întoarse în fugă spre ei. Cei trei inşi se depărtaseră însă. Robul alergă să-i ajungă. Auzind paşi îndărăt, tustrei întoarseră capul. Robul se opri, înlemnit. Se opriră şi ei. Atunci robul mai înaintă câţiva paşi. Privirea lui alerga de la unul la altul, dar se oprea mai mult la faţa şi la ochii lui Auta. Şi deodată faţa robului înflori într-un zâmbet. Şi aruncându-se cu fruntea în pulberea străzii, robul scoase un strigăt de bucurie:

— Auta, zeul meu bun, ai venit la noi?

Abia atunci se dezmetici şi Auta. Sări să-l ridice de jos şi să-l îmbrăţişeze. Simţi că nu se poate stăpâni şi lăsă plânsul să izbucnească. Fără să ştie pentru ce, plânse şi Nefert. Străinul îşi încorda ochii, părând că se gândeşte la altceva, dar îl privea ţintă pe rob cărunt.

Potolindu-şi în sfârşit plânsul, Auta suspină:

— Te-am crezut mort, prietenul meu drag... Bine că te-

am găsit! Acum ai să vii cu noi, Mai-Baka.

CAPITOLUL XXIX

Părăsindu-şi coşul cu peşte, Mai-Baka îl urmă pe Auta ca un câine credincios. Numai uneori se uita pe furiş la frumoasa Nefert, dar nu îndrăznea să întrebe nimic. Trecură pe lângă o cârciumă, de unde răzbăteau strigăte amestecate.

— Aş spune zeilor prin câte am trecut... Dar zeii ştiu! zise Mai-Baka în graiul lui de-acasă.

— Nu ştim nimic, Mai-Baka. Să ne spui tot! făcu Auta uitându-se împrejur. Dar să vorbeşti în limba atlantă, ca să înţeleagă toţi.

— Stăpânii de-aici au spus că limba lor este limba oamenilor rome şi că nu se află nicăieri altă ţară mai măreaţă decât Ta Kemet. Ei rostesc acum vorbele atlante cum se rostesc aici...

Auta zâmbi.

— Dar unde să vorbim? adăugă Mai-Baka. Aici nu se poate: trec preoţi, trec soldaţi... Ştiu un loc mai ferit, între nişte case şi nişte copaci! şi îi duse în locul ştiut de el, rugându-i să se aşeze pe nişte lespezi sparte.

— Hai, Mai-Baka, spune! îl rugă Auta aşezându-se.

Auta schimbă o privire cu Nefert şi cu străinul. Robul băgă de seamă şi îndrăzni în sfârşit să întrebe:

— Asta-i zeiţa ta? şi se uită cu umilinţă la Nefert.

— Sunt soţia lui Auta! zise Nefert râzând.

Dar Auta se gândea la altceva. Zise pe neaşteptate:

— Spune-mi, Mai-Baka, cine-i Mener?

La auzul acestui nume, Mai-Baka se cutremură înfricoşat

şi-i făcu semn să tacă. Scăzând puţin vocea, Auta urmă:

— Ţin minte că a venit de câteva ori la palatul din Piscul Sfânt un prinţişor nătâng... tot Mener.

Mai-Baka dădu speriat din mâini şi se uită împrejur. Câteva dosuri de case, fără ferestre, şi câţiva copaci înconjurau maidanul retras. Numai în capătul lui se jucau nişte băieţi. Apoi, robul urmă în şoaptă:

— Când a venit toată oastea atlanţilor, cu toţi preoţii şi toţi câţi au scăpat de potop, l-au... el e stăpân în Casa Mare.

— Dar cel vechi? întrebă Auta.

— A murit pe drum! şopti repede Mai-Baka.

— Au venit toţi atlanţii aici? întrebă Nefert.

— Nu, zeiţă! murmură robul. Nici două mii de corăbii. Ceilalţi sunt în pântecele peştilor.

— Tu ai venit cu corăbiile? Erai lângă peşteri... rosti Auta.

Mai-Baka îl întrerupse din nou, iarăşi uitându-se cu grijă în jur:

— Aici începe povestea mea.

— Am bănuit ceva, zise Auta, când am întâlnit un copil care zicea că e fiul scribului Ameno. Era un scrib Ameno în Marele Oraş. Îl chema uneori bătrânul în sala cu cărţi de pe Piscul Sfânt. Ai auzit de el?

— Nu, de el n-am auzit; răspunse Mai-Baka şi se aplecă la urechea lui Auta - dar să-ţi spun despre Marele Preot. Lumea zice că nici nu e om, ci e zeu. Marele zeu Tot trăieşte în inima lui şi zeul Tot este de fapt Marele Preot, aşa spun oamenii.

— Acum înţeleg totul, zise Auta râzând. Hai, Mai-Baka, vreau să-ţi aud povestea. Apoi, parcă simţind o durere

mare în trup, se încruntă: Cum ai ajuns tu să cari coşuri cu peşte în oraşul Behdet?

— Povestea e lungă, slăvitul meu zeu!

— Nu-mi mai spune zeu, sunt om, nu sunt zeu! Şi povestea poate să fie oricât de lungă, vrem s-o auzim toţi.

— Când a năvălit puhoiul de foc, începu Mai-Baka, s-a umplut muntele de noroi aprins care curgea în jos. Dar întâi a căzut în gura muntelui o stea. Când venea, n-am văzut-o. Unii au spus că eşti tu, dar când a pierit steaua în munte, am ştiut că nu poţi fi tu, căci tu eşti zeu, chiar dacă zici că nu eşti. Iată dovada că eşti: mă uit la tine şi te văd tot tânăr ca atunci când ai venit în oază, iar noi toţi, nu numai eu, am îmbătrânit. Alţi oameni au spus că steaua era semnul vostru pentru sfârşitul lumii. Lumea nu s-a sfârşit, dar a pierit ţara aceea blestemată, şi bine că a pierit. Apoi am văzut ochiul cel mare în cer, dar nu la miazăzi ca atunci, ci sus în creştetul cerului. Când s-a despicat muntele şi a ieşit puhoiul de foc din el, am fugit. Unii au spus să mergem către Marele Oraş, şi câţi s-au dus într-acolo, au pierit pe drum: s-a deschis pământul sub ei şi a ieşit apa. Eu şi cu alţii...

— Ntombi unde e? îl întrerupse Auta.

— N-ai uitat-o, zeul meu bun? Este cu mine, altă bucurie n-am. Pe copii ni i-au luat să-i vândă...

Auta se uită în jos cu ochii îndureraţi. Mai întrebă:

— Şi Agbongbotile?

— A murit. N-a putut să fugă şi s-a înecat în râul de foc.

— Bine că trăieşte măcar Ntombi. O iei cu tine şi veniţi cu noi.

Mai-Baka oftă:

— Nu putem merge cu voi. N-avem unde să ne

ascundem. Aici ţara e mică şi soldaţii ne-ar găsi repede. Şi pentru peştele pe care l-am lăsat acolo stăpânul va pune să-mi dea o sută de vergi şi n-am să capăt hrană trei zile.

Străinul îi puse mâna pe braţ. Îl ascultase încordat, şi acum îl linişti:

— Nimeni nu se va mai atinge nici de tine, nici de femeia ta.

Mai-Baka îl privi cu recunoştinţă şi vru să cadă în genunchi, dar străinul îl opri şi-l rugă să povestească mai departe. Mai-Baka urmă:

— Eu şi cu alţii am fugit spre ţărm. Nu ştiu de ce am fugit spre ţărm, căci marea era sălbatică. Şi am alergat de-a lungul ţărmului spre miazăzi, fără să ştim încotro. Dar zeii au fost buni: am găsit o corabie fără pânză, părăsită de atlanţi. Marea încă n-o spărsese şi ne-am suit în ea. Am dezlegat-o de la ţărm şi pentru că mai erau câteva vâsle, am vâslit. Era ziuă, dar era întuneric şi nu erau stele, nu ştiam unde e răsăritul. Eu ştiam că la răsărit de Muntele de Foc este acel ţărm de unde ai venit tu, zeul meu bun, prin pustiul cu nisip până în oază. Mă uitam la Muntele de Foc şi căutam să cârmesc aşa ca să-l avem numai în spate. Am plutit o zi şi o noapte, dar nu ştiu bine, căci n-a răsărit nici soarele nici luna. După aceea am auzit strigăt slab de om. Uneori fulgera în cer şi am zărit astfel un om pe o scândură, lângă noi. I-am întins o vâslă şi l-am tras pe corabie. Era negru, dar nu din neamul nostru. Nu ştiu de unde era: ne-am înţeles numai în graiul atlanţilor. Mi-a vorbit de tine, zeule Auta; era bucuros că te-a văzut cu ceilalţi zei în Piscul Sfânt lângă un turn de argint.

— Nu era Mpunzi? întrebă Auta.

— Nu! Mpunzi cred că a pierit. Au fost împreună pe două

corăbii. Corabia unde era Mpunzi s-a făcut nevăzută. Cealaltă s-a spart şi numai omul de care spun a scăpat pe o scândură. Mi-a spus că îl cheamă Valukaga. L-am luat cu noi şi am plutit mai departe. Şi el a fost printre robii care au venit la mine pe munte. Eu înainte nu l-am ştiut, numai el mă ştia. Am plutit greu, şi doi au murit de sete. Noi am răbdat. Şi Ntombi a răbdat. Apoi ni s-a spart corabia de valuri. Dar ţărmul era aproape şi am scăpat. Nu era nimeni pe ţărm, numai noi. Ne-am făcut arcuri şi suliţe de lemn. Eu aveam topor, l-am luat cu mine la brâu şi nu l-am pierdut. Valukaga avea cuţit. Am mers pe ţărm până am găsit o peşteră şi ne-am oprit acolo. Valukaga a văzut că peştera are un puţ şi a coborât în el, şi când a ieşit avea în braţe bolovani care sclipeau galben. Ne-a spus că el e arămar şi că va topi aramă. A făcut un cuptor de pietre şi a topit aramă din care ne-a făurit vârfuri de suliţe şi de săgeţi şi topoare. Mie mi-a făcut o pavăză. După aceea ne-am dus mai departe şi am găsit o pădure mare în care ne-am oprit. Ne-am făcut colibă, şi am trăit din vânat. Eram şapte. Dar pe unul l-au sfâşiat fiarele. Am rămas şase: eu, Ntombi, arămarul Valukaga, Mpangu, Mbembo şi Felelva. Felelva spunea că tatăl lui a fost căpetenia neamului de lângă pădurile de miazăzi, unde este altă mare şi un râu foarte lat. Felelva a vrut să fie el căpetenia noastră, dar eram puţini şi nu ne trebuia căpetenie. Apoi a vrut ca Ntombi să fie femeia lui... Atunci l-am ucis. Am rămas cinci şi am plecat mai departe. Ne-am oprit într-o oază de unde ne-a alungat un neam numeros. Mpangu şi Mbembo au murit. Eu, Ntombi şi Valukaga ne-am dus mai departe, vrând să ajungem în satul de unde ne-au luat atlanţii. Aşa mi-ai spus tu atunci, că aţi mers numai spre răsărit. Dar am întâlnit

altă pădure şi am intrat acolo. Când eu am tras cu arcul într-o vietate mare din neamul antilopelor, care se cheamă gnu, au ieşit dintre copaci nişte soldaţi voinici şi înalţi cum erau atlanţii şi ne-au legat. Ntombi a sărutat picioarele căpeteniei lor şi s-a rugat aşa: „Tu eşti zeul şi stăpânul nostru! Mai bine ucide-mă decât să mă desparţi de omul acesta care se numeşte Mai-Baka!” Aşa a spus Ntombi. Iar căpetenia a râs şi nu ne-a despărţit. A zis aşa: „Dacă vă iubiţi, vă prăsiţi mai bine şi vă vând cu preţ bun!” Dar pe Valukaga l-au luat alţii şi nu l-am mai văzut. Căpetenia ne-a vândut unui negustor de piei de leopard. Negustorul a aflat că sunt arcaş iscusit şi m-a cumpărat ca să-i vânez leoparzi. Am vânat mulţi. Apoi negustorul a vrut să se culce cu Ntombi. Dar Ntombi s-a zbătut şi l-a muşcat de nas, aproape că i l-a rupt. Negustorul a pus s-o bată. I-au dat trei sute de vergi. Apoi a vrut să ne ucidă pe amândoi, pentru că eu l-am întrebat de ce o bate pe Ntombi. Şi i-am spus: „Stăpâne, dacă ne ucizi nu câştigi nimic, pierzi doi robi, iar dacă ne vinzi, capeţi preţ bun.” Negustorul ne-a scuipat în obraz cu mânie şi a trimis o slugă la târg să ne vândă. Aş fi fugit cu Ntombi, dar n-aveam unde. Sluga ne-a vândut unui negustor de peşte. De atunci suntem amândoi la el. Şi azi v-am văzut pe voi, zei buni! Asta-i povestea mea.

Auta nu mai putea vorbi nimic. Nefert însă întrebă:

— Unde-i Ntombi?... Du-te şi ad-o aici.

Străinul clătină din cap:

— Să nu se ducă el.

Şi uitându-se la băieţii care se jucau la marginea maidanului, îl întrebă din ochi pe Auta. Acesta îi strigă.

Veniră mai mulţi. Auta alese pe unul care părea mai vioi, iar pe ceilalţi îi trimise la joacă. Până atunci băieţii nu-i

văzuseră, iar acum nu se îndurau să plece, privind hainele argintii.

— Vrei să te duci ca să chemi aici o femeie neagră? îl întrebă Auta pe băiatul ales.

Băiatul clătină din cap. Mai-Baka îl privi rugător şi zise şi el:

— Ştii unde e casa negustorului de peşte Sohmet? Este pe a doua uliţă spre apus de piaţă, o casă de piatră albă, cu poartă roşie, spre colţul unde-i cârciuma corăbierilor. Acolo este o roabă, Ntombi. Spune-i să vină cu tine la Mai-Baka.

— Ştiu unde-i casa negustorului Sohmet. Dar nu mă duc. Dacă mă prinde, mă bate. De ce să fiu bătut pentru o sclavă neagră!… Sohmet este prieten cu fratele meu.

Atunci Nefert îşi scoase din deget un inel de aur, împletit ca un şarpe, cu ochi de mărgele verzi străvezii, şi i-l întinse rostind gingaş:

— Nici dacă-ţi dau inelul nu te duci?

Ochii băiatului străluciră de lăcomie şi uimire. Mâna lui se întinse spre inel, dar Mai-Baka îi dădu peste mână, răstindu-se:

— Întâi s-o aduci!

Băiatul plecă în fugă. Cât timp lipsi acel băiat, Mai-Baka şezu tăcut. Dar când după scurtă vreme băiatul veni însoţit de Ntombi, îl înşfăcă pe băiat şi cu toate împotrivirile lui îl strânse la piept. Apoi se uită la Ntombi. În ochii lui jucară umbre şi lumini. Nu ştia dacă trebuie să se bucure sau să se teamă.

Băiatul îşi luă inelul, îl mai privi o dată, apoi îl înghiţi.

— Acum nu mi-l mai ia nimeni până nu-l dă afară stomacul! zise el vesel. Până atunci am timp să mă gândesc ce să fac...

— Cum ai izbutit s-o aduci? îl întrebă Auta, în vreme ce Ntombi stătea în picioare, uluită şi îngrijorată şi se vedea bine după ochii şi după gura ei că de nu s-ar fi aflat alături de bărbatul ei, ar fi ţipat de frică şi poate ar fi fugit.

— Este şiretenia şi înţelepciunea mea! răspunse fălos băiatul, căutând să scape de întrebări şi, văzând că nimeni nu se mai uită la el, o zbughi spre capătul maidanului şi se pierdu pe după ziduri.

Abia atunci deschise gura şi Mai-Baka.

— Uite, Ntombi! zise el. A venit zeul nostru, Auta.

Iar Ntombi, care la început nu-l recunoscuse, dădu să cadă în genunchi, dar Auta o opri. Nefert o privi întâi cu mirare ciudată. Apoi însă când ochii ei de femeie citiră în ochii celeilalte femei o taină pe care bărbaţii n-o puteau ghici, îi surâse şi o trase de mână pe lespedea pe care şedeau. Mai-Baka se uită cu gura căscată.

Auta zâmbi şi îl întrebă:

— De ce te uiţi aşa mirat?

Mai-Baka întoarse capul spre el şi îngăimă, parcă trezit din visare:

— Cine a mai văzut robi să stea alături de zei? Sau am înnebunit eu şi tot ce mi se pare că văd numai mi se năzare!

— Nu ţi se năzare nimic, arcaşule, decât un singur lucru: ţi se năzare că suntem zei. Noi suntem oameni ca şi tine! Apoi văzându-l pe Mai-Baka tot uimit, se întoarse spre Ntombi s-o întrebe cum a izbutit băiatul s-o aducă.

— Pare dibaci! zise el.

Abia acum Ntombi îşi veni în fire şi fu în stare chiar să zâmbească. Şi spuse:

— Nu e dibaci. Veneam pe uliţă şi am vrut să intru în

curtea stăpânilor. Am fost în piaţă după lapte. Am pus ulciorul jos, ca să deschid portiţa, şi atunci băiatul m-a întrebat dacă n-o cunosc pe roaba Ntombi. I-am spus că eu sunt roaba aceea, şi el mi-a zis atunci aşa: „Robul negru Mai-Baka este cu nişte prinţi străini. Ei mi-au poruncit să te aduc acolo numaidecât". M-am speriat şi am alergat după el. Bine că nu m-a văzut nimeni.

Afară se lăsase amurgul liliachiu, atât de frumos în ţara Ta Kemet. Acum se puteau strecura fără grijă din oraş, până în locul unde-i aştepta luntrea. Pe drum nu-i mai privi nimeni. Se întuneca repede. Când ajunseră în apropierea luntrei, cârmaciul scoase capul pe uşiţa deschisă şi le strigă:

— Veniţi repede să vedeţi ce descoperire am făcut! Intrară întâi Auta şi străinul celălalt, apoi Nefert; ceilalţi doi se fereau să intre. În luntre, pe unul din scaune, şedea o frumoasă femeie rome, de neam după înfăţişare, cu trupul scund şi subţire, îmbrăcată în mătase de culoarea fagurilor proaspeţi, cu părul negru retezat pe frunte şi sprijinit pe umeri. Când intrară ceilalţi, femeia tresări şi se ridică.

— De ce numai Auta s-o fi răpit pe Nefert? Eu dacă vin din stele n-am voie?! spuse cârmaciul vesel. Mi-am găsit o zeiţă pe care am s-o iau cu mine în cer. Numai că încă nu-i pot spune pe nume... are nume greu. Spune-mi, zeiţă, cum ţi se rosteşte numele?

Femeia necunoscută începu să râdă:

— Când ai să mă duci în stele, tot n-ai să ştii? Uite, îţi mai spun o dată, dar nu mai uita: Mehituasehet mă cheamă.

Auta şi ceilalţi doi priveau uimiţi. Cine putea fi pământeană care vorbea cu atâta linişte de călătoria în

stele?

Cu greu, Auta îi încredinţă şi pe ceilalţi doi prieteni ai săi că nu li se va întâmpla nimic în luntre. Şi izbuti mai ales cu ajutorul zglobiei Nefert, care zise luând-o pe Ntombi de mână:

— Voi vă temeţi să nu ne prăbuşim, cum s-a prăbuşit cealaltă luntre? Dar aţi mai văzut zei să se prăbuşească din cer?

— Nu, zise Mai-Baka! În cealaltă am ştiut eu că n-au fost zeii!

Şi intră cu Ntombi a sa.

După ce se aşezară, Nefert îi dădu cârmaciului din coşurile aduse o bucată de fagure, învăţându-l cum să mănânce mierea. Necunoscând încă decât numai mierea limpede, îşi întrebă tovarăşul din ochi. Acela îi făcu semn că nu e nici o primejdie. Lingând cu grijă marginea fagurelui, cârmaciul zâmbi de plăcere şi zise bucuros:

— Nu e mai dulce decât zeiţa mea Mehituasehet! Am spus bine?

Şi numaidecât după aceea îşi porni luntrea, fără a bănui, încântat cum era de cei dintâi fiori ai dragostei pământene, ce se poate petrece într-o călătorie prin văzduh.

CAPITOLUL XXX

În clipa când luntrea săltă şi ţâşni în aer, cei doi străini împreună cu Nefert şi cu Auta îşi priviră cu grijă tovarăşii de călătorie. Ntombi îşi dădu seama cea dintâi că se ridică în aer şi când văzu pământul depărtându-se dedesubt şi vârfurile copacilor sub podeaua străvezie a luntrei, ţipă îngrozită, cerând zeilor să aibă milă de ea. Capul acum i se clătina, deşi luntrea zbura mai lin decât fulgul în văzduhul nemişcat de vânt. Apoi capul i se lasă într-o parte; şi femeia neagră care trecuse prin multe împrejurări cumplite, şi muncă, şi bici, şi robie, şi foame, şi groază, şi chiar potop de flăcări şi de ape, şi care cunoştea pe Auta ca pe un zeu în care avea încredere nemărginită, de la o vreme nu se mai putu ţine tare şi îşi pierdu cunoştinţa.

Mehituasehet privi mirată copacii cât florile, marele râu Hapi cât o panglică de prins în păr şi, crezând că visează, îşi sprijini un obraz de umărul cârmaciului, lângă care şedea. Mintea ei nu putea să priceapă dacă acest străin a adormit-o făcând-o să viseze atât de frumos, sau dacă, pentru a-i cuceri mai repede dragostea, prefăcuse râul în panglică şi copacii în flori. Zări apoi sub piciorul ei încălţat în mătase înflorată cu fire de aur şi de argint nişte câlţi sau aburi lăptoşi. Întrebă:

— Unde mă duci acuma, străinule? Ce sunt aburii pe care-i văd?

— Sunt nori, Mehituasehet. Nu te speria! zise cârmaciul. Şi Mehituasehet leşină pe umărul lui.

Fură trezite repede amândouă, iar Mai-Baka, trecându-i

îngrijorarea de la început, se apucă să le liniştească:

— Să nu vă fie frică! Iată, eu nu mă tem: zeii noştri sunt buni. Voi vă temeţi pentru că alţi muritori n-au mai fost în cerul zeilor, înainte de moarte? Iată, trupul meu e nevătămat şi gura mea laudă pe zei. Sunt mândru că zeii m-au ales tovarăş de drum!

Cârmaciul ridicase acum luntrea foarte sus şi acoperise podeaua străvezie cu carapacea ei. Zborul era aşa de lin, ca şi când stăteau în nemişcare.

Ascultând cuvintele lui Mai-Baka, Mehituasehet nu mai leşină.

— Cum să încuviinţez, zise ea, ca eu să mă tem mai rău decât nişte robi negri? Tu eşti un vrăjitor cumsecade, străinule, aşa e? Râse cu drăgălăşie şi urmă: Nu-i aşa, străinule, că îmi plac basmele şi vrăjile tale? Crezi că eu nu ştiu că noi stăm şi acum acolo pe câmpie şi că tu-mi spui poveşti? Tocmai pentru asta am să te iubesc, străinule argintiu!

— Măcar că sunt rece... adăugase cârmaciul.

— Nu-i nimic! zâmbi Mehituasehet.

— Tot nu mi-ai spus cum ţi-ai ales-o logodnică pe Mehituasehet! zise Auta.

— Numai de-ar vrea să rămână cu mine! Poate se mai sperie... răspunse el, dar fu întrerupt de privirea supărată a tinerei rome, aşa că începu să povestească: Ea a ieşit din oraşul unde aţi fost voi. Se plimba pe câmpia aceea, lângă pădure, cu alte două femei. Zicea că sunt roabe, şi când a rămas la mine am rugat-o să le dea voie să se ducă unde vor. Ea culegea flori şi am ajutat-o. M-aţi lăsat singur, ce puteam să fac. S-a uitat la hainele mele şi m-a întrebat de unde am venit. I-am arătat cerul şi am întrebat-o dacă

cunoaşte steaua roşie care se numeşte Hor-deşer. A zis că da şi a început să râdă. Nu puteam s-o mint, totuşi nu m-a crezut. Dar a mărturisit că e obişnuită cu stelele. A fost măritată cu un cititor în stele, care a părăsit-o pentru altă femeie, din oraşul Zidul Alb. M-a întrebat dacă nu sunt cumva de la răsărit, unde se născocesc poveşti foarte frumoase. I-am răspuns că sunt din cer, dar că acuma am venit din ţările răsăritene, şi ca să nu par necioplit, cum se spune la voi, i-am istorisit venirea noastră pe pământ, pieirea Atlantidei, ocolul pământului în marea noastră navă şi coborârea în ţara Haru. Când am încheiat, a bătut din palme şi mi-a spus că poveste aşa de frumoasă n-a mai auzit niciodată. Apoi a vrut să plece. Mie mi-a părut rău, şi am întrebat-o dacă n-ar vrea să rămână pentru toată viaţa cu mine şi s-o iau la mine acasă în steaua Hor-deşer. A bătut iar din palme, şi mi-a spus că rămâne şi că-i sunt drag (aşa mi-a spus!) şi că pot s-o duc oriunde, chiar şi în soare. I-am arătat că acolo nu se poate, fiindcă ne vor arde razele lui înainte de a ne apropia, şi atunci a rămas că ne vom duce numai în steaua Hor-deşer, unde m-am născut eu.

— Mă duc! strigă Mehituasehet. Acuma nu ne poţi duce acolo, străinule?

— Nu! răspunse cârmaciul cu părere de rău. Mai avem treabă pe pământ.

— Atunci am să aştept!... Spune-le mai departe.

— N-a mai rămas mult, zise cârmaciul. I-am spus că aştept nişte prieteni şi apoi o să plecăm cu toţii spre miazăzi şi i-am arătat luntrea aceasta. M-a întrebat de ce n-are roţi, nici tălpi de sanie pentru nisip, şi i-am spus că merge şi aşa. Atunci a ghicit că e o corabie fermecată, şi când am văzut aşa, nu mi-a mai fost frică să-i spun că vom

zbura prin aer. Şi atunci mi-a răspuns că niciodată n-a mai zburat şi că de-abia aşteaptă, iar acum... vedeţi!

Toată lumea izbucni în râs. Unii (cei doi străini, Auta, Nefert) râdeau ştiind de ce râd, Mehituasehet râse ca de o glumă plăcută a vrăjitorului ei, iar Ntombi şi Mai-Baka râseră pentru că râdeau zeii.

Şi când nimeni nu se aştepta, Mehituasehet se opri din râs şi întrebă cu glas sfios şi tremurat:

— De ce spun aceşti doi robi negri că sunteţi zei?... Oare nu sunteţi chiar zei?

— Şi dacă aş fi zeu nu ţi-aş mai fi drag? o întrebă cârmaciul.

Mehituasehet îl privi lung. Apoi răspunse cu grijă:

— Un zeu poate iubi o femeie muritoare, dar eu cum aş îndrăzni să iubesc un zeu?

— Şi dacă zeul încuviinţează dragostea ta şi se bucură? se amestecă în vorbă Auta.

Cârmaciul întinse mâna şi mângâie cu vădită încântare părul frumoasei Mehituasehet. Atât de mândră şi veselă până atunci, nobila rome se lăsă dezmierdată ca o viţeluşă şi vru să sărute mâna care o mângâia. Dar în aceeaşi clipă Auta privi în ochean şi spuse:

— Ne apropiem. Poţi s-o cobori mai jos.

După un răstimp, pământul se putea zări uşor. Cârmaciul trase de un mâner şi carapacea se dădu în lături de sub podeaua străvezie. Uitându-se în jos şi zărind oglinda unei ape largi, Mai-Baka arătă cu mâna într-acolo, îngăimând:

— Ce se vede jos?

— Marea Dulce şi obârşia râului Hapi, îi răspunse Auta. Ntombi privi din clipa aceea numai în ochii lui Mai-Baka; iar

Mehituasehet, văzând aievea muntele de unde izvora râul dătător de viaţă despre care se spuneau atâtea poveşti, deschise gura să ţipe, însă din gura ei frumoasă cu buze umede nu ieşi nici un sunet. Numai privirea ţipa.

Luntrea se aşeză pe o câmpie netedă, verde, de lângă malul Mării Dulci, în partea ei răsăriteană. Numai punând piciorul pe pământ, cele două femei se simţiră mai bine. Apa era îmbietoare, valurile calde se legănau sub vântul uşor. Pământenii se aruncară în apă, lepădându-şi veşmintele; în apă, Mehituasehet îşi uită teama de zei. Fiindcă străinii nu îndrăzneau să se scalde, neştiind dacă apa îi va ţine sau nu cu mişcările lor greoaie şi obosite, Auta ieşi din valuri mai repede şi îmbrăcându-se veni lângă cei doi prieteni cereşti care se aşezaseră la umbra unor tufe. Îi spuse cârmaciului:

— Păcat că am zburat aşa de sus; aş fi vrut să văd oraşul acela nou, Zidul Alb.

— La întoarcere ne putem opri să ne plimbăm prin el, răspunse cârmaciul.

Dar ochii lui Auta se încruntară, şi străinii înţeleseră că în acel oraş pot fi primejdii.

— Acolo e Marele Preot din Atlantida, pe care-l cunoaşteţi bine! adăugă Auta, uitându-se la ceilalţi pământeni care se îmbrăcaseră şi se împrăştiau pe mal spre o pădure apropiată.

Mai târziu Ntombi aprinse un foc, şi străinii urmăriră flăcările miraţi de nevoia de asemenea îndeletnicire pe malul cotropit de arşiţă. Dar iată că dintr-un desiş de arbori se arătă Mai-Baka, întotdeauna întreprinzător în astfel de împrejurări: îşi şi făcuse un arc şi săgeţi din crengi cu vechiul lui cuţit de aramă, şi aducea într-o mână câteva

păsări. Iar după alt răstimp, Ntombi aduse pe frunze bucăţi de carne friptă.

Numai Mehituasehet nu se îndura să se scoale de pe ţărm, unde soarele doar se strecura spre ea prin frunzişul unei tufe, dar briza o mângâia plăcut. Doar când se simţi privită de cârmaci, deşi nu ştia dacă e sau nu e văzută întreagă, se îmbrăcă şi se apropie de ceilalţi, luând cu bucurie din mâna harnicei Ntombi o bucată de pasăre friptă. Apoi îi spuse cârmaciului, alintându-se:

— Nici nu ştiu cum să te strig pe nume, zeu străin! Mi-ai spus, dar eu nu pot rosti vorbele voastre cereşti. Ar trebui să ciripesc ca o pasăre.

— Spune-mi cum vrei tu! zise el. Mai ales că nici nu sunt zeu...

Mehituasehet se uită la el puţin descumpănită, apoi vorbi cu voce schimbată:

— Acum nu mă mai păcăleşti, ştiu că nu visez. Crezi că nu-mi dau seama că un cârmaci ceresc nu poate fi decât zeu?! Numai nu ştiu ai cui zei sunteţi voi doi... Poate v-a trimis Osiris să ne luaţi pe toţi în ţara lui! Dar nu-mi pare rău. Sau poate că sunteţi zeii Min şi Uh ai noştri... Da, tu eşti Min, cel care te-ai uitat cu dragoste la o pământeană, la Mehituasehet a ta! Căci Min este zeul care stăpâneşte zăvoarele. Tu descui zăvoarele cerului şi pe ale inimii. Iar tu eşti fără îndoială Uh! îi spuse celuilalt. Te-am văzut cu un toiag umblând aici pe mal, chiar dacă toiagul tău nu e de papirus, nici împodobit cu pene şi panglici...

Celălalt râse, privindu-şi unealta de iscodire a puterii ascunsă sub pământ:

— Dacă ar fi de papirus, nu mi-ar mai folosi la nimic, zise el. Dar pene şi panglici putem să-i punem, nu mă

supără. Să ne dea Ntombi nişte pene de la păsările pe care le-a fript!

— Ntombi le-a aruncat în apă! spuse vinovat Mai-Baka, sărind în picioare şi punând mâna pe arc. Dar dacă zeul porunceşte, pot să vânez alte păsări.

— Deocamdată nu! Odihneşte-te, Mai-Baka, îl opri străinul râzând.

Numele date de logodnica pământeană a cârmaciului, şi pe care în scurtă vreme le folosiră toţi căci erau foarte uşor de rostit, îi aduseră aminte lui Uh de datoria toiagului său, aşa că porni cu ceilalţi spre munte. În luntre rămase numai cârmaciul, sau Min, şi bineînţeles Mehituasehet.

Pe drum Auta o întrebă pe Nefert dacă ar vrea să vadă oraşul Zidul Alb.

— Nu ştiu dacă e bine sau nu să ne ducem, spuse el. Totuşi m-aş duce. Ţii minte ce spunea băiatul acela al lui Ameno!

Dar Nefert îl privi speriată şi-l apucă de mână, strigând în aşa chip că şi ceilalţi întoarseră capul cu teamă:

— Nu te duce, dragul meu! apoi adăugă mai încet, încă înfricoşată: Crezi că bătrânul te-a uitat? Numai să afle că eşti în oraşul lui, şi nu se lasă până nu te ucide. Putem trăi şi fără Zidul Alb.

Auta îi strânse umerii cu braţul. Cutele argintii ale hainelor străine se contopiră în strălucirea soarelui căzând de sus.

Dar nici el, nici Nefert nu puteau şti că în aceeaşi vreme, la palatul Marelui Preot al zeului Tot, din oraşul Zidul Alb, intrase neliniştea. Mereu urmărise bătrânul cu teamă vechea stea, acum cunoscându-i taina. Steaua răsărea şi apunea de câteva ori în fiecare noapte, şi în fiecare seară,

urcându-se în Turnul Stelelor clădit anume lângă palatul său, Marele Preot se liniştea numai când vedea steaua răsărind. Iar de puţină vreme de când steaua nu mai răsărea de loc, bătrânul pricepu că străinii îşi aşezaseră luntrea iar pe pământ. Câţiva oameni i-au spus că au văzut pe cer, zburând spre ţara de sus, o pasăre argintie care nu bătea din aripi. Va să zică mai aveau şi altă luntre uşoară! se gândi bătrânul îngrijorat. Dar iată că de o zi veneau mereu oameni să-i spună că în oraşul Behdet umblaseră prin piaţă şi pe uliţi trei străini în haine de argint; alţii au văzut alături de cei trei străini încă doi inşi, un rob şi o roabă, amândoi negri, cum era şi unul dintre străinii cu haină de argint.

Auzind aceste din urmă veşti, Marele Preot, deşi foarte bătrân, se mai putu stăpâni ca şi odinioară, puterea minţii şi a ochilor rămânându-i netulburate. În jurul lui şedeau în tăcere câţiva preoţi de seamă, care nu îndrăzneau să-l întrebe nimic. Bătrânul se gândea. Bănuise că omul negru în haine argintii nu putea fi decât Auta. Dar femeia? Să fie într-adevăr fiica lui Tefnaht pe care o răpise robul răsculat?

Marele Preot se ridică din jilţ şi-şi luă toiagul în care se sprijinea. Se uită la toiag şi deodată ochii lui aruncară fulgere: cum de uitase? I se păruse că fostul rob Auta rânjeşte din mânerul cu atâta meşteşug tăiat în abanos. Zvârli cu mânie toiagul pe lespezile de marmură şi porni spre uşă nerezemat. Apoi îşi aduse aminte de ceva şi se opri. Înspăimântaţi, preoţii se sculară. Nu-l mai văzuseră niciodată aşa.

— Ştie cineva de străinii care s-au ivit în Ta Kemet?

Preoţii îi spuseră, pe rând, tot ce ştiau. Dar bătrânul dădu din cap nemulţumit:

— Nu ştiţi mai mult decât ştiu eu. Iscoade! Trebuie trimise iscoade pe urmele lor. Chiar dacă nu le vom afla gândul, îl vom bănui!

Un preot se apropie de bătrânul furios:

— Slăvite, am auzit de la nişte corăbieri hananei sosiţi în oraş azi dimineaţă... dar socot că stăpânul ştie şi aceasta...

— Spune! zise el cu ochii luminaţi. Spune ce-ai auzit!

— Nu eu, slăvite, un învăţăcel al meu. Corăbierii hananei spun că în ţara Haru ar fi căzut o stea mare de argint şi că zeii au ieşit din ea şi se plimbă în munte. Hananeii au aflat de la nişte păstori de la care au cumpărat oi. Dacă nu e minciună, s-ar putea să se fi întors acei străini ciudaţi. Dar nu ştiu, slăvite, cum am putea să-i urmărim. Cine din slujitorii noştri s-ar măsura cu zborul prin văzduh al acelor străini blestemaţi! Chiar dacă am domestici vulturi să zburăm pe ei...

— Destul! porunci bătrânul. De aceea trebuie să ştim încotro se îndreaptă. Cu cât e lupta mai grea, cu atâta să fim mai pregătiţi.

— Dar de ce trebuie să ne temem de ei, slăvite? întrebă un preot tânăr.

Totdeauna aşa de stăpânit, Marele Preot bătu cu piciorul în lespezi:

— Nu întreba, dacă nu înţelegi singur. Erai tânăr, dar răscoala din Atlantida cred că n-ai uitat-o! Ta Kemet e ţară mai mică şi robii sunt mai uşor de păzit... dacă n-ar fi blestematul de rob care i-a aţâţat şi n-ar fi străinii!

Şi Marele Preot ieşi, lovind mânios lespezile cu picioarele sale bătrâne.

CAPITOLUL XXXI

Zilele de cercetare din munţii de lângă obârşia lui Hapi s-au irosit zadarnic. Deşi obosit, Uh ar mai fi vrut să rămână; dar când ieşiră cu toţii într-o dimineaţă din coliba de frunzare înjghebată de Mai-Baka, se auzi un fel de bubuit sau voce tunătoare ale cărei cuvinte nu se puteau desluşi. Uh îşi dădu seama cel dintâi că îl chema cârmaciul. Era întâia oară când li se întâmpla aşa.

Îşi petrecuseră zilele în munţi, Uh căutându-şi tainicele metale, ceilalţi ajutându-l să se descurce pe cărări, sau adunând hrană pentru ei, căci Uh îşi luase numărul trebuitor din sâmburaşii şi pietricelele lui, cum îi numeau hrana pământenii. Iar acum îl chema cârmaciul. Uh era îngrijorat şi-i molipsi de îngrijorare şi pe ceilalţi.

Până în vale, pe ţărm, aveau de mers câteva ceasuri... Min trebuia să ştie că l-au auzit. Uh ridică mâna în sus...

În mână avea o ţeavă scurtă, pe care nici Auta n-o cunoştea. Din ţeavă izbucni o dungă de văpaie neagră care rămase un răstimp în văzduh, până se risipi de vânt. După ce mai trimise în aer câteva asemenea văpăi, Uh îşi rugă prietenii să pornească în vale.

Toţi îşi urmară drumul în tăcere, chiar şi femeile.

Fiecare îşi mesteca gândurile în sine, fiecare îşi avea bănuielile sale. Auta socotea că vor fi venit soldaţi din Ta Kemet după robi, căci de la Marea Dulce în jos, spre miazănoapte se înşirau de-a lungul lui Hapi satele neamului negru luo, neam liniştit de pescari şi vânători sau crescători de vite. Auta cunoştea acest neam pe care-l iubea şi pentru

că mulţi oameni luo, în rarele lor răgazuri, se îndeletniceau cu făurirea din bronz sau din lut topit în smalţ a unor ciudate şi foarte frumoase închipuiri de oameni şi duhuri, sau chiar de animale.

La altceva se gândea însă Mai-Baka. El credea că alţi zei, poate zeii răi ai deşertului şi duhurile pădurii, au năvălit pe ţărm să se lupte cu zeii lui ocrotitori. Ntombi bănuia că se vor fi furişat spre luntrea zeilor fiare aprige, poate lei ca leul care o înspăimântase pe ea de mult, făcând-o să se urce în copac şi astfel să scape cu viaţă. Nefert îşi închipuia nu o bătălie, ci poate plictiseala cârmaciului, care oricât o va fi îndrăgit pe Mehituasehet, îşi dorea prietenul de-o seamă cu el, pe Uh, poate şi pe ceilalţi. Numai Uh, cu faţa senină şi doar cu ochii mai adânciţi înăuntru decât de obicei, nu căuta să-şi închipuie nimic şi, mergând, aştepta să se sfârşească drumul.

Când ajunseră în câmpie, Min, cârmaciul, le strigă de departe că Hor îi chema sus pe podiş, în munţii din ţara Haru. Intrând în luntre cu Min şi cu Auta, Uh ceru lămuriri.

— Nu mi-a spus decât că trebuie să venim cât mai grabnic acolo.

— Şi noi? întrebă Nefert.

— De când aţi arătat că sunteţi prietenii noştri nu mai putem fi toţi fără voi! îi răspunse Min.

Când fu să intre, Mai-Baka şovăi:

— Zeii ne duc poate în cer... Noi îi rugăm pe zei, să ne cruţe încă... pământul încă ni-e drag.

Auta îl luă de mână ducându-l înăuntru, apoi pe Ntombi, şi le spuse:

— Nu în cer; deocamdată tot pe pământ, în ţara Haru unde ne aşteaptă ceilalţi prieteni străini.

Dar nici aşezat pe scaun, alături de Ntombi, Mai-Baka nu-şi găsea astâmpăr. Întrebă iarăşi, în timp ce luntrea pornea:

— Zeul meu slăvit Auta, de ce zeii ceilalţi sunt neliniştiţi?

— Nu ştiu, Mai-Baka. Am fost chemaţi grabnic în ţara Haru. Să vedem când vom ajunge!

— Dar cum, zeii nu ştiu tot ce se petrece? stărui Mai-Baka.

Neliniştea neobişnuită îl făcuse pe Auta supărăcios. Se întoarse spre sărmanul arcaş şi-i vorbi înţepat:

— Zei nu se află nicăieri, Mai-Baka, şi rău faci că nu mă crezi. Zeii sunt numai în închipuirea oamenilor proşti. Aceştia sunt oameni de pe altă lume, de pe un fel de stea, cum e şi pământul nostru, care-i tot un fel de stea. Ei aşa îl văd de la dânşii de-acolo, ca pe-o stea! Sunt foarte înţelepţi şi foarte vechi în înţelepciune, de aceea fac minuni. Dar nici ei nu ştiu tot.

Mai-Baka tăcu, înciudat pe sine de îndrăzneala ce şi-o luase. Când crezu că nu-i ascultă nimeni, îi şopti liniştitei sale Ntombi, în graiul lor daza:

— Nu trebuia să-l întreb pe zeu atâtea. S-a supărat acum. Am fost nătărău: cum credeam eu că zeii or să-mi dezvăluie mie tainele lor?!

— Noroc că sunt zei buni, îi răspunse tot în şoaptă Ntombi. Dar nu te mai băga şi tu, să nu-i mânii. Crezi că dacă sunt buni poţi fi prieten cu ei cum ai fost cu Valukaga? Mai bine să taci şi să le mulţumeşti că ne-au scos din robie şi să fii mândru că ne poartă cu ei prin văzduh.

Şi Ntombi tăcu, învăţându-l şi pe Mai-Baka să-şi potolească limbuţia.

Ajunseră în sfârşit pe podiş, lângă marea luntre. Dar când văzu pădurea aproape, Mai-Baka iarăşi uită de povaţa nevestei şi-i ceru lui Auta îngăduinţa să se ducă să vâneze ceva pentru cină. Şi spre mirarea lui, Auta nu numai că nu se mai supără, dar îl strânse în braţe cu bucurie. El nu ştia că ajungând în sfârşit la ceilalţi, chiar dacă nu aflase încă totul, Auta avea nevoie să-şi descarce sufletul încordat, şi această descărcare şi-a găsit-o îmbrăţişându-şi vechiul prieten.

Drumul spre miazăzi şi îndărăt izbutise să împrietenească şi pe cele trei pământence. Nefert era însă prietenă şi cu gingaşa femeie străină. Cu ochii lungi şi înguşti şi cu pielea de culoarea laptelui în clocot, femeia străină părea mai fragedă ca o copilă pământeană, totuşi îşi dăruia prea puţine răgazuri, chiar dacă şi ei începuse să-i placă să umble cu Nefert pe întinsul podişului să culeagă flori.

Acum, când mai veniră două femei, veselia luntrei argintii putea creşte, dacă avea să treacă îngrijorarea străinilor pe care Nefert n-o prea luase în seamă.

Deocamdată însă Mehituasehet şi Ntombi o privea pe străină cu ochi reci, de vreme ce ea rămase să stea de vorbă în luntrea mare numai cu bărbaţii, lăsându-le pe cele trei pământene (ea, gazda!) singure. Când ajunseră printre flori şi ierbi şi se aşezară, Mehituasehet o descusu pe Nefert despre această străină, iar când află că nu e soţia lui Min, răsuflă uşurată.

— Dar tu, Mehituasehet, îl iubeşti pe Min? o întrebă Nefert.

— Totdeauna am aşteptat să vină un bărbat dintr-o ţară depărtată sau un zeu şi să mă răpească! zise tânăra rome.

Şi când mi s-a împlinit visul şi mă iubeşte un zeu, cum să nu-l iubesc?

Nefert nu vru să-i spulbere visul şi le chemă pe amândouă să culeagă flori şi să alerge după fluturi. Dar nu alergară mult. Auziră strigăte vesele dinspre pădure: era Mai-Baka, venind cu o căprioară pe umeri şi cu o sarcină de crengi. Femeile izbucniră şi ele într-un strigăt de bucurie, şi arcaşul fu mândru şi mulţumit. Curăţă cu cuţitul o creangă dreaptă şi o puse în două crăcane, apoi se apucă să jupoaie ciuta, pentru frigare.

— Fă focul, Ntombi, şi să-i poftim şi pe zei! porunci el. Ntombi adună un rug de vreascuri şi alegând două beţe uscate începu să le frece de zor. Abia atunci îşi aduse aminte Nefert şi o opri.

— Nu te chinui, Ntombi, aduc eu foc numaidecât! îi spuse şi alergă vioaie spre turnul argintiu, de unde se întoarse în câteva clipe fără torţă şi fără opaiţ. Văzând-o, Ntombi începu iar să frece beţele. Dar Nefert întinse o cutiuţă neagră cu o gaură într-un capăt spre rug, apăsă cu degetul un sâmbure roşu, şi ceilalţi văzură cum o dungă de foc străpunse rugul şi îl aprinse într-o singură clipă.

— I-am chemat pe toţi, dar nu vor să mănânce carne. Lui Auta am să-i duc acolo.

Celelalte două femei schimbară priviri. Numai Mai-Baka zise liniştit:

— Zeii nu mănâncă ce mâncăm noi, decât dacă vor!

— Nefert, focul cu care ai aprins vreascurile este adus de zei din cer? întrebă din nou Mehituasehet.

Îi răspunse însă tot Mai-Baka:

— De ce te miri, stăpână îndrăgită de zei? Cine nu ştie că focul vine de la zei? Dar când vor să-l aprindă zeii, cum

îţi închipui că or să stea să frece două beţe uscate! Altfel n-ar fi zei.

După ce curăţase căprioara şi o spălase, Ntombi stătea acum şi învârtea încet frigarea. Când carnea se făcu bună de mâncat, Ntombi alese cu grijă bucata cea mai frumoasă, o aşeză pe o frunză curată şi zise cu glas supus:

— Asta e pentru zeul nostru Auta.

Friptura i-o duseră cu toţii, iar ce nu mâncară, Ntombi înfăşură într-o pânză pentru celelalte. Dar Auta se mulţumi numai să guste; nu-i ardea de mâncare.

Mehituasehet intră fără teamă în turnul argintiu, împreună cu Nefert. Ceilalţi doi nu îndrăzniră să intre, decât după ce îi chemă stăruitor Auta. Min o chemă la sine pe Mehituasehet şi o arătă semenilor săi, spunându-le în limba pe care o ştia dânsa:

— Iată soţia pe care mi-am ales-o pe pământ şi am s-o duc în cer!... Dacă fiica lui Hor nu m-a vrut...

Hor însă nu-l auzi. Urmă să-i spună lui Auta altceva:

— Sunt în mare cumpănă, Auta. Am multă încredere în tine, totuşi mă tem să ţi-o dau.

Nefert ascultă cu luare aminte, înţelegând că venise la sfârşit. Ce nu-i dădea Hor lui Auta?

— S-ar putea să nu mă descurc altfel, spuse Auta.

— Auta, zise Hor mai departe, arma noastră nu e arcul lui Mai-Baka. Ştii bine câţi oameni poţi ucide cu ea în câteva clipe. Şi mă tem că ai să ucizi.

— Totuşi, cu ceva trebuie să se apere: se duce pentru noi îi spuse cârmaciul.

— Nu numai pentru voi... Şi pentru noi! adăugă Auta. Şi n-aş întrebuinţa-o decât când altminteri nu s-ar mai putea. Tu eşti înţelept, Hor, însă nu cunoşti pământul: nu toţi

oamenii sunt oameni!

Hor în sfârşit îi dădu arma albastră. Înainte de a se despărţi, după obiceiul văzut pe pământ, Hor îi îmbrăţişă pe cei doi care plecau: pe Auta şi pe Mai-Baka. Arcaşul vru întâi să îngenuncheze, însă Hor îl cuprinse cu braţele, şi atunci fostul rob îşi simţi deodată moale trupul de carne de piatră şi îşi lăsă capul pe umărul străin. Nu mai ştia dacă Hor era zeu sau într-adevăr om!

Era sfârşitul zilei. Soarele cădea după cedri când plecară. Mai-Baka îşi întrebă cu sfială prietenul încotro au pornit; acesta se uită încă o dată îndărăt, spre turnul argintiu, apoi zise:

— Hor a văzut cu ocheanele lui că la poalele muntelui se adună mulţimi de soldaţi şi fac tabără. Noi doi vom afla ce soldaţi sunt şi ce caută aici unde nu e graniţă duşmană.

— Îndrăznesc să te mai întreb, spuse iarăşi arcaşul, de ce nu ne-am dus cu luntrea prin văzduh?

— Ca să nu ne creadă zei. Văzându-ne oameni ca toţi oamenii, aşa cum suntem, nu se va feri nimeni. Asta-i tot!

CAPITOLUL XXXII

Pe ţărmul răsăritean al Mării dintre Pământuri erau în acele vremi neamuri nenumărate şi felurite. Unele aveau câte o ţară a lor, altele abia îşi clădeau întâile oraşe, celelalte erau numai neamuri de păstori rătăcind în căutarea păşunii. Fiecare vorbea altă limbă, se închina altor zei şi urmărea alte ţeluri în viaţa niciodată la fel şi totdeauna îmbâcsită de griji şi primejdii. De aceea strecurarea prin aceste ţinuturi a celor doi oameni negri trecând prin Sumer, prin Akkad, prin Assur şi prin alte ţări şi oraşe, prin mulţimea de localnici şi de negustori hananei, de oameni rome sau de ciobani închinători ai zeului Elohim nu se lăsa băgată în seamă. Spre a se pune totuşi la adăpost de primejdia robiei, amândoi erau îmbrăcaţi cu hainele argintii ale străinilor. Pielea lor neagră şi mersul pe jos îi arăta oameni; hainele ciudate însă îi arătau străini de vază.

Nu s-a scurs decât jumătatea unei luni când cei doi drumeţi au ajuns în câmpia dintre două mari oraşe, vestite prin bogăţia lor şi prin petrecerile şi plăcerile lipsite de griji ale oamenilor din ele. Aici se îngrămădeau cei mai puternici stăpâni ai ţărmului mării, localnici şi străini, poftele lor necunoscând margini. Unul din aceste oraşe se numea Sodoma, celălalt Gomorra. Călăuzindu-se după veştile aflate, drumeţii ajunseră aici socotind că mai departe nu aveau de cercetat nimic şi se hotărâră să rămână în preajma Sodomei două sau trei nopţi, spre a se odihni. Aflând tot ce urmăriseră să afle, trebuia să se întoarcă pe

micul podiş din ţara Ham sau din Munţii Zeului, cum numeau de la o vreme aceşti munţi şi păstorii localnici şi soldaţii adunaţi la poalele lor. Soldaţii cei mai mulţi erau din Ta Kemet. În cuprinsul oraşului de oameni bogaţi şi puternici Sodoma nu puteau să stea, fiind săraci. Pe drum se hrăniseră vânând sau pescuind. Prisosul vânatului îl vânduseră prin pieţele întâlnite în cale.

În Sodoma intrară ziua. Noaptea trebuia să-şi caute sălaş la marginea ei, la vreun meşteşugar sărac ori la vreun pescar sau păstor. Lumea străină mişuna căscând gura la înfricoşătoarele palate însă cei doi care apucaseră să vadă palatele Atlantidei nici nu se speriau de măreţia de aici, nici nu aveau vreme s-o vadă. Ducându-se spre piaţă şi văzând jilţurile purtate pe umeri de robi care intrau şi ieşeau pe porţile bogatelor palate, Mai-Baka zise oftând:

— Aici nu ştiu cine ar mai îndrăzni să facă răscoală! Auta privi lung mulţimile nenumărate de străji, zidurile groase, robii istoviţi, şi nu răspunse.

Şezură în pulberea pieţei, cu picioarele adunate sub ei. Mai-Baka vindea vânat proaspăt şi piei frumoase de fiare sălbatice. Nimeni nu se înghesuia la marfa lor, căci piaţa Sodomei strălucea de blănuri rare, de ţesături gingaşe sau de podoabe de abanos şi argint, de păsări vorbitoare şi maimuţe învăţate sau de vinuri rare aduse din ţări depărtate de corăbiile hananeilor. Auta aţipise de oboseala drumului, când Mai-Baka îl scutură de umăr. Auta deschise ochii: în faţa lor stătea un om, după faţă părând a fi de prin Sumer, care-i privea lung pe amândoi, mai ales pe Auta.

— Se uită de mult la noi, şopti Mai-Baka la urechea lui Auta. Parcă l-am mai văzut eu undeva.

Şi lui Auta i se părea că-l mai văzuse. Omul din Sumer

însă dădu să plece, apoi se întoarse iarăşi.

— Vrei să cumperi ceva de la noi? îl întrebă arcaşul. Poate ai îndrăgit pielea asta de lup şi n-ai ce să dai în schimb! Ia-o fără să-mi dai nimic.

Dar omul din Sumer nu piei dorea. Întrebă nehotărât, uitându-se mai mult spre Auta:

— Tu, omule străin, n-ai avut un frate mai mare, sau poate eşti fiul cuiva pe care l-am cunoscut de mult... dincolo de marea asta lungă?

Atunci amintirea lui Auta se întoarse o clipă îndărăt şi gura lui strigă cu uimire:

— Utnapiştim!

Omul se clătină. Apoi zise sugrumat:

— De unde mă ştii? Tu nu mă poţi cunoaşte. Celălalt mă ştia, dar acela era atunci cum eşti tu acum, şi o fi murit sau dacă trăieşte nu mai e tânăr. Cum te cheamă pe tine, omule?

Dar Auta îl ajută să-şi aducă aminte:

— M-ai văzut în Atlantida, pe Piscul Sfânt... Erai cu Mahukutah, cu Mpunzi, cu Valukaga şi cu alţii... Ai uitat?

— Tu nu poţi fi Auta, fratele zeilor! strigă înspăimântat omul, dându-se câţiva paşi îndărăt.

— Dacă tu eşti Utnapiştim, eu sunt Auta şi omul de lângă mine este Mai-Baka. Mai ţii minte răscoala robilor?

Utnapiştim, omul din Sumer, se uită cu luare aminte:

— Da, el poate fi Mai-Baka... eram de-o vârstă şi de-o vârstă suntem. Dar tu eşti mai tânăr. Oare ai minţit timpul?... Cine-l poate minţi!

— N-am minţit timpul, răspunse Auta cu un zâmbet, însă am fugit de timp.

Cu greu şi după multă stăruinţă, Utnapiştim se

încredinţă că stă de vorbă chiar cu Auta. Şi atunci vru să-l slăvească socotindu-l zeu. Nu-i putură spune pentru ce au venit, nici că luntrea străină este în ţara Haru. Dar Utnapiştim ştia din auzite că zeii au coborât iarăşi. Nu-i întrebă însă nimic, stăpânindu-se de teamă.

Strângându-şi marfa necăutată de nimeni, cei doi oameni negri plecară spre marginea Sodomei cu Utnapiştim. Omul din Sumer cunoştea un loc unde cei doi s-ar fi putut adăposti pentru noapte:

— Am să vă duc să dormiţi unde am dormit şi eu. Este un om cu numele Lot care s-a aşezat aici, în valea râului Iordan. Corturile lui se întind până la Sodoma. Neamul lui e numeros. Au oi toţi fiii, fraţii, nepoţii şi rudele lui, dar nu sunt bogaţi. Inima o au însă deschisă.

În casa lui Lot stătură numai o noapte. Ca şi de la Utnapiştim, aflară şi de la gazdă multe lucruri bune de ştiut. Iar a doua zi şi gazda şi Utnapiştim îi petrecură până în marginea câmpului. Voiau să găsească acolo o corabie care mergea spre miazănoapte pe lângă ţărm. Marfa, Mai-Baka i-o dăruise lui Lot, pentru găzduire, iar acesta îi dăduse în schimb câteva bobiţe de argint, văzându-i săraci. Aveau deci cu ce plăti corăbierilor.

Corabie găsiră uşor. Nu tot atât de uşor se putură urca însă în ea. După ce se învoiseră cu stăpânul corăbiei, având încă multe ceasuri de aşteptat, se aşezară aproape de ţărm la umbra puţină a unor tufe. Era cald şi li se păru că hainele străine îi strâng prea tare. Şi le scoaseră amândoi, lăsându-şi numai o bucată de pânză în jurul coapselor. Acum păreau nişte robi ca toţi robii negri, aşa cum înşişi au fost cândva. Stătură aşa multă vreme, sporovăind liniştiţi, când deodată, de după tufe, se aruncară asupra lor patru oameni înarmaţi.

Aveau şi laţuri de frânghie. Luat pe neaşteptate, Auta fu doborât cu faţa la pământ, şi doi inşi pe care nu-i vedea îi suceau mâinile la spate căutând să i le lege. Chiar de-ar fi vrut să-şi folosească arma albastră dată de Hor, nu mai avea cum. Văzând ce se petrecea, Mai-Baka înţelese numaidecât că cei patru inşi erau vânători de robi, şi se prefăcu neputincios căzând cu faţa la pământ şi cu mâinile sub el. Doi îl legau pe Auta, alţi doi se căzneau să-i tragă celuilalt mâinile de sub trup. Şi când se aşteptau mai puţin, Mai-Baka se întoarse fulgerător în genunchi şi îşi împlântă cuţitul în pântecele unuia din ei. Vânătorul de robi căzu cu sângele gâlgâind din maţe. O clipă ceilalţi trei rămaseră descumpăniţi, dar atât îi fu de ajuns lui Mai-Baka să se repeadă la Auta şi să-i taie frânghia de la mâini. Auta sări în picioare, însă tot atunci cei trei, părăsindu-şi prietenul aproape mort, se năpustiră asupra lui Mai-Baka, fiecare cu un cuţit lung cu două tăişuri în mână. Acum nu le mai trebuia robi. Acum îi înfierbântase pofta de răzbunare şi mânia. Mai-Baka dădu să fugă spre mare; ştia că urmăritorii nu l-ar mai fi ajuns. Dar îşi aduse aminte de Auta şi se întoarse spre urmăritori, strângându-şi şi el cuţitul. Auta înţelese primejdia şi îşi dădu seama că nu mai era de ales. Cu mâini înfrigurate îşi căută arma albastră în hainele de sub tufe, şi când cei trei vânători de robi erau la câţiva paşi de arcaş, ridică arma în dreptul privirii, apăsă, şi cel dintâi mănunchi de raze nevăzute ţâşnit din ţeavă prăvăli la pământ într-o clipită pe unul din ei. Ceilalţi doi, nepricepând ce s-a petrecut, alergară spre Auta, socotind că acesta aruncase vreo piatră în cel căzut. Erau aproape, cu cuţitele întinse spre el.

Povaţa lui Hor trebuia uitată. Auta ridică din nou ţeava

albastră, şi mai doborî unul. Abia acum cel rămas viu îşi dădu seama ce armă groaznică avea străinul şi începu să fugă înăuntrul ţărmului, urlând.

Venindu-şi în fire după această întâmplare, cei doi prieteni se îmbrăcară iarăşi cu hainele lor argintii şi porniră spre liman, unde corabia lor se pregătea de plecare. Când se aflară pe punte, putură zări pe fugar oprit în câmp, cu o mulţime de oameni în jurul lui. Striga ceva nedesluşit, arătând ţărmul. Cei doi prieteni se priviră, apoi cercetară feţele corăbierilor. Dar aceştia aveau alte griji la plecare şi nu se uitaseră spre ţărm. Liniştindu-se în sfârşit, Auta şi Mai-Baka se culcară într-un colţ al punţii.

Drumul corăbiei se petrecu în linişte, fără necazuri pentru cei doi călători, ca şi drumul pe jos de la ţărm pe munte. Iar când se întâlniră cu ai lor, chiar străinii, care ştiau totdeauna să se stăpânească, răsuflară uşuraţi. Mai-Baka şi Auta, plănuind să cerceteze numai valea ţării Retenu, au ajuns să străbată un drum obositor şi lung care le-a răpit mai mult decât o lună. Dar aflaseră tot.

Când îi văzu cu răni la picioare şi cu feţele supte de istovire, Mehituasehet îi linişti:

— Vă vindecă Maat!

— Care Maat? întrebă Auta râzând. Zeiţa adevărului pe care aţi născocit-o voi în Ta Kemet?

— Nu! răspunse Mehituasehet jignită. Maat, zeiţa de-aici.

Îi dăduse deci şi acesteia nume.

Într-adevăr, Maat avu grijă de ei şi urmele drumului trecură. Abia a doua zi, văzându-i odihniţi, Hor se aşeză lângă ei şi întrebă:

— De ce aţi lipsit atâta? Am ajuns să credem că vi s-a

întâmplat ceva rău... Dar aveaţi arma. Spune, Auta, ai ucis?

— Da, doi.

Hor tăcu. Dar Mai-Baka rosti cu umilinţă şi teamă:

— Stăpâne Hor, dacă nu-i ucidea l-ar fi ucis.

Hor nu mai vru să vorbească despre asta. Aştepta veştile. Nefert veni la Auta şi-i întinse o cană de lut. El o privi mirat, întrebând-o din ochi ce e în cană.

— Vin! zise Nefert, şi se aşeză alături.

— De unde? se miră Auta uitându-se la ea şi la ceilalţi din jur. O văzu pe Ntombi zâmbind.

— De la nişte păstori. Îţi spun altădată. Spune-i lui Hor ce aţi aflat! rosti Nefert şi se lipi de umărul lui.

— Nefert şi Mehituasehet le-au dat păstorilor câte un inel de aur şi ei ne aduc de atunci în fiecare zi carne şi lapte. Vinul tot ei l-au adus, de la o vie din vale! spuse Ntombi. Dar ştii că Maat a început să ne înveţe şi pe noi alcătuirea omului şi a lumii?...

Auta se uită atent la ea, abia acum văzând că vechea ei sfială umilită se pierduse. Sorbi din cana de vin, apoi i-o trecu lui Mai-Baka şi începu să povestească:

— Am văzut destule, dar multe n-are rost să le spun acum. Ceea ce am înţeles din toate este că aici nu vom mai putea sta mult, dacă tu, Hor, ai grijă până şi de viaţa acelor câini.

— Care câini? făcu Hor mirat. Auta surâse tainic şi urmă:

— Cred că tot mâna Marelui Preot atlant e şi aici. Ţi-am spus că e în Ta Kemet şi că se dă drept zeul Tot. A trimis iscoade din oraşul lui Zidul Alb şi a aflat unde suntem. Se teme de răscoală. Se teme pentru sine şi pentru tagma lui...

— Câţi ani mai poate trăi că îşi apără viaţa cu atâta

grijă? spuse Nefert râzând. Cred că are o sută de ani!

— Îşi apără tagma şi cred că şi ura lui împotriva mea! zise Auta. Nu s-a aşteptat să-l părăsesc şi cu atât mai puţin să-mi vină în minte chiar mie răscularea robilor. Dar acestea sunt lucruri vechi. Să vă spun ce-am aflat acum. Stăpânitorii din Ta Kemet au trimis aici o oaste de cincisprezece mii de soldaţi. Taberele se întind chiar de la poalele acestor munţi... ştii cum le-au zis ei, Hor? Munţii Zeului le-au zis. Şi sunt tabere rome şi în valea unui râu numit Iordan, care se varsă în Marea Verde cum i se spune în Ta Kemet, sau Marea Roşie cum îi spun păstorii de pe malul răsăritean. Sunt acolo două oraşe, Sodoma şi Gomorra, în care stau aproape numai oamenii puternici de neam şi cei foarte bogaţi. Săracii trăiesc în bordeie şi corturi pe câmpul dimprejur. Oraşele sunt ale bogaţilor din toate aceste ţări, şi din Ta Kemet, şi din Assur, din Akkad, din Sumer, din Haru şi din altele. Toţi oamenii de neam din ţările astea îşi fac acolo palate, fiindcă acolo este îngăduit orice, dacă se numeşte plăcere. Oameni ai Marelui Preot din Zidul Alb au venit la toţi stăpânitorii ţărmului în numele regelui Mener şi au făcut o frăţie împotriva noastră. Am aflat de la unul Utnapiştim, care a fost înainte rob la atlanţi şi acuma e un fel de negustor mărunt prin Sodoma, că frăţia s-a încheiat de teama răscoalei robilor pe care vor s-o pună din nou la cale, cum zic preoţii, zeii răi din turnul de argint... ştiţi care zei! Şi că marii zei puternici şi buni ai tuturor popoarelor şi neamurilor lumii îi urăsc pe aceştia de pe Muntele Zeului şi au poruncit stăpânilor lumii să-i nimicească. Am aflat că pe lângă oastea venită din Ta Kemet ar mai fi dat şi stăpânii localnici vreo douăzeci de mii de soldaţi. Urmează să înconjoare muntele şi să vină aici pe

podiş, să ne...

— Dar Marele Preot a cunoscut puterea armei albastre: l-am auzit vorbind cu tata! îl întrerupse Nefert.

— El a cunoscut-o, dar soldaţii n-o ştiu! zise Auta. Planul bătrânului este să ne biruie prin mulţime. Nu se îndoieşte că am putea omorî foarte mulţi soldaţi, dar se gândeşte poate că dacă din treizeci şi cinci de mii vor pieri treizeci, tot vor rămâne cinci mii să ne sfâşie...

Hor se încruntă.

— Şi nu numai atât, Hor! urmă Auta. Toţi robii din aceste ţinuturi nu mai sunt lăsaţi prea mulţi laolaltă, ca în Atlantida, pentru a nu fi primejdioşi. Şi sunt biciuiţi zilnic ca să vadă în mâinile cui se află.

— Printre robi ce se vorbeşte? întrebă Hor.

— Robii cred eu că nu ştiu nimic. Nici soldaţii nu ştiu: sunt ţinuţi în tabere de care nu se poate apropia nimeni. Totuşi unii trebuie să fi aflat, zise Uh.

— Fireşte că sunt oameni care ştiu, bunăoară Utnapiştim al meu! răspunse Auta. Pentru stăpâni lucrul cel mai de seamă este însă că robii sunt bine păziţi şi ţinuţi cu biciul, iar soldaţilor din tabere n-are cine să le spună. Cred că nu ştiu nimic nici măcar sutaşii, poate doar marile căpetenii. Şi tot planul cred că numai bătrânul l-a făcut, fostul meu stăpân!

— Ştiu să se apere! rosti Min.

Hor căzu pe gânduri şi nimeni nu îndrăzni să-l tulbure. Într-un târziu ridică ochii (Auta îi vedea întâia oară obosiţi) şi spuse liniştit:

— Trebuie să plecăm!

— Dar vă puteţi apăra... - începu Nefert.

— Nu ne putem apăra fără să ucidem şi nu vrem să

ucidem...

— Hor, cred că ştii că nu putem pleca decât după două luni? îl întrerupse Min.

— Şi lăsaţi tot planul vostru de a vă strămuta aici şi de a ajuta pe pământeni să se facă mai înţelepţi şi mai buni? întrebă Auta cu tristeţe.

— Îl lăsăm, răspunse Hor. Cercetările noastre au arătat într-adevăr că semenii noştri se vor putea deprinde bine în câteva sute de ani cu viaţa de pe pământ, dar au mai arătat ceva: nu avem dreptul să venim aici şi să vă fim povară. Aş pleca liniştit însă numai dacă n-aş şti că din pricina noastră uscatul s-a împuţinat şi mai mult şi unde a fost Atlantida este acum mare... Aş pleca liniştit dacă n-aş şti că din pricina aflării noastre aici suferă iar atâtea mulţimi de robi, atâţia soldaţi...

— Şi sărăcimea suferă! zise Auta. Pescarii, păstorii, meşteşugarii, muncitorii pământului... S-au înmulţit dăjdiile ca să se facă scuturi şi lănci, robii sunt biciuiţi, soldaţii vor pieri... dar nu din pricina voastră. Voi n-aţi tulburat pe nimeni... sau aţi tulburat numai lăcomia stăpânilor, huzurul preoţilor. Crezi, Hor, că dacă plecaţi, tuturor pământenilor care trăiesc ca şi vitele are să le fie mai uşor de trăit?...

Hor nu-i răspunse.

— Şi să nu uiţi, Hor, că dacă mai aveţi de stat două luni, nu veţi mai sta decât o jumătate de lună.

Uh îl privi pe Auta îngrijorat.

— Şi atunci, urmă Auta, sau ucideţi treizeci şi cinci de mii de soldaţi... (Hor ridică mâna, încruntat):

— Sau îi ucideţi acum numai pe ucigaşi. Ar mai rămâne o ieşire: să murim cu toţii, aici. Eu nu ţin la viaţa mea câtuşi de puţin şi aş muri bucuros dacă moartea mea ar folosi

cuiva dintre cei buni. Jur că nici Mai-Baka n-ar sta la îndoială. Femeile noastre s-ar putea ascunde...

— Nu, nu! zise Hor. Tocmai voi, cei dintâi pământeni care aţi izbutit să aflaţi din adevărurile lumii, să muriţi? Mai târziu aţi putea fi de folos semenilor voştri.

— Cu atât mai puţin aveţi dreptul să muriţi voi! îi răspunse Auta. Ştiu bine că nu vă este frică de moarte. Dar gândeşte-te, Hor, la două lucruri. Dacă muriţi, eu cred că înşelaţi nădejdea celor care v-au trimis din planeta Hor-deşer. Şi dacă muriţi ucişi de soldaţi, Marele Preot din oraşul Zidul Alb şi toată tagma lor din toate ţările vor striga: „Iată, Tot şi Osiris şi Elohim şi toţi marii zei ne-au ajutat să răpunem duhurile rele!”. Şi atunci vai de toţi robii şi de toată sărăcimea lumii. Până vor ajunge oamenii să priceapă că zeii sunt născociri, vor pieri şi se vor chinui foarte mulţi dintre ei.

Hor părea înfrânt. Totuşi mai întrebă:

— Şi tu, Auta, poţi şti care dintre acei oameni e ucigaş?

— Ştiu... începu Auta, dar în aceeaşi clipă se auzi de-afară o larmă surdă, neobişnuită, pe podiş. Ieşirii cu toţii repede. Larma venea dinspre pădurea de cedri. În scurt timp, dintre copaci porniră să iasă cete învălmăşite de oameni. Când această mulţime ajunse în faţa marii luntre argintii, strigând de frică şi de durere, se putu vedea că era o mulţime de robi. Văzând luntrea şi pe cei de lângă ea, robii se trântiră cu feţele la pământ. Spinările lor goale erau vărgate şi cu cheaguri de sânge, părul multora era smuls. Auta se apropie de câţiva dintre ei şi-i întrebă ce s-a întâmplat.

— Suntem robi! îi răspunse unul. Am fost alungaţi în pădure pentru că suntem bolnavi şi nu mai suntem buni de

muncă. Ne-au biciuit şi ne-au alungat în pădure ca să pierim. Nişte păstori ne-au spus că aici sunt zei buni într-un turn de argint. Dacă tu eşti zeu, tămăduieşte-ne, pentru asta am îndrăznit să venim!

Auta, zărind-o pe Nefert lângă el, o rugă să fugă după Maat.

Venind după scurt timp, Maat se uită în jur îngrozită. Se uită apoi la Hor care tăcea, cu ochii aburiţi.

— Auta, ce au oamenii aceştia pe spinări? Sânge? întrebă ea.

— Au fost bătuţi, Maat. Şi au cărat poveri prea grele...

— Bătuţi? De cine?

— De stăpâni.

— Adică de oameni? Cum pot să bată oamenii pe oameni, Auta?

Şi Maat se duse cât putu mai repede spre luntre, să aducă cele trebuitoare pentru tămăduirea acestei mulţimi de oropsiţi. Hor nu mai putea privi. Se întoarse, şi Auta veni lângă el. Hor oftă adânc, atât de adânc cum nu-l auziseră pământenii niciodată.

— Dacă aş putea să le fiu tuturor de folos! Dar cum, Auta, cum, dragul meu?... Dacă aş putea să ştiu tot! Dar suntem din lumi atât de deosebite şi mai sunt atâtea la voi pe care nu le înţeleg... Auta, tu eşti încredinţat că oamenii aceştia suferă din pricina noastră?

Auta îl privi un timp fără să-i răspundă. Căuta cuvintele cele mai limpezi şi părea că nu le găseşte. Hor simţea şi se uita la el aşteptând. Apoi îl rugă din nou să-i răspundă, şi Auta rosti încet, sfios:

— Nu din pricina voastră, dar... nu ştiu cum să-ţi spun... Cred că dacă stăpânii robilor nu s-ar fi temut de voi, n-ar fi

fost chiar aşa de cumpliţi... cruzimea lor totdeauna e cruzime, dar acum a întrecut orice măsură.

Hor nu zise nimic. Îi făcu semn să vină, chemând spre luntrea cea mică pe alţi doi, pe Uh şi pe străinul căruia pământenii nu-i dăduseră încă nici un nume. Hor se mai uită o dată la mulţimea robilor pe care Maat şi cele trei pământence îi îngrijeau de zor. Apoi spuse:

— Voi trei plecaţi acum spre cele două oraşe...

— Sodoma şi Gomorra? întrebă Auta mirat.

— Da. Prietenii noştri ştiu ce trebuie să facă. Au să-ţi spună şi ţie. Dar nu faceţi nimic în pripă. Cred că ai avut dreptate, Auta: altceva nu putem face.

CAPITOLUL XXXIII

Se opriseră în poiana unui crâng, nu departe de oraşul plăcerilor şi al bogăţiei. Uh şi celălalt străin îl aşteptau pe Auta în luntre.

Trecând printre corturile păstorilor care se închinau lui Elohim, Auta se întorcea acum din Sodoma. Aflase din nou cine umplea cele două oraşe, ştia acum bine că afară de puţini oameni, din marginile sărace, Sodoma şi Gomorra erau ticsite, îndărătul zidurilor puternice, cu dregători de vază din mai multe ţări, preoţi iscusiţi în stăpânirea mulţimii, mari căpetenii militare, oameni de neam cu bogate pământuri şi cu mii de robi şi negustori trufaşi care-şi făcuseră averi din drumurile lungi ale corăbiilor repezi. Îl uimise mai cu seamă ştirea că şi Marele Preot venise din oraşul său Zidul Alb, aşezându-se vremelnic în Sodoma. Deci ţinta era bună. Când se întoarse în luntre şi le spuse prietenilor străini ce a auzit, aceştia vorbiră cu Hor prin văzduhul nesfârşit şi Hor încuviinţă planul.

— Dar de ce nu puteţi pleca în Hor-deşer când vreţi? îi întrebă Auta, în aşteptarea timpului când se va duce cu unul din străini la Sodoma. Din Piscul Sfânt luntrea s-a ridicat de două ori...

— Sunt două pricini, spuse Uh. Din Piscul Sfânt ne-am ridicat nu spre planeta noastră; ca să ajungem în ea fără să zburăm doi ani mai mult decât trebuie suntem nevoiţi să plecăm de pe pământ numai când ea se află faţă de pământ mai depărtată. Ţi se pare ciudat, dar pe căile stelelor aşa se întâmplă de multe ori. Hor-deşer, cum îţi

place să-i spui, este deocamdată în ultimele zile de mare apropiere de pământ. Aşteptăm să se îndepărteze ca să ajungem mai repede... altădată ai să izbuteşti să înţelegi mai uşor. Pe de altă parte, când ne-am ridicat o dată de pe ţărmul Atlantidei şi a doua oară din pisc, nava noastră nu era vătămată...

— Cum! strigă Auta speriat. Nu mai e bună?

— Ba da! spuse Uh. Dar noi nu ne-am gândit la un lucru de seamă înainte de a veni pe pământ: de pe pământ neted este greu să se ridice fără să i se tulbure locaşul... În sfârşit, locul pe unde iese văpaia albă care o mişcă. Noi avem pe planeta noastră un fel de turnuri anume făcute care să lase loc în jos, ca un fel de fântână goală...

— Am înţeles. Vreţi să faceţi un turn.

— Da, fiindcă în acele două dăţi, locaşul de ieşire a văpăii s-a cam stricat, şi abia a izbutit Min să-l facă din nou bun. Acum nu mai avem dreptul să încercăm la întâmplare. Dar până atunci... Spune-ne, tu de la cine ai aflat veştile pe care ni le-ai adus?

— Mai ales de la păstorii de la marginea Sodomei... Ştiţi cum i se spune acum podişului nostru? Oamenii de la poalele munţilor din Haru i-au zis Cetatea Zeului Soarelui, ceea ce în limba lor se spune Baalbek. Vouă vi se spune, tuturor la un loc, Baal Şamim, adică stăpânul cerurilor...

— Bine, Auta! spuse celălalt străin, cu astfel de nume ne-am obişnuit. Dar spune-ne, nimicind cele două oraşe, nu vom face oare o nedreptate? Acolo trăiesc şi oameni nevinovaţi.

— Oamenii nevinovaţi nu trăiesc în cele două oraşe, ci numai în bordeiele din afara zidurilor! strigă Auta. Nu mai cumpăniţi atâta şi nimiciţi-le: mulţimile de oameni sărmani

se vor bucura.

— Bine, zise Uh după un răstimp de gândire. Tu şi cu prietenul nostru vă veţi duce să spuneţi acestor oameni din afara zidurilor să plece. Căutaţi să ajungeţi acolo seara. Prietenul nostru are ce trebuie... Ia şi tu asta! şi îi întinse înspăimântătoarea ţeavă albastră.

Uh rămase în luntre. Auta şi cu celălalt străin plecară tulburaţi.

Şi cei doi au sosit în Sodoma către seară. Iar Lot şedea în poarta Sodomei. Cum i-a văzut, s-a sculat să-i întâmpine. Şi, privind din nou hainele argintii pe care le mai văzuse, bănui că aceştia doi nu pot fi alţii decât cei pe care şi el şi lumea şi-i închipuia îngeri. Şi Lot le-a spus:

— Rogu-vă, stăpânii mei, abateţi-vă în casa robului vostru.

Auta îi făcu semn străinului său prieten că acesta era omul care l-a mai găzduit. Puteau avea încredere în el. Intrând în casa lui, îi dezvăluiră taina nimicirii celor două cetăţi. Lot cunoştea pe oamenii sărmani din bordeie şi ştia să aleagă pe cel cinstit de cel ticălos. Mulţi dintre sărmani plecaseră, nădăjduind că zeii îşi vor abate mânia asupra celor două cetăţi de pierzanie. În Gomorra nu mai rămăsese nici unul.

Nu apucaseră însă cei doi să se culce, când oamenii din Sodoma înconjurară casa. Afară era larmă. Se auzeau felurite glasuri:

— Unde sunt oamenii care au venit la tine în gazdă, acum, noaptea? Adu-i la noi ca să-i cunoaştem!

Lot ieşi în faţa lor şi le spuse:

— Vă rog, fraţilor, nu săvârşiţi vreo urgie!

Cineva de-afară a strigat însă:

— Acesta singur care s-a aciuat la noi ca venetic, vrea să ne fie judecător!

După câteva clipe se simţi zarvă în faţa uşii. Cei doi au sărit în picioare şi, deschizând uşa puţin, l-au tras pe Lot înăuntru, iar Auta s-a repezit la fereastră şi a îndreptat arma spre ochii celor de-afară. Fără ştirea lui, arma era potrivită ca să nu ucidă, ci numai să ameţească pe cel asupra căruia se îndrepta. Oamenii din faţa casei se clătinară şi fiecare îşi duse mâna la ochi, crezând că a orbit. Mulţi fugiră ţipând. Alţii începură să caute uşa orbeşte, apoi se încăierară între ei.

Liniştindu-se, Lot le spuse celor doi ce oameni au venit să-i ceară: erau slujbaşi şi căpetenii şi erau cu ei şi negustorii de robi din oraş.

Când s-au revărsat zorile, cei doi oaspeţi îl treziră pe Lot şi Auta îl sfătui să plece din oraş cu toţi ai săi:

— Fugi, ca să scapi cu viaţă! Nu te uita îndărăt şi nu te opri nicăieri în acest timp. Fugi la munte ca să nu pieri.

Dar Lot răspunse mâhnit:

— Nu aşa, stăpâne! Eu nu voi putea să fug la munte fără să nu mă ajungă urgia ta şi să nu mor.

Şi întinse mâna spre zare, unde se desluşea ceva, ca un zid. Era un orăşel numit Ţoar. Străinul, ghicind din mâna întinsă a lui Lot ce vrea să spună, zise că până acolo furia nu va ajunge de la început. Lot spuse mai departe:

— Iată, cetatea asta e aproape ca să fug în ea, şi e foarte mică. Îngăduie-mi să fug într-însa. Aşa e că e mică?

Auta îi răspunse:

— Iată că-ţi împlinim şi această rugăminte a ta, ca să nu prăpădim cetatea despre care mi-ai vorbit. Dă zor şi fugi acolo.

Lot îşi încărcă într-o căruţă cu asini avutul puţin, dădu de veste neamului său să-şi strângă corturile şi să adune turma, apoi plecă cu toţi ai săi spre Ţoar. Ginerii săi au crezut întâi că bătrânul se ţicnise şi n-au vrut să-l asculte. Numai când trecură pe lângă ei cei doi bărbaţi străini în veşmânt strălucitor, ginerii lui Lot îşi urmară socrul. Ceilalţi oameni care trebuia să plece din oraş aflaseră de la Lot şi s-au dus cu el. Mai era numai un bătrân cumsecade, Abraam, la care cei doi s-au mai dus.

Când se apropiară de coliba lui, Abraam se sculă şi li se închină până la pământ.

— Noi suntem... vru să înceapă Auta, însă bătrânul zise surâzând şiret:

— Ştiu cine sunteţi voi! Tu eşti Enoh, ştiutorul tainelor cereşti, şi celălalt este îngerul Domnului. Aţi venit să pedepsiţi fărădelegea Sodomei şi a Gomorrei.

Auta se gândi că nu mai era timp de zăbavă: lumea ştia. Îi tălmăci tovarăşului său ceea ce i-a spus bătrânul. Dar bătrânul Abraam, pesemne om umblat, băgă de seamă că numai cel căruia îi spusese Enoh cunoaşte limba sa, şi îl întrebă cu smerenie:

— Enoh, ce grai să rostească gura mea ca să fie plăcut şi limpede urechilor îngerului Domnului?

— Tu cunoşti poate limba rome? îl întrebă Auta zâmbind.

Mulţumit că o ştia, Abraam se uită la străin smerit şi totodată mândru, şi începu să-l întrebe în limba învăţată cândva în Ta Kemet dacă va cruţa pe puţinii nevinovaţi din cetate. El ştia bine că nevinovaţii fuseseră vestiţi în taină să plece, dar nu-şi putu răpi plăcerea de a se tocmi cu cei pe care-i credea îngeri.

În timp ce Abraam se duse în coliba lui, să-şi adune

neamul, din cetate năvăli spre ei un om: era Utnapiştim. Auta îl întrebă îngrijorat:

— Utnapiştim, a aflat toată lumea din oraşele acestea…

— Încă nu toată... Dar nimeni nu crede, decât săracii care au şi plecat. Le-a spus Lot azi-noapte. Stăpânii însă râd, ştiind că voi sunteţi puţini şi că ei au oaste... Mă mir de Marele Preot, care ştie ce-a păţit Atlantida!

— Tu să fugi grabnic, Utnapiştim. Fugi dacă vrei la Ţoar, dar mai bine spre munte. Şi până n-ai să ajungi la Ţoar, să nu te uiţi înapoi.

Străinul îl întrebă încă o dată:

— Acest Abraam zicea că ar mai fi sărăcime în Sodoma şi Gomorra, nişte oameni drepţi!

Utnapiştim începu să râdă cu poftă:

— Sărăcimea din Sodoma şi din Gomorra? Asta era toată!

— Tu cum de-ai rămas, dacă ştiai? întrebă Auta.

— Am vrut să plec, fiindcă n-aveam ce pierde şi ce lăsa. Negustoria mea e la mine: în inimă şi în picioare. Dar m-am gândit să mai aştept, poate te voi mai vedea. Iată, te-am văzut, şi acum plec la Ţoar.

Se uitară după Utnapiştim. De când cu orbirea şi spaima nopţii trecute, nimeni nu mai îndrăznea să se atingă de ei. Soldaţii se plimbau pe zidul cetăţii, parcă nici nu i-ar fi văzut.

— E timpul să ne întoarcem la luntrea noastră, spuse străinul, uitându-se în partea Gomorrei, care era foarte aproape. Oraşele se măriseră întinzându-se unul spre altul, şi poate într-o bună zi s-ar fi contopit. Străinul porni de-a lungul zidului spre partea cea mai apropiată de Gomorra a Sodomei, şi într-un loc unde nu-i vedea nimeni, scoase din

buzunar o cutiuţă cât un pumn de copil, desfăcu lungind-o din ea însăşi o săgeată argintie subţire şi o prinse de un capăt al cutiei. Auta scormoni pământul de sub zid şi străinul îngropa cutiuţa, după ce suci pe ea un ac abia zărit. Săgeata ieşea din pământ numai de o palmă.

— Oare prietenul tău n-a minţit? Din Gomorra au plecat toţi care trebuia să plece? întrebă străinul, dar Auta îl linişti:

— Fireşte că au plecat. Ne socotesc zei şi îşi închipuie că este poruncă cerească îndemnul de a pleca din cetăţi. Altminteri, nimeni nu ne crede în stare să dărâmăm măcar o casă, necum două cetăţi mari. N-ai văzut cum râdeau ginerii lui Lot?!

După aceea plecară spre luntre. Pe Uh îl găsiră aşteptându-i tăcut. Se aşezară pe scaunele lor, şi luntrea se ridică în văzduh. Zburară sus de tot, în jurul celor două oraşe. Auta începu să bănuiască pe ce cale vor nimici oraşele, obişnuit de atâta vreme cu razele nevăzute ale acestor străini. Într-adevăr, după miezul nopţii luntrea se îndreptă spre orăşelul Ţoar. Acolo coborî jos de tot şi stătu atârnată în văzduh deasupra porţilor orăşelului. Se zăreau oameni cu poveri venind dinspre miazăzi. Uh îi dădu lui Auta un ochean puternic şi-l rugă să se uite la feţele lor. Nu erau încă toţi, dar în zare nu se mai vedea nimeni. Oamenii mergeau cu facle aprinse şi s-ar fi zărit.

Luntrea se urcă din nou sus în văzduh şi zbură spre cele două cetăţi. La jumătatea drumului se roti în cer şi se întoarse. Toate ferestrele luntrei şi podeaua străvezie erau acum acoperite de carapacea ei. Uh făcu lumină în luntre. Celălalt străin aşeză pe genunchi o cutie cu un ac rotitor în ea. Cutia era legată de peretele luntrei cu un fir subţire, ca o frânghiuţă. Străinul mişcă acul până într-un anume loc,

apoi apăsă un bumb, şi aproape în aceeaşi clipă se auzi un bubuit înfundat, de departe, iar după un răstimp luntrea se legănă în aer, oricât de sus era, lucru care nu i se întâmplase nici pe vânturile cele mai tari. Străinul puse cutia deoparte, şi începu să numere, lovind cu degetul în marginea scaunului său. Apoi îi spuse lui Uh să desfacă de pe podeaua străvezie carapacea şi să coboare în faţa porţilor orăşelului Ţoar. Zburând încă spre Ţoar, Auta văzu în partea unde ştia că au fost cele două cetăţi o ciupercă uriaşă de fum negru şi cerul brăzdat de dungi încrucişate de lumină albă, ca un grătar.

Se lumina de ziuă. Luntrea coborî lângă poarta orăşelului. Lumea era adunată şi privea cu ochi înmărmuriţi zarea. Şi când soarele a răsărit deasupra pământului, a intrat şi Lot în Ţoar. Auta îl strigă, şi Lot se apropie cu toţi ai săi, aruncându-se în pulbere cu mâinile ridicate spre cer.

— Unde-ţi este femeia? îl întrebă Auta.

Lot începu să plângă:

— S-a uitat înapoi şi s-a prefăcut în stâlp de sare.

Auta oftă. Era încredinţat că Lot n-o mai putuse vedea, căci dacă s-ar fi uitat şi el îndărăt n-ar mai fi ajuns aici. Stâlpul de sare era născocit de el, însă femeia pierise.

Vântul bătea cumplit. Lot se miră că cei trei inşi în haine argintii se uită îndărăt. El nu îndrăzni să privească într-acolo. Strigă la ai săi să nu intre în Ţoar.

Totuşi, aproape toţi intrară, căci drumul şi tulburarea îi obosiseră pe toţi. Atunci Lot îşi luă pe cele două fiice nemăritate ale sale, alese din turmă câteva oi şi un asin şi porni mai departe, spre munte. Se temea să mai locuiască în Ţoar.

Începu ploaia, o ploaie cumplită, piezişă, cu spume,

zbătută şi răscolită de vântul cumplit. Cei trei bărbaţi se urcară în luntre, şi luntrea ţâşni în văzduh prin pânza deasă şi scuturată mânios a ploii. Orăşelul Ţoar în scurt timp pieri din văzul lor.

CAPITOLUL XXXIV

Puţine zile au lipsit de pe podişul numit Baalbek, dar au aflat la întoarcere schimbări uimitoare. Marea oştire de la poalele Munţilor Zeului nu mai era. Veştile aleargă totdeauna repede şi nu le trebuie picioare, nici roţi. Căpeteniile oastei aflară curând ce s-a întâmplat la Sodoma şi la Gomorra, şi chiar de n-ar fi aflat, cutremurele care au zguduit şi aceste ţinuturi, lovite de ploi ciudate, ar fi putut să fie şi ele o veste. Când trimisul Marelui Preot al ţării Ta Kemet veni aici, nu mai găsi oaste şi, neştiind unde să se mai ducă, îşi aruncă sabia şi coiful şi, păstrându-şi numai arcul şi un cuţit, se afundă în pădurea de cedri. Nu ştia ce se petrecuse în Sodoma şi Gomorra, nici nu putea şti că, în noaptea în care cei doi oameni ciudaţi poposiseră la Lot, Marele Preot se strecurase cu oamenii de credinţă spre ţărmul mării.

Sus, pe podişul Baalbek, Auta, Uh şi celălalt străin găsiră altă privelişte neaşteptată: oameni numeroşi lucrau în jurul unui tura larg, ce se alcătuia din lespezi uriaşe de piatră pe care o mie de oameni n-ar fi putut să le ridice, dar care erau ridicate cu uşurinţă de un singur ins: de cârmaciul Min. Lespezile erau tăiate din stâncă tot de el, cu un fel de sabie de flacără deasă. Apoi erau netezite de oamenii aceia. Iar pe urmă Min aşeza sub fiecare lespede câte patru cârlige în patru colţuri, fiecare cârlig (aşa îl socoteau oamenii) având un soi de cutie cu pâlnie. Min se dădea la o parte şi mişca un mâner de pe un fel de tobă. Din cele patru pâlnii îndreptate în jos pornea un şuier şi un fel de văpaie, iar la

altă mişcare a lui Min lespedea se muta spre locul ales şi se aşeza peste altă lespede.

Până să încheie terasa, Hor coborî sub lespezi o ladă. Auta se uită foarte mirat. Hor zise:

— Cine va fi în stare să mişte lespezile uriaşe din loc, înseamnă că va fi ajuns la înţelepciunea de a pricepe ce i-am lăsat noi acolo.

Mai grea a fost numai mutarea luntrei mari pe turnul acela de piatră. Min era gata în cele din urmă să încerce la fel ca şi odinioară pe ţărmul de miazănoapte atlant, dar îl opri Hor, şi mai ales îl opriră câţiva meşteri dintre acei oameni, zicând că ei vor urca locuinţa zeilor pe turnul de piatră. Şi o urcară. Acum se mirau străinii de nebănuitul meşteşug. Legând luntrea cu frânghii împletite în trei şi în şase, acei oameni o culcară lin pe un fel de sanie din două trunchiuri uriaşe de cedru pe care o împinseră şi o traseră câteva zile la rând pe un fel de povârniş anume făcut, până ajunseră cu ea pe lespezile turnului. Acolo, în alte câteva zile de muncă, trăgând-o dintr-o parte şi înmulţindu-i treptat proptelele în partea cealaltă, aşezară luntrea în picioare fără măcar s-o fi zgâriat.

De la început, Auta îl întrebă pe Hor cine erau aceşti oameni veseli şi voinici, care muncind întruna, cântau.

— Sclavii biciuiţi care am venit să-i vindecăm. După ce Maat şi celelalte trei prietene ale ei i-au vindecat de răni, prietenul nostru Mai-Baka i-a rânduit să muncească. Am vrut să-l opresc, dar am aflat că nu ne puteam descurca fără ajutorul lor. Mi-au plăcut aceşti oameni şi de altceva. Bineînţeles, n-aveam cu ce să-i plătim, după obiceiul vostru. Nefert a vrut să le dea brăţările ei, şi aş fi oprit-o, dar mi-au luat-o ei înainte. Ştii ce mi-au spus?

— Că numai un nebun poate cere zeilor plată!

— Nu. Că noi i-am plătit cum nu i-ar fi plătit nimeni pe tot pământul. Unul a zis aşa: stăpânii pământului ne-ar fi dat vergi şi bice şi chiar dacă ne-ar fi dat aur şi argint, nu ne-ar fi dat sănătatea şi voioşia pe care ne-au dat-o zeii... Sunt mulţumit că măcar aceşti o mie de oameni au scăpat de robie şi sunt veseli. Umblă la vânătoare, cântă, şi-au făcut colibe din crengi... Min le-a tăiat copaci... Numai de n-ar veni soldaţii să-i ia îndărăt după plecarea noastră!

— Fii fără grijă, Hor! îi răspunse Auta râzând. Aici nu mai vine niciodată nimeni. Când vor mai vedea şi văpăile luntrei urcându-se în cer, podişul Baalbek va îngrozi multă lume. Şi de altfel nimeni nu crede jos că aceşti robi au putut scăpa cu viaţă. Numai deznădejdea le-a dat curaj să vină aici.

într-o zi, după ce turnul era clădit şi luntrea aşezată în vârful lui, Auta se plimbă cu Nefert la marginea pădurii. Priveau asfinţitul soarelui, când auziră de după tulpina unui cedru două glasuri vorbind în limba ţării Assur. Unul era de femeie.

— Cum te cheamă? întrebă glasul femeii.

Bărbatul, vorbind şi el destul de subţire, se simţea că nu ştie limba ţării Assur. Rosti cu greu cuvântul *anu,* care înseamnă *eu.* Tăcu câteva clipe căutând alte vorbe ca să-şi spună gândul, dar nu rosti nici a doua oară decât tot *anu.* Femeia, bănuind că acest cuvânt cu înţeles obişnuit era poate şi numele bărbatului, zise bucuroasă:

— Deci tu eşti Anu! Pe mine mă cheamă Iştar.

În sfârşit, glasul bărbătesc izbuti să adune câteva vorbe într-un înţeles:

— Nu ţi-e frică de noi, Iştar?

Apoi nu se auzi nimic.

— Nu e frumos să ascultăm! şopti Nefert şi vru să plece. Sunt oameni care-şi vorbesc de dragoste, dintre foştii robi.

Dar Auta o opri:

— Mi s-a părut că bărbatul este străinul care a fost cu mine şi cu Uh la Sodoma.

Totuşi plecară. Dar după câteva zile numărul oamenilor din luntre se înmulţi cu Iştar, acum soţia lui Anu, căci acest nume i-l dăduse. Iştar era foarte frumoasă şi subţire ca o trestie. Iar în ziua în care Anu îi puse pe cap globul vioriu ca să vadă cum va arăta ea când luntrea îşi va lua zborul, şi o îmbrăcă în veşmânt argintiu, zvonul că zeul şi-a luat soţie se răspândi în pădurea de cedri. Şi seara, mulţimea foştilor robi adunată în jurul focurilor cântă:

Să-ţi fie dânsa, Anu, soţie de-o seamă cu tine,

înalţ-o cu numele tău.

Toţi coborâseră din luntre, la poalele turnului de piatră, ascultând poate cea din urmă oară un cântec pământean. Corul stăpânilor liberi ai pădurii cânta:

O cunună bogată ca a lunii i-ai pus pe frunte...

Aceştia aveau să răspândească vestea, mai târziu, după plecarea luntrei, că fiii cerului, văzând că fiicele oamenilor erau frumoase, şi-au ales dintre ele soţii. Căci într-adevăr şi Nefert, şi Mehituasehet, şi Iştar erau foarte frumoase...

Plecarea străinilor se apropia. Auta îl rugă pe Hor să-l lase să mai vadă o dată pământul, din mica luntre.

— Vrei cumva să rămâi? întrebă Hor. Nu te-aş împiedica niciodată, chiar dacă m-ar bucura mult să vii cu noi. M-am legat de tine mult... şi noi toţi.

Auta îi strânse braţul. Ochii îi erau umezi.

— Nu rămân, Hor. Fără voi nu mai pot nici eu. Dar aici m-am născut şi sunt cel dintâi om care nu se va mai

întoarce la ţărâna lui... Vreau s-o mai văd o dată, s-o dezmierd cu palma care s-a dezvăţat de ea.

A doua zi s-au urcat în luntrea cea uşoară Min, Anu şi Auta şi patru femei, trei pământene, Nefert, Mehituasehet şi Iştar, şi una cerească, străina gingaşă căreia i se spunea Maat. Mai-Baka nu mai voia să vadă nimic, fiindu-i teamă să nu mai piardă o dată libertatea cu care abia se obişnuise.

Întâiul lor drum fu spre locurile nimicite. Se lăsară în apropiere de Ţoar, dar Auta îi sfătui să nu se ducă acolo. Rugă pe un copil care mergea călare pe un măgăruş spre Ţoar să-l caute pe Abraam şi să-l cheme spunându-i că vrea să-l vadă Enoh. Băiatul părea de alt neam, poate din neamul beduinilor de la miazăzi.

— Ai să-l poţi găsi pe Abraam? îl întrebă Auta.

— Cum să nu-l găsesc! zise mândru băiatul. Cine nu-l cunoaşte în Ţoar!

Nu trecură multe ceasuri şi călărind un asin voinic se ivi Abraam. Auta îi sărută obrajii. Bătrânul era încântat:

— Stăpânii s-au pogorât din cer să vadă pe robul lor Abraam?

— Nu ne-am pogorât, zise Auta. Încă nu ne-am urcat!

— Dar la Sodoma te-ai mai dus? îl întrebă Anu.

Bătrânul se scutură:

— Nu, Sodoma nu mai este. I-a fost pedepsită fărădelegea şi umbra ei s-a mutat în Ţoar (Cel care întrebase tăcu; vorbele bătrânului îl răniră). Dar ce s-a petrecut acolo, ştiu! spuse Abraam iar. Pustiirea s-a întins din Sodoma şi Gomorra şi asupra cetăţilor mai mici Adama şi Şeboim. Ce-a mai rămas din toate zace acuma sub apă. Şi Iordanul se varsă în ea: s-a oprit acolo, la Marea Moartă.

— Ce Mare Moartă? întrebă Auta mirat.

— Apele râului s-au scurs peste cetăţile surpate şi nici peştii nu pot trăi în apele ei. De aceea i s-a spus Marea Moartă.

Aşadar urgia a răscolit şi pământul, făcând o groapă uriaşă în calea râului...

Abraam auzise de la feluriţi păstori despre uriaşul turn în care locuiau, cum le spunea el în limba lui, Elohim, sau Cei Puternici. Acum se uita lung la Min, pe care nu-l mai văzuse. Întrebă sfios:

— Dar tu cine eşti?

Veselul cârmaci al luntrelor străine apucase să înveţe câteva cuvinte din limba lui Abraam şi, ca să-i facă bătrânului plăcere, se căzni să înceapă a-i spune ceva, rostind greu vorbele aspre:

— Ehe aşer ehe... - zise el şi se poticni. Voia să spună: eu sunt cel care e cârmaciul luntrei noastre; însă nu izbuti să zică decât: eu sunt cel ce este. Mai mult nu ştia. Dar bătrânul îşi răscoli barba albă cu mâna şi holbă ochii. Apoi se trânti cu faţa în pulbere, sărutând glezna lui Min. Cârmaciul nu pricepu şi se uită întrebător la Auta. Acesta îl privi lung pe bătrân, îşi rosti în minte vorbele spuse de cârmaci, şi abia într-un târziu înţelese că Abraam îl socotea pe Min Dumnezeu.

Bătrânul se sculă cu greu din ţărână şi nu mai îndrăzni să vorbească neîntrebat. Numai când cei şapte se îndreptară spre pasărea lor ciudată, cuteză şi el să-şi încalece asinul şi urmări apoi îndelung zborul ei argintiu prin aer, până nu mai zări nimic. Abia atunci se întoarse în Ţoar.

Luntrea pluti deasupra ţării Ta Kemet, ocolind oraşele mari şi aşezându-se lângă un orăşel mic de la miazăzi unde

nu păreau a se găsi nici soldaţi, nici alte primejdii. Aflară de la robii care tăiau piatră că murise Mener şi că i se făcea un mormânt în chip de piramidă, spre a se asemui cu Muntele de Obârşie, ieşit din ape. Auta zâmbi în sine: era amintirea Piscului Sfânt. Şi nu se miră nici măcar când auzi că Marele Preot era în palatul său din marele oraş Zidul Alb: şi de astă dată deci, agerimea neobişnuită a minţii îl făcuse să părăsească Sodoma cu o clipă înainte de prăpăd.

Nu, în aceste ţinuturi nu-l mai atrăgea pe Auta nimic. Ar mai fi vrut poate doar să mai calce o dată pe nisipurile copilăriei lui, însă arşiţa cumplită de-acolo, de care chiar el se dezvăţase, ar fi vătămat sănătatea celorlalţi. Zborul din urmă se făcu deasupra Mării Atlantice, cu câteva ocoluri împrejurul Muntelui Vulturilor unde fusese odată Piscul Sfânt, şi apoi luntrea se îndreptă spre răsărit.

Şi astfel se sfârşi cel din urmă drum pământean.

După o zi de odihnă, marea luntre, minunata luntre venită din stele începu să fie cercetată în vederea marelui zbor.

În acest timp, Hor stătu de vorbă cu semenii de pe planeta lui. Nu le auzi uşor glasul şi era înciudat, deşi pământenii din jurul lui, deprinşi cu toate minunile, în faţa acesteia stătură muţi. Hor şi toţi ceilalţi văzură într-o anume oglindă o sală cu câţiva oameni ca şi Hor. Chipurile se zăreau uneori destrămate, glasul se auzea slab. Dar erau cei de departe. Hor îi înştiinţă asupra timpului plecării şi le mai dădu câteva ştiri în cuvinte pe care pământenii nu le-au putut pricepe. Văzându-l mâhnit, Nefert îl întrebă care era pricina.

— Totdeauna i-am văzut şi i-am auzit limpede. Pesemne că azi sunt furtuni.

Nefert şi ceilalţi se uitară miraţi pe fereastra luntrei: nici un fir de iarbă, nici o frunză nu se mişca.

— Nu furtuni din acestea! îi lămuri Hor care le urmărise privirea. Furtuni de tot felul de raze şi puteri care nu se văd cu ochii... În sfârşit! Altădată am stat de vorbă mult mai bine cu locuitori din planete mult mai depărtate.

— Cum... cu care? întrebă Auta uimit. Mai sunt şi alţii?! Hor începu să râdă:

— Fireşte că sunt! Sunt multe lumi în nemărginirea asta. Credeai că numai voi şi noi!

Auta simţea că îi vine ameţeală, ca atunci când a văzut întâia oară turnul argintiu.

— Şi... şi cum staţi de vorbă cu ei? Ştiţi limba lor?

— Da... adică nu, limba nu le-o ştim; suntem prea departe şi nici nu le-am putea-o desluşi. Dar sunt alte semne, pe care le pot înţelege toţi.

— Şi noi? întrebă Nefert.

— Şi voi... mai târziu. Ştii, Auta, că nişte asemenea fiinţe dintr-o planetă care nu-i a soarelui nostru au mai fost pe la voi (Auta îl privi cu gura căscată). Da, pe când nu eram nici noi, nici voi, pe când şi la noi şi la voi era aer mult mai mult şi mai fierbinte şi nu erau decât făpturi uriaşe şi nătângi.

— Dar cum sunt cei cu care ai vorbit? I-ai văzut?

— Numai pe unii. Într-o lume din acelea am şi fost. Erau ca noi şi ca voi, sau mai bine zis între voi şi noi. Am nimerit tocmai când o jumătate din ei se certase cu cealaltă jumătate şi se ucideau unii pe alţii...

— Cu ce? Cu arme ca armele voastre albastre?

Hor râse:

— Nu. Aveau însă arme mult mai tari decât săgeţile şi luncile de la voi, ucideau cu ele mai uşor, dar... Să ştii,

Auta, armele noastre nu sunt făcute să ucidă oameni. În planeta noastră nici nu le avem. Le luăm pentru apărare numai când cercetăm alte lumi.

— Şi n-ai stat acolo?

— Nu. Nu se putea sta. Am plecat.

— Dar celelalte lumi?

— Despre multe avem ştire fără să le fi văzut. Ştiam că sunt fiinţe pe unele planete foarte îndepărtate, cu care noi nu ne putem asemui şi pe care nici nu le putem înţelege. Au mult mai multă înţelepciune ca noi, neasemuit mai multă, atâta ştim. Dar cele mai multe din lumile locuite, câte am putut afla sau am putut bănui că sunt, au locuitori nu prea departe de animalele fără minte. Mai târziu, urmaşii noştri vor afla mai mult. Noi cunoaştem mai bine deocamdată planetele soarelui nostru.

— Sunt multe? întrebă Mehituasehet, care ascultase cu luare aminte şi-i fu ruşine că nu întreabă şi ea ceva.

— Cu femei frumoase ca tine, numai una: pământul! îi strigă Min de la uneltele lui.

— Nouă sunt mari, spuse Hor şi câteva mii mărunte, fără nici o însemnătate dacă ne gândim la viaţa măcar a ierburilor.

— Şi afară de Hor-deşer şi de pământ oameni mai sunt pe vreuna? întrebă Auta.

— Numai pe acestea două. Au mai fost pe una, dar... Auta întrebă cu ochii sclipind de nelinişte:

— Au plecat?

Hor oftă:

— N-au plecat: şi-au nimicit planeta... Era a zecea planetă a soarelui, care se rotea în jurul lui dincolo de a noastră. Noi, adică strămoşii noştri, erau pe atunci încă

sălbatici.

— Atunci voi de unde aţi aflat?

În glasul lui Hor suna tristeţe:

— Planeta aceea a avut oameni care au descoperit puterea cea mare a lumii: o scoteau ca şi noi din anumite metale şi chiar din apă sau din văzduh. Numai că înainte de a fi apucat s-o folosească pentru înlesnirea vieţii, s-a întâmplat altfel de cum doreau... Adu-ţi aminte ce a făcut Tefnaht din Atlantida! Numai că din această nebunie puterea s-a dezlănţuit în mâinile care n-au mai putut-o opri.

— Şi?

Toţi simţeau fiori reci în trup. Hor privi trist în gol:

— De aceea în loc de a zecea planetă avem cele câteva mii de bucăţi şi grămezi spulberate de praf. Puterea aceea uriaşă pe care oameni nebuni au scăpat-o din mână le-a tocat toată planeta şi a spulberat-o departe.

— Dar voi cum aţi aflat? întrebă Nefert.

— Câteva bucăţi sunt destul de mari, ca nişte planete mărunte. Restul sunt cioburi. Unele din aceste bucăţi, rotindu-se în jurul soarelui, trec şi pe lângă planeta noastră. Ne-am dus pe unele, le-am cercetat... Sunt unele urme.

— Ruine de temple, de palate? făcu Auta.

— Nu! zise Hor şi râse. Ruine n-am văzut. Dar anumite urme găsite în piatra lor, unele semne palide... În sfârşit, învăţaţii noştri care se îndeletnicesc cu asta au privit toate urmele laolaltă şi au aflat adevărul pe care vi l-am spus. Vezi, Auta, de ce nu e bine să umble cu asemenea puteri cine nu are stăpânire de sine şi nu s-a dezvăţat să ucidă?

Auta înţelese şi plecă ochii ruşinat. Totuşi întrebă:

— Dar dacă ar fi ucişi numai ucigaşii?

— Când ucigaşii nu vor să înţeleagă altfel, cred că ceea

ce spui tu e singura cale. Totdeauna ucigaşi sunt puţini. Mi-a arătat cineva din foştii robi pe care i-a vindecat Maat a noastră un. loc unde se adună gâzele acelea galbene să facă miere.

— Un stup de albine...

— Da. A intrat un animal mic cu coadă lungă în stupul lor, şi l-au învelit cu ceară. Animalul a murit şi nu le-a mai tulburat. Înţelegi, Auta?

Auta zâmbi îndelung. Hor avea dreptate.

Între timp, ceilalţi pregătiseră totul în luntre pentru plecare. Străinii şi pământenii ieşiră pe lespezile turnului făcut pentru ei şi se mai uitară o dată la mulţimea de oameni scăpaţi de moarte şi de robie, se uitară la pădurea de cedri, la cer. Pe marginea turnului stăteau Mai-Baka şi Ntombi.

— Voi de ce nu vreţi să veniţi? îi mai întrebă o dată Auta.

Mai-Baka arătă spre mulţimea foştilor robi care aşteptau jos, pe podişul dintre cedri:

— Noi rămânem cu ei.

Glasul lui sună trist, dar şi hotărât. Totuşi când intră şi Auta în luntre făcându-i cel din urmă semn de despărţire, Mai-Baka îşi sprijini fruntea în arcul său, să nu i se vadă ochii. Ntombi plânse însă în văzul tuturor.

Apoi coborâră, depărtându-se cu toţi ceilalţi oameni spre pădure. Aşa cum le poruncise Auta, se întoarseră toţi cu spatele la luntre, intrând printre cedrii înalţi. Se lăsa noaptea.

Un vâjâit puternic se lovi de frunze şi tremură în crengi. Piatra turnului gemu. O lumină orbitoare jucă pe copaci câteva clipe, apoi oamenii se întoarseră privind cu uimire

mingea de foc care se suia cu iuţeală în cer. Limbile oamenilor amorţiră. Nimeni nu se mai înţelegea cu nimeni. Parcă fiecare vorbea alt grai. Şi abia când globul de foc se făcu o stea depărtată pe care mulţi nici n-o mai zăreau, aceşti oameni se adunară din nou, aprinseră focuri şi stătură trişti până când soarele ieşi din cedri.

Minunata luntre nu mai era pe pământ.

CAPITOLUL XXXV

Dincolo de ţărmul Mării dintre Pământuri, la marginea unui oraş din ţărişoara Uţ, pe un maidan, zăcea un om lepros care de multe luni se tânguia şi-şi blestema zeul căruia altădată i se închinase smerit. Omul acesta nu era filozof, nu se îndeletnicea cu înţelepciunea: îşi închipuise un zeu, lăudat ieri, pe care azi îl blestema. Odinioară bogat şi sănătos, de când se îmbolnăvise şi se făcuse sărac era nevoit să blesteme pe cineva şi să caute cuiva pică. Ţinta cea mai liniştită părea a fi zeul. Înainte îl crezuse bun, acum îl credea rău. Dar îl bănuia puternic, aşa cum apucase din strămoşi. Nu ştia că amintirea omului schimbă, înlocuieşte şi adaugă. Nu se gândea ce văzuseră şi dacă au văzut strămoşii ceva cu o sută sau cu o mie de ani înainte.

Nemaiavând nimic de judecat sau de făcut, cu trupul putred şi fără altă avuţie decât graiul, şedea pe gunoaiele maidanului şi pălăvrăgea. Cine nu avea treabă se oprea la marginea drumului lângă acel maidan şi-l asculta pe lepros. Totdeauna era mulţime adunată lângă maidan. Într-o zi leprosul striga:

— El a tras un cerc pe faţa apelor până la hotarul dintre lumină şi întuneric. Stâlpii cerului se clatină şi stau înmărmuriţi la certarea Domnului. Prin puterea lui el a domolit marea şi cu înţelepciunea lui a zdrobit pe Rahab...

Nu ştia nimeni cine a fost Rahab. Dar parcă asta avea vreo însemnătate? Leprosul urma:

— Prin duhul său s-au limpezit cerurile şi mâna sa a străpuns balaurul fugar. Iată, acestea sunt numai depărtate

căpătâie ale lucrărilor sale! Cât de slab e murmurul pe care-l prindem noi!...

Un bătrân din mulţime zâmbi. Leprosul tăcu câteva clipe, să-şi tragă suflarea, apoi urmă:

— Iar cât despre tunetul uriaşei lui puteri, cine poate să-l înţeleagă?

— Eu pot să-l înţeleg! răsună o voce puternică.

Leprosul amuţi, uimit. El nu punea întrebarea ca să aştepte răspuns. Lumea se întoarse către locul de unde a răsunat glasul. Din mulţime ieşi un om cu faţa întunecată şi părul alb: era bătrânul care zâmbise.

— Cine eşti tu care înfrunţi cuvântul Domnului şi te lauzi că ştii tainele cunoscute numai de el? strigă deodată alt glas. Cel care întreba era un bătrân cu barbă roşcată şi uşor căruntă. Ochii lui scăpărau de mânie. După veşminte, părea să fie preot. Spune-ne numele tău de cutezător trufaş, ca să ştie cine eşti! adăugă el.

Bătrânul care zâmbise, acum privea în jurul său trist. Din ochii lui părea că se scurge milă pentru toţi cei de faţă, milă pentru prostia şi neştiinţa lor. Rosti cu glasul său puternic:

— Enoh!

Lumea îl privi uluită. Numai preotul clătină din cap cu mânie şi cu ciudă şi răspunse răstit:

— Enoh nu mai este de mult. Enoh a fost ridicat pe carul vântului şi numele lui s-a şters dintre oameni. Şi Enoh a umblat în căile Domnului, de aceea nu s-a mai văzut, căci Dumnezeu l-a luat la sine. Prin credinţă, Enoh a fost luat de pe pământ ca să nu vadă moartea, şi nu s-a mai aflat, pentru că Domnul îl strămutase. Ci mai înainte ca să-l strămute, el a avut mărturie că a bine plăcut lui

Dumnezeu… Acela a fost Enoh, pe când tu…

— Ceea ce ai spus este aproape adevărat, îl întrerupse cel care zicea că-l cheamă Enoh. Numai că nu m-a luat la el Dumnezeu, m-au luat nişte oameni din altă lume.

Mulţimea se cutremură. Preotul vru să spună ceva, dar Enoh nu-i dădu răgaz. Întorcându-se spre mulţime, strigă:

— De Lot şi de Abraam aţi auzit?

Un fior trecu prin mulţime. Toţi auziseră de la preoţii lor şi de Lot, şi de Abraam. Bătrânul Enoh urmă:

— Altul e numele meu. Totdeauna mi s-a spus Auta, dar acum şase sute de ani Abraam, cel care a locuit la marginea Sodomei şi apoi s-a mutat la Ţoar, mi-a zis Enoh, socotindu-mă ştiutorul tainelor dumnezeieşti pentru că am aflat într-adevăr taine pe care Abraam nu le ştia. El a crezut că umblam cu Dumnezeu. Eu n-am umblat însă cu cel ce nu este: am umblat cu nişte oameni veniţi dintr-altă lume, de departe, dintre stele. Şi, pe Lot şi pe Abraam eu i-am vestit că Sodoma şi Gomorra vor fi nimicite şi i-am îndemnat să fugă la munte sau măcar la Ţoar!

Lumea tăcea. Unii şopteau între ei, socotindu-l nebun. Alţii nu socoteau nimic; îl ascultau numai cu gura căscată. Preotul se strecură prin mulţime şi nimeni nu-l mai văzu. Dar leprosul ridică faţa spre bătrân şi rosti:

— Dacă ai fi umblat cu adevărat în căile Domnului, de ce te-ai fi întors aşa, singur şi strecurat în această mulţime, ca oarecine? Iar dacă ai fi văzut pe Lot şi pe Abraam, cine ar putea crede că n-ai murit după atâtea sute de ani?

— Aş putea să te lămuresc, îi răspunse bătrânul. Dar îmi dau seama acuma că degeaba aş încerca, fiindcă mintea ta nu e pregătită să mă priceapă. Aş putea să-ţi spun că am fost în cer, că am zburat cu acei străini din lumea străină de

la o stea la alta şi, pentru că am zburat cu iuţeala luminii, am trăit acolo de zece ori mai puţin decât a trăit pământul pe care m-am întors. Zece ani ai mei au fost un veac al vostru.

— Atunci de ce ai îmbătrânit? îl întrebă batjocoritor un ins din mulţime.

— Tinereţea fără bătrâneţe aş fi putut-o câştiga acolo, dar am pierdut-o aici. Soţia mea a murit, moartea nu m-ar fi ocolit nici pe mine. Şi am vrut să mi se întoarcă trupul în pulberea pământului care mi-a dat viaţă.

— Şi cum ai venit îndărăt? întrebă râzând acelaşi ins.

— Cei care m-au dus cu ei mi-au împlinit şi această rugăminte. Acum câţiva ani m-au adus înapoi.

— Dar unde sunt ei? întrebă insul râzând din ce în ce mai cu poftă.

— Dacă am să-ţi spun tot n-ai să mă crezi... Socotisem că lumea s-a mai schimbat, dar văd că şi acuma de adevăr lumea râde şi crede mai curând minciuna pe care nici o minte înţeleaptă n-ar îngădui-o dacă ar fi cu adevărat înţeleaptă.

Insul care-l tot întreba se apropiase acum de el. Părea să aibă nu mai mult de patruzeci şi cinci sau cincizeci de ani. Nu arăta să fie localnic. Zise încă zâmbind:

— Poate am să te cred! Tu spune... şi văd eu.

Bătrânul îl măsură cu privirea, îi căută ochii.

— Să-ţi spun, chiar dacă nu mă crezi. Tot n-am ce face. M-au adus şi au plecat după o zi.

— Unde te-au adus?

Bătrânul se uită la ceilalţi: mulţimea începea să se împrăştie. La început se desfătase, apoi l-a socotit pesemne nebun.

— La miazănoapte sunt nişte munţi, dacă-i ştii. Noi le ziceam odinioară, cum le-au spus cei din ţara numită aici Misraim, Munţii Zeului. Aici am aflat că le spune Lebanon. Dar tu nu pari a fi localnic. Cine ştie cum li se spune acolo de unde eşti tu!

Insul nu mai zâmbi. Se uita mai cu luare aminte la bătrân şi în sfârşit spuse cu îndoială:

— În munţii aceia acum opt ani a căzut o stea. Stele cad mereu, nu-i vorbă, dar aceea oamenii zic că s-ar fi ridicat. Poate ai văzut-o şi tu şi de aceea te lauzi...

Bătrânul porni spre apus, dar celălalt se luă după el. Bătrânul se opri şi-i străpunse ochii cu privire de cuţit. Dar ochii străinului nu clipiră: ştiau să sfredelească şi ei. Bătrânul îl întrebă:

— Cine eşti de nu mă socoţi nebun, ca ceilalţi? Sau mă socoţi nebun, dar nu ţi-e frică şi vrei numai să-ţi râzi de mine?

Omul străin vru să răspundă ceva, dar tăcu.

— De unde eşti tu, omule? îl mai întrebă o dată bătrânul.

Omul se uită la bătrân; îi privi cămaşa veche de cânepă, picioarele desculţe, se uită în ochii lui, apoi la cer. Grăi încet:

— Din Babilon am venit... Chiar dacă am râs, nu te mai cred nebun. Tu n-ai ochi de nebun, nici de mincinos. E ceva care se ascunde în tine, chiar dacă nu pot crede că ceea ce-mi spui ar fi adevărat.

Bătrânul se sprijini de umărul lui, zicând:

— M-aş duce la Babilon... Îmi aduc aminte de satul acela, undeva la miazănoapte.

Babilonianul îl privi cu mirare.

— Care sat? Sat se zice că ar fi fost de mult, sau poate niciodată. Unii spun că a fost totdeauna oraş... Acum este oraşul cel mai mare din toată lumea!

— Te întorci la Babilon?

— Poate că m-aş întoarce. Nicăieri nu las averi care să mă tragă îndărăt. Vârsta dragostei a trecut, iar averea niciodată nu s-a lipit de mine. Aşa că ori acolo, ori aici...

— Şi din ce te hrăneşti?

Omul din Babilon începu să râdă:

— Vând înţelepciune cui vrea s-o cumpere. Numai că marfa mea e mai ieftină decât oalele de pământ nears... Când am răgaz, scornesc cântece sau poveşti şi răgaz am totdeauna.

— Şi astea se vând?

— Nu prea. Dar lumea care le ascultă îmi dă de mâncare, uneori îmi dă şi câte un veşmânt.

— Atunci ne-am adunat bine, căci şi eu mă hrănesc din poveşti. Meseriile pe care le-am învăţat în şaizeci de ani...

— Ziceai că şase sute?

— Da, şase sute ai pământului... cereşti numai şaizeci. Babilonianul iarăşi îl privi lung, dar bătrânul urmă.

liniştit:

— Acele meserii nu sunt bune pe pământ. Eu ştiu să socotesc depărtarea până la soare şi până la orice stea, şi ştiu să călăuzesc printre stele luntrele cereşti, pot mânui lespezile de piatră în văzduh fără să le ating cu mâna, cunosc obârşia omului şi a lumii şi ştiu s-o cercetez, dar pentru toate acestea îmi trebuie unelte pe care nu le am. Am învăţat în răstimpul vieţii mele vreo douăzeci de limbi pământene şi vreo patru cereşti. Am mai aflat şi ceva înţelepciune. Asta-i singura mea avuţie, dar văd că pe

pământ nu e bună de nimic. Cel puţin acum…

Babilonianul nu mai râse, nici nu mai zâmbi. Umblară multe zile împreună. Când n-aveau ce face, la câte un popas, bătrânul îi istorisea babilonianului întâmplări din viaţa sa. Înţelept, ştiind prin agerimea minţii lui că nu tot ce nu se cunoaşte nu este, de la o vreme începu să-l şi creadă, mai ales de la dovada pe care i-o arătase bătrânul şi pe care nimeni pe pământ nu i-o putea arăta: bătrânul avea o unealtă cu care scria pe orice, şi pe lemn, şi pe mătase, fără să aibă nici plumb, nici cărbune, nici funingine sau vopsea.

O dată, omul din Babilon îl întrebă:

— Dar prietenii tăi din steaua aceea cum de te-au lăsat să pleci şi să-i părăseşti?

Ochii lui Auta priviră înăuntru:

— Pentru aceia, dorinţa unui om pe care-l socotesc ei cinstit este sfântă. Să nu crezi că, dacă ţi-am spus că voiau să se mute în altă stea, steaua lor care i-a născut nu le era dragă. Dar steaua lor cea roşie, cum o vedem de-aici, a sărăcit. Nu mai are nici văzduh destul, nici apă destulă, nici măruntaiul ei nu mai e bogat, şi de aceea au vrut să se strămute în altă stea. Au căutat întâi la noi… dar lasă, îţi spun eu altădată, când vom găsi linişte şi răgaz. Am umblat printre stele cu ei, apoi m-au adus aici. Acum nu mai ştiu dacă s-au strămutat ori au rămas tot acolo. Unii voiau să plece, alţii nu voiau…

— Şi au făcut război?

— Cine, ei? Auta începu să râdă zgomotos. Nu, ei nu se ceartă: armele lor sunt gândurile; învinge cine poate dovedi tuturor că are mai multă dreptate.

Babilonianul clătină din cap:

— Şi până la urmă ce au făcut?

— Nu ştiu, n-am apucat să văd cine a avut dreptate. Unii învăţaţi au descoperit mijlocul de a umple cerul lor cu aer făcut de ei, şi să facă apă ca să umple albiile secate. Alţii ziceau că atâta n-ar fi de ajuns. Nu ştiu ce-au mai făcut după ce am plecat. Şi nici n-am să mai pot afla...

Cei doi se împrieteniseră. Călătoriră împreună pe mare, apoi merseră iar pe uscat, până când ajunseră la Babilon. Erau nedespărţiţi. Dormeau unde se nimerea. De la o vreme îşi înjghebară la marginea Babilonului o cocioabă de pământ şi paie. Umblau prin pieţele strălucitoarei cetăţi. Cântau poveşti, alteori spuneau adevărul. Când adevărul spus arăta pe semenii lor puternici care stăteau în palatele Babilonului, nu li se dădea mâncare, ca pentru poveşti, ci lovituri de nuia.

— Tu spui, Auta, că în lumea de sus unde ai fost adevărul e preţuit pentru că e adevăr şi că acolo toate se petrec prin adevăr! zise o dată babilonianul. Mi-ai spus că şi lumea noastră se va ridica o dată pe astfel de treaptă. Nu ştiu, poate că va fi şi aşa. Tu însă văd că te-ai dezvăţat de lumea noastră, iar dacă te-ai întors să trăieşti în ea, învaţă de la mine rosturile înţelepciunii pământeşti. În asemenea vreme cât robul e socotit asin sau vită şi nu i se dă numele de om, adevărul tău nimeni nu-l va preţui. Numai unii înţelepţi, foarte puţini, şi numai înţelepţii săraci. Dar dacă vrei să le spui oamenilor adevărul, strecoară-l în ţesătură de poveşti. N-au să-l creadă numaidecât, dar au să se deprindă cu el, cum s-au deprins şi cu poveştile despre dumnezei. Nu le spune că zei nu se află nicăieri, spune-le că sunt, dar bate-ţi joc de zei cu meşteşug. Leprosul şi-a pierdut numai sănătatea şi averea şi a şi început să-i

blesteme: n-avea mult până să afle că nici nu sunt! O, de-am putea adormi ca să ne trezim peste câteva mii de ani. Dar nici tu nu mai poţi.

Şi Adapă (aşa îl chema pe babilonian) oftă adânc.

— Ştii, zise din nou Adapă, eu am călătorit cândva în munţii cu cedri numiţi Lebanon, lângă satul Baalbek, unde spuneai că te-au adus acei străini. Am văzut lespezile acelea uriaşe şi m-am minunat ce putere a putut să le urce sus şi să le rânduiască atât de bine. Numai de când mi-ai spus tu cum a fost clădit acel turn, am înţeles că nu minţi. Altfel nu putea fi clădit. Acolo trăiesc acuma păstori şi tăietori de lemne. Am auzit cântece şi poveşti plăcute în serile petrecute cu ei. Unele le-am ţinut minte şi le-am contopit. Am mai adăugat şi eu. Acestea mi-au adus hrana cea mai îmbelşugată. Istoria lui Adapă ţi-am cântat-o. Adapă sunt eu, dar nimeni nu ştie, decât tu. Eu m-am născocit pe mine. Însă despre Anu am auzit de la acei păstori. Tu mi-ai spus că ai fost prieten cu Anu. Cu atâta mai bine. Deci povestea mea nu e chiar poveste. Şi mă gândesc nici ţie să nu-ţi zic Auta. Acolo, în satul tău din deşertul fierbinte, numele acesta o fi bun, dar aici sună ciudat. Nici Enoh. Enoh nu e nume, e un înţeles. Ţi l-a dat Abraam pentru că a vrut să te linguşească, şi iată că urmaşii lui când te-au văzut fără putere au vrut să ţi-l ia. Eu ţi-aş spune Etana: sună mai plăcut în Babilon!

Trecură câteva săptămâni. Un răstimp, Adapă nu mai vorbi şi aproape nici nu mâncă. Noaptea nu dormea decât pe apucate şi stătea în faţa bordeiului lor, privind cerul înstelat. Auta îl crezu bolnav şi-şi aduse aminte cu tristeţe de mijloacele uşoare de înviorare a trupului istovit pe care le folosea gingaşa fiică a lumilor depărtate pe care

pământenii o numiseră Maat.

Dar într-o dimineaţă Adapă îşi trezi tovarăşul şi-l rugă să se îmbrace şi să se spele mai repede ca să vină cu el în piaţă.

Găsiră un loc unde strigătele negustorilor se auzeau mai puţin. Lumea îi recunoscu. Cine nu se grăbea îşi lăsă treburile şi veni lângă ei să-i asculte. Simţeau după faţa celui ce era ceva mai tânăr că poetul lor iubit îi va desfăta azi cu o poveste nouă.

Când se strânse lume destulă, Adapă începu să cânte o istorie nouă: despre călătoria lui Etana în cerul lui Anu, pe aripile unui vultur uriaş. Oamenii ascultau cu răsuflarea tăiată. Adapă cânta:

— *Prietene, vulturul zise*
Alungă tristeţea de pe chipul tău.
Vreau să te duc
În cerul lui Anu.
Să se odihnească pieptul tău
Pe pieptul meu,
Pune-ţi braţele tale
Pe aripile mele întinse,
Lipeşte-ţi şoldurile tale
De şoldurile mele.

Lumea fremăta de mulţumire. Cântecul cel nou al acestui cerşetor cu glas aurit le plăcea tuturor. Văzând feţele oamenilor, Adapă îşi ridică glasul:

— *După un ceas îndoit*
De zbor încordat
Vulturul spuse
Către Etana
„Te uită, prietene,

Cum arată pământul,
Priveşte marea
Spre lanţul de munţi!”
„Pământul arată
Ca un munte acuma,
Şi marea aduce
Cu-o matcă de râu.”

Auta îşi simţi ochii umezi, şi îşi şterse genele cu dosul palmei. Da, aşa văzuse el pământul, zburând în sublima luntre care-l dusese dincolo de azur. Adapă cânta acum cu glas cald, tunător:

— *După două ceasuri îndoite*
De zbor încordat
Vulturul spuse
Către Etana:
„Priveşte, prietene,
Cum arată pământul!”
„Pământul arată
Acum ca un crâng!”
După trei ceasuri îndoite
De zbor încordat
Vulturul spuse:
Către Etana:
„ Te uită, prietene,
Ce-i cu pământul!”
„Marea-i acum
Cât un şanţ din grădini!”

Auta se aşezase pe o piatră. Privea înainte, dar vedea în el. Ca prin vis mai auzea glasul prietenului său care cânta despre popasul pe lună, despre Anu şi despre cerul zeiţei Iştar, dar se vedea pe sine zburând în minunata luntre,

zărea din nou lunga Mare dintre Pământuri cât un şanţ de grădină, zărea stele sub tălpi şi stele la tâmplă şi în creştet. „De ce am plecat? - se mustra, însă tot el îşi dădea răspuns: Cum puteam să mor iară să mai sărut pământul care mi-a fost şi mamă şi tată? A fost zgârcit cu mine, dar oamenii lui îmi sunt fraţi...” Îşi îndreptă umerii obosiţi. Unde era Maat cu razele ei nevăzute care l-ar fi înzdrăvenit în câteva clipe! Adapă cânta:

După un ceas îndoit
De zbor încordat
Vulturul zise:
„Te uită, prietene,
Să vezi cum arată pământul!”
„Pământul arată
Ca discul lunii
Iar marea-ndepărtată
E-o curte îngustă.”
După două îndoite ceasuri
De zbor încordat
Vulturul zise:
„Priveşte, prietene,
Cum e acuma pământul”
„Pământul arată acum
— Ca o plăcintă micuţă
Iar depărtatele mări
Cât coşuleţul de pâine!”

Auta se încruntă. De ce îşi strica Adapă cântecul? Sau îi era prea foame, şi aceşti ascultători altfel nu-şi înţelegeau datoria? Se uită în jur: în adevăr, câteva femei pregăteau pâini, să le dea. Un tânăr scoase din tava lui două plăcinte şi le puse pe o frunză, lângă piciorul lui Auta. Adapă ridică

mâinile în sus şi umflându-şi pieptul cântă:

— După trei îndoite ceasuri
De zbor încordat
Vulturul zise:
„Priveşte, prietene, vezi
Că pământul acuma nu se zăreşte? “
Şi eu am văzut
Că pământul nu se zăreşte de loc
Şi pe marea îndepărtată
Nu s-a mai odihnit ochiul meu.

Adapă şi Auta mulţumiră mulţimii şi îşi strânseră darurile în sacii de drumeţie. Aveau pâine şi carne. Cineva le dăduse un fagure, altcineva o ulcică de vin. Cântecul plăcuse, prin urmare mai putea fi cântat. Câteva luni aveau din ce să se hrănească.

— Acolo, în steaua lui Anu, sunt poeţi? întrebă Adapă mâncând pâine.

Auta nu-i răspunse: plângea. Tovarăşul său îi înţelese tristeţea şi nu-l mai tulbură.

Zilele lor treceau încet şi greu. Greu mai ales pentru Auta. Oasele lui erau acum bolnave şi scăpărau în ele dureri. Şi îl rodea şi cumplita părere de rău şi după lumea de departe, părăsită, şi după Nefert care murise înaintea lui dintr-o greşeală a ei, şi pentru că lumea lui, lumea în care s-a întors, nu era şi încă nu putea nădăjdui să fie cum era cealaltă.

Şi într-o zi bătrânul Auta n-a mai putut ieşi prin Babilon. L-a vegheat toată ziua singurul său prieten, Adapă.

Iar seara târziu, când cerul înstelat se desfăşură ca o mantie, cu ochii la stele şi frământând în mâinile obosite ţărâna pământului pe care zăcea, Auta muri.

Omul care văzuse câteva lumi şi întinderea înstelată dintre ele îşi dădu sfârşitul, mulţumit pentru sine şi trist pentru cei din jur, în pulberea pământului din care se ridicase pe picioarele lui, prunc, întâia oară.

EPILOG

Stelele începeau să piară, cerul se albăstrea. Prin, fereastra deschisă larg intra miros de liliac. Se auzea la răstimpuri un vuiet surd şi prelung. În încăpere era aproape întuneric.

— Ce-i asta? răsună un glas îngrijorat.

— Liliac, răspunse alt glas.

— Nu asta... vuietul acela surd!

Celălalt începu să râdă:

— Ce să fie! Liftul blocului. E dimineaţă, oamenii se duc la lucru, se trezeşte oraşul... Să aprind lumina?

— Da, vreau să reintru în timp.

Unul dintre cei doi bărbaţi care vorbeau întinse mâna spre butonul lămpii de pe masa de scris. Un cerc de lumină îi cuprinse pe amândoi. Unul şedea pe scaunul său de lucru, celălalt în faţa mesei, într-un fotoliu.

— Mă duc să fac o cafea! spuse cel de pe scaun şi se sculă îndreptându-se spre uşă. Celălalt părea că visează. Tăcea. Aprinse o ţigară, apoi privi lung fumul.

Puţin mai târziu întâiul aduse cafea fierbinte. Oaspetele său părea nemulţumit de ceva. Chiar spuse:

— Oricât ai interpreta legendele, până nu-mi arăţi măcar o bucată de cremene cioplită de om pe care ai fi găsit-o bunăoară în Azore mult sub nivelul oceanului, în Atlantida nu cred.

Gazda îşi sorbi cu oarecare nervi toată ceaşca de cafea dintr-o dată:

— De unde ştii că n-am să ţi-o aduc?

— Când?

Şi oaspetele se uită la gazdă să vadă dacă nu râde. Dar nu râdea.

— Când toată lumea îşi va părăsi cu totul gândurile la războaie şi îşi va găsi timp şi să coboare cu batiscaful măcar în jurul insulelor din cele patru arhipelaguri...

— Pentru ce? Oceanografie s-a făcut. Şi Azorele unde ai plasat Piscul Sfânt, şi grupul Madera, şi Canarele cu Muntele dumitale de Foc, şi insulele Capului Verde au fost cercetate de geologi.

— Cer batiscafuri pentru arheologie submarină. Dar în noaptea asta n-am căutat să-ţi demonstrez fosta existenţă a Atlantidei. De ea sunt sigur!

— Platon cu Timaios şi cu Kritias, ştiu. S-a dus Solon la preoţii din Egipt... iartă-mă, din Ta Kemet, ca să fiu ca şi dumneata, autentic.

— Râzi degeaba! Cu toate că un istoric care nu e numai arhivist nu leapădă astfel de documente. Nu socot că Platon a născocit... Totuşi vreau să-ţi aduc aminte de cercetările moderne nu numai ale oceanografilor şi geologilor în cele patru arhipelaguri, dar şi ale etnografilor asupra băştinaşilor din Canare. Ştii că oamenii de-acolo au trei dialecte interesante al căror studiu poate spune destul de mult? Ştii că au texte străvechi pe care nici ei, nici savanţii nu le pot citi? Ştii că există obiceiul de a se înmormânta răposaţii de seamă în piramide mici?...

— Dar dumneata admiţi o cauză externă a scufundării Atlantidei. Să admit prin absurd că a existat şi că...

— Aici am intrat în alt domeniu, care este sursa principală a ipotezei mele. Eu m-am bizuit pe un anumit fel de a interpreta vechile legende, şi nu numai în privinţa

Atlantidei. Am asociat după cum vezi legendele, şi cum ai auzit în ceea ce ţi-am povestit toată noaptea, le-am folosit uneori ca atare, ţi-am citat chiar texte.

— Am recunoscut unele.

— Dar nu-i vorba de asta. Vreau să-ţi aduc aminte că aproape totdeauna miturile şi legendele au pornit de la un adevăr înregistrat direct sau indirect de o anume generaţie, apoi complicat sau simplificat de memoria celorlalte. Nu uita că memoria milenară deformează. La urma urmei deformează şi memoria individului. Gândeşte-te la imaginile fixate în copilăria dumitale şi confruntă-le cu ceea ce a reţinut memoria celor care erau maturi în acelaşi moment! Iar legendele de care m-am ocupat provin din copilăria omenirii. Iată, mi-am adus aminte: oricât de furtunoasă, cu oricâte trăsnete, ploaia e ploaie. Odată, în adolescenţă sau mai târziu, l-am întrebat pe tata de ce nu mai sunt furtuni cu fulgere care să incendieze tot cerul, cum erau în copilăria mea. Tata şi-a amintit că trecusem cu el sub o ploaie de mai, cu fulgere bogate dar obişnuite, însă eu aveam pe atunci numai trei ani.

— Deviezi! Legendele sunt aproape totdeauna simboluri.

— Nu aproape totdeauna. Când sunt, sunt în acelaşi timp. Dar omenirea nu le-a creat cu intenţia de a simboliza. Simbolul e totuşi o formă mai subtilă de gândire. Ele au izvorât din câte un complex de memorări a unor fapte reale, uneori auzite, alteori văzute de departe. Iar generaţiile ulterioare au hipertrofiat în acelaşi timp, simplificând uneori până la esenţe, au prefăcut, au interpolat. De multe ori nucleul principal al legendei este aşa de copleşit de stratificările ulterioare, că abia îl mai găseşti. Omul în trecutul îndepărtat era pus în situaţii care-l

depăşeau şi pe care voia să şi le explice. De aceea începuse să fie om! Dar de multe ori faptul real depăşea cu mult puterea de a interpreta pe care o avea bietul privitor. Mijloacele acelui privitor erau foarte sumare. N-aş vrea să-ţi spun numaidecât că animalul mitic vasilisc care ucidea cu privirea ar fi chiar arma cu raze invizibile pe care au folosit-o marţienii mei. Sunt convins că ai sări să-mi strigi că vasiliscul e numai un simbol. Mă rog, să fie aşa. Dar amazoanele? Te mai îndoieşti că aici e memoria matriarhatului?

— O, fireşte că nu...

— Măcar asta! Atunci e bine: câştig teren.

— Nu ştiam! Poate că îl pierzi.

— Bine, să vedem! Balaurii...

— Uiţi puterea fanteziei dacă îmi aduci balaurii ca argument. N-ai să-mi spui că ghionoaia din basmele lui Ispirescu e un pterodactyl!

— De ce nu? zise gazda râzând amuzat. Balaurii din basme sunt copia deformată a animalelor preistorice, dinozauri, stegozauri, diplodoci...

— Care au dispărut înainte de apariţia omului!

— De unde asemenea teorie? Spune-mi, te rog, ce a dispărut brusc în toată istoria pământului? Ceea ce dispare se întrepătrunde cu ceea ce apare. Nimic nu apare până nu s-a născut şi nu s-a fortificat forma superioară. Dar să reluăm legendele: nici o fantezie nu creează din gol şi fără experienţa realităţii nici nu există fantezie. Iar fantezia primitivului nici n-a fost aşa de mare cum ţi-o închipui. Orice mit a fost răspunsul privitor la o realitate necunoscută şi neaşteptată. Uneori, oamenii au descoperit repede adevărul, însă mitul a continuat să circule în forma

basmului. Gândeşte-te de pildă la centaur.

— Centaurul e o invenţie religioasă.

— Religioasă a devenit mai târziu. Adu-ţi aminte că nu toate popoarele vechi au cunoscut calul. Calul a fost adus din răsărit. Imaginea călăreţului e sublimă şi plăcută ochiului chiar şi astăzi. Dar văzută prima dată a fost înfricoşătoare: calul şi călăreţul păreau o singură fiinţă. Dacă te îndoieşti, răsfoieşte memoriile călătoriilor lui Columb. Caraibienii s-au speriat de oamenii genovezului mai ales pentru că i-au văzut călări pe cai. Ăsta a fost centaurul: un călăreţ pe calul său. Când toţi au început să înveţe călăria, legenda s-a hipertrofiat şi a luat-o în antrepriză religia. Religiile s-au născut totdeauna din frică şi din ignoranţă, iar când unii preoţi şi mai ales sacerdoţii, pontifii, au devenit culţi, de multe ori singurii posesori de cultură din societatea lor, fireşte că au predicat mai departe frica şi ignoranţa.

— Aici, ai fără îndoială dreptate, căci asta-i menirea religiilor. La urma urmei, şi cei dintâi ţărani care au văzut automobilul au dat în el cu pietre şi-au crezut că e diavolul în el... Totuşi mă gândesc că nu totdeauna se nasc legende. De pildă, o legendă a automobilului nu s-a născut.

— Sau mai corect spus a durat foarte puţin: o clipă, datorită dezvoltării şi răspândirii rapide a tehnicii timpurilor moderne. Fiindcă, după câţiva ani, flăcăul cu sapa care se crucea văzând căruţa diavolului a putut să se facă şofer.

— Atunci de ce a rămas legenda centaurului? Oare calul s-a răspândit aşa de încet?

— Da, fireşte. Calul era scump. Târziu după hicsoşi, în Egipt un cal costa cât trei sclavi.

Oaspetele se gândi puţin, bându-şi cafeaua, apoi spuse:

— Totuşi sunt multe legende care nu pot fi altceva decât traducerea în imagine artistică a unor visuri irealizabile. De pildă tinereţea fără bătrâneţe şi viaţa fără moarte din admirabilul nostru basm.

— Tema asta ştii că nu e numai a folclorului nostru? Am mai găsit-o. Este bunăoară şi în Caucaz. În basmul corespunzător georgian, un tânăr pleacă în căutarea unui ţinut unde nu este moarte şi ajunge acolo după o călătorie lungă şi grea. Într-un palat întâlneşte o fată care se numea Frumuseţea. Palatul e de cristal. Tânărul rămâne cu fata şi veacurile scurse i se par zile, până când îl apucă dorul de casă. Rugăminţile fetei nu-l înduplecă, şi el pleacă spre locurile lui de obârşie. Negăsind însă decât ruine şi vagi amintiri, îmbătrâneşte şi moare. Pământul şi-a luat dijma... Între noi şi Caucaz sunt vreo două mii de kilometri în linie dreaptă, peste Marea Neagră. Dar mai e un basm şi mai departe. Tânărul Tî Thîk străbate marea şi întâlneşte un munte plutitor, numit Fi Lai, cu treizeci şi şase de peşteri. În acest munte care nu se opreşte niciodată nicăieri şi nu trece de două ori prin acelaşi loc, locuieşte stăpâna lui, zâna Ngui, care şi-l alege ginere pe Tî Thîk. Fata ei e foarte frumoasă şi nemuritoare şi îi dă şi lui de zestre nemurirea, totuşi Tî Thîk pleacă şi el spre patrie după un număr de zile, ca să afle apoi că de fapt trecuse un veac. Basmul e din Vietnam. Vor mai fi şi altele...

— Basmele astea sunt foarte frumoase, numai că tema comună nu e altceva decât un simbol.

— Ai dovadă arheologică, materială că e numai un simbol?

— Cred că dovezi arheologice trebuie să-ţi cer eu!... Vrei neapărat să-ţi justifici ipoteza durerii şi întoarcerii unui

pământean prin cosmos cu viteza luminii, însă...

— Însă cum voiai să interpreteze altfel lucrurile nişte martori oculari aproape primitivi ai acestei relativităţi a timpului pe care azi o numim paradoxul lui Einstein şi pe care nici azi n-o înţeleg prea mulţi oameni!

— Exagerezi.

— Dumneata exagerezi simbolizând totul! Miturile şi legendele sunt conglomerate mult mai complexe decât le tratăm de obicei. Un om lucid judecă şi discerne; ceea ce e simbol rămâne simbol, dar să ne ferim de comoditate care e un cusur incomparabil cu judecata dialectică. Noi, în faţa unui mit străvechi, trebuie să chemăm în ajutor cât mai multe discipline ale ştiinţei moderne. Sau vrei să rămâi cu una din cele două soluţii tradiţionale: fie să crezi în mituri ca atare, cum credeau bigoţii ignoranţi, fie să te mulţumeşti a le socoti simboluri. Iartă-mă, dragul meu, dar asta se numeşte lene de a gândi. Unde-i spiritul dumitale analitic? Trebuie să alungăm din interpretarea miturilor superficialitatea, cum am alungat supranaturalul. Nu uita că în mituri şi în legende simbolul e adesea periferic. Dacă Schiemann ar fi judecat aşa, nu mai descoperea Troia. Ce zici? Homer a făcut un simbol al unei Troie imaginare, ca să aibă ce opune aheilor, nu-i aşa?

Celălalt suportă liniştit ironia:

— Nu tăgăduiesc tot ce spui, dar îţi aduc aminte iarăşi că eşti prea pătimaş în generalizări.

— Nu generalizez de loc: te invit numai să ai un punct de vedere ştiinţific asupra miturilor. Să ştim să căutăm piatra bună în moloz. Simbolul e un şperaclu prost în cazul de faţă, căci cu el intri prin efracţie numai în tindă, în podul de rufe, în pivniţa cu murături, dar în casă nu. Acolo trebuie

să găseşti cheia adevărată. Te mulţumeşti, văd, numai cu aparenţele, parcă n-ai mai avea încredere în formidabila putere de pătrundere a minţii omeneşti! Bănuiesc că ştii care-i unul din duşmanii cei mai mari ai evoluţiei cunoaşterii, un duşman ca să zic aşa intrinsec, pe lângă ceilalţi mari duşmani care sunt războaiele, dogma, prostia.

— Fără îndoială că ştiu: suficienţa.

— Atunci de ce mă contrazici?

— Pentru că eşti pripit.

— Bine. N-ai decât să aştepţi să ţi se reveleze adevărurile singure. Sau îţi închipui că Arhimede a aflat tot ce ştia numai făcând baie? Trebuie să mai şi cauţi, dragul meu!

— Şi dacă greşeşti, pripindu-te?

— Îţi corectezi greşeala şi înveţi din ea. Dar ai folosit un termen fals: nu sunt pripit, cel mult avântat! Ştiu bine că nu trebuie să ne mulţumim niciodată cu ce cunoaştem. Unii oameni s-au căznit milenii să se creadă buricul lumii şi să fie mulţumiţi de cât aflaseră întâmplător, adică mai nimic. Alţii s-au scuturat de beleaua asta şi s-au căznit întruna să afle mai mult. Asta e lupta milenară despre cunoaştere şi ignoranţă, dintre spiritul progresului şi spiritul retrograd. La început lumea era un sat şi stelele felinare. Insecta fragilă pictată cu două din cele şapte culori vizibile ale lumii s-a urcat până în vârful firului de iarbă şi, găsind acolo sfârşitul universului ei, a fost mulţumită de record şi a coborât îndărăt. Ca şi omul ignorant al timpului străvechi. O, şi cât este de comod să te bucuri că exişti singur după ce ai aflat că exişti, şi că nimeni nu mai poate să aibă o inteligenţă ca a ta, după ce ai crezut că o ai! Dar beatitudinea asta stearpă te opreşte încarcerat în conştiinţa că lumea e un

sat şi stelele sunt felinare.

— Nu te pot contrazice aici, deşi te îmbeţi de lirism. Şi toată fantezia dumitale pe care ai lăsat-o să zburde azi-noapte nu zic că nu m-a amuzat. Ba aş spune că mi-a creat şi probleme.

— Vrei să-ţi spun un lucru care o să te cam surprindă?... N-am vrut să fantazez, cel puţin în liniile esenţiale.

Oaspetele râse:

— Cu călătorii astrale, cu distrugerea prin explozie nucleară a Sodomei şi Gomorrei, cu nume ca Mehituasehet şi Mahukutah care luxau chiar şi limba marţienilor dumitale...

Gazda îl măsură cu o privire senină:

— Sunt deducţii şi ipoteze, unele chiar certitudini. Numai detaliile intime din povestea pe care te-ai ostenit s-o asculţi le-am născocit. Dar şi numele sunt autentice... vreau să spun că nu ar fi aparţinut într-adevăr persoanelor evocate, ci că nu am inventat nici un nume, nici chiar cele care produc luxaţii în muşchiul limbii. Sunt nume istorice sau folclorice din ţările şi regiunile respective, adaptate nevoilor evocării fără transformări fonetice. A existat bunăoară un soldat egiptean Iahuben, un preot egiptean Tefnaht în textele cele mai vechi... Auta este un nume purtat de un erou luminos dintr-un basm african. Pe Mahukutah îl găseşti în epopeea Popol Vuh a poporului guiche din Yucatan, pe Utnapiştim în Poemul lui Ghilgameş, de Abraam şi de Lot cred că nu trebuie să-ţi mai spun... Asta-i tot. Ipoteză şi deducţie...

— Şi certitudini! Acest lucru mă amuză cel mai mult. Dacă ne întoarcem la discuţia noastră, iarăşi am să te întreb, unde-s documentele? Sunt convins că unele se vor

mai găsi, doar nu s-au găsit toate! Totuşi adevărul nu se reconstituie numai din ipoteze şi mituri.

— Atunci n-avem decât să aşteptăm numai descoperirea documentelor palpabile şi să nu îndrăznim să străpungem nici un fel de beznă cu nici un fel de reflector. Bine zici: Homer, un mit, Schlieman, o ipoteză. Eşti mulţumit?

Oaspetele oftă:

— M-ai sucit în toate felurile, dar eşti înfierbântat şi uiţi mereu că eu de fapt nu combat ipoteza ca mijloc de cercetare, ci numai îţi atrag atenţia să fii...

— Să fiu mai prudent? Schlieman a băgat bani în Troia, deci a fost imprudent. Şi parcă numai el? Ce zici, o să cadă drobul de sare pe copil?

— Lasă snoava lui Creangă! Eu aş fi luat pur şi simplu drobul să-l mut într-un loc neprimejdios!

— Ştii că eşti inteligent cu adevărat? Atunci ia-l şi mută-l.

Gazda se temu că şi-a jignit oaspetele. Ca să lase timp să-i treacă eventuala ofensă, ieşi să aducă alte cafele. Oaspetele văzu abia acum că lumina cea mare din odaie venea de fapt de-afară, de la soare. Se sculă şi stinse lampa. Apoi se opri la geam, contemplând forfota dimineţii însorite. Peste drum se puneau ultimele plăci de marmură şi de tuf pe faţada unei case bucureştene înalte. Auzi uşa, şi fără să se întoarcă, întrebă amuzat:

— Cred că ţi-am băut toată cafeaua, dacă ai venit aşa de repede.

— Ba nu, am şi adus-o! Era gata făcută de nevastă-mea.

Oaspetele se întoarse în fotoliu, să-şi ia ceaşca în primire. Îi plăcea tabietul; o mirosi întâi, între două fumuri de ţigară, apoi gustă îndelung, mai mult aburii decât

cafeaua. Puse ceaşca jos şi oftă.

— Ştii de ce oftez? Pentru pierderea ireparabilă a documentelor... Omul se degajează de zona ignoranţei şi se va plimba prin toate secretele din spaţiu şi din timp! Iată realităţi apropiate de care nu mă îndoiesc. Dar am vrut să oftez pentru pierderea bibliotecii din Alexandria.

— Toţi oftăm şi-l blestemăm pe Caesar că n-a împiedicat incendiul.

— Preferam să ardă Comentariile lui şi să rămână biblioteca! strigă oaspetele supărat.

— Ba eu aş fi fost de părere să rămână şi biblioteca şi Comentariile. Dar e prea târziu pentru preferinţe. Totuşi, cu totul ireparabilă pierderea nu e. Mereu se mai găsesc papirusuri, copii ale celor arse. Păcat că multe se găsesc numai din întâmplare, fără să se caute. Dacă beduinul Muhammed nu şi-ar fi pierdut o oaie, cine ştie când şi dacă s-ar fi găsit sulurile de lângă Marea Moartă! Ştii ce mulţumiţi ar fi arheologii din lume dacă li s-ar da măcar banii necesari construirii unui singur bombardier atomic? În loc de o singură bază militară de agresiune să se facă o flotilă de batiscafuri în Atlantic. Ce zici? Să se dea banii cu care s-ar echipa o divizie unui institut de cercetări ştiinţifice pentru stipendierea fanteziei cercetătorilor.

Montaigne cita o frază a lui Seneca: Fortis imaginatio generat casum. *Chiar dacă nu totdeauna imaginaţia naşte faptul, îl poate de multe ori descoperi.*

— Dar uneori numai îl naşte! zise oaspetele cu uşoară ironie. Mă gândesc la terasa din Baalbek. Sau şi aici ai interpretat vreo legendă?

Gazda rupse un chibrit, apoi altul.

— Am acceptat această interpretare pentru că alta

deocamdată nu găsesc. Ipoteza nu-mi aparţine, ca şi aceea despre tectitele din deşertul libian, şi într-o măsură despre distrugerea Sodomei şi Gomorrei. Despre unele din aceste ipoteze s-a scris şi s-a discutat în presă. Eu unul nu cred să poată fi găsită altă interpretare mai justă a celor trei fenomene deşi, în definitiv, s-ar putea să fie şi altfel. Dar socot că în preajma Baalbekului sau mai departe există legende în folclor, fie neculese de nimeni, fie neapărute în centru atenţiei. Sunt la urma urmei milioane de culegeri folclorice în toată lumea, însă folcloriştii au alte scopuri şi recurg de obicei la alte moduri de interpretare. Iar vizita probabilă făcută de fiinţe superioare din altă planetă, nu neapărat din Marte, este atestată, dacă vrem să le interpretăm ca atare, de sute de legende şi mituri. Nu sunt cel dintâi care mă refer la ele... Şi cred că nici ultimul! adăugase gazda, zâmbind. Poate că într-o bună zi cercetările ştiinţifice vor infirma sau vor confirma aceste ipoteze... Dar spune-mi dumneata acum, dacă ştii, ce altă explicaţie i se poate găsi terasei din Baalbek? Nimeni n-a fost în stare până acum să-i ghicească utilitatea!

— Poate e soclul unui monument distrus.

— Să zicem. Dar cine putea să ridice pe atunci o lespede de peste două milioane de kilograme! Şi macaralele contemporane se tem... Deocamdată cert e un lucru: pământul a fost gazdă a unor cosmonauţi străini.

— Aş fi admis ipoteza, dar dumneata ai şi certitudini.

— Am, şi uite de ce: nu pot accepta să mă cred buricul universului. Ajungem la dogmele religiilor dacă suntem aşa de prudenţi ca dumneata. De ce starea de om, chiar de homo sapiens, să fie privilegiul numai al uneia din cele mai mici planete ale uriaşei noastre galaxii care nu e nici cea

mai mare printre galaxiile existente în număr infinit. Vrei totuşi să ne întoarcem la religie?

— De ce la ea! Religia îşi trăieşte ultimele clipe agonice şi nici un om raţional şi cinstit n-o mai ia în serios. Eu admit că în cosmos sunt planete cu aceleaşi sau aproximativ aceleaşi condiţii fizice şi chimice ca ale noastre, dar...

— Dar, îl întrerupse gazda râzând.

— Nu mă ironiza gratuit. Aş putea să glumesc şi eu şi să-ţi spun că te apropii de sfântul Ioan Damaschin care fără să fi văzut îngeri le descria cu detalii toată fiziologia. Dar vreau să-ţi spun numai că nu avem dovezi, nu ştim...

Gazda râse din nou:

— Eu trebuie să fiu politicos cu oaspetele meu, dar ştii ce ţi-ar fi răspuns Spinoza?... Că ignoranţa nu este argument! Iartă-mă, dar numai am citat. Oare nu cumva însă cu o prudenţă excesivă în această materie ajungem tot la vechiul Eu sunt alfa şi omega, începutul şi sfârşitul tuturor lucrurilor.

— Deci dumneata ai certitudinea acestor vizite? întrebă oaspetele nesigur.

— O am.

Oaspetele se uită în gol. Apoi spuse vioi:

— Cunosc ipoteza unui astronom asupra sateliţilor lui Marte... Ai pe Swift în bibliotecă?

Gazda se sculă şi după câteva clipe îi aduse cartea despre Gulliver. Oaspetele o răsfoi un timp.

— Uite ce scria ăsta la 1726, zise el. Astronomii lui de pe insula zburătoare Laputa, care nu ştiu de ce îmi aminteşte acum niţeluş de muntele plutitor al zânei Ngui, de care mi-ai vorbit, iată ce au făcut. Citez: „au descoperit două stele mai mici, sau sateliţi, care se învârtesc în jurul lui Marte.

Dintre aceste stele, cea mai apropiată e aşezată la o distanţă egală cu trei diametre ale planetei Marte de aceasta din urmă, iar cea mai depărtată la o distanţă de cinci diametre; prima se roteşte într-un răstimp de zece ore”... de fapt în opt ore, ăsta e Phobos! zise oaspetele ridicând o secundă ochii din carte; „ iar cealaltă într-un răstimp de douăzeci şi una de ore şi jumătate”. Daimos are revoluţia de treizeci de ore. „Aşa că pătratele acestor răstimpuri cresc cam în aceeaşi măsură cu cuburile distanţelor de la centrul planetei Marte, ceea ce dovedeşte fără îndoială că şi ele sunt cârmuite de aceeaşi lege a gravităţii... “ în sfârşit, asta zice! Dar de unde naiba ştia Swift atâtea detalii ale mişcării şi distanţei când încă nimeni nu bănuia că aceşti sateliţi există? Vorba dumitale, poate cunoştea vreo legendă care s-a pierdut. S-ar putea presupune eventual, dacă vrei să ne amuzăm, că însăşi insula Laputa nu este decât o navă cosmică. Mai ştii!

— Tocmai de la acest „ mai ştii” am pornit şi eu. Sunt o sumedenie de întrebări care cred că nu admit alt răspuns. Să-ţi pun câteva dintre ele. De ce, de pildă, titanul din Atlas ţinea pe umerii lui cerul şi stătea de pază în faţa unei grădini minunate, Arcadia fericită? Ştii unde stătea Atlas?

— Ştiu! zise oaspetele râzând. N-am fost acolo să-l văd, însă ştiu: lângă Gibraltar, sau cum i-ai spus dumneata după fenicieni, Stâlpii lui Melkart. Dar nu ştiu de ce stătea acolo. Dumneata ai spune că păzea Atlantida de piraţii cretani, gata să le dea cu cerul în cap.

— Bine, zise gazda şi alese o hârtie de pe masă. Dar de ce profetul Daniil zice aşa: „Privi până când fură puse jilţuri şi s-a aşezat Cel vechi de zile: îmbrăcămintea lui: albă ca zăpada, iar părul capului său: curat ca lâna; jilţul său:

flăcări de foc; roatele lui: foc arzător. Un pârău de foc se vărsa şi ieşea de sub el”? Nu-ţi aminteşte decolarea unei rachete cosmice? Fără îndoială că acel Daniil habar n-avea ce ascunde legenda auzită. A folosit-o mecanic numai pentru că îi convenea în meseria lui de profet care se îndeletnicea cu metafizica... Şi apoi altceva: când toată Biblia susţinea cu smerenie îndărătnică şi naivă că pământul ba e aşezat pe stâlpi, ba se reazemă pe nişte balene, când alţi ignoranţi străvechi îi dădeau planetei noastre drept scaun un crocodil şi numai unii socoteau (şi erau îndrăzneţi) că pământul pluteşte pe marea numită ocean, leprosul Iov zice textual: „el a spânzurat pământul deasupra golului”! Cum ţi se pare?

— Da, făcu oaspetele, e cam ciudat. Abia Aristotel a bănuit sfericitatea şi suspensiunea în gol a planetei. Iov n-avea cum să facă asemenea descoperire... Da, da, însă hăt încolo mai către noi, predicatorii scripturii şi-au lipit feştila poate chiar pe această frază ca să n-o vadă şi să-l ardă pe rug pe Giordano Bruno, să-l batjocorească pe Galileu, să se supere pe Copernic. N-am avut dreptate să oftez după biblioteca din Alexandria? Totdeauna l-am pizmuit pe domnul director Eratostene...

— Şi eu îl pizmuiesc. Biblia e un morman haotic şi nu ne oferă decât câteva crâmpeie de memorie străveche, strecurate în ea întâmplător, poate de copişti, şi înceţoşate, dislocate din esenţa lor şi scufundate într-o mlaştină de morală stupidă, de medicină empirică, de multe pagini de poezie, şi mai ales de ignoranţă, agnosticism, superstiţie, frică de natură, trufie, minciuni voite şi haos. Şi totul e Lustruit cu nişte false taine, ca şi celebrul număr 666 din Apocalips, al lui Neron, pe care l-a descifrat odinioară

cineva şi despre care vorbeşte Engels. Biblioteca domnului Eratostene avea însă vreo şapte sute de mii de manuscrise până în anul 48, când au blagoslovit-o probabil centurionii şi soldaţii lui Caesar, în timp ce dictatorul săruta vasul Cleopatrei...

— Şi ce a mai rămas au distrus principii mauri.

— Asta nu-i adevărat. Maurii ne-au adus, dacă nu te superi, chiar şi pe Aristotel, şi algebra, şi au clădit Alhambra ca să aibă unde curge sângele victimelor domnului Ignaţiu de Loyola. Trebuie să-ţi amintesc că în anul 341, patriarhul creştin Theofil, în dragostea lui de Dumnezeu, a pus să se ardă pe rug toate cărţile, cum zicea el, păgâne, adică tot ce mai rămăsese din marea bibliotecă. Gândeşte-te ce au făcut cucernicii spanioli cu civilizaţia mayaşă, incaşă, aztecă şi quiche! Şi cum să mă mir, de vreme ce sfântul Ioan teologul, care era încă prea civilizat faţă de sfânta inchiziţie, a socotit că o carte indescifrabilă este o carte comestibilă. Căci când i-a zis îngerul, dându-i cartea, „Ia-o şi mănânc-o”, Ioan mărturiseşte senin: „Atunci am luat cartea din mâna îngerului şi am mâncat-o “. Mulţi s-au tot căznit să şteargă urmele vechilor civilizaţii. Ani în şir s-au străduit şi musulmanii, în numele Coranului, să desfigureze faţa marelui Sfinx. Ei s-au gândit că Allah le va şi pune de-o parte câte o hurie şi un munte de pilaf, dacă vor batjocori pe acel „ idol păgân “. Şi parcă posedatul Savonarola a fost mai breaz!... Dar să ne întoarcem la legende...

— Să ne întoarcem? Cred că nici nu ne-am depărtat de aseară.

— Voiam să-ţi mai spun, zise gazda, încă un lucru: cum se pot deosebi într-o legendă sau în textul unui mit, dintre implicaţii şi interpolări, faptele pe care eu le cred memorie

ancestrală. Ai dreptate: în selectarea crâmpeielor de memorie trebuie foarte multă prudenţă. Să-ţi dau un exemplu. În timp ce bunăoară relatarea biblică a plecării lui Lot din Sodoma e simplă şi sobră, aproape ca un proces verbal... ba, mai mult, numai o dată se spune că cei doi vestitori sunt îngeri, încolo textul biblic spune în chip cu totul neobişnuit: „cei doi bărbaţi”... În acelaşi timp însă poveştile minunilor făcute de profeţii mici sunt de o invenţie vulgară, trivială, lipsită de haz şi de bun simţ. Sub aşternutul superficial de floricele clefăie un noroi dezgustător şi stupid.

— Acum însă te-aş mai întreba eu ceva, zise oaspetele. Să presupunem că Atlantida ar fi existat, dar de unde părerea dumitale că atlanţii erau acelaşi neam cu vechii egipteni, de unde bănuiala că atlanţii s-ar fi refugiat în Egipt?

Gazda zâmbi:

— Nu-mi dai voie să păstrez nici o taină?... Hai să-ţi spun. Egiptenii, sau poporul roşu, rome, cum se numeau ei înşişi, n-au avut, sau cel puţin istoria nu cunoaşte, „o copilărie sălbatică”. Şi limba şi scrisul se prezintă azi evoluate de la început, ceea ce e nefiresc. Dacă n-au fost atlanţii de acelaşi neam, deci cu posibilitatea unei contopiri uşoare, de unde toată explozia aparent subită de cunoştinţe şi certitudini, de îndemânare superioară în construcţii, în irigaţii? Chiar aşa, din nimic?

— E foarte greu de admis... S-ar fi păstrat totuşi măcar un document, măcar ceva...

— Poate că s-au păstrat mai multe. Fii bun şi întreabă pe Caesar, pe Diocleţian, sau pe patriarhul Theofill Mi se pare că tocmai de aceea poporul egiptean nu şi-a ţinut minte

strămoşii, cum se exprimă unii istorici moderni.

Oaspetele zâmbi jenat. Dar gazda se sculă şi veni să se aşeze în alt fotoliu, în faţa oaspetelui. Şi zise:

— Ştii ce? Hai să-ţi spun o anecdotă istorisită de un călător arab de acum vreo şase veacuri. Treceam odată, zice arabul, printr-un oraş străvechi foarte populat, şi l-am întrebat pe unul dintre locuitorii lui cine a întemeiat acest oraş şi când.

„Nu ştiu, a răspuns locuitorul. Nici strămoşii noştri n-au ştiut. Oraşul a fost totdeauna. “

După cinci sute de ani, zice iar arabul, am trecut prin aceleaşi locuri, dar n-am mai văzut nici urmă de oraş. Vedeam un ţăran cosind iarbă pe fostele locuri ale oraşului. L-am întrebat de când nu mai este oraşul.

„Mă întrebi lucruri ciudate, zise el. Locul acesta aşa a fost dintotdeauna, cum îl vezi acum. “

Peste alte cinci sute de ani, am văzut marea în locul şesului înverzit. Nişte pescari pe care i-am întrebat de când este marea acolo mi-au răspuns că totdeauna a fost mare.

Au mai trecut cinci sute de ani, şi iarăşi m-am dus unde mai fusesem şi am găsit un oraş înfloritor, mai bogat şi mai întins decât fusese cel dintâi. I-am întrebat pe orăşeni de când este oraşul, şi mi-au răspuns:

„De când lumea “.

Oaspetele se uită la ceas şi sări din fotoliu, scuzându-se. Gazda îl petrecu până la uşă. Din prag, oaspetele îi mai spuse:

— Când se dezgroapă Atlantida, te rog să-mi telefonezi.

CUPRINS :

Redactor: HERTA SPUHN
Tehnoredactor: MARIANA PUŞCAŞU
Tiraj: 22.140 ex.

Tiparul executat
la Combinatul Poligrafic „Casa Scânteii”,
Piaţa Scânteii nr. 1, Bucureşti —
Republica Socialistă România

— Aş putea să te lămuresc, îi răspunse bătrînul. Dar îmi dau seama acum că degeaba aş încerca. Aş putea să-ţi spun că am fost în cer, că am zburat cu acei străini de la o stea la alta... Zece ani ai mei au fost un veac al vostru.

— Atunci de ce ai îmbătrinit? îl întreabă batjocoritor un ins din mulţime.

— Tinereţea fără bătrîneţe aş fi putut-o cîştiga acolo, dar am pierdut-o aici.

Lei 7,75